รายงานแผนพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของ

สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

โรงเรียนเมืองอุบล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

คำนำ

โรงเรียนเมืองอุบลจึงได้กำหนดแผนพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในทุกด้าน ตั้งแต่การพัฒนาทักษะทางวิชาการจนถึงการพัฒนาทักษะชีวิต ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีภูมิรู้ มีภูมิปัญญา ภูมิธรรม ภูมิฐาน การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัยจะเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษา ซึ่งการพัฒนาในครั้งนี้จะต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เห็นผลได้จริง ทั้งในด้านความสามารถของนักเรียนและคุณภาพของการเรียนการสอน

รายงานแผนพัฒนานวัตกรรมการศึกษาฉบับนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเมืองอุบลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยจะคำนึงถึงความมีจุดเด่นจุดด้อย ความต้องการและศักยภาพของนักเรียนในพื้นที่ชนบท พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในทุกขั้นตอนของการพัฒนา เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ในการดำเนินการตามแผนนี้ จะต้องมีภาคีเครือข่ายร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การพัฒนาเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด และทำให้โรงเรียนเมืองอุบลเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ และเป็นแบบอย่างในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดอุบลราชธานี

ด้วยความมุ่งมั่นในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เราหวังว่ารายงานแผนพัฒนานี้จะสามารถต่อยอดการพัฒนา นำพานักเรียนไปสู่ความสำเร็จในอนาคต และช่วยเสริมสร้างสังคมที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

นางกฤติยา สีหา
ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ข้อมูลสถานศึกษา	๑
ชื่อแผนงาน	๒
ผู้รับผิดชอบโครงการและตำแหน่ง	๒
ระยะเวลาดำเนินงาน	๒
ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	๒
ความสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนหรือจุดเน้นของโรงเรียนที่โรงเรียนกำหนด	๒
ลักษณะโครงการ	๓
หลักการและเหตุผล	๓
วัตถุประสงค์ของแผนงาน	๖
เป้าหมายของโครงการ	๗
นวัตกรรมการบริหาร	๘
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑๒
งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา	๒๓
นวัตกรรมครู	๒๖
ประเมินโครงการ	๓๐

แผนพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

โรงเรียนเมืองอุบล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

---

1. ข้อมูลสถานศึกษา

โรงเรียนเมืองอุบล เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดกลาง เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ มีความรู้ คู่คุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงสู่สากลบนพื้นฐานความเป็นไทย มีเขตพื้นที่บริการเป็นชุมชนเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เดิมชื่อโรงเรียนบ้านนาควาย ตั้งอยู่ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๔ กิโลเมตร เป็นสภาพชุมชนเมือง ค่อนข้างแออัด ซึ่งประชากรมีการย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ตามการขยายตัวของชุมชนเมือง อาชีพหลักของชุมชนคือ ค้าขาย รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีที่สำคัญในท้องถิ่น คือ งานบุญประเพณีต่าง ๆ ผู้ปกครองมาจากหลากหลายสาขาอาชีพ

โรงเรียนเมืองอุบลตั้งอยู่เลขที่ ๕๓๐ ถนนชยางกูร ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต๑ โทรศัพท์ ๐๔๕-๓๑๓๔๗๒ เว็บไซต์โรงเรียน https://www.mub.ac.th/, Facebook : mueangubonschool เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีเนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๒ งาน พื้นที่ที่เป็นบริเวณบ้านพักครูครุมิตร ๑๐ ไร่ ๓ งาน รวมทั้งหมด ๒๓ ไร่ ๑ งาน อาคารเรียน จำนวน ๔ หลัง และอาคารประกอบจำนวน ๗ หลัง ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองที่มีประชากรอาศัยอย่างหนาแน่น ซึ่งเป็นลักษณะชุมชนเมืองใกล้หน่วยงานราชการ สถานที่บันเทิง ตลาดสด ห้างสรรพสินค้า

ข้อมูลพื้นฐาน

- โรงเรียนขยายโอกาส
- โรงเรียนนำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
- โรงเรียนขนาดกลาง
- นักเรียน จำนวน 154 คน
- ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 20 คน (1 พ.ย. 2567)

2. ชื่อแผนงาน

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะทางการเรียนรู้และการอาชีพสู่อัตลักษณ์อุบลราชธานี

3. ชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ และตำแหน่ง

นางกฤติยา สีหา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

4. ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ 16 พฤษภาคม 2567 – วันที่ 31 มีนาคม 2568

5. ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

5.1 คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น

5.2 ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กไทยทั้งประเทศ

5.3 กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.4 สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

6. ความสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนหรือจุดเน้นของโรงเรียน ที่โรงเรียนกำหนด

6.1 สมรรถนะหลัก 6 ประการ ได้แก่...

1) การจัดการตนเอง 2) การสื่อสาร
3) การแก้ปัญหา 4) การคิดขั้นสูง
5) ทักษะชีวิต 6) การใช้เทคโนโลยี
7) การรวมพลังทำงานเป็นทีม 8)การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

6.2 สมรรถนะการเรียนรู้พื้นฐาน ได้แก่...

1) ภาษาไทย 2) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3) คณิตศาสตร์ 4) ภาษาอังกฤษ
5) สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนาธรรม 6) การงานอาชีพ

6.3 สมรรถนะการอาชีพที่มีฐานคิดจากอัตลักษณ์สถานศึกษาและอัตลักษณ์อุบลราชธานี

6.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ประการ

7. **ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/แผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัด**
    - ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
    - ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
    - ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากร ทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
    - ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างโอกาส ความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา
8. **ลักษณะโครงการ**
    - โครงการใหม่
9. **หลักการและเหตุผล**

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องพัฒนาทักษะเพิ่มเติมและจำเป็นต้องมี ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบคือ 3R4C คือ 3 R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C ได้แก่ Critical Thinking (การคิดวิเคราะห์), Communication (การสื่อสาร), Collaboration (การร่วมมือ) และ Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ ตลอดถึงการคำนึกถึงการ สนใจของผู้เรียนเป็นหลัก โดยการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในปัจจุบันต้องอาศัยการ ใช้เทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึง และมีอุปกรณ์ในการเข้าถึงได้ง่าย นั่นคือ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต เป็นต้น ด้วยวิธีการถ่ายคลิปวีดีโอการเรียนการสอน และอัพโหลดเข้า ในระบบ สามารถที่จะเข้าไปเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ที่มีอินเตอร์เน็ต ทั้งนี้การจัด การศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ และต้องมี คุณลักษณะ 1) นักสร้างสรรค์ (Creative) 2) นักการสื่อสาร (Communicator) 3) นักคิด วิเคราะห์ (Critical Thinker) 4) สร้างชุมชน (Builds Community) 5) การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) 6) การสร้างความร่วมมือ และการติดต่อ (Collaboration and Connection) 7) สร้างพลังเชิงบวก (Positive Energy) 8) ความเชื่อมั่น (Confidence) 9) ความมุ่งมั่นและ ความพากเพียร (Commitment and Persistence) 10) ความเต็มใจที่จะเรียนรู้(Willingness to Learn) 11) ต้องเป็นนักประกอบการ คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Entrepreneurial Creative and Innovative) 12) นักริเริ่มงาน (Intuitive) ดี13) ความสามารถในการสร้างแรง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด และเพื่อให้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมทักษะของผู้เรียนด้านต่างๆ มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการเสริมสร้างทักษะผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร ผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ คือ ทักษะ

พื้นฐาน ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ได้แก่ การอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพ

ด้วยพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์มุ่งให้พื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาเป็นพื้นที่นำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบการศึกษาปัจจุบัน ครูเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การพัฒนาครูให้มีทักษะในการสร้างนวัตกรรมจึงเป็นการเสริมสร้างศักยภาพให้ครูสามารถออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล นวัตกรรมทางการศึกษาที่ครูพัฒนาขึ้นสามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้เฉพาะบริบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูเป็นผู้เข้าใจสภาพปัญหา ความต้องการ และข้อจำกัดของผู้เรียนได้ดีที่สุด การพัฒนานวัตกรรมโดยครูจึงตอบโจทย์การแก้ปัญหาได้ตรงจุด การพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของครูเป็นการยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการ ไม่เพียงเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แต่ยังเป็นนักพัฒนาและนักวิจัยที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษา นวัตกรรมที่ครูพัฒนาขึ้นสามารถขยายผลและต่อยอดสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในวงกว้าง เกิดเป็นเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนานวัตกรรมร่วมกันระหว่างครูและสถานศึกษา การพัฒนาความสามารถด้านนวัตกรรมของครูสอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะทางการเรียนรู้และการอาชีพสู่อัตลักษณ์อุบลราชธานี

วิสัยทัศน์ (Vision)

“โรงเรียนเมืองอุบล เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา ผู้เรียนมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.พัฒนาผู้เรียนมี การจัดการตนเอง การสื่อสาร การแก้ปัญหา การคิดขั้นสูง ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี การรวมพลังทำงานเป็นทีม และ มีการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง อย่างยั่งยืน

3. พัฒนาผู้เรียนทางการเรียนรู้และอาชีพสู่นวัตกรรมทางการศึกษาที่เสริมสร้างอัตลักษณ์อุบลราชธานีอย่างยั่งยืน

4.สร้างโอกาสความเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคน ได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

5. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่เสริมสร้างอัตลักษณ์อุบลราชธานีอย่างยั่งยืน

6. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

7 . ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนา มุ่งสู่Thailand 4.0

8. สร้างการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน

เป้าหมาย

1.ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้อง ต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดีของชาติมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารีมีวินัย รักษาศีลธรรม

2.พัฒนาผู้เรียนมี การจัดการตนเอง การสื่อสาร การแก้ปัญหา การคิดขั้นสูง ทักษะชีวิตการใช้เทคโนโลยี การรวมพลังทำงานเป็นทีม และ มีการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง อย่างยั่งยืน

3. ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้คิดริเริ่มและสร้างสรรค์ นวัตกรรม มีความรู้มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเป็นพลเมือง พลโลกที่ดี(Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากลนำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

4. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นมืออาชีพพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่เสริมสร้างอัตลักษณ์อุบลราชธานีอย่างยั่งยืน

5. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ

6.สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนา อย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDGs)และสร้างเสริมคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. สถานศึกษา มีสมดุลในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผล อย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพ การศึกษา

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองอุบล พุทธศักราช 2567 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

10. วัตถุประสงค์ของแผนงาน

10.1 เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และสมรรถนะหลัก ด้านการจัดการตนเอง และการคิดขั้นสูง สมรรถนะการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสมรรถนะทางการอาชีพ

10.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรแบบเปลี่ยนผ่านจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 บูรณาการฐานสมรรถนะตามแนวคิดการศึกษาอิงผลลัพธ์ (Outcome-Based Education) และแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและความหมายตามบริบทพื้นที่ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์สถานศึกษาและอัตลักษณ์อุบลราชธานี

10.3 เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency-Based Leaning) แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning community)

10.4 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาของประชาชนในพื้นที่

10.5 เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนที่สะท้อนอัตลักษณ์อุบลราชธานี ด้านความเป็นนักปราชญ์

10.6 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการตนเองด้านวิชาการที่คล่องตัวและมีประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับกรอบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

11. เป้าหมายของโครงการ

เป้าหมายเชิงปริมาณ

1) เด็กปฐมวัย จำนวน 22 คน ได้รับประสบการณ์จากการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้านอย่างสมดุลตามมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2561

2) นักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 74 คน ได้รับการพัฒนาคุณภาพด้วยนวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์การประเมิน

3) ครูบุคลากร จำนวน 17 คน สามารถคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดตามกระบวนการพัฒนานวัตกรรม

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

4) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้น ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และสมรรถนะหลัก ด้านการจัดการตนเอง และการคิดขั้นสูง สมรรถนะการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสมรรถนะทางการอาชีพ

5) มีหลักสูตรแบบเปลี่ยนผ่านจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 บูรณาการฐานสมรรถนะตามแนวคิดการศึกษาอิงผลลัพธ์ (Outcome-Based Education)

6) โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการที่คล่องตัวและมีประสิทธิภาพตามแนวคิดการบริหารจัดการตนเองภายใต้กรอบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

7) พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีนวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของจังหวัด จำนวน 17 นวัตกรรม

8) มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและความหมายตามบริบทพื้นที่ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์สถานศึกษาและอัตลักษณ์อุบลราชธานี

12. นวัตกรรมการบริหาร

ชื่อนวัตกรรม “การพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมทางการเรียนรู้แบบActive learning "

1. ที่มาและความสำคัญ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องพัฒนาทักษะเพิ่มเติมและจำเป็นต้องมี ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบคือ 3R4C คือ 3 R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน (Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C ได้แก่ Critical Thinking (การคิดวิเคราะห์), Communication (การสื่อสาร), Collaboration (การร่วมมือ) และ Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ ตลอดถึงการคำนึกถึงการ สนใจของผู้เรียนเป็นหลัก โดยการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในปัจจุบันต้องอาศัยการ ใช้เทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึง และมีอุปกรณ์ในการเข้าถึงได้ง่าย นั่นคือ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต เป็นต้น ด้วยวิธีการถ่ายคลิปวีดีโอการเรียนการสอน และอัพโหลดเข้า ในระบบ สามารถที่จะเข้าไปเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ที่มีอินเตอร์เน็ต ทั้งนี้การจัด การศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ และต้องมี คุณลักษณะ 1) นักสร้างสรรค์ (Creative) 2) นักการสื่อสาร (Communicator) 3) นักคิด วิเคราะห์ (Critical Thinker) 4) สร้างชุมชน (Builds Community) 5) การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) 6) การสร้างความร่วมมือ และการติดต่อ (Collaboration and Connection) 7) สร้างพลังเชิงบวก (Positive Energy) 8) ความเชื่อมั่น (Confidence) 9) ความมุ่งมั่นและ ความพากเพียร (Commitment and Persistence) 10) ความเต็มใจที่จะเรียนรู้(Willingness to Learn) 11) ต้องเป็นนักประกอบการ คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Entrepreneurial Creative and Innovative) 12) นักริเริ่มงาน (Intuitive) ดี13) ความสามารถในการสร้างแรง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด และเพื่อให้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้สถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมทักษะของผู้เรียนด้านต่างๆ มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการเสริมสร้างทักษะผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร ผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ คือ ทักษะพื้นฐาน ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ได้แก่ การอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำ งานเป็นทีม การสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพ ด้วยพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์มุ่งให้พื้นที่

นวัตกรรมทางการศึกษาเป็นพื้นที่นำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบการศึกษาปัจจุบัน ครูเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การพัฒนาครูให้มีทักษะในการสร้างนวัตกรรมจึงเป็นการเสริมสร้างศักยภาพให้ครูสามารถออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้ที่

ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล นวัตกรรมทางการศึกษาที่ครูพัฒนาขึ้นสามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้เฉพาะบริบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูเป็นผู้เข้าใจสภาพปัญหา ความต้องการ และข้อจำกัดของผู้เรียนได้ดีที่สุด การพัฒนานวัตกรรมโดยครูจึงตอบโจทย์การแก้ปัญหาได้ตรงจุด การพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของครูเป็นการยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการ ไม่เพียงเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่ยังเป็นนักพัฒนาและนักวิจัยที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษา นวัตกรรมที่ครูพัฒนาขึ้นสามารถขยายผลและต่อยอดสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในวงกว้าง เกิดเป็นเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนานวัตกรรมร่วมกันระหว่างครูและสถานศึกษา การพัฒนาความสามารถด้านนวัตกรรมของครูสอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะทางการเรียนรู้และการอาชีพสู่อัตลักษณ์อุบลราชธานี

เป้าหมาย

เป้าหมายด้านผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีสมรรถนะหลักที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ครบทุกด้านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

เป้าหมายด้านหลักสูตร

1. มีหลักสูตรที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของผู้เรียน
2. หลักสูตรมีความทันสมัย ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกมีระบบการวัดและประเมินผลที่เน้นการประเมินสมรรถนะ

เป้าหมายด้านการจัดการเรียนการสอน

1. ครูมีนวัตกรรมการเรียนการสอนสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสมรรถนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เข้มแข็ง

เป้าหมายด้านการบริหารจัดการ

1. มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและคล่องตัว เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
2. มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพเกิดเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งในการพัฒนาการศึกษา

เป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษา

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น
2. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

เป้าหมายด้านการพัฒนาพื้นที่

1. เกิดนวัตกรรมการศึกษาที่เป็นต้นแบบ พื้นที่มีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษา
2. เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของพื้นที่

วิธีการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา วันที่/เดือน/ปี)	ผู้รับผิดชอบ
๑	**ขั้นวางแผน (Planning)** ๑. ประชุมวางแผนจัดทำโครงการ ๒. เสนอขออนุมัติโครงการ ๓. เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ๔. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบกิจกรรม ๕. ประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผน	เมษายน - พฤษภาคม ๒๕๖๗	ครูและบุคลากรทุกคน
๒	**ขั้นดำเนินการ (Doing)** ๑. ประชุมทำความเข้าใจ สร้างความตระหนัก ๒. ศึกษาดูงาน กรณีตัวอย่าง ๓. ทดลองใช้หลักสูตรในห้องเรียน ๔. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผน ๕. บันทึกและสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้	๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘	ครูและบุคลากรทุกคน
๓	**ขั้นตรวจสอบ (Checking)** ๑. ประเมิน/รวบรวมข้อมูล/วิเคราะห์/ประมวลการดำเนินการโครงการ ฯ	๓๐ กันยายน ๒๕๖๗ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘	ครูและบุคลากรทุกคน
๔	**ขั้นสรุปผล (Action)** ๑. ประชุมสรุปผลการดำเนินการโครงการ ฯและรายงานผลลการดำเนินงาน	๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘ ถึง ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗	ครูและบุคลากรทุกคน
๕	**ขั้นสะท้อนผล (Feedback)** ๑. นำผลการประเมินโครงการ ฯ ไปปรับปรุงและพัฒนาแผนและการจัดกิจกรรมในปีต่อไป	๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘ ถึง ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗	ผอ. ครูและบุคลากรทุกคน

ผลลัพธ์

ด้านผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญตามที่หลักสูตรกำหนด สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีทักษะการคิดขั้นสูงและการแก้ปัญหา มีความพร้อมในการศึกษาต่อและการทำงาน

ด้านครูผู้สอน

1. ครูมีความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้
2. พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีทักษะการประเมินผลตามสภาพจริง
3. เกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1. มีหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเกิดการบูรณาการเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้
2. มีระบบการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ผลลัพธ์ด้านการบริหารจัดการ

1. มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา
2. มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ผลลัพธ์ด้านคุณภาพการศึกษา

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น
2. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ผลลัพธ์ด้านนวัตกรรมการศึกษา

- เกิดรูปแบบการจัดการศึกษาที่เป็นต้นแบบ มีการขยายผลนวัตกรรมสู่พื้นที่อื่น
- สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษา เกิดการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรม

13. ประเภทของนวัตกรรม

- 02 นวัตกรรมด้านหลักสูตร
- 03 นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน
- 04 นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
- 05 นวัตกรรมด้านการจัดการชั้นเรียน
- 06 นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการทางการศึกษา
- 07 นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล
- 08 นวัตกรรมด้านการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาการปฏิบัติงาน การพัฒนาองค์กร

14. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

14.1 ได้จัดการศึกษาที่นำข้อมูลอัตลักษณ์สถานศึกษาเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณและความหมายเพื่อเป็นรากฐานในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาอัตลักษณ์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

14.2 ได้หลักสูตรแบบเปลี่ยนผ่านบูรณาการฐานสมรรถนะบนฐานอัตลักษณ์สถานศึกษา

14.3 ได้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์สถานศึกษา

14.4 ได้รูปแบบการบริหารจัดการตนเองด้านวิชาการที่คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ และแนวทางการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ

****

ชื่อนวัตกรรม การพัฒนางานบริหารวิชาการโดยใช้ POOPADED MODEL ของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมโรงเรียนเมืองอุบล ขับเคลื่อนผ่านกระบวนการ PDCA

ชื่อผู้นำเสนอนวัตกรรม : นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มวันที่ 1 พฤศจิกายน 2567 - 15 พฤษภาคม 2568

ประเภทของนวัตกรรม

( ) 01 นวัตกรรมด้านระบบ รูปแบบของการจัดการศึกษา

( ) 02 นวัตกรรมด้านหลักสูตร

( ) 03 นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน

( ) 04 นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์รวมถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

( ) 05 นวัตกรรมด้านการจัดการชั้นเรียน

(√) 06 นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการทางการศึกษา

( ) 07 นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล

( ) 08 นวัตกรรมด้านการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาการปฏิบัติงาน การพัฒนาองค์กร

ลักษณะโครงการ

( ) โครงการใหม่ (√) โครงการต่อเนื่อง

ที่มาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ในหมวดที่ ๖ ที่ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้มีระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการ ประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้สถานศึกษา ทุกสังกัดต้องดำเนินการให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕

ด้วยพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 กำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้เป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิด การพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากลไกการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชน และภาคสังคมในพื้นที่ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่นอีก

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีเจตนารมณ์ต้องการเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาข้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ มีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสารสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและทำงานร่วมกับคนอื่นซึ่งมีความแตกต่างที่หลากหลายได้มีความรู้เท่าทันโลกและมีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนและให้หน่วยงานทั้งให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมร่วมกันพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างแท้จริงเป็นพื้นฐานที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขันพื้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนและวิธีปฏิบัติที่ดีไปใช้ในสถานศึกษาอื่น

อุบลราชธานี เมืองแห่งการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมการศึกษาสู้วิถีชีวิตที่เป็นสุขอย่างยั่งยืนได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงวิสัยทัศน์ จุดเน้น ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพบริบท และความต้องการของชุมชน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจสอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของผู้เรียน ยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลักในการออกแบบหลักสูตรนวัตกรรมซึ่งโรงเรียนเมืองอุบล ใช้นวัตกรรมเชิงระบบ PBL (Play Base Learning) ผ่านกิจกรรม

โรงเรียนเมืองอุบล เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดกลาง เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ คู่คุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงสู่สากลบนพื้นฐานความเป็นไทย มีเขตพื้นที่บริการเป็นชุมชนเมือง ที่เป็นเขตเทศบาลนคร เป็นสภาพชุมชนเมือง ค่อนข้างแออัด มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ระบบสาธารณูปโภคที่ทันสมัย ระบบการขนส่งและคมนาคมสะดวก รวดเร็ว ซึ่งประชากรมีการย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ตามการขยายตัวของชุมชนเมือง อาชีพหลักของชุมชนคือ ค้าขาย รับจ้างทั่วไป และผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างที่มีรายได้ต่ำและรายได้ไม่แน่นอนทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อเพิ่มรายได้ทำให้ไม่ได้ใช้เวลาในการดูแลเอาใจใส่เด็กในปกครองส่งผลต่อเด็กนักเรียนที่อยู่ในความปกครองขาดความพร้อมและปัจจัยหลักในการดำเนินชีวิตในสังคมที่เป็นสังคมเมืองที่ต้องต่อสู้ ดิ้นรนขวนขวายในการดำเนินชีวิตที่ต้องก้าวให้ทันกับความเจริญทางด้านสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี จึงเป็นปัจจัยเพื่อพัฒนางานบริหารวิชาการโดยใช้ POOPADED MODEL ของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมโรงเรียนเมืองอุบล ขับเคลื่อนผ่านกระบวนการ PDCA

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. ผู้บริหารได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายของครูและบุคลากร 15 คน ในการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการ

2. พัฒนาการบริหารการจัดการการศึกษาของครูผู้สอน 15 คน

3. ผู้เรียนจำนวน 147 คนที่ได้รับการพัฒนาจากการใช้นวัตกรรมของครูผู้สอน

เชิงคุณภาพ

1.ผู้บริหารพัฒนาการบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ

2.ครูผู้สอนได้พัฒนานวัตกรรมการสอนอย่างต่อเนื่อง

3.ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กระบวนการพัฒนางาน

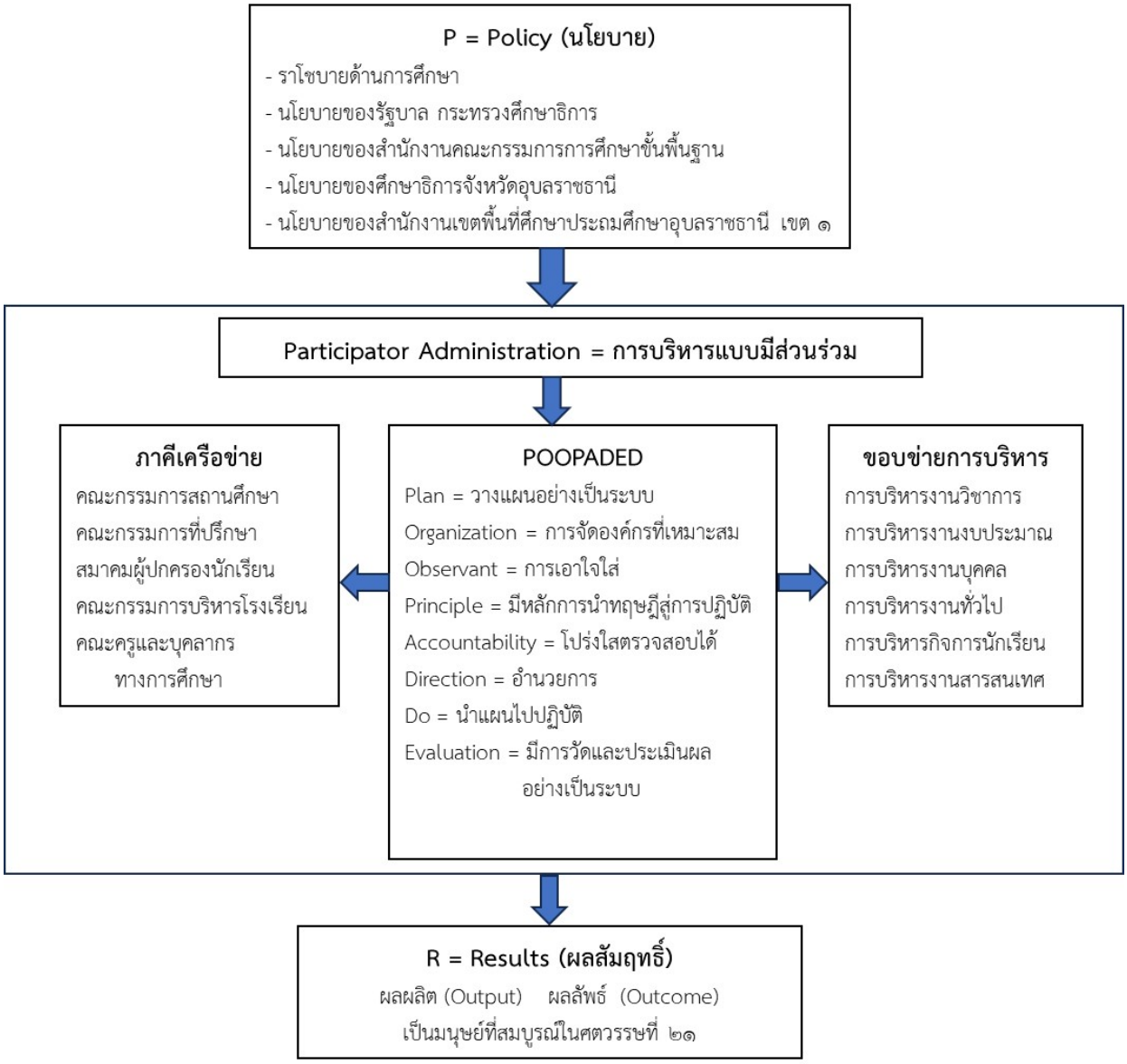

การดำเนินงานใช้รูปแบบ PDCA หรือวงจรการบริหารงานคุณภาพประกอบด้วย

1. ขั้นวางแผน (P : Plan)

1.1 วิเคราะห์บริบทและสถานการณ์

1.1.1 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ (Needs Assessment)

ใช้เครื่องมือ เช่น SWOT Analysis เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียน

จาก SAR รายงานผลประเมินตนเองของสถานศึกษา

1.1.2 สำรวจข้อมูล เช่น รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษาที่ผ่านมา ความพร้อมด้านทรัพยากร การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง และศักยภาพครู

1.1.3 วิเคราะห์บริบทพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเมืองอุบล

1.1.4 ศึกษานโยบายพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดอุบลราชธานี

1.1.5 พิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายของโรงเรียนกับยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด อัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานี

1.1.6 ประชุมวางแผนงานจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น ความคาดหวังของโครงการ การพัฒนานวัตกรรมการเข้าสู่โรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดอุบลราชธานี

1.2 กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

1.2.1 ตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น

1.2.2 พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

1.2.3 สร้างนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนเฉพาะที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน

1.3 ออกแบบแผนพัฒนาวิชาการ

1.3.1 แผนพัฒนาการศึกษาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการหรือกิจกรรมในแผนงาน/โครงการ

1.3.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดอุบลราชธานี

1.3.3 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรียนเชิงรุกของครูผู้สอน (Active Learning)

1.3.4 การพัฒนาครูให้เป็นโค้ชการเรียนรู้ (coaching & Mentoring)

1.3.5 กำหนดระยะเวลาและลำดับการดำเนินงานระยะเวลา 1 ปีการศึกษา

1.4 จัดสรรทรัพยากร

1.4.1 วางแผนการใช้ทรัพยากร

1.4.2 งบประมาณ: วางแผนใช้เงินกองทุนโรงเรียนหรืองบสนับสนุนจากพื้นที่นวัตกรรม

1.4.3 บุคลากร: มอบหมายหน้าที่แก่ครูหรือเจ้าหน้าที่ตามความถนัด

1.4.4 วัสดุ/อุปกรณ์: จัดหาเทคโนโลยีหรือสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (D: Do)

2.1 ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้

2.1.1 จัดกิจกรรมหรือโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี

2.1.2 ส่งเสริมครูผู้สอนเข้าอบรมการสอนเชิงรุก (Active Learning)

2.1.3 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการอนุมัติแล้วพัฒนาในห้องเรียน

2.1.4 ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น e-Learning หรือแพลตฟอร์มดิจิทัล

2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

2.2.1 เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาท เช่น

ผู้ปกครอง: มีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่บ้าน ความร่วมมือในการกับกำติดตามระหว่าครูและผู้ปกครอง

ชุมชน: คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา เช่น เป็นผู้เห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี หลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดอุบลราชธานีโรงเรียนเมืองอุบล

ครู : สถานศึกษามุ่ง ส่งเสริมให้ ครูและบุคลากรสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนามีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มี ความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ การ PLC แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางจัดการเรียนรู้ระหว่าง ผู้บริหารและครูผู้สอน ครูผู้สสสอนกับครูผู้สอน เป็นต้น

การส่งเสริม สนับสนุครูผู้สอนเข้ารับการพัฒนาอบรมทางวิชาการ

ผู้เรียน: มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมโครงการต่างๆ เช่น การระดมสมองและการทดลอง

สถานศึกษา: สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆอย่างกว้างขวาง ขอบข่ายของการ บริหารงานวิชาการ

ขอบข่ายของการ บริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 16 งาน คือ

1. งานหลักสูตรสถานศึกษา
2. งานมาตรฐานวิชาการ 8 กลุ่มสาระฯและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. งานนิเทศการสอน
4. งานวัดและประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้
5. งานพัฒนาการเรียนรู้
6. งานประกันคุณภาพการศึกษา
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. งานพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
9. งานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
10. งานห้องสมุดโรงเรียน
11. งานทะเบียนนักเรียน
12. งานแนะแนว

13. งานประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. งานส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. งานจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. งานคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

2.3 บริหารจัดการและติดตามการดำเนินงาน

1.ผู้บริหารบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายบริหารงาน ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณในการสนับสนุนการบริการงานวิชาการ

2. ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning เสนอต่อผู้บริหารเพื่ออนุมัติการใช้แผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

3. ผู้บริหารนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้บริหารนิเทศชั้นเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

4. การจัดประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าของแผนงานเป็นระยะ เช่น การรายงานผลการใช้แผนการการจัดการเรียนรู้ การงานผลการดำเนินงานของโครงการสอน

5. การประเมินความสำเร็จของกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการ

3. ขั้นตรวจสอบ (C : Check)

3.1 ตรวจสอบผลการดำเนินงาน

3.1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจาการรายงานผลโดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม

3.1.2 ผลการเรียนของผู้เรียน (Pre-test/Post-test)

3.1.3 การ coaching & mentoring ให้กับครูผู้สอน

3.2 ประเมินผลตามเป้าหมายและตัวชี้วัด

3.2.1 เปรียบเทียบผลที่ได้กับเป้าหมายที่ตั้งไว้

3.2.2 อัตราการเพิ่มขึ้นของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียน

3.2.3 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

3.2.4 ใช้เครื่องมือประเมิน เช่น แบบสอบถาม การสังเกต หรือการสัมภาษณ์

3.3 ทบทวนจุดเด่นและปัญหา

3.1.1 ระบุจุดแข็งที่สามารถต่อยอดได้

3.1.2 วิเคราะห์ปัญหาหรือข้อบกพร่อง

4. ขั้นตอนการปรับปรุง (A: Act)

4.1 สรุปผลการดำเนินงาน

4.1.1 จัดทำรายงานสรุปกิจกรรม/โครงการ

4.1.2 แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

4.1.3 รายละเอียดแผนงาน/โครงการที่สำเร็จ

ปรับปรุงแผนงาน/กระบวนการ

4.1.4 ใช้ผลการประเมินจากขั้นตอน Check มาปรับปรุง

4.1.5 ส่งเสริม สนับสนุนการอบรมครูรับบวิทยาการใหม่อย่างต่อเนื่อง

4.1.6 ปรับปรุงสื่อหรือเทคโนโลยีให้เหมาะสม

เผยแพร่ผลสำเร็จ

4.1.7 นำเสนอ Best Practice ให้กับโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมหน่วยงานการศึกษา เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชุมชนและผู้ปกครอง

วางแผนใหม่เพื่อความต่อเนื่อง

4.1.8 พัฒนาโครงการหรือกิจกรรมใหม่ที่ต่อยอดจากผลสำเร็จ

4.1.9 จัดตั้งทีมงานเพื่อดำเนินงานต่อเนื่อง

ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ด้านผู้บริหารมีความรู้ความสามารถเนินงานในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โปร่งใส และ ถูกต้องตามหลักวิชาการ ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารมีบุคลิกลักษณะการเป็นผู้นำองค์กร ผู้บริหารมีการมอบอำนาจ ตัดสินใจให้ผู้ที่มีความสามารถตามความเหมาะสม มีระบบการกำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชา

๒. ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ผู้บริหารมีวิธีการในการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี มีการประเมินผลโครงการประจำปี กำหนดนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มที่ กำหนดให้งานการศึกษาปฐมวัยเป็นงานหลักสำคัญที่ให้บริการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบ ครบวงจรทั้ง ๔ งาน ดำเนินงานขึ้นตรงต่อผู้อ านวยการโรงเรียน

๓.ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง ผ่านการประชุม ชี้แจง เปิดเผยข้อมูลและรับฟังข้อคิดเห็นจากทุกฝ่าย ผ่านช่องทางการติดต่อที่หลากหลาย ทั้งทางเว็บไซต์ของโรงเรียน เฟซบุ๊ก กลุ่มไลน์ มีการ รายงานผลการด าเนินงานประจำปีแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสำรวจความพึงพอใจในการบริหารจัดการศึกษา ของ โรงเรียนทุกปี

4. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ผู้บริหารมีการวางแผน จัดการและพัฒนาบุคลากรเพื่อศักยภาพของบุคลากรมาใช้อย่างเต็มที่ ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ครูทุกคนมีแผนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศการเรียนการสอน การทำกิจกรม PLC ครูทุกคนมีแฟ้มสะสม ผลงานของตัวเอง มีงานวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปีละอย่างน้อย ๑ เรื่อง ผู้บริหารสร้างขวัญและให้ กำลังใจพนักงานครู บุคลากรในโอกาสสำคัญ เช่น วันคล้ายวันเกิด วันสำเร็จการศึกษา เป็นต้น

5. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมีการบริหารและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมีจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีระบบ มีการวัดประเมินผลเด็กอย่างเป็นระบบ และนำผลของการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

การพิจารณาของผู้บริหารสถานศึกษา

15.1 ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(...✓.) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น

(...✓.) ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กไทยทั้งประเทศ

(..✓...) การกระจาย อำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(..✓...) สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

15.2 ความสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนหรือจุดเน้น ของโรงเรียนที่โรงเรียนกำหนด

(✓) สมรรถนะการจัดการ และสมรรถนะการคิดขั้นสูง

(✓) สมรรถนะการเรียนรู้พื้นฐาน

( ) สมรรถนะการอาชีพตามอัตลักษณ์สถานศึกษา

( ) อื่นๆ

15.3 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/แผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาของจังหวัด

(.....) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(.....) ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษานำร่อง ในการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

(.....) ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

(.....) ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากร ทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(...✓) ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างโอกาส ความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา

(....✓.) ยุทธศาสตร์ที่ 6 สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

15.4 สอดคล้องกับข้อตกลงในการพัฒนางานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบพัฒนานวัตกรรม

(.....) ไม่สอดคล้อง (..✓...) สอดคล้อง

สรุปความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษ

.....

(..✓..) เห็นชอบ (.....) ให้ปรับปรุง (.....) ไม่เห็นชอบ

(นางกฤติยา สีหา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

15. งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

งบประมาณที่ได้ 67,000 บาท

กิจกรรม	หมวดค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่าย		
		รายการ	ราคา(บาท)	รวม(บาท)
1)การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	ค่าตอบแทน	เชิญวิทยากร	-	-
	ค่าใช้สอย	จ้างเหมาทำอาหาร	-	
	ค่าวัสดุ	เอกสารคู่มือ	-	
2)การอบรมพัฒนาจัดทำนวัตกรรม	ค่าตอบแทน	เชิญวิทยากร	-	-
	ค่าใช้สอย	จ้างเหมาทำอาหาร	-	
	ค่าวัสดุ	เอกสารคู่มือ	-	
3)การจัดหาสื่อนวัตกรรมทางการศึกษา	ค่าตอบแทน			
	ค่าใช้สอย			
	ค่าวัสดุ	วัสดุสื่อนวัตกรรม		30,940
4)การพัฒนาแหล่งเรียนรู้นวัตกรรม	ค่าตอบแทน			
	ค่าใช้สอย			16,330
	ค่าวัสดุ			
5) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Open House	ค่าตอบแทน			
	ค่าใช้สอย			2,730
	ค่าวัสดุ			2,000
รวม				52,000
กิจกรรรมนวัตกรรมย่อย				15,000
รวมทั้งสิ้น				67,000

นวัตกรรมย่อยภายใต้ชุดโครงการ และงบประมาณ

ลำดับที่	ชื่อนวัตกรรม	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ
1	การแก้ไขปัญหาการขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้ผ่านกระบวนการผลิตสื่อวิดีโอ เรื่อง จิตรกรรมฝาผนังวัดนาควาย	นายนฤดล พาดี	1,000บาท
2	การพัฒนาทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อชีวิตในการนำเสนอคลิปสั้น "สิมวัดนาควาย" ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	นายทศพล บุดดาซุย	1,000บาท

3	การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะการสื่อสารด้านการเขียนภาษาไทยตามอัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา2567 โรงเรียนเมืองอุบล โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD	นางอิงอร จันทร์ตรี	1,000บาท
4	การพัฒนาทักษะการเรียนเรื่องเศษส่วนโดยใช้อัตลักษณ์ของอุบลราชธานีด้วยสื่อผลิตภัณฑ์ในชุมชนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๗	นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์	1,000บาท
5	การพัฒนาทักษะการเขียนตามอัตลักษณ์ด้านประเพณีความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 โดยการผลิตสื่อหนังสือเล่มเล็ก	นางสาวสิริลักษณ์ ธิษาชัย	1,000บาท
6	การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เรื่องตัวกลางของแสง ในการสร้างหุ่นเงาเพื่อนำเสนออัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองอุบล	นางอรัญญา ไชยชนะ	1,000บาท
7	การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนโดยใช้อัตลักษณ์อุบลราชธานี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗	นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์	1,000บาท
8	การพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องจากจินตนาการประเพณีแห่เทียนพรรษา ด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learnimg	นางสาวสุภาวลัย สร่างโศก	1,000บาท
9	การพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist)สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล ๓ ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเมืองอุบล	นางสุภาภรณ์ ศิริชัยวัฒนกุล	1,000บาท
10	การพัฒนาทักษะการเรียนเรื่องเศษส่วนโดยใช้อัตลักษณ์ของอุบลราชธานีด้วยสื่อผลิตภัณฑ์ในชุมชนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๗	นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์	1,000บาท
11	การใช้ผลิตภัณฑ์ในชุมชนเป็นสื่อการเรียนรู้ เรื่อง ปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด(ขนมเทียนเมืองอุบล) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของ	นางสาวสุธิดา ทองปัน	1,000บาท

	นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗		
12	การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่6ปีการศึกษา 2567 ด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบ Active leaning	นางสาวอภิชญา จารุการ	1,000บาท
13	ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้: การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่เป็นอัตลักษณ์ของอุบลราชธานีสู่อัตลักษณ์สถานศึกษาโรงเรียนเมืองอุบล	นางสาวสุชาดา เจตนเสน	1,000บาท
14	การพัฒนาการนำอัตลักษณ์ในด้านวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมในการออกแบบจำลองเจดีย์วัดพระธาตุหนองบัวซึ่งเป็นปูชนียสถานโดยให้ผู้เรียนทำแบบจำลองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗	นางเกษมศรี พวงพุฒ	1,000บาท
15	การพัฒนาทักษะการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูลอัตลักษณ์ของอุบลราชานีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยเอกสารแบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องการนำเสนอข้อมูล รายวิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๖๗	นางลำพอง ฉัตรสุวรรณ	1,000บาท
รวม			15,000 บาท

16. นวัตกรรมครูของครู

โรงเรียนเมืองอุบล

รายงานผลนวัตกรรม

เรื่อง การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ของเด็กอนุบาล ๑ และ อนุบาล ๒ โดยใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่เป็นอัตลักษณ์ ของอุบลราชธานีสู่อัตลักษณ์โรงเรียนเมืองอุบล

นางสาวสุชาดา เจตนเสน
ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนเมืองอุบล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม โรงเรียนเมืองอุบล

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม นางสาวสุชาดา เจตนเสน

๒. ชื่อนวัตกรรม การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กอนุบาล ๑ และอนุบาล ๒ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่เป็นอัตลักษณ์ของอุบลราชธานีสู่อัตลักษณ์โรงเรียนเมืองอุบล

๓. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

(√) นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๖๐ ต้องการให้เด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ

พัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการกล่าวถึงพัฒนาการด้านโครงสร้างและพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว ซึ่งพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวมักเกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่เป็นความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายซึ่ง ชิงเกอร์ (Singer, ๑๙๗๖, p.๒๓๘) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวของเด็กแต่ละครั้งนั้นเป็นการสะสมขั้นพื้นฐานที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้อันจะสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตขั้นต่อ ๆ ไป จึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตมนุษย์ ทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน มักจะเริ่มปรากฏในวัยเด็กตอนต้น อายุ ๒ - ๖ ปี โดยจะมีการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่มากขึ้น เด็กสามารถเดินได้อย่างมั่นคง เพราะมีการเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขาและเพิ่มทักษะอื่น ๆ ดังนั้นเด็กวัยนี้ควรได้รับการส่งเสริมด้านการเคลื่อนไหวแบบต่าง ๆ อยู่เสมอโดยคำนึงถึงความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กด้วย

การพัฒนาความสามารถใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ทำได้โดยให้เด็กฝึกความสามารถในการใช้ทักษะทั่วไปหรือทักษะพื้นฐาน เช่น ทักษะการกระโดด ทักษะการทรงตัว ทักษะการวิ่ง การมุดลอด และปีนป่าย เป็นต้น ซึ่งต้องใช้กล้ามเนื้อใหญ่ส่วนศีรษะและคอเป็นกล้ามเนื้อส่วนที่ทำหน้าที่ในการเคลื่อนไหวลำตัวไปข้างหน้า กล้ามเนื้อลำตัวเป็นส่วนที่รักษาสมดุลของกระดูกสันหลัง ทำให้เรายืนตัวตรงได้ กล้ามเนื้อขา เป็นส่วนที่รับน้ำหนักทั้งหมดของรางกาย ทำให้สามารถเดิน วิ่ง หรือกระโดดไปได้ กล้ามเนื้อส่วนแขนและมือเป็นกล้ามเนื้อส่วนที่ช่วยกล้ามเนื้อไหล่นำลำตัวเคลื่อนไปข้างหน้า (ศิรินทร กาญจันดา, ๒๕๕๘: ๑๘)

การละเล่นพื้นบ้านว่า เป็นกิจกรรมการละเล่นของสังคมที่ไม่ทราบที่มาแต่ได้ยอมรับและถ่ายทอดการเล่นต่อ ๆ กันมาโดยไม่ขาดสาย เป็นกิจกรรมการละเล่นที่เป็นการละเล่นสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและเป็นกิจกรรมที่เด็กเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน อาจจะเป็นการเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่ม การละเล่นจึงเป็นบทบาทต่อการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน (ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา) ของเด็ก และเป็นเครื่องหมายแสดงออกของการละเล่นพื้นบ้านว่าเป็นกิจกรรมที่เด็กเล่นด้วยความสมัครใจเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในขณะที่เด็กได้เล่น

เด็กจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา และสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง (รัชฎวรรณ ประพาน, 2561)

ข้าพเจ้า ตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นของการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ถึงแม้จะเป็นพัฒนาการที่จะต้องเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่หากส่งเสริมได้ถูกต้องไปพร้อมๆกับการใช้กิจกรรมที่สนุกสนาน พร้อมสอดแทรกความเป็นอัตลักษณ์ของไทยคือการละเล่นพื้นบ้านอย่าง อีกทั้งจากสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นปัญหาที่ควรรีบแก้ไขมากที่สุด เพื่อเตรียมพร้อมในการพัฒนาด้านอื่นๆคือด้านร่างกาย ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ และชั้นอนุบาล ๒ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โรงเรียนเมืองอุบล เพราะในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังจัดการเรียนการสอนอยู่นั้น พบว่า การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ยังไม่ดีเท่าที่ควร บางกิจกรรมที่ต้องใช้กำลังกาย วิ่ง กระโดด เด็กยังไม่สามารถทำได้ตามวัยที่ควร ซึ่งทำให้มีผลเสียต่อพัฒนาการด้านอื่นๆของเด็กได้ จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทย ที่มีต่อการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ให้ดียิ่งขึ้นไป

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ให้ดียิ่งขึ้นไปดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้ใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทย มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กอนุบาล ๑ และ อนุบาล ๒

๗.๒ เพื่อให้เด็กปฏิบัติตามกฎกติการการละเล่นได้อย่างถูกต้อง

๗.๓ เพื่อพัฒนาให้เด็กเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านอย่างไทย มีความกระตือรือร้นการร่วมกิจกรรม

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นอนุบาล ๑ และชั้นอนุบาล ๒ จำนวน ๑๒ คน
โรงเรียนเมืองอุบล

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กอนุบาล ๑ และ อนุบาล ๒

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการปฏิบัติ โดยปฏิบัติตามกฎกติการการละเล่นได้อย่างถูกต้อง

ผู้เรียนร้อยละ ๙๐ มีทักษะกระบวนการคิดเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านอย่างไทย มีความกระตือรือร้นการร่วมกิจกรรม

๙.๒ เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กอนุบาล ๑ และ อนุบาล ๒ สูงขึ้น

ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติ โดยปฏิบัติตามกฎกติการการละเล่นได้อย่างถูกต้อง

ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านอย่างไทยมีความกระตือรือร้นการร่วมกิจกรรม

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

๑๐.๑ ทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวคิดในการออกแบบการจัดกิจกรรม

๑. ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตใจของเพียเจต์ (Jean Piaget): พียาเจต์เชื่อว่าการเล่นคือวิธีที่เด็กสำรวจโลกและเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ การเล่นเสมือนจริง (pretend play) ช่วยให้เด็กได้มีการคิดเชิงคาบเกี่ยว (symbolic thinking) และการพัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผล เช่น การสร้างบทบาทสมมุติ การใช้ของเล่นในความคิดสร้างสรรค์

๒. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา (Albert Bandura): ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าเด็กเรียนรู้ผ่านการสังเกตและการเลียนแบบ การเล่นสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ทางสังคมได้ เช่น การทำกิจกรรมกลุ่มที่เด็กๆ สามารถเรียนรู้พฤติกรรม การแบ่งปัน การทำงานร่วมกัน ทำให้เด็กมีทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น

๓. ทฤษฎีการพัฒนาตนเองของมาร์คัส (Erik Erikson): ในช่วงวัยอนุบาล เด็กต้องเผชิญกับความท้าทายในด้านการพัฒนาตนเอง เช่น ความมั่นใจในตนเองและความรู้สึกของความสำเร็จ การเล่นช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การตั้งเป้าหมาย การทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย และความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตน

๔. ทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning Theory): การเล่นที่มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งในแง่ของการทำกิจกรรม การตั้งคำถาม และการค้นพบ จะช่วยพัฒนาให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และการวิเคราะห์ปัญหา

๕. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Play-based Learning หรือ กระบวนการเรียนรู้ผ่านการเล่น คือการผสานกันระหว่าง การสอน (teaching) และการเรียนรู้ (learning) ‘เล่น’ ในที่นี้คือการเล่นอย่างอิสระ (free play) เด็กๆ เป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเอง และมีครูเป็นผู้ร่วมเล่น แทรกความรู้วิชาการผ่านการสนับสนุนจากครู กระตุ้นการเรียน ตั้งคำถามผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

เมื่อเชื่อมโยงทฤษฎีกับการเล่นของเด็กปฐมวัยสรุปได้คือ การเล่นที่เปิดให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจ ทดลองเรียนรู้ และพัฒนาในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา การให้โอกาสเด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่นอย่างมีความหมาย จะส่งผลดีต่อพัฒนาการของเด็กอย่างยั่งยืน

๑๐.๒ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปนัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อขจัดการตัดสินที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะเต็มไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Dialogue เช่น ห้าปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็น

อย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครูตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมีกิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้างานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งานพัฒนาขึ้นอาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถาม เพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็นอะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของเป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อมอยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๑. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล ถึงปัญหาและสิ่งที่ต้องการพัฒนาให้กับนักเรียน

๒. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและแนวทางการพัฒนาเด็กรอบด้าน

๓. ศึกษาแนวทางที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ การใช้กิจกรรมการเล่นเป็นฐาน

๔. วิเคราะห์จากการทดสอบนักเรียนผ่านแบบทดสอบร่างกายที่เหมาะสมกับวัยและนำผลมาพิจารณาออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับเป็นอัตลักษณ์ของอุบลราชธานีสู่อัตลักษณ์สถานศึกษาโรงเรียนเมืองอุบล

๕. สร้างแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านกระบวนการเล่น ในกิจกรรมกลางแจ้ง ในแผนการจัดประสบการณ์ การละเล่นพื้นบ้านไทย จำนวน ๑๒ แผน รวม ๖ สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น ๑๒ ชั่วโมง

๖. สร้างและออกแบบ แบบสังเกตพฤติกรรม เพื่อวัดความรู้ (K) ทักษะ(P) และคุณลักษณะ (A)

การจัดระเบียบข้อมูล

๑. นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยก่อน-หลัง มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

๒. ประมวลผล แปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

๓. อภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

โครงสร้างและองค์ประกอบตามขอบข่ายกิจกรรมกลางแจ้ง ที่เพิ่มความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานีและวัฒนธรรมประเพณีของไทยผ่านการละเล่นที่สนุกสนาน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๑ มีแผนจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทย ๖ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง รวม ๑๒ ชั่วโมง

๒ แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ก่อนและหลังการจัดกิจกรร

๑๒.ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่

๑. นักเรียนระดับชั้นอนุบาล ๑ และ อนุบาล ๒ มีกล้ามเนื้อมัดใหญ่ที่พัฒนาเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๐

๒. นักเรียนชั้นอนุบาล ๑ และ อนุบาล ๒ เห็นคุณค่าตระหนักและการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๖ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ วัน รวม ๑๒ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนมกราคม- กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงกิจกรรมกลางแจ้ง

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ๑ และ อนุบาล ๒ จำนวน ๑๒ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

๑๓. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ผังความคิดแผนการจัดประสบการณ์ หน่วยค่านิยมไทย เรื่อง การละเล่นพื้นบ้านไทย ชั้นอนุบาลปีที่ ๑ และชั้นอนุบาล ๒

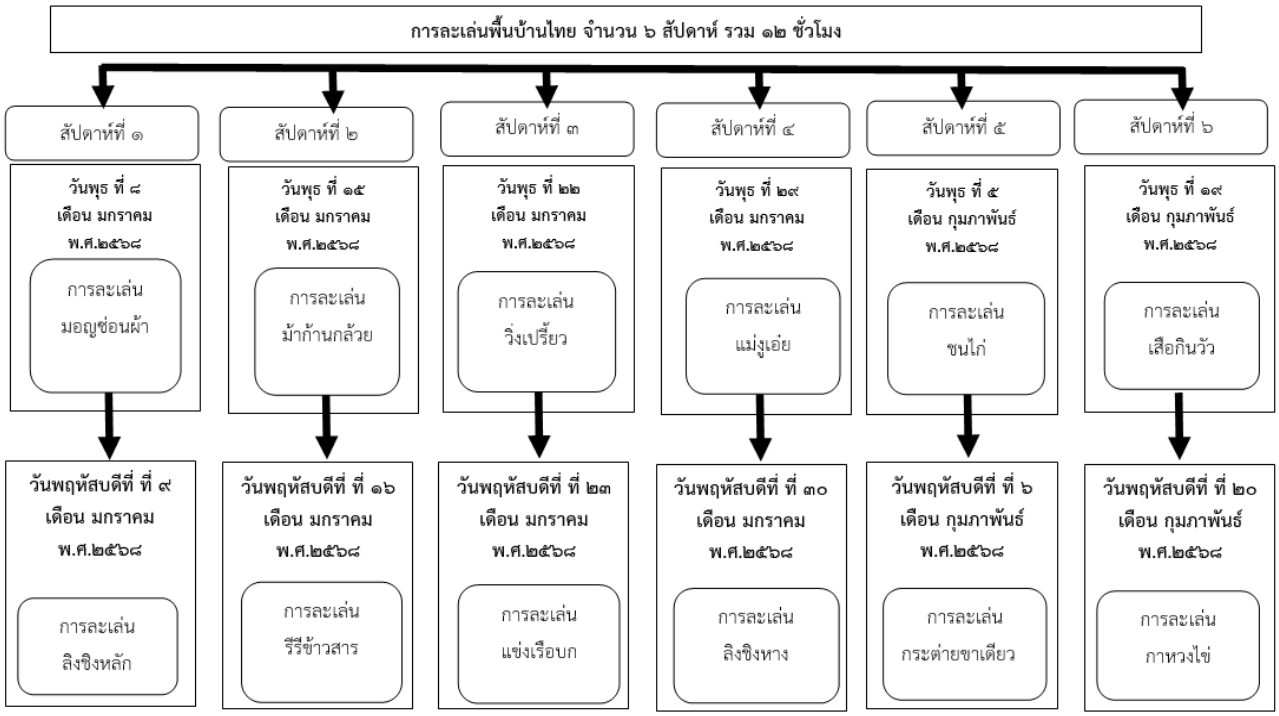

๑๔.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ที่พัฒนาที่สูงขึ้นอยู่ในระดับดี

ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติ โดยปฏิบัติตามกฎกติกานการละเล่นได้ถูกต้องอยู่ในระดับดี

ผู้เรียนมีการเห็นคุณค่าตระหนักและการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน

๑๕. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ บาท

ที่	รายการ	จำนวน	ราคา
๑	ลูกฟุตบอล	๑ ลูก	๒๕๐ บาท
๒	เทปกระดาษสำหรับตีเส้น	๓ ม้วน	๖๐ บาท
๓	ผ้าเช็ดหน้า	๑๒ ผืน	๓๐๐ บาท
๔	เชือกขาวแดง	๑ ม้วน	๔๕ บาท
๕	ลูกโป่ง	๑ ถุง	๖๐ บาท
๖	ไม้พอง	๓ ไม้	๑๒๐ บาท
๗	ลูกบอลสี เล็ก	๑ ถุง	๑๘๐ บาท
		รวม (หนึ่งพันบาทถ้วน)	๑,๐๐๐ บาท

๑๖.การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑.เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กอนุบาล ๑ และ อนุบาล	-ใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทย	แผนการจัดประสบการณ์ -แบบประเมิน	ผ่านร้อยละ ๘๐ ผ่านระดับดี
๒.เพื่อให้เด็กปฏิบัติตามกฎกติการการละเล่นได้อย่างถูกต้อง	-ใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทย -การทดสอบร่างกายตามแบบประเมิน	แผนการจัดประสบการณ์ -แบบประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย	ผ่านร้อยละ ๘๐ ผ่านระดับดี
๓.เพื่อให้เด็กเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านอย่างไทย มีความกระตือรือร้นการร่วมกิจกรรม	-ใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทย -การทดสอบร่างกายตามแบบประเมิน	-การสังเกต -แบบประเมิน	ผ่านร้อยละ ๘๐ ผ่านระดับดี

ลงชื่อ .....ผู้พัฒนานวัตกรรม
(นางสาวสุชาดา เจตนเสน)
ตำแหน่งครู

ภาคผนวก

แผนการจัดประสบการณ์ การละเล่นพื้นบ้านไทย ที่ ๖

สาระที่ควรเรียนรู้ สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก **ชั้นอนุบาลปีที่ ๑ และ ๒**
กิจกรรมกลางแจ้ง ชื่อกิจกรรม แข่งเรือบก **เวลา ๖๐ นาที**
จัดประสบการณ์วันที่ ..... เดือน..... พ.ศ..... **เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๐.๐๐ น.**

---

๑. สาระสำคัญ

การละเล่นพื้นบ้านเป็นการส่งเสริมให้เด็ก ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นกิจกรรมที่แฝงไว้ ด้วยสัญลักษณ์ หากศึกษาการเล่นของเด็กในสังคม เท่ากับได้ศึกษาวัฒนธรรมของสังคมนั้นด้วย การเล่นเป็นเรื่องที่สืบเนื่องแสดงถึงเอกลักษณ์ของชนชาติหรือท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ถ่ายทอดเข้าสู่กระแสชีวิตและตกทอดกันมาตั้งแต่ รุ่นปู่ย่าตายายของปู่ย่าตายาย การละเล่นของเด็กไทย มีความหลากหลาย เช่น แข่งเรือบก เป็นต้น

๒.มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๓. สาระการเรียนรู้

๑.สาระที่ควรเรียนรู้ (บุคคลและสถานทีแวดล้อมเด็ก) วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อม

การละเล่นอย่างไทยที่มีมาแต่ช้านาน การละเล่นที่ได้ทั้งความสนุกสนานและเสริมสร้างความแข็งแรงให้กับกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และยังได้เป็นการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมผ่านการละเล่น

อย่างไทย สืบสานให้คงอยู่ต่อไป

๒.ประสบการณ์สำคัญ

๒.๑ พัฒนาการด้านร่างกาย

- ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ การทรงตัว และความคล่องแคล่วว่องไว

๒.๒ พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงอารมณ์ได้เหมาะสมกับกับสถานการณ์

๒.๓ พัฒนาการด้านสังคม

- ฝึกการปฏิบัติตามกฎกติกา
- ฝึกให้เด็กรู้แพ้รู้ชนะ
- ฝึกการทำงาน การเล่นเป็นทีม

๒.๔ พัฒนาการด้านสติปัญญา

- ส่งเสริมการคิด วางแผน การคาดคะเน

๔. **จุดประสงค์การเรียนรู้**

ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

เด็กสามารถบอกขั้นตอนการละเล่นพื้นบ้านได้

ด้านการปฏิบัติและกระบวนการ (P)

เด็กปฏิบัติตามกฎกติการการละเล่นได้อย่างถูกต้อง และทำการละเล่นได้ถูกวิธี มีน้ำใจนักกีฬา

ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม(A)

เด็กเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านอย่างไทยมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม

๕. อัตลักษณ์อุบลราชธานี

-วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อม

๖. **กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** (Play-based Learning หรือ กระบวนการเรียนรู้ผ่านการเล่น คือการผสานกันระหว่าง การสอน (teaching) และการเรียนรู้ (learning) ‘เล่น’ ในที่นี้คือการเล่นอย่างอิสระ (free play)เด็กๆ เป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเอง และมีครูเป็นผู้ร่วมเล่น แทรกความรู้วิชาการผ่านการสนับสนุนจากครู กระตุ้นการเรียน ตั้งคำถามผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

กระบวนการจัดประสบการณ์ ตามรูปแบบการเรียนรู้ Play-based Learning

ขั้นนำ

๑. เริ่มต้นด้วยการเล่าเรื่องเกี่ยวกับการละเล่นแข่งเรือบก ว่าคืออะไรและมีที่มาที่ไปอย่างไร

๒. แสดงตัวอย่างการเล่นแข่งเรือบกให้เด็กดู

ขั้นการสอนทักษะพื้นฐาน (๑๕ นาที)

๓ สอนวิธีการเล่น (๑๐ นาที)

- **สถานที่**: เลือกสนามเด็กเล่นหรือพื้นที่กลางแจ้งที่ปลอดภัย ไม่มีสิ่งกีดขวาง หรือจะเล่นภายในห้องเรียนก็ได้
- **อุปกรณ์**: ท่อพีวีซี หรือ ไม้พอง ไม้ยาวไม่มีหนามหรือเซี่ยนที่เป็นอันตรายต่อเด็ก
- **การอธิบายเกม**: อธิบายพร้อมสาธิตกฎของเกมให้เด็กๆ ดังนี

๑. ผู้ลงเล่นเรือแข่งยืนคร่อมท่อไม้พอง

๒. ผู้เล่นเรือบกออกวิ่งไปพร้อมกันโดยให้วิ่งในสนามและจับเวลา

๓. เรือบกลำที่ชนะเลิศต้องชนะ ๒ เที่ยว ในกำหนด ๓ เที่ยวซึ่งเป็น กติกาเดียวกับการแข่งขันเรือยาวทั่วไป

๔. ความสนุกสนานในการแข่งเรือบกอยู่ที่ผู้แข่งขันเรือบกในแต่ละลำ จะต้องวิ่งโดยพร้อมเพียงกัน ซึ่งถ้าผู้เข้าแข่งขันคนใดเสียจังหวะ หรือไม่พร้อมกับคนอื่นๆ เรือบกก็จะพามาล้มแล้วทุกคนต้องวิ่งจนกว่าจะถึงเส้นชัย

ขั้นลงมือทำ เล่น (๒๕ นาที)

๔.ให้เด็กๆได้เล่นอย่างอิสระตามกฎิกาที่ตั้งไว้ ครูคอยสังเกตและให้ความช่วยเหลืออยู่ห่างๆ

๕. ขณะที่เด็กเล่นครูสังเกตพฤติกรรมและกระตุ้นผ่านการให้กำลังใจแต่ไม่ใช่การบังคับ

๖.ครูเดินตรวจสอบและให้คำแนะนำ เป็นระยะๆ

ขั้นสรุป (ได้ทบทวน ทวนความคิด ทวนการกระทำ สรุปการเรียนรู้)

๗. เด็กๆออกมาเล่าประสบการณ์เล่นที่ได้ปฏิบัติไป ว่าตนทำอะไร เล่นอะไร และรู้สึกอย่างไร

๘. ครูและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมในวันนี้ โดยใช้คำถามนำการสรุปว่า

๘.๑ กิจกรรมในวันนี้มีอะไรบ้าง?

๘.๒ เด็กๆบอกลำดับขั้นตอนการเล่น มอญซ่อนผ้า ได้หรือไม่ มีลำดับขั้นอย่างไรบ้าง?

๘.๓ เด็กๆชื่นชอบกิจกรรมในวันนี้หรือไม่ กิจกรรมครั้งต่อไปเด็กๆอยากจะเล่นเพิ่มเติมอะไร?

สื่อ / อุปกรณ์

- ไม้พอง หรือท่อพีวีซี

กระบวนการวัดและประเมินผล

ลำดับ	พฤติกรรมที่สังเกต	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน
๑	เด็กสามารถบอกขั้นตอนการละเล่นพื้นบ้านได้ (K)	**แบบสังเกตพฤติกรรม**	ผ่านเกณฑ์ระดับ ๒ ขึ้นไป
๒	เด็กปฏิบัติตามกฎกติการการละเล่นได้อย่างถูกต้องและทำการละเล่นได้ถูกวิธี มีน้ำใจนักกีฬา (P)	**แบบสังเกตพฤติกรรม**	ผ่านเกณฑ์ระดับ ๒ ขึ้นไป
๓	เด็กสามารถเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านอย่างไทยและมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม (A)	**แบบสังเกตพฤติกรรม**	ผ่านเกณฑ์ระดับ ๒ ขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมกลางแจ้ง ชื่อกิจกรรม แข่งเรือบก

ลำดับ	พฤติกรรมที่สังเกต	เกณฑ์การตัดสินการผ่านการประเมิน		
		ระดับคะแนน ๓ (ดี)	ระดับคะแนน ๒ (พอใช้)	ระดับคะแนน ๑ (ปรับปรุง)
๑	เด็กสามารถบอกขั้นตอนการละเล่นพื้นบ้านได้	เด็กๆสามารถบอกขั้นตอนการเล่นได้อย่างถูกต้อง และปฏิบัติตามขั้นตอนได้ด้วยตนเอง	เด็กๆสามารถบอกขั้นตอนการเล่นได้อย่างถูกต้อง แต่ไม่มีความมั่นใจในการทำการทดลอง อาจผิดขั้นตอนบ้าง แต่ยังสามารถปฏิบัติได้	เด็กๆไม่สามารถบอกขั้นตอนการเล่นได้ ไม่มีความมั่นใจในการทำการเล่น อาจผิดขั้นตอนบ้าง แต่ยังสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของครูได้
๒	เด็กปฏิบัติตามกฎกติการการละเล่นได้อย่างถูกต้อง และทำการละเล่นได้ถูกวิธี มีน้ำใจนักกีฬา (P)	เด็กๆสามารถปฏิบัติตามกฎกติกาการละเล่นได้อย่างถูกต้อง บอกกติการได้	เด็กๆสามารถปฏิบัติตามกฎกติกาการละเล่นได้อย่างถูกต้อง	เด็กๆสามารถปฏิบัติตามกฎกติกาการละเล่นได้โดยมีครูตอยชี้แนะ
๓	เด็กสามารถเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านอย่างไทยและมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม (A)	เด็กให้ความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ตั้งแต่ตนกิจกรรมจนจบกิจกรรม มีความสนุกสนาน และเข้าใจในวัฒนธรรมการเล่น	เด็กให้ความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นบางครั้ง หรือบางขั้นตอน มีความสนุกสนาน	เด็กให้ความสนใจในการทำกิจกรรมโดยมีครูคอยกระตุ้น

แบบสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมกลางแจ้ง ชื่อกิจกรรม แข่งเรือบก

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	เกณฑ์การตัดสินการผ่านการประเมิน											
		เด็กสามารถบอกขั้นตอนการละเล่นพื้นบ้านได้ (K)			ปฏิบัติตามกฎกติการการละเล่นได้อย่างถูกต้อง (P)			เด็กสามารถเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านอย่างไทยและมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม (A)			รวมคะแนน	ผลคะแนน	
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๙	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑	เด็กชายธีรภัทร ศรีม่วง												
๒	เด็กชายยศพล ผลใหญ่												
๓	เด็กชายอัครินทร์ เพ็รชจินดา												
๔	เด็กหญิงธัญรดี แสงประกาย												
๕	เด็กหญิงโบนัส บุญช่วย												
๖	เด็กหญิงภัทรศยา กล่ำกลอน												
๗	เด็กหญิงวิลันดา ทุมกิ่ง												
๘	เด็กหญิงพิชญา ชารี												
๙	เด็กหญิงณัฏฐกานต์ เพ็ญชาลี												
๑๐	เด็กหญิงวริศรา นนทพันธ์												
๑๑	เด็กหญิงจารุพิชญา พันเพ็ชร												
๑๒	เด็กหญิงกมลชนก ชื่นชอบ												

เกณฑ์คะแนนที่คาดหวัง	
ระดับดี	๗-๙ ผ่านเกณฑ์
ระดับพอใช้	๔-๖ ผ่านเกณฑ์
ระดับปรับปรุง	๐-๓ ไม่ผ่านเกณฑ์

ภาคผนวกรูปภาพ

เกม มอญซ่อนผ้า

ภาพกิจกรรมการละเล่นไทยเพิ่มเติม

เกม กระต่ายขาเดียว

เกม ชนไก่

ภาพกิจกรรมการละเล่นไทย ในกิจกรรมอื่นๆ

เกม ชักเย่อ

เกม ม้าก้านกล้วย

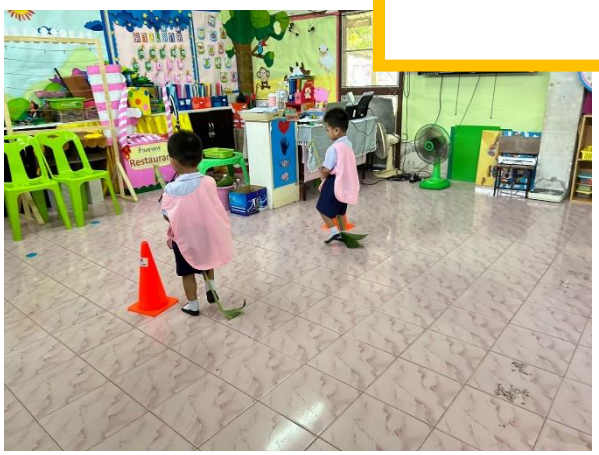

ภาพกิจกรรมการละเล่นไทย ในกิจกรรมอื่นๆ

เกม ชักเย่อ

เกม ม้าก้านกล้วย

ภาพกิจกรรมการละเล่นไทย ในกิจกรรมอื่นๆ

เกม แม่ งูเอ๋ย

เกม รีรีข้าวสาร

ภาพกิจกรรมการละเล่นไทย ในกิจกรรมอื่นๆ

เกม แข่งเรือบก

เกม ลิงชิงหลัก

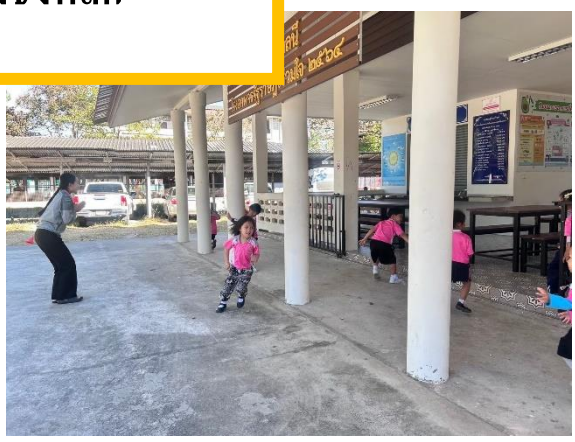

ภาพกิจกรรมการละเล่นไทย ในกิจกรรมอื่นๆ

เกม ลิงชิงหาง

เกม วิ่งเปรี้ยว

โรงเรียนเมืองอุบล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต ๑

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม : นางสุภาภรณ์ ศิริชัยวัฒนกุล ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ : การพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist)สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล ๓ โรงเรียนเมืองอุบล

๓. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม ดังนี้

(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม : นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

การจัดการศึกษาปฐมวัย ถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้และเป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากการศึกษาในระดับอื่น ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมเน้นพัฒนาการเด็กในทุกๆด้าน หากพื้นฐานในขั้นนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างบริบูรณ์แล้วการเรียนรู้ในขั้นต่อๆ ไปย่อมประสบความยากลำบาก และยากที่ผู้เรียนจะพัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพ การส่งเสริมและพัฒนาควรทำตั้งแต่ในระดับปฐมวัย (๐-๖ ปี) เนื่องจากวัยนี้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความเจริญเติบโต และสามารถพัฒนาทุกด้านได้อย่างเต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางภาษาที่เจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงความต้องการ ควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นแสดงความเป็นตัวตนของเด็ก ค้นหาข้อมูล คิดจินตนาการ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หากไม่มีภาษาการติดต่อสื่อสารย่อมเป็นไปด้วยความยากลำบาก สำหรับเด็กปฐมวัยแล้ว ภาษาจะถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียน รู้จักตนเอง รู้จักโลกรอบตัว ภาษาจะถูกใช้เพื่อบอกกล่าว ยอมรับ ปฏิเสธ อธิบายหรือแม้กระทั่งต่อต้าน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. ๒๕๕๒ : ๔) ภาษาจึงนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้โลกรอบตัวของเด็กตั้งแต่เกิด เป็นสื่อในการเรียนให้ได้ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน วิธีการเรียนรู้ภาษาจึงเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณา ค้นหาหนทางที่เด็กเรียนรู้แล้วได้ผลดีมีความสุขในการเรียนรู้จนสามารถใช้ภาษาอย่างมีความหมาย ใช้ภาษาสื่อ ความเชื่อมโยงกับคนที่เด็กอยู่ใกล้ชิดได้ดีจนถึงระดับที่เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ยุคสารสนเทศนี้ผ่านภาษานั้นเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. ๒๕๕๐ : ๗-๘) เพราะคนเราใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและการคิด หากปราศจากความสามารถในการใช้ภาษาแล้วแทบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ เด็กปฐมวัยใช้ภาษาเพื่อสื่อสารเมื่อเขาได้ทำกิจกรรมและมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล กระบวนการทางสังคมทำให้เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเป็นภาษาพูดและการแสดงผลงานทางความคิดด้วยการวาดภาพ รับรู้และเข้าใจเรื่องต่างๆ จากการฟังและการอ่านเด็กมีความพร้อมและความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษาตามระดับพัฒนาการและความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กจะเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายจากประสบการณ์ตรงและการเลียนแบบ เด็กใช้ภาษาโดยการพูดได้อย่างมหัศจรรย์เรียนภาษาโดยวิธีธรรมชาติ นอกจากนี้เด็กเรียนรู้ภาษาจากกิจวัตรประจำวัน เช่น การเล่นการสนทนา ฟังนิทาน ร้องเพลง อ่านหนังสือต่าง ๆ อธิบาย หรือตอบสิ่งที่เด็กพบปะ เด็กเรียนรู้ภาษาจากครอบครัวอย่างเป็นธรรมชาติมิได้เป็นการจงใจสอนภาษาเป็นทางการ เด็กจะไม่รู้สึกว่าเป็นความยากลำบากที่จะเรียนรู้ภาษาเด็กใช้ภาษาอย่างมีจุดมุ่งหมาย เช่น บอกความต้องการ ออกคำสั่ง แสดงอารมณ์ แสวงหาความรู้

โดยการถาม และนำเสนอด้วยการเล่าเรื่อง เด็กสามารถคิดแบบการเขียนของตนเองขึ้น (อัญชลี ไสยวรรณ. ๒๕๕๓ : ๑)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยสำนักงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย กระทรวงสาธารณสุขเป็นการสุ่มสำรวจเด็กอายุ ๔ -๖ ปี ทั่วประเทศ ๔ ภาค พบว่าเด็กมีพัฒนาการด้านภาษาช้ากว่าด้านอื่น ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าพัฒนาการด้านภาษามีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กมากกว่าด้านอื่น ๆ ขณะที่ พรพิไล เลิศวิชา ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาภาษา โดยรวมของเด็กไทยกำลังถดถอยลงไป ปัญหาเด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง กลายเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน (พรพิไล เลิศวิชา. ๒๕๕๓ : ๑) พัฒนาการทางภาษาของเด็กกำลังเป็นประเด็นที่กล่าวถึงกันมาก กระแสสังคมต้องการให้อ่านหนังสือให้ทารก และเด็กเล็กฟังทุกวัน ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้า พบว่า การพัฒนาภาษาโดยรวมของเด็กไทยกำลังถดถอยลงไป ปัญหาเด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง กลายเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน (พรพิไล เลิศวิชา. ๒๕๕๓ : ๑) อีกทั้งปัญหาการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งเกิดจากการสอนที่ครูมุ่งเน้นสาระทางภาษาเป็นหลักทำให้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจไม่เป็นไปตามธรรมชาติคือไม่เหมาะกับวัย ความสนใจและความสามารถของเด็กและเมื่อคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจำเป็นต้องใช้ภาษาในการเรียนรู้และการสื่อสารในชีวิตจริง พบว่า การสอนภาษาแบบเดิม (traditional approaches) ซึ่งเป็นความเข้าใจและทักษะทางภาษาเป็นหลัก ไม่เน้นความสำคัญของผู้เรียน และไม่นำทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีทางภาษามาใช้ร่วมกัน ไม่เน้นความสำคัญของประสบการณ์ และภาษาที่เด็กใช้ในชีวิตจริง จึงไม่ได้ให้โอกาสเด็กเรียนรู้ภาษาและใช้ภาษาเพื่อสื่อสารอย่างมีความหมายเท่าที่ควร สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๔ :๙) ที่สรุปไว้ว่าปัจจุบันพบว่า มีความสับสน ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเห็นได้ชัด โรงเรียนบางแห่งมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่าหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ไม่สอนการอ่านเขียน จึงละเลยการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในขณะที่โรงเรียนบางแห่งจัดประสบการณ์ทางภาษาที่เน้นทักษะภาษาเช่นเดียวกับการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑เพื่อสนองความต้องการของผู้ปกครองที่ขาดความเข้าใจเรื่องพัฒนาเด็กโดยองค์รวม สอดคล้องกับผลการสำรวจและสัมภาษณ์ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ความเข้าใจของครูปฐมวัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับต้องปรับปรุง มีครูปฐมวัยบางส่วนปฏิบัติไม่เหมาะสมกับทักษะทางภาษาแรกเริ่ม ในด้านการจัดประสบการณ์ทางการอ่าน เขียนโดยเน้นการท่องจำหรือทำแบบฝึกหัดอ่านเขียนอย่างเป็นทางการ ขาดความเข้าใจในเรื่องการประเมินพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ถึงแม้รัฐบาล จะพยายามปฏิรูปการศึกษาโดยส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญมาโดยตลอดแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบเดิมที่มุ่งเน้นวิชาการ ยังคงปรากฏให้เห็นในสถานศึกษาระดับปฐมวัยทั่วไป ทั้งของรัฐและของเอกชน ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อค่านิยมของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานของตนอ่านออกเขียนได้และตอบสนองนโยบายของผู้บริหารที่ต้องการให้เด็กอ่านออก เขียนได้ เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อให้โรงเรียนผ่านการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบเดิมดังกล่าวนี้นับเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัย และหลักการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่เน้นการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาเด็กตามธรรมชาติการ

เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย มุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาวิชาการ (กรมวิชาการ. ๒๕๖๐ : ๓-๕)แนวทางแก้ไขและการที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องอาศัยการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally appropriate Practice) โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การสร้างหลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดประสบการณ์ที่เหมาะกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความสนใจ และความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล (National Association for the Education of Young Children [NAEYC] &International Reading Association [IRA]. ๑๙๘๘) การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาจึงเป็นสิ่งที่ครูปฐมวัยและ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึง และศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาให้เหมาะกับพัฒนาการ อีกทั้งนำบริบททางวัฒนธรรม ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และภาษาที่ติดตัวเด็กก่อนเข้าเรียนมาใช้ในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย (ภิญญดาพัชญ์ เพ็ชรรัตน์. ๒๕๕๑: ๔๐)

จากผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต ๑ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต ๑. ๒๕๖๕ : ๓๕) ยังพบว่า การใช้ภาษาสื่อสาร และความเชื่อมั่นในตนเอง มีพัฒนาการตามระดับคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะด้านการใช้ภาษา จึงทำให้เกิดปัญหาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเด็กฟังแล้วไม่สามารถนำไปพูดถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟังได้และยังไม่กล้าแสดงออกส่งผลกระทบให้การทำกิจกรรมและผลการพัฒนาการด้านต่างๆ ไม่มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นปัญหาต้องรีบแก้ไขโดยเร่งด่วน ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยและส่งผลต่อเนื่องถึงคุณภาพเด็กไทยในอนาคต และปัญหาดังกล่าว อาจเนื่องมาจากเกิดจากครูผู้สอนในระดับปฐมวัยหรือระดับชั้นอนุบาลบางส่วนที่ไม่ได้จบการศึกษาตรงสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยและอาจเป็นเพราะขาดแคลนรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ครูได้เลือกใช้ได้ตามความสนใจ

การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาโดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist)สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โรงเรียนเมืองอุบล มีพื้นฐานของทฤษฎีทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Piage'Theory) ว่าด้วยพัฒนาทางสติปัญญาที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติที่เด็กสามารถสร้างความรู้ได้เองโดยใช้กระบวนการสร้างสรรค์การเรียนรู้ (Constructive process of learning) พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กอายุ ๒-๗ ปี วัยนี้มีโครงสร้างทางสติปัญญาที่จะใช้สัญลักษณ์แทนวัสดุสิ่งของที่อยู่รอบๆ ตัวได้ หรือมีพัฒนาการทางด้านภาษาโดยเริ่มพูดเป็นประโยค และเรียนรู้คำต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ใช้ภาษาเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาได้สามารถเล่นสมมติหรือแสร้งทำได้ เด็กวัยนี้เรียนรู้จากการสัมผัสจับต้องสิ่งที่เป็นรูปธรรม) การใช้แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานของสมอง (Brain-based learning) ว่าด้วยการเรียนรู้โดยการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันเอง เพื่อให้เกิด "วงจร" ขึ้นจำนวนมาก เป็นการเพิ่มเส้นใยประสาทในสมอง จัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อแนะนำของงานวิจัยทางด้านประสาทวิทยาเป็นการเรียนรู้ตามตั้งอยู่บนฐานของสิ่งที่เรารู้ในปัจจุบันเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ของสมองมนุษย์ในแต่ละระยะขั้นของพัฒนาการ (กมลพรรณ ชีวพันธุศรี . ๒๕๔๘ : ๖–๑๗) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist) เป็นแนวทางการสร้างวินัยในตนเองให้เกิดกับเด็กปฐมวัยอย่างมีความสุข เพื่อให้สมองเกิดการเรียนรู้ไม่เกิดการปิดกั้นการเรียนรู้โดยเลือกใช้หลักการที่สอดคล้อง

บริบทของผู้เรียนและบริบททางสังคมวัฒนธรรม การการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยพัฒนาการจัดประสบการณ์การพัฒนาทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist) จึงเป็นการจัดประสบการณ์โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนและมีกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมจะต้องเน้นประสบการณ์สำคัญทางภาษาที่หลากหลาย

จากแนวคิดและหลักการความสำคัญ ปัญหาด้านภาษาของเด็กปฐมวัยทั้งในระดับชาติ และระดับเขตพื้นที่การศึกษา นวัตกรรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาถึงความสำคัญในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาโดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist)สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โรงเรียนเมืองอุบล เพื่อให้ได้กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านภาษาของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปปรับใช้ในบริบทและสถานการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องและสนองตอบพัฒนาการ และธรรมชาติของผู้เรียนระดับปฐมวัยต่อไป

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย
๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย
๗.๓ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย
๗.๔ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย
๗.๕ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เขียนของเด็กปฐมวัย

๘. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล ๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗ โรงเรียนเมืองอุบล จำนวน ๑๑ คน โดยการใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

เด็กปฐมวัยร้อยละ ๘๐ มีทักษะทางภาษา
เด็กปฐมวัยร้อยละ ๘๐ มีทักษะการฟัง
เด็กปฐมวัยร้อยละ ๘๐ มีทักษะการพูด
เด็กปฐมวัยร้อยละ ๘๐ มีทักษะการอ่าน
เด็กปฐมวัยร้อยละ ๘๐ มีทักษะการเขียน
เด็กปฐมวัยร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๙.๒ เชิงคุณภาพ

เด็กปฐมวัยมีความรู้ความสามารถในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในระดับดี
เด็กปฐมวัยมีทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ในระดับดี
เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น
เด็กปฐมวัยมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

๑๐.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist)

หลักการที่สำคัญของแนวคิดนีโอ-ฮิวแมนนิส

หลักการที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในรูปแบบของนีโอ-ฮิวแมนนิสต์นั้น จะต้องประกอบด้วยหลักการสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

๑. คลื่นสมองต่ำ

ตามแนวคิดนีโอ-ฮิวแมนนิสต์นั้นเชื่อว่าประสิทธิภาพการทำงานของคนเราจะเปลี่ยนไปตามคลื่นสมองที่เราส่งไป ยิ่งเราส่งคลื่นสมองที่ต่ำลงมากเท่าไรยิ่งมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้มากขึ้นเท่านั้น การที่คนเรามีคลื่นสมองต่ำนั้น หมายความว่า เรากำลังมีความสงบทางจิตใจ มีสมาธิ อารมณ์ดี ใจเย็น มีความคิดสร้างสรรค์ และไม่ฟุ้งซ่านวอกแวก ซึ่งกิจกรรมที่ช่วยพัฒนานักเรียนเรียนในจุดนี้คือ การฝึกทำโยคะ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าห้องเรียน ซึ่งจะช่วยให้กล้ามเนื้อและประสาทผ่อนคลาย เป็นกิจกรรมที่สร้างให้เด็กเกิดภาวะคลื่นสมองต่ำ ซึ่งเป็นหนึ่งในหลักการของการพัฒนาศักยภาพของเด็ก เช่น เตรียมความพร้อมให้เขาเรียนหนังสือได้อย่างสบายใจ หรือ กิจกรรมการเล่านิทาน การกอด เสียงเพลง ท่าที หรือแม้แต่คำพูดจากคนรอบข้าง มีส่วนทำให้คลื่นสมองต่ำได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์นั้น ไม่เชื่อเรื่องของการให้เด็กเรียน หรือ เล่น เพียงอย่างเดียว แต่ใช้เวลาควบคู่กันไป เพราะช่วงอายุ ๓-๖ ปี เป็นช่วงที่สมองของคนเราเจริญเติบโตมากที่สุด จึงควรพัฒนาสมองของเด็กอย่างเหมาะสม และใช้วิธีการที่จูงใจให้เด็กเรียนรู้ด้วยคลื่นอัลฟาหรือคลื่นสมองต่ำมากที่สุด

๒. การประสานของเซลล์สมอง

แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ เชื่อว่าความฉลาดเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมมากกว่าพันธุกรรม ดังนั้นความฉลาดจึงเป็นเรื่องที่สามารถฝึกฝนกันได้ โดยความฉลาดนั้น แนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ เชื่อว่า เกิดจากเซลล์สมองประสานเข้าด้วยกัน จนเกิดสิ่งที่เรียกว่า เซลล์ประสานประสาท ซึ่งถ้าใครมีเซลล์ชนิดนี้มาก คนนั้นจะเรียนรู้เรื่องต่างๆ ได้ดีและรวดเร็วขึ้น เซลล์ประสานประสาทนี้จะขยายตัวได้ดีเมื่อมีการใช้มือและเท้าซึ่งเป็นอวัยวะที่มีปลายประสาทอยู่มาก ทำกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ ดังนั้นจึงทำให้กิจกรรมตามแนวคิดนีโอ-ฮิวแมนนิสต์นั้น จึงเน้นให้เด็กเรียนและเคลื่อนไหวไปพร้อมกัน ให้เด็กได้ออกนอกห้อง ปีนป่าย วิ่งเล่น เพื่อให้มือกับเท้าทำงานมากที่สุด

๓. ภาพพจน์ของตัวเอง (SELF CONCEPT)

วัยเด็กเป็นวัยที่มีการรับรู้ในเรื่องจิตใต้สำนึกสูงที่สุด จึงควรปลูกฝังเรื่องที่ดีและเรื่องที่เป็นด้านบวก ซึ่งจะช่วยให้เด็กจดจำเรื่องที่ดี อันจะช่วยให้เขาพัฒนาชีวิตต่อไปในเชิงบวกได้ ส่วนการดุด่า ต่อว่า หรือสบประมาท เด็กด้วยคำว่า เขาซน เขาไม่เก่ง หรือไม่ดีนั้น จะเป็นการกระตุ้นให้เขาบันทึกแต่เรื่องราวด้านลบ ซึ่งจะส่งผลให้เขาแสดงพฤติกรรมด้านลบออกมาในอนาคตนั่นเอง ดังนั้นบทบาทของครูจึงเป็น

เรื่องสำคัญ เพราะในแนวการสอนแบบนีโอ-ฮิวแมนนิสต์ นั้น เชื่อว่าพฤติกรรมของครูคือบทเรียนที่ดีที่สุดของเด็ก ดังนั้นคนที่เป็นครูจึงควรแสดงพฤติกรรมและสื่อสารกับเด็กอย่างเหมาะสม

๔. การให้ความรัก

การให้ความรักที่เต็มที่กับเด็ก และเขาสามารถรับรู้ได้ จะส่งผลดีต่อการเติบโตของเขา และมีแนวโน้มที่เขาจะเผื่อแผ่ความรัก ไปยังบุคคลอื่น รวมไปถึงสิ่งอื่นด้วย ในทางกลับกันถ้าเด็กรู้สึกขาดความรัก เขาย่อมเรียกร้องต้องการการแสดงออกซึ่งความรัก เพื่อที่จะทำให้เขาได้รับความรัก โดยอาจแสดงออกมาในรูปแบบของการเรียกร้องความสนใจด้วยพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ทำให้คุณครูตามแนวคิดของนีโอ-ฮิวแมนนิสต์นั้น จะต้องเป็นบุคคลที่อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้คำชมพร้อมทั้งโอบกอดสัมผัสเด็กทุกคนเพื่อเป็นการแสดงออกถึงความรักนั่นเอง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามแนวคิแนวคิดนีโอฮิวแมน นิสต์เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้เด็กเกิดคลื่นสมองที่เพื่อให้มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้มากขึ้น สภาพแวดล้อมสำคัญต่อการเรียนรู้ การประสานของเซลล์สมองเกิดจากการจัดกิจกรรมโดยใช้มือและเท้าการให้ความรักกับเด็กเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างการเรียนรู้แก่เด็ก และพฤติกรรมของครูคือบทเรียนที่ดีที่สุดของเด็ก ครูจึงควรแสดงพฤติกรรมและสื่อสารกับเด็กอย่างเหมาะสม

๑๐.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นฐาน

ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายจะมีความสนใจในการร้องเพลงหรือการเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่างๆ ให้เข้ากับจังหวะเพลงการจัดกิจกรรมโดยใช้เพลงประกอบท่าเป็นสื่อในการเรียนการสอน เพื่อเร่งความสนใจและก่อให้เกิดการเรียนรู้

ความสำคัญของการสอนเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย คือ

๑. ทำให้การเรียนในเนื้อหาสนุกสนาน น่าสนใจ และเกิดความเพลิดเพลินในเรื่องที่เรียน

๒. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทำให้การเคลื่อนไหวดูสง่างาม

๓. ผ่อนคลายความตึงเครียดของเด็ก

๔. ช่วยให้เกิดพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

๕. ฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก เช่น เมื่อผู้เลี้ยงดูเด็กเรียกให้ร้องเพลง หรือทำกิจกรรมในชั้นเรียนบ่อยๆ จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก เป็นการปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเอง

๖. ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เชน ผู้เลี้ยงดูเด็กเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดท่าประกอบ

๗. ส่งเสริมทักษะในการฟัง เช่น นักเรียนสามารถเคาะจังหวะหรือแสดงท่าทางให้เข้ากับจังหวะของเพลงได้

๘. สร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ให้นักเรียนทำกิจกรรมประกอบเพลง โดยการจับมือกันเข้าเป็นวงกลม จับมือกันกระโดด ฯลฯ

กิจกรรมสำคัญที่ใช้เพลงเป็นหลักอยู่ ๔ ประการ คือ

๑. กิจกรรมเน้นจังหวะหรือการเคลื่อนไหวตามจังหวะนั้นๆ

๒. กิจกรรมการฟังเพลง

๓. กิจกรรมการร้องเพลง

๔. กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง

ซึ่งในการการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ในครั้งนี้ ประกอบด้วยทฤษฎีต่าง ๆดังนี้

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญหลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, ๒๕๔๘ : ๑๒๕)

๒. ทฤษฎีสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาเด็กด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของเด็กโดยเน้นความสำคัญของตัวเด็ก โดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้นี้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับเด็กได้นั้น

ดังนั้นการจัดกิจกรรมโดยใช้เพลงปเป็นฐานเป็นสื่อในการเรียนการสอน เพื่อเร่งความสนใจและก่อให้เกิดการเรียนรู้ จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการและกิจกรรมที่กรระทำจากเพลงอย่างหลากหลาย ในการเรียนรู้

๑๐.๓ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปนัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

๑๑. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

แผนภูมิการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาเด็กปฐมวัย โดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist)

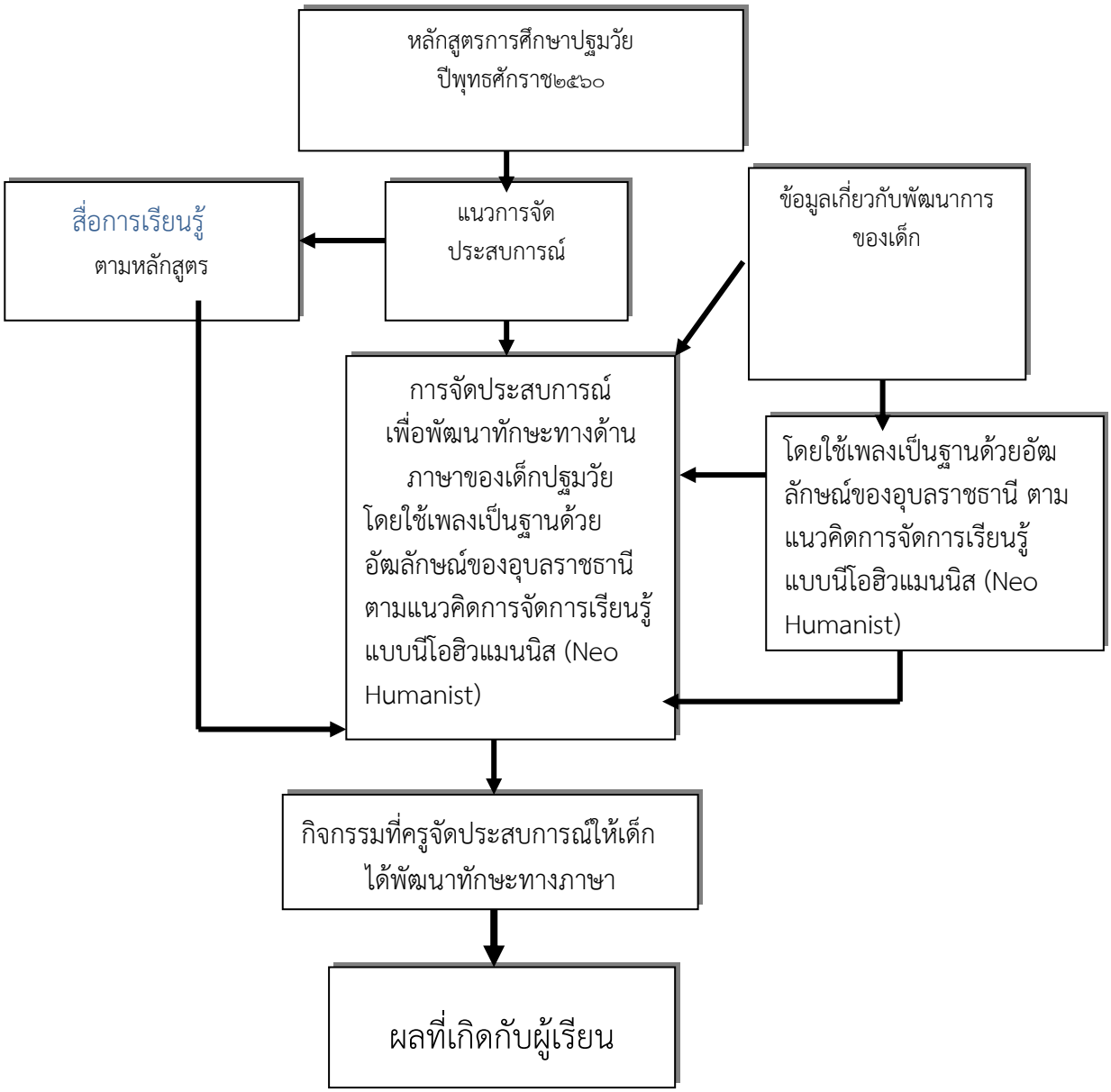

จากแผนภูมิการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ เกิดจาก

๑. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวคิดการใช้เพลงเป็นฐาน และแนวคิด Neo-Humanist ที่เน้นการเรียนรู้อย่างมีความสุข

๒. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน โดยใช้เพลงเป็นฐาน และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ศึกษาแนวทางการออกแบบกิจกรรม ในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของเด็กปฐมวัย เพื่อออกแบบนวัตกรรม คือ วิธีการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ แบบ(Neo Humanist)

๔. ออกแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ แบบ(Neo Humanist) จำนวน ๔ เพลง เพลงละ ๔ กิจกรรม รวม ๒๐ แผนฯการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย

แผนการจัดประสบการณที่ ๑-๕ (หน่วยกลางวัน – กลางคืน) เพลงกล่อมลูก๑

กิจกรรมการรู้จักเพลง

กิจกรรมเกมจากเพลง

กิจกรรมงานศิลปะจากเพลง

กิจกรรมเขียน อ่าน พูด จากเพลง

แผนการจัดประสบการณที่ ๖-๑๐ (หน่วยวันเด็ก) เพลงกล่อมลูก ๒ (กิจกรรมรมการรู้จักเพลง กิจกรรมเกมจากเพลง กิจกรรมงานศิลปะจากเพลง และ กิจกรรมเขียน อ่าน พูด จากเพลง

แผนการจัดประสบการณที่ ๑๑-๑๕ (หน่วยคนไทย) เพลงกล่อมลูก ๒ (กิจกรรมรมการรู้จักเพลง กิจกรรมเกมจากเพลง กิจกรรมงานศิลปะจากเพลง และ กิจกรรมเขียน อ่าน พูด จากเพลง

แผนการจัดประสบการณที่ ๑๖-๒๐ (หน่วยคนไทย) เพลงกล่อมลูก ๒ (กิจกรรมรมการรู้จักเพลง กิจกรรมเกมจากเพลง กิจกรรมงานศิลปะจากเพลง และ กิจกรรมเขียน อ่าน พูด จากเพลง

๕ สร้างแบบประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๒ ชนิด เพื่อประเมินทักษะทางภาษา ได้แก่

แบบประเมินทักษะการฟัง การพูด จำนวน ๑๐ ข้อ

แบบประเมินทักษะการอ่าน และการเขียน จำนวน ๑๐ ข้อ

๖. สร้างแบบประเมินการรักการอ่าน การเขียน สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๑๐ ข้อ

๗. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูปฐมวัย และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยใช้แบบประเมิน IOC

๘. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้โดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ แบบ(Neo Humanist)

นวัตกรรม ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ แบบ(Neo Humanist)

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะทางภาษา

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๔ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ วัน รวม ๒๐ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนมกราคม- กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ จำนวน ๑๑ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	เพลงกล่อมลูก จำนวน ๔ เพลง เพลงละ ๔ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการรู้จักเพลง กิจกรรมเกมจากเพลง กิจกรรมงานศิลปะจากเพลง กิจกรรมเขียน อ่าน พูด จากเพลง	จำนวน ๒๐ แผนฯ จำนวน ๒ กิจกรรม จำนวน ๘ กิจกรรม จำนวน ๘ กิจกรรม จำนวน ๒ กิจกรรม
๒	แผนการจัดประสบการณ์ ๔ หน่วยการเรียนรู้	๑๘ ชั่วโมง
๓	แบบวัดทักษะภาษา	๑๐ ข้อ
๔	แบบประเมินทักษะภาษา	๑๐ ข้อ
๔	แบบประเมินเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	๑๐ ข้อ

แผนภูมิโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาทักษะทางภาษาระดับปฐมวัย โดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ แบบ(Neo Humanist)

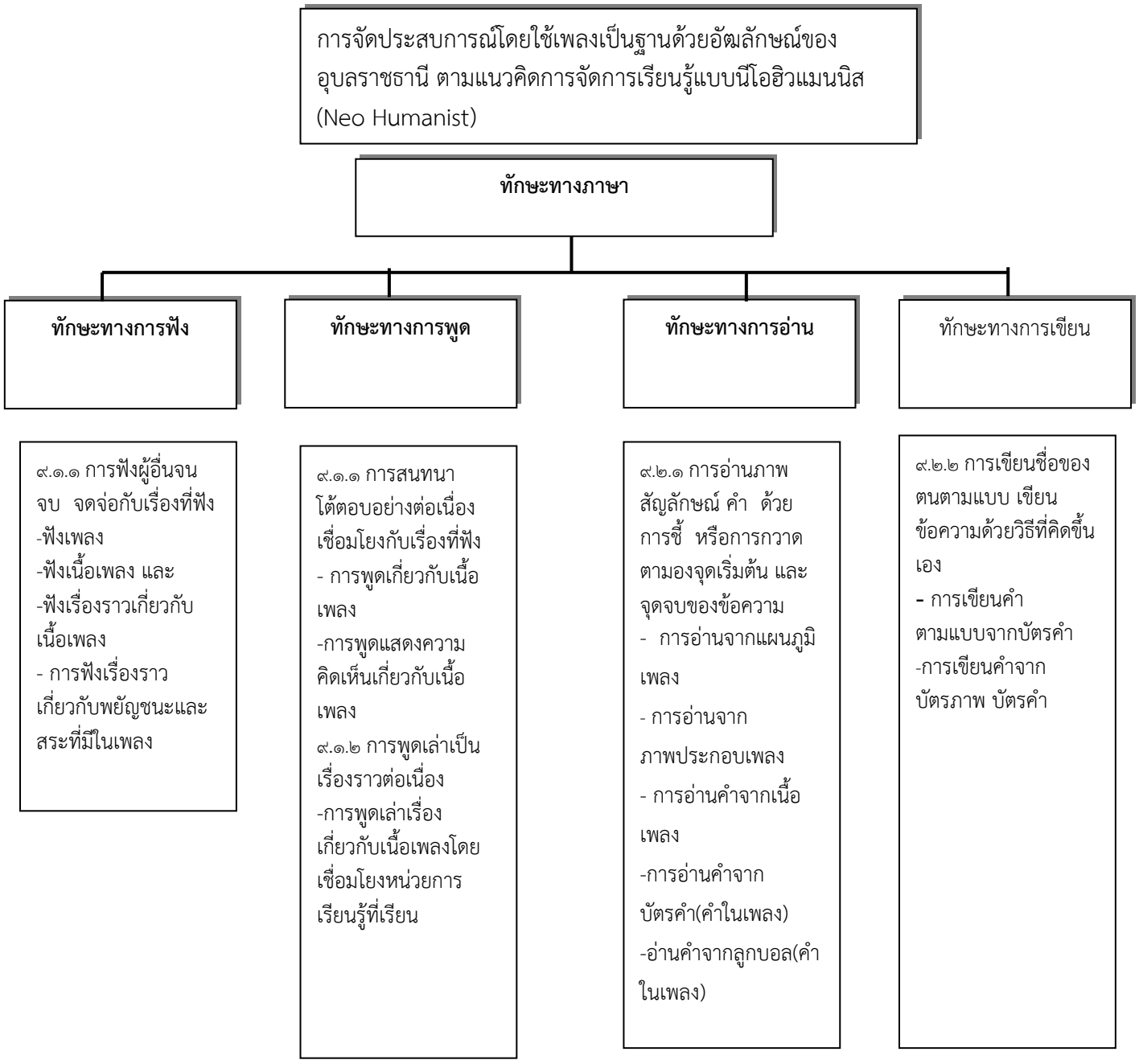

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เด็กปฐมวัยมีความรู้ความสามารถในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในระดับดี
เด็กปฐมวัยมีทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ในระดับดี
เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น
เด็กปฐมวัยมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

จำนวน ๑,๐๐๐.- บาท

ที่	รายการ	จำนวน	ราคา
๑	กระดาษเอ ๔	๑ ลัง	๗๐๐ บาท
๒	กระดานไวท์บอร์ด(ติดแม่เหล็กได้)	๑ ชุด	-๓๐๐ บาท

๑๔. การประเมินผล

แบบประเมินทักษะทางภาษา ๔ ทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑.เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่ฟัง	ทดสอบ	แบบวัดทักษะทางภาษา	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน	ประเมินทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน	แบบประเมินทักษะทางภาษา	ผ่านระดับดี
๓.เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ภาคผนวก

รายละเอียดของนวัตกรรม

การพัฒนาทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist) ได้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์โดยจัดในในกิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สัปดาห์ละ ๕ วันตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ การจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist) จัดเต็มรูปแบบโดยการดำเนินกิจกรรม ๓ ขั้นกิจกรรมโดยจัดกิจกรรมในช่วงเวลา ๐๙.๓๐ – ๑๐.๒๐ น. ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ประมาณ ๓๐ นาที โดยบูรณาการในช่วงเวลา กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ๒๐ นาที กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ๓๐ นาที มีขั้นกิจกรรม ๓ ขั้น ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นรู้จักเพลงด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist) (๕ นาที)

๑. กระตุ้นให้เด็กฟังเพลง โดยครูปรบมือ เคาะเครื่องให้จังหวะ เงียบเสียง หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่กระตุ้นเร้าให้เด็กเกิดความสนใจ ก่อนที่จะชักชวนร้องเพลง

๒. เด็กฟังเพลงจากแถบบันทึกเสียง ฟังเพลงจากแผ่นเสียงหรือฟังเพลงโดยครูร้องเพลงให้ฟังประมาณ ๒ -๓ ครั้ง ซึ่งเพลงจะสอดคล้องกับเนื้อหาของสาระควรเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ กรณีครูร้องเพลง ครูอาจใช้การนำร้องเพลงโดยใช้เครื่องให้จังหวะ หรือกรณีที่ครูมีความสามารถในทางดนตรีอาจใช้กีตาร์หรือเครื่องดนตรีอื่น ๆ ประกอบการร้องเพลง เด็ก ๆ ทุกคนร่วมกันปรบมือประกอบจังหวะ

๓. ระหว่างเด็กปฏิบัติกิจกรรมถ้าเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ครูใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist) เพื่อควบคุมตัวครูเองไม่ให้กดดันและควบคุมเด็ก และเพื่อให้เด็กควบคุมตัวเองได้ หรือถ้าเด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ครูใช้เทคนิคเคอร์ซี่ทำให้เด็กเชื่อมั่น มั่นใจ มีความสุขและทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์บ่อย ๆ คือการให้เด็กมีวินัยเชิงบวกตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist) ที่มีงานการวิจัยรับรองว่าช่วยสร้างวินัยเชิงบวกแก่เด็กปฐมวัย และการมีวินัยเชิงบวกส่งผลต่อการจดจำ

ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นเรียนภาษาโดยใช้เพลงเป็นฐานด้วยอัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist)
๒๐ นาที)

วันที่ ๑ กิจกรรมฟังและอ่านจากเพลง เด็ก ๆ ฟังเพลงจากแถบบันทึกเสียง วิดีโอ หรือครูร้องให้ฟังแล้วแต่กรณี และให้เด็ก ๆ อ่านเพลงจากแผนภูมิเพลง โดยครูเป็นผู้อ่านนำ และเด็ก ๆ อ่านตามครูทีละวรรค จนจบเพลง ๒ -๓ เที่ยว (สื่อ : วิดีโอเพลง แถบบันทึกเสียง แผนภูมิเพลง)

วันที่ ๒ กิจกรรมเทียบคำหาคำเหมือน (ใช้บัตรคำเทียบหาคำที่เหมือนกันจากแผนภูมิเพลง) เด็กอ่านคำจากบัตรคำตามครู เด็กนำบัตรคำเทียบหาคำเหมือนจากแผนภูมิเพลง เด็กอ่านคำ อ่านประโยคจากแผนภูมิเพลง และอ่านคำจากบัตรคำ สื่อ : (แผนภูมิเพลง บัตรคำ)

วันที่ ๓ กิจกรรมคำที่หายไป ตามหาคำ (อ่านคำจากเพลงและหาคำที่หายไปจากเพลง) เด็กอ่านคำ อ่านประโยคจากแผนภูมิเพลง เด็กอาสาสมัครนำกระดาษขาวไปปิดคำบางคำในเพลง เด็กทายคำที่ถูกปิดไว้ เด็กพูดคำที่หายไปจากเพลง เด็กเคลื่อนไหวโดยการเดิน การกระโดด

เพื่อหาคำที่หายไป จากบัตรคำที่ครูวางไว้ โดยครูและเพื่อน ๆ พูดคำหายไปให้เด็กได้ฟังเสียงและหายไปจากประโยคในแผนภูมิเพลง เด็กอ่านคำ ประโยคจากแผนภูมิเพลง

(สื่อ : กระดาษขาวสำหรับปิดคำจากเพลง แผนภูมิเพลง บัตรคำ)

วันที่ ๔ กิจกรรมลูกบอลแสนสนุก (ฟังการออกเสียงคำแล้วหาคำจากบัตรคำ) เด็ก ๆ อ่านแผนภูมิเพลง อ่านคำจากบัตรคำในลูกบอลตามครู เด็กอาสาสมัครโยนบอลและอ่านคำจากบัตรคำที่ติดบนลูกบอลห้าเหลี่ยม โดยอ่านบัตรคำที่อยู่ด้านบนสุดของลูกบอล เคลื่อนไหวโดยการเดิน การกระโดด เพื่อหาคำที่ได้ยินเสียงและพูดจากบัตรคำที่อยู่ด้านบนสุดของลูกบอล

(สื่อ : แผนภูมิเพลง บัตรคำจากเพลง ลูกบอลทรงห้าเหลี่ยมสำหรับติดบัตรคำ)

วันที่ ๕ กิจกรรมอ่านหนังสือเพลง (อ่านคำ อ่านประโยคจากเพลง) เด็กดูภาพประกอบเพลง และอ่านประโยคตามหนังสือเพลง เด็กชี้คำและอ่านคำ อ่านประโยคจากหนังสือเพลง และอ่านประโยคจากแผนภูมิเพลง อ่านรายบุคคล อ่านรายกลุ่ม อ่านร่วมกัน

ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นสรุปการใช้ภาษาจากเพลง ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist) (๕ นาที)

วันที่ ๑. เด็กและครูร่วมกันฟังและร้องเพลงกล่อมลูก แสดงท่าทางประกอบเพลงตามเนื้อหาเพลง และพูดเล่าเรื่อง และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเพลง ร่วมกันสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับเพลงที่ฟัง และเนื้อหาการเรียนรู้ในหน่วยการเรียน

วันที่ ๒. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลงกล่อมลูก ดูภาพประกอบเพลง แล้วพูดเล่าเรื่องเกี่ยวกับภาพ และช่วยกันจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับระบายสีภาพ โดยให้เด็ก ๆ ระบายสีภาพ ในวันต่อมา

วันที่ ๓. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลงกล่อมลูก เด็ก ๆ พูดเล่าเรื่องจากภาพประกอบเพลง (อ่านจากภาพ) การพูด และอ่านคำจากสื่อลูกบอล

วันที่ ๔. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลงกล่อมลูก เด็ก ๆ อ่านคำจากบัตรภาพ เขียนคำตามแบบ ในบัตรคำ เขียนประโยคตามแบบจากแผนภูมิเพลง หรือจากหนังสือภาพประกอบเพลง

วันที่ ๕. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลงกล่อมลูก เด็ก ๆ อ่านคำ อ่านประโยคจากเพลง อ่านคำ อ่านประโยคจากภาพประกอบเพลง

หน่วยการจัดประสบการณ์เรื่อง กลางวัน กลางคืน ชั้นอนุบาลปีที่ ๓

แนวคิด

กลางวัน - กลางคืน เกิดจากโลกหมุนรอบตัวเองและหมุนรอบดวงอาทิตย์ กลางวันเป็นเวลาที่ดวงอาทิตย์ส่องแสงสว่าง ทำให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ รอบตัวสีของท้องฟ้าจะเปลี่ยนแปลงตามเวลาและสภาพภูมิอากาศของแต่ละวัน เราปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของแต่ละวันแตกต่างกันตามหน้าที่และความรับผิดชอบ กลางคืนคือ ระยะเวลาตั้งแต่ท้องฟ้าไม่มีแสงอาทิตย์แล้ว ซึ่งเหมาะสำหรับการพักผ่อน ทั้งกลางวัน และกลางคืน มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพของคน การเจริญเติบโตของพืช และมีสัตว์บางชนิดออกหากินในเวลากลางคืน เราควรระมัดระวังจากสัตว์ที่มีอันตราย

การอัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานี(ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น)เพลงกล่อมลูก ท่วงทำนองช้า มีการเอื้อนคำ และ มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น นิยมใช้ร้องกล่อมให้ลูก หลานนอน

ขอบข่ายการจัดประสบการณ์เรื่อง กลางวัน กลางคืน บูรณาการอัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานี(ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น)

วันที่	กิจกรรม					
	เคลื่อนไหวและจังหวะ	**เสริมประสบการณ์**	**ศิลปะสร้างสรรค์**	**การเล่นตามมุม**	**การเล่นกลางแจ้ง**	**เกมการศึกษา**
๑	เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวในทิศทางต่างๆ	ความแตกต่างของเวลากลางวัน-กลางคืน - ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น(เพลงกล่อมลูก) (การร้องเพลงกล่อมลูก)	๑. ปั้นดินน้ำมัน ๒. ระบายสี ภาพประกอบเพลง	เล่นมุมประสบการณ์ตามความสนใจอย่างน้อย ๔ มุม	แมวจับหนู	ภาพตัดต่อแม่กล่อมลูก
๒	เคลื่อนไหวพื้นฐาน-เคลื่อนไหวประกอบเพลงกลางวัน-กลางคืน	ลักษณะกลางวัน ลักษณะกลางคืนและความแตกต่าง ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น(เพลงกล่อมลูก) (การเทียบคำจากเนื้อเพลงกล่อมลูก)	๑. ระบายสี ภาพประกอบเพลง ๒. วาดภาพอิสระ	เล่นมุมประสบการณ์ตามความสนใจอย่างน้อย ๔ มุม	เกมเป่าแก้วด้วยหลอดกาแฟ	เกมเรียงภาพแบบอนุกรม(แบบรูป)

ขอบข่ายการจัดประสบการณ์เรื่อง กลางวัน กลางคืน บูรณาการอัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานี(ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น)
(ต่อ)

วันที่	กิจกรรม					
	เคลื่อนไหวและจังหวะ	**เสริมประสบการณ์**	**ศิลปะสร้างสรรค์**	**การเล่นตามมุม**	**การเล่นกลางแจ้ง**	**เกมการศึกษา**
๓	เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์(ลูกบอลขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง๒.๕ นิ้ว)	ลักษณะกลางวัน ลักษณะกลางคืนและความแตกต่าง ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น(เพลงกล่อมลูก) (การเทียบคำจากเนื้อเพลงกล่อมลูก)	๑.ระบายสีภาพประกอบเพลง ๒.ปั้นดินน้ำมัน	เล่นมุมประสบการณ์ตามความสนใจอย่างน้อย ๔ มุม	โยนบอลใส่ตะกร้าและรับลูกบอลที่กระดอนจากพื้น	เกมลอตโตเกี่ยวกับเพลงกล่อมลูก
๔	เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวเพลงดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์	- การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น(เพลงกล่อมลูก) (การเขียนคำจากเนื้อเพลงกล่อมลูก)	๑. วาดภาพอิสระ ๒. เขียนคำตามแบบ	เล่นมุมประสบการณ์ตามความสนใจอย่างน้อย ๔ มุม	เกมตกปลา	เกมภาพและคำ
๕	เคลื่อนไหวพื้นฐาน - เคลื่อนไหวโดยมีผู้นำและผู้ตาม	ความสัมพันธ์ของคน พืช สัตว์ และการเจริญเติบโตของพืช๕.สัตว์ที่ออกหากินในเวลากลางคืนและสัตว์มีพิษ ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น(เพลงกล่อมลูก) (การร้องเพลงและเขียนประโยคจากเนื้อเพลงกล่อมลูก)	๑. เขียนคำเป็นประโยคตามแบบ ๒. ปั้นดินน้ำมัน	เล่นมุมประสบการณ์ตามความสนใจอย่างน้อย ๔ มุม	เกมนกสลับรัง	เกมภาพตัดต่อ๕-๖ชิ้น กลางวัน - กลางคืน

ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์
แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาเด็กปฐมวัย
โดยใช้เพลงเป็นฐานโดยใช้อัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี
ตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส(Neo Humanist)

ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง กลางวัน กลางคืน
แผนการจัดประสบการณ์ที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที ปีการศึกษา ๒๕๖๘

๑. สาระสำคัญ

กลางวัน - กลางคืน เกิดจากโลกหมุนรอบตัวเองและหมุนรอบดวงอาทิตย์ กลางวันเป็นเวลาที่ดวงอาทิตย์ส่องแสงสว่าง ทำให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ รอบตัวสีของท้องฟ้าจะเปลี่ยนแปลงตามเวลาและสภาพภูมิอากาศของแต่ละวัน เราปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของแต่ละวันแตกต่างกันตามหน้าที่และความรับผิดชอบ กลางคืนคือ ระยะเวลาตั้งแต่ท้องฟ้าไม่มีแสงอาทิตย์แล้ว ซึ่งเหมาะสำหรับการพักผ่อน ทั้งกลางวัน และกลางคืน มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพของคน การเจริญเติบโตของพืช และมีสัตว์บางชนิดออกหากินในเวลากลางคืน เราควรระมัดระวังจากสัตว์ที่มีอันตราย กิจกรรมสำคัญในเวลากลางคืนคือ การนอน ซึ่งสำหรับเด็กปฐมวัยจะมีการนอนทั้งกลางวันและกลางคืน ข้อมูลอัฒลักษณ์อุบลราชธานีสู่อัฒลักษณ์สถานศึกษาโรงเรียนเมืองอุบลมาประยุกต์เข้ากับเนื้อหาสาระที่จำเป็นต้องเรียนรู้ คือ ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องเพลงกล่อมเด็ก ในการพัฒนาทักษะทางภาษาสามารถเริ่มได้ตั้งแต่วัยอนุบาล โดยการใช้เพลงเป็นฐานด้วยกิจกรรมทางภาษาที่มีเพลงซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กชอบเป็นสื่อหลัก ร่วมกับใช้อัฒลักษณ์ของอุบลราชธานีตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส (Neo Humanist)ที่มีหลักการสำคัญที่วิจัยแล้วพบว่าเป็นการสร้างคลื่นสมองต่ำ และความสุขแก่เด็กปฐมวัยนำมาบูรณาการในการพัฒนาทักษะทางภาษา

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้เด็กสามารถ

๒.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่องได้
๒.๒ อ่านคำด้วยการชี้ หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความได้
๒.๓ พูดแสดงความคิดเห็นได้

๓. สาระการเรียนรู้

๓.๑ สาระที่ควรเรียนรู้

๓.๑.๑ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตัวอักษร เพลงกล่อมเด็ก
๓.๑.๒ ลักษณะของกลางวันและกลางคืน

๓.๒ ประสบการณ์สำคัญ

๓.๒.๑ การใช้ภาษา (๓. การฟังเพลง)

๓.๒.๒ การใช้ภาษา (๔. การพูดแสดงความคิด ความรู้สึกและความต้องการ)

๓.๒.๓ การใช้ภาษา (๘. การรอจังหวะที่เหมาะสมในการพูด)

๓.๒.๔ การใช้ภาษา (๑๐. การอ่านหนังสือภาพ หลากหลายประเภท/รูปแบบ)

๓.๒.๕ การใช้ภาษา (๑๒. การเห็นแบบอย่างการอ่านที่ถูกต้อง)

๓.๒.๖ การใช้ภาษา (๑๔. การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ)

๓.๒.๗ การใช้ภาษา (๑๕. การอ่านและชี้ข้อความโดยกวาดสายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา)

๓.๒.๘ การใช้ภาษา (๑๗. การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านของผู้ใหญ่)

๔. การดำเนินกิจกรรม

๔.๑ ขั้นรู้จักเพลงโดยใช้อัฒลักษณ์ของอุบลราชธานีตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส(Neo Humanist)๕ นาที)

๔.๑.๑ เด็กนั่งเป็นกลุ่ม และครูนั่งลงเบื้องหน้าเด็ก และเปิดเพลงกล่อมเด็กให้เด็กฟัง

๔.๑.๒ เด็กและครูร่วมกันปรบมือ ตามจำนวนครั้งที่ครูกำหนด โดยครูใช้คำพูดแนะนำเด็ก ๆ และแสดงท่าทางประกอบการพูดแนะนำ เช่น ปรบมือ ๑ ครั้ง ปรบให้ดังกว่านี้ ปรบมือ ๒ ครั้ง ปรบให้ดังกว่านี้ เป็นต้น

๔.๑.๒ เด็ก ๆ ทุกคนร่วมกันปรบมือ ประกอบจังหวะช้า -เร็ว ตามจังหวะเพลงที่ร้อง ครูพูด ชื่นชมเด็ก ๆ ทุกคนที่สามารถปฏิบัติพฤติกรรมที่ครูต้องการได้ โดยใช้คำพูดเช่น โอ้โฮ้ เด็ก ๆ ทุกคนปรบมือได้ถูกต้องตามจังหวะเลย สุดยอดเลยที่เด็ก ๆ ปรบมือ ๑ ได้ เป็นต้น)

๔.๒ ขั้นเรียนภาษาด้วยกิจกรรมเพลงเป็นฐานโดยใช้อัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส(Neo Humanist) (๑๕ นาที)

๔.๒.๑ เด็ก ๆ ฟังเพลงจากครู ครูนั่งลงเบื้องหน้าเด็ก และร้องเพลงกล่อมลูกซึ่งเป็นปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เด็ก ๆ ฟัง ๑-๒ เที่ยว เด็ก ๆ ฟังเพลงร่วมกันจนจบ

๔.๒.๒ เด็กดูแผนภูมิเพลงกล่อมลูก ครูขออนุญาตเด็ก ๆ ยืนเพื่อชี้คำ และอ่านแผนภูมิเพลงให้เด็ก ๆ ฟังจนจบ ๑-๒ เที่ยว และให้เด็ก ๆ อ่านตามครูทีละวรรคจนจบเพลงก่อนแนะนำเด็กร้องเพลงโดยครูแจ้งเด็ก ๆ ให้อ่านเพลงจากแผนภูมิเพลงแล้วร้องเพลงร่วมกับครูหรือร้องเพลงร่วมกับแถบบันทึกเสียงเพลง

๔.๒.๓ เด็กและครูร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเพลง โดยครูใช้คำถามนำ เช่น

- เพลงที่ร้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- เพลงที่ร้องควรนำไปร้องในช่วงเวลาใด เพราะเหตุใด
- เด็ก ๆ ชอบเพลงกล่อมลูกที่ครูนำมาให้ฟังหรือไม่ เพราะเหตุใด
- เด็ก ๆ อยากให้ผู้ปกครองร้องเพลงกล่อมลูกให้เด็ก ๆ ฟังหรือไม่ เพราะอะไร

๔.๒.๔ เด็ก ๆ ดูภาพประกอบลักษณะของเวลากลางวัน และกลางคืน จากสื่อภาพที่ครูนำมาให้ดู พร้อมสนทนาเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆของเวลากลางวัน และกลางคืน

๔.๒.๕ เด็ก ๆ อาสาสมัคร ๑-๒ คน เล่าประสบการณ์ถึงช่วงเวลาที่ตนชอบ บอกลักษณะ ช่วงเวลานั้น ๆ และบอกเหตุผลที่ชอบ เพื่อน ๆ ปรบมือให้กำลังใจเมื่ออาสาสมัครเล่าเรื่องจบ

๔.๓ ขั้นสรุปการใช้ภาษาจากเพลงเป็นฐานโดยใช้อัฒลักษณ์ของอุบลราชธานี ตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส(Neo Humanist) (๕ นาที)

๔.๓.๑ เด็ก ๆ ทุกคนฟังและร่วมกันร้องเพลง “กล่อมลูกนอน” ซึ่งเป็นปราชญ์และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามแถบบันทึกเสียง และคุณครู ๑-๒ เที่ยว ครูแนะนำเด็ก ๆ คนไหนจำเพลงได้ให้ร้องเสียงดัง คนจำไม่ค่อยได้ให้ร้องเบา ๆ หรือเคาะจังหวะตาม และชมเชยเมื่อเด็ก ๆ ร้องเพลงจบ

๔.๓.๒ เด็กดูแผนภูมิเพลงกล่อมลูกนอน พร้อมอ่านเพลงจากแผนภูมิเพลง ขณะเด็ก ๆ อ่าน ครูขออนุญาตเด็ก ๆ ยืนอีกครั้งเพื่อชี้คำ และประโยคจากแผนภูมิเพลงจนจบ ๑-๒ เที่ยว

๔.๓.๓ เด็ก ๆ ทุกคนฟังและร่วมกันร้องเพลง พร้อมแสดงท่าทางประกอบเพลงตามจินตนาการเพลง “กล่อมลูกนอน” ตามแถบบันทึกเสียง และคุณครู ๑-๒ เที่ยว อีกครั้ง

๔.๓.๔ เด็กๆ ร่วมกันแสดงบทบาทสมมติการนอนในช่วงเวลากลางคืน และครูเปิดเพลงกล่อมลูกให้เด็ก ๆ ฟัง

๕. สื่อการเรียนรู้

๕.๑ แผนภูมิเพลง “กล่อมลูกนอน”

๕.๒ แถบบันทึกเสียงเพลง “กล่อมลูกนอน”

๕.๓ สื่อภาพประกอบลักษณะช่วงเวลากลางวันและช่วงเวลากลางคืน

๖. การวัดผลและประเมินผล

๖.๑ สังเกตพฤติกรรม

๖.๑.๑ การฟังผู้อื่นพูด และสนทนาโต้ตอบกับครูและเพื่อน ๆ

๖.๑.๒ การอ่านคำด้วยการชี้ หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ

๖.๑.๓ การร้องเพลง และการอ่านเพลง

๖.๒ เครื่องมือที่ใช้สังเกตพฤติกรรม

- แบบสังเกตพฤติกรรมแบบไม่เป็นทางการ
- แบบประเมินทักษะทางภาษา

๗. กิจกรรมเสนอแนะ / ภาคผนวก

๗.๑ กิจกรรมเสนอแนะ

๗.๑.๑ เด็กแต่ละคนนำเพลงกล่อมลูกนอนไปเล่าเรื่องและร้องให้ผู้ปกครองฟัง พร้อมทั้งให้ผู้ปกครองเพื่อเป็นการฝึกทักษะการพูดเล่าเรื่องและให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วย

๗.๑.๒ ช่วงเวลากิจกรรมเล่าข่าวและเหตุการณ์ในวันอื่น ๆ ของสัปดาห์ให้เด็ก ๆ ทุกคนฝึกการเล่าเรื่องจากเหตุการณ์ช่วงเวลากลางวัน และกลางคืนที่ตนปฏิบัติหรือเห็นผู้อื่นปฏิบัติทุกวัน ที่เรียนหน่วยการเรียนรู้กลางวันกลางคืน

๗.๒ ภาคผนวก

๗.๒.๑ แผนภูมิเพลง “กล่อมลูกนอน”

๗.๒.๒ ภาพประกอบสื่อกลางวันและกลางคืน

๘. ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะ ของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

☐ แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้องสอดคล้องกับทุกองค์ประกอบเห็นควรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ เห็นควรปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในเรื่อง

.....

(ลงชื่อ).....

(นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

☐ อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ ไม่อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

(ลงชื่อ).....

(นางกฤติยา สีหา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

๙. บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรม

๙.๑ ผลการจัดกิจกรรม

๙.๑.๑ .....

๙.๑.๒ .....

๙.๒ ปัญหาและอุปสรรค

.....

๙.๓ ข้อเสนอแนะ

-

ลงชื่อ.....

(นางสุภาภรณ์ ศิริชัยวัฒนกุล)

ครูประจำชั้น

ภาคผนวก

- ๑. แผนภูมิเพลง“กล่อมลูก”
- ๒. สื่อภาพประกอบหน่วยกลางวัน กลางคืน
- ๓. ภาพประกอบเพลงกล่อมลูก
- ๔. ภาพประกอบการจัดกิจกรรม

๑. **แผนภูมิเพลง “กล่อมลูกนอน”**

เพลงกล่อมลูกนอน

(ปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นอุบลราชธานี)

นอนสาหล่าหลับตาแม่กล่อม
แม่ไปไฮ่เอาหมกไข่มาหา
แม่ไปนาเอาจี่ปลามาป้อน
แม่เลี้ยงม่อนอยู่นอนอู่สายไหม
ให้เจ้าหลับไว ไว ดังคำแม่ว่า
เอ้อ ฮะ เอ้อ ฮะ เอ้อ ฮะ เอ้อ

๒. ภาพประกอบเพลงกล่อมลูก

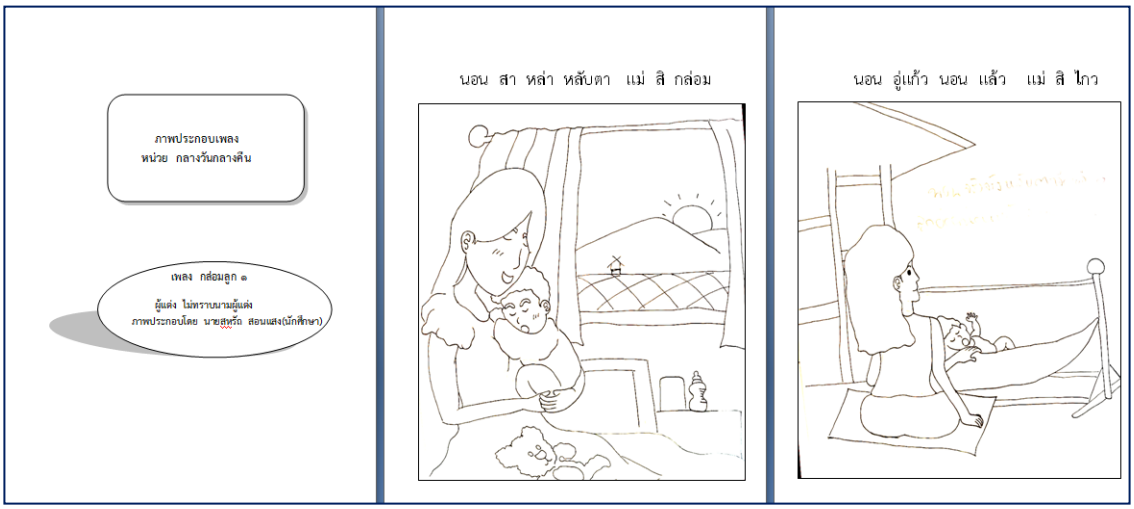

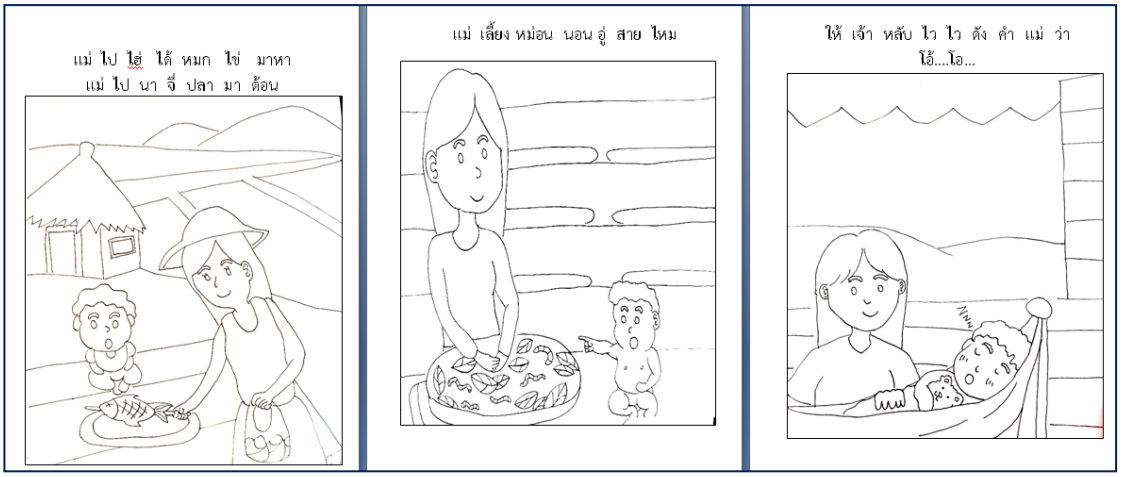

๓. สื่อภาพประกอบหน่วยกลางวัน กลางคืน

๔. ภาพประกอบการจัดกิจกรรม

ภาพการจัดกิจกรรมขั้นตอนที่ ๑ ขั้นรู้จักเพลง (๕ นาที)

ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวัน ดังนี้

- กิจกรรมการฟังเพลง
- กิจกรรมแสดงท่าทางประกอบเพลง
- กิจกรรมเล่าเรื่องจากเพลง
- กิจกรรมอ่านเพลงจากแผนภูมิเพลง
- กิจกรรมร้องเพลงร่วมกัน

ภาพการจัดกิจกรรมขั้นตอนที่ ๒ ขั้นเรียนรู้เพลงด้วยเกม ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวัน ดังนี้

- เกมหาคำที่หาย
- เกมเทียบคำ
- เกมภาพและคำ
- เกมตามหาคำ
- เกมลูกบอลแสนสนุก

ภาพการจัดกิจกรรมขั้นตอนที่ ๓ ขั้นสนุกกับเพลงด้วยงานศิลปะสร้างสรรค์

ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวัน ดังนี้

- กิจกรรมรู้จักเนื้อหาจากเพลง
- กิจกรรมระบายสีภาพประกอบเพลง
- กิจกรรมเขียนคำจากเพลง
- กิจกรรมเขียนประโยคจากเพลง
- กิจกรรมอ่านเพลง

ารเขียนคำตามแบบ

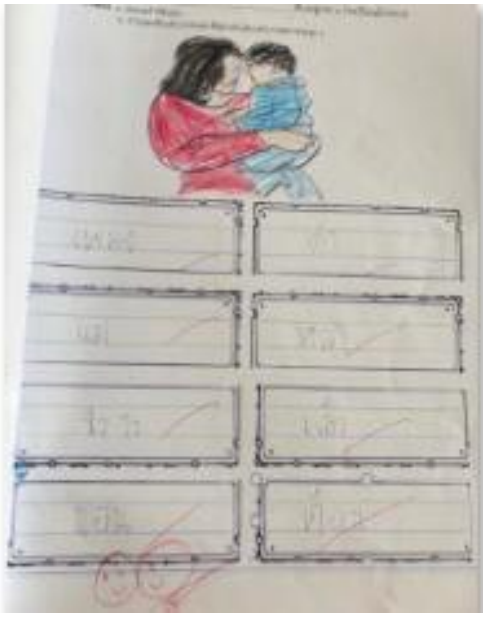

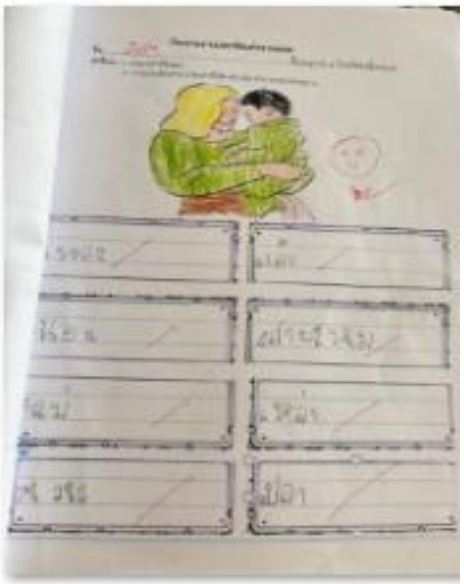

ภาพผลงานเด็ก(ผลงานการเขียนคำตามแบบ

รายงานนวัตกรรมการศึกษา

เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ ๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน

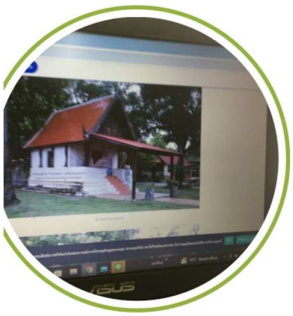

นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์

ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนเมืองอุบล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต ๑

คำนำ

การจัดทำรายงานพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ ๑ ให้มีพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ เพื่อนำไปพัฒนาทักษะชีวิต การอ่านการเขียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งเป็นวัยที่มีปัญหาด้านการอ่าน การเขียนมากกว่าระดับชั้นอื่น เพราะในช่วงวัยที่เริ่มพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน ทักษะสองด้านนี้จะส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์แยกแยะ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต

นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ชื่อนวัตกรรม	๑
ที่มาและความสำคัญ	๑

วัตถุประสงค์ ๑
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม ๓
การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ๑๐
โครงสร้างนวัตกรรม ๑๑
ผลที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย ๑๓
บทเรียนที่ได้รับ ๑๔
ภาคผนวก ๑๕

รายงานนวัตกรรมการเรียนรู้

๑ ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยใช้ แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน

๒. ผู้จัดทำนวัตกรรม นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๓. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การอ่านการเขียนทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและค่านิยมต่างๆ ทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต การอ่านกานเขียรจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างยิ่ง ผู้อ่านหรือเขียนมากย่อมรู้มากและถ้านำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ต่องสังคม สังคมย่อมมีประสิทธิภาพในกาพัฒนาในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากการสอนในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนเมืองอุบล พบว่านักเรียนมีปัญหาการอ่านคำไม่ออก เขียนไม่ได้ ส่งผลให้ไม่สามารถนำคำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เกิดจากการนักเรียนไม่สามารถที่จะเขียนสะกดคำและอ่านอกกเสียงคำนั้นๆได้ไม่ดีพอ นักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับไม่มีนวัตกรรมและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียน เป็นเหตุให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้น ในการเรียนส่งผลใหห้นักเรียนไม่สามารถอ่านและเขียนได้ จึงถือเป็นปัญหาที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขเป็นอย่างมาก
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้จึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงของการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งเป็นวัยที่มีปัญหาด้านการอ่านการเขียนมากกว่าระดับชั้นอื่นๆ เพราะอยู่ในช่วงวัยที่เริ่มพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน ทักษะสองด้านนีเจะส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่ีชีวิต

หากผู้ใดมีความบกพร่องหรือขาดความสามารถในการอ่านและเขียนก็จะส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการสื่อสารและการเรียนรู้ในระดับชั้นต่อไป
อีกประการที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนเรียนรู้คือ ผู้เรียนในช่วงวัยนี้จำเป็นจะต้องมีสิ่งที่มาดูด

ความสนใจของผู้เรียนเพราะเทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนมากกว่าการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม

จากปัญหาดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้คิดค้นนวัตกรรมพัฒนาการอ่านการเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ให้สามารถอ่านออกเขียนได้ เพื่อจะได้หาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมดังนั้น ข้าพเจ้าจึงสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกการอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ตลอดจนสามารถนำไกประยุกต์ใช้ในชีวิตให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๑. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านการเขียนของผู้เรียน

๒. เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียนของผู้เรียน

๓. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

๘. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านการเขียน

นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการอ่าน

นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการเขียน

นักเรียนร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๙.๒ เชิงคุณภาพ

นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านการเขียนในระดับดี

นักเรียนมีทักษะในการอ่านการเขียนในระดับดี

นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

นักเรียนมีการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๙. เครื่องมือที่ใช้

แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ทฤษฎีสนับสนุนการจัดการเรียนเชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก การเขียนทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษามักเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเองประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญ

หลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, ๒๕๔๘ : ๑๒๕)

๒. ทฤษฎีสรรคนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการ

เรียนรู้นี้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วราวงศ์, ๒๕๔๓: ๗๘)

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ ๓-๖ คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒: ๔๖)

๔. ทฤษฎีโซเชียลคอนสตรัคติวิซึ่ม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับ การสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่รียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, 2๒๕๕๙: ๘๙)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๐) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับ การเรียนรู้กระตุ้นให้

ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๔) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๒ : ๔) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๑) ได้สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

๑. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

๒. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

๓. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

๔. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็น

ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการ

จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะ

ทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

๕. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจาก การเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๒๒) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

๑. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

๒. ผู้เรียนมีส่วนรวมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด

๔. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า

๕. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น

๖. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน

๗. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๐ : ๒๒) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง

๒. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง

๓. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน

๔. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง

๕. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด

๖. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นมากในการดำรวชีวิตของมนุษย์ในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของกานอ่าน

นิรันดร์ สุขปรีดี (๒๕๔๐:๑) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือ การเข้าใจความหมายของตัวละคร หรือสัญลักษณ์ ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการแปลความ การตีความ การขยายความ การจับใจความและการสรุปความ

ประทีป วาทิกทินกร (๒๕๔๒:๒) ได้ให้ความหมายของการอ่านคือ การรับรู้ข้อความในข้อเขียนของตนเอง และของผู้อื่น รวมทั้งการรัยรู้ข้อความในข้อเขียนของตนเอง และของผู้อื่น รวมทั้งการรับรู้เครื่องหมายสื่อสารต่างๆ เช่น เครื่องหมายจราจร และเครื่องหมายที่แสดงในแผนภูมิต่างๆ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (๒๕๔๕:๑) ได้ให้ความหมายของการอ่านคือ ความเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษณ คำและข้อความที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมา

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๖:๑) ได้ให้ความหมายของกสนอ่านไว้ว่า หมายถึงการอ่านตามตัวหนังสือ การออกเสียงตามตัวหนังสือ การดูหรือเข้าใจความจากหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดู เพื่อให้เข้าใจ การคิด การนับ

ฉวีลักษณ์ บุญกาญจน (๒๕๔๗:๓) ได้ให้ความหมายของการอ่านคือ การบริโภคคำที่ถูกเขียนออกมาเป็นตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ โดยมีกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เริ่มจาก “แสง”ที่ถูกสะท้อนมาจากตัวหนังสือ ผ่านเลนส์นัยน์ตาและประสาทตา เข้าสู่เซลล์สมองไปเป็นความคิด ความรับรู้ และความจำ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

สรุปความหมายของการอ่าน หมายถึง การเข้าใจความหมายของคำ ประโยค ข้อความและเรื่องที่อ่าน และเรื่องที่อ่านมีความสำคัญต่อประเทศชาติและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า ผู้ที่อ่าน

มากนอกจากจะได้ความรู้อย่างกว้างขวางแล้ว ยังทำให้ผ่อนคลายความเครียด ซึ่งเป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านนั่นเอง

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำ ที่ใช้สื่อความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้นๆไปใช้ประโยชน์ได้

ความหมายการเขียน

สุนีติ์ ภู่จิรฐาพันธ์ (๒๕๕๔:๑๕๐) ได้ให้ความหมายของการเขียนคือ การเขียนคือการถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้ ความคิด ความต้องการและความรู้สึกของบุคคลด้วยการเรียบเรียงถ้อยคำ ข้อความออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสัญลักษณ์ต่างๆเพื่อสื่อสารให้เข้าใจตามที่ประสงค์

สมบัติ ศิริจันดา (๒๕๕๔:๘๗) ได้ให้ความหมายของการเขียนคือ การถ่ายทอดความรู้ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆจากผู้เขียน ถ่ายทอดผ่านตัวอักษร (ภาษา) ยังผู้รับสาร เพื่อจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่ง จากคนหนึ่งปสู่อีกคนหนึ่ง จากกลุ่มหนุ่มไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง และจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง

โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล(๒๕๕๕:๗๗) ได้ให้ความหมายของการเขียนคือ การเขียนหมายถึงทักษะในการใช้ภาษาที่มุ่งถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความรู้ และข้อมูลต่างๆ เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบจุดประสงค์ตามเจตนาของผู้เขียน

จากความหมายการเขียนดังกล่าวข้างต้นแสดงถึงความสอดคล้องด้านความหมายของการเขียนว่า เป็นการสื่อสารที่ถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์อักษรประการหนึ่ง ประการที่สองคือการเขียนถ่ายทอดสารหรือประสบการณ์ต่างๆ ความรู้ ความคิด อารมณ์ความรู้สึก หรือความต้องการที่มีอยู่ในตัว

แบบฝึกทักษะ

ความหมายและความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

สมพงษ์ ศรีพยาต (๒๕๕๓:๔๑) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะคือ แบบฝึกเป็นสื่อ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน(๒๕๕๔:๖๘๗) ได้ให้ความหมายของการเขียนคือ แบบฝึกแบบอย่างปัญหา หรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะหมายถึง ชุดฝึกทักษะที่ครูสร้างขึ้นให้นักเรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้มาแล้ว เพื่อสร้างความเข้าใจ และช่วยเพิ่มทักษะความชำนาญการ และฝึกกระบวนการคิดให้มากขึ้น ทำให้ทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลของตนเองได้ ทั้งยังมีประโยชน์ ช่วยลดภาระการสอนของครู และยังช่วยพัฒนาตามความแตกต่าง

๑๐.๒ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปนัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อขจัดการตัดสินที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะเต็มไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Dialogue เช่น ห้าปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครู ตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมีกิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้างานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งานพัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถาม

เพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็นอะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของเป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อมอยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านการอ่านการเขียนและจัดกลุ่มนักเรียนตามความสามารถด้านการอ่าน การเขียน จำนวน ๓ กลุ่ม กลุ่มเก่ง กลุ่มกลาง กลุ่มอ่อน ตามผลการประเมินการอ่านและการเขียน

๒. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวคิดการเรียนเชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในการอ่าน การเขียนอย่างเหมใสมกับระดับชั้น

ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนโดยใช้แบบฝึกทักธการอ่านการเขียนโดยเรียงเนื้อหาที่มีความง่ายไปหายาก และใช้ระยะเวลาการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านการเขียน ศึกษาแนวทางการออกแบบกิจกรรมการอ่านการเขียน เพื่อออกแบบนวัตกรรม คือแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน

สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน จำนวน ๕ ชุด ประกอบด้วย

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ การอ่านจับใจความ นิทาน เรื่อง ลิงผู้มีความอดทน

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ การอ่านจับใจความ นิทานเรื่อง กวางป่ากับพวงองุ่น

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ การอ่านจับใจความ นิทานเรื่อง ลูกปูกับแม่ปู

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ การอ่านจับใจความ บทความ บุหรี่ไฟฟ้า

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ การอ่านจับใจความ บทความ สิม วัดนาควาย

แบบทดสอบกานอ่านการเขียน ชนิด ปรนัยเลือกตอบ ๓ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ

แบบประเมินทักษะการอ่านเขียน จำนวน ๒๐ ข้อ

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ ชนิดมาตราสาวนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ

นำเครื่องมือที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทยและนำมาปรับแก้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการอ่านเขียน โดยใช้แบบประเมิน ioc

กำหนดขอบเขตของการดำเนินการโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน

นวัตกรรมได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการอ่านการเขียน

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดระนะเวลา ๕ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๑ วัน รวม ๕ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ในเดือน มกราคม ๒๕๖๘ โยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนภาษาไทยตามตารางสอน

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๑๐ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑.โครงสร้างนวัตกรรมและองค์ประกอบของนวัตกรรม

๑. แบบฝึกทักษะการอ่านเขียนจับใจความ

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ การอ่านเขียนจับใจความ นิทาน เรื่อง ลิงผู้มีความอดทน

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ การอ่านเขียนจับใจความ นิทานเรื่อง กวางป่ากับพวงองุ่น

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ การอ่านจับใจความ นิทานเรื่อง ลูกปูกับแม่ปู

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ การอ่านเขียนจับใจความ บทความ บุหรี่ไฟฟ้า

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ การอ่านเขียนจับใจความ บทความ สิม วัดนาควาย

๒. แผนการจัดการเรียนรู้ ๕ ชั่วโมง

๓.แบบทดสอบความรู้ด้านการอ่านการเขียน(k) ๒๐ ข้อ

๔.แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน (p) ๒๐ ข้อ

๕. แบบวัดเจตคติ (A) ๑๐ ข้อ

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑ นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านในระดับ ดี

๒. นักเรียนมีทักษะในการอ่าน ในระดับ ดี

๓ . นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับ มากที่สุด

๔. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๕. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

๖. นักเรียนมีทักษะการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๓.งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

จำนวน ๑,๐๐๐ บาท

ที่	รายการ	จำนวน	ราคา
๑	กระดาษ เอ ๔	๔ รีม	๕๖๐
๒	กระดาษปกขาว	๒ ห่อ	๑๓๐
๓	พลาสติกเคลือบ	๑ ห่อ	๒๘๐
๔	ปากกา	๒ ด้าม	๓๐
รวม			๑,๐๐๐

๑๔. การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑.เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน	ทดสอบ	แบบวัดทักษะการอ่านการเขียน	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการอ่านการเขียน	ประเมินทักษะการอ่านการเขียน	แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน	ผ่านระดับ ดี
๓. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติจ่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจคติ	ระดับดีมาก

๑๕. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

- นักเรียนจากทั้งหมด ๑๐ คน มีจำนวน ๗ คน ที่มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับ ดี สังเกตได้จาก การอธิบายความสัมพันธ์ การจำแนกองค์ประกอบ การสังเกตความแตกต่าง คิดเป็นร้อยละ .....๙๐.....ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด คือ ร้อยละ ๘๐

- นักเรียนทั้งหมด ๑๐ คน มีจำนวน ๗ คนที่มีทักษะด้านคิดวิเคราะห์ ในระดับดี สังเกตได้จากการบอกองค์ประกอบ การแยกแยะส่วนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ .....๙๐.....สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด คือ ร้อยละ ๘๐

๓. นักเรียนจากทั้งหมด ๑๐ คน มีจำนวน ๑๐ คน ที่มีเจตคติการเรียนรู้ ในระดับมาก สังเกตได้จาก นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม มีความสุขในการเรียน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด คือร้อยละ ๙๐

๑๖. บทเรียนที่ได้รับ

แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๑๗. เงื่อนไขความสำเร็จ

จากการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ประสบความสำเร็จตามวัตุประสงค์ที่กำหนดเนื่องจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. นักเรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจให้ความร่วมมือและสนใจเรียนรู้จากสื่อ นวัตกรรมที่หลากหลาย

๒. ครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้เทคนิคการจัดชั้นเรียนเชิงบวกและการเสริมแรง ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

๓. ผู้บริหาร มีภาวะผู้นำทางวิชาการให้ความสำคัญการพัฒนานวัตกรรมของครู ได้นิเทศภายในและให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้

๔. ผู้ปกครอง ให้การสนับสนุน ร่วมมือการจัดกิจกรรมของครูและสนับสนุนสื่อ

๕. แบบวัดเจตคติ (A) ๑๐ ข้อ

(ลงชื่อ).....ผู้พัฒนานวัตกรรม

(นางสาวิดลยา ปานทรัพย์)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

ท ๑๑๑๐๑ ภาษาไทย ๑ **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ **เวลา ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี**

อ่านออกเสียงคำ บอกความหมายของคำ และเขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย ๆ ของคำคล้องจอง คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ เลขไทย คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา และไม่ตรงตามมาตรา คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ และคำพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ อภิปราย เล่าเรื่องย่อ และคาดคะเนเหตุการณ์จากการอ่าน ฟัง และ/ หรือดูจาก นิทาน เรื่องสั้น บทร้องเล่น และบทเพลง ผญาอ่านหนังสือตามความสนใจ นำมาพูดแสดงความคิดเห็น บอกข้อคิดและแสดงความรู้สึกจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู เรื่องเล่าสารคดีสำหรับเด็ก นิทาน การ์ตูน เรื่องขบขัน บทร้องเล่น วรรณคดี และวรรณกรรมในบทเรียน อ่าน เขียน คัดลายมือ และบอกความหมายของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์สำคัญที่พบเห็นในชีวิตประจำวันของเครื่องหมายแสดงความปลอดภัยและแสดงอันตราย พูดสื่อสารตามวัตถุประสงค์ และท่องบทอาขยานตามที่กำหนดและตามความสนใจ โดยข้อมูลอัตลักษณ์อุบลราชธานีสู่อัตลักษณ์สถานศึกษามาประยุกต์เข้ากับเนื้อหาสาระที่จำเป็นต้องเรียนรู้ ได้แก่ วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อม คือ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ (สิม) วัดนาควาย ตามความสนใจ นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาพัฒนาทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน จากการได้เรียนรู้ มาบูรณาการในการเรียนรู้ภาษาไทย

มีมารยาทในการอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด มีนิสัยรักการอ่าน และความคิดจากสิ่งที่อ่านสามารถนำความรู้ข้อคิดที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ จนเกิดความภาคภูมิใจในภาษาไทย และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัว

มาตรฐานและตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง

รหัสตัวชี้วัด

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
สาระที่ ๑ การอ่าน มาตรฐาน ท ๑.๑	ป.๑/๓ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ป.๑/๔ เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน ป.๑/๕ คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน	ป.๑/๑อ่านออกเสียงคำคำคล้องจองและข้อความสั้นๆ ป.๑/๒ บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ป.๑/๗ บอกความหมายของเครื่องหมายหรทอสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน

	ป.๑/๓ อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน ป.๑/๘ มีมารยาทในการอ่าน	
สาระที่ ๒ การเขียน มาตรฐาน ท ๒.๑ มาตรฐาน ท ๔.๑	ป.๑/๑ คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด ป.๑/๓ มีมารยาทในการเขียน	ป.๑/๒ เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย
สาระที่ ๓ การฟัง การดูและการพูด มาตรฐาน ท ๓.๑	ป.๑/๒ ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง ป.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู ป.๑/๕ มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	ป.๔/๑ พูดสื่อสารได้ตามวัตุประสงค์
สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท ๔.๑	ป.๑/๔ ต่อคำคล้องจองง่ายๆ	ป.๑/๓ เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่ายๆ
สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท ๕.๑	-	ป.๑/๑ บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก ป.๑/๒ ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองตามความสนใจ

รวม ๒๒ ตัวชี้วัด

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์อุบลราชธานี

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๑๑๐๑

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยที่	หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
ภาคเรียนที่ ๒					
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗	พูดเพราะ	สาระที่ การอ่าน ท ๑.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ป.๑/๔ เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน ตัวชี้วัดปลายทาง ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ ป.๑/๒ บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน สาระการเขียน ท ๒.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	การอ่านจับใจความ	๑	๒

		ป.๑/๑ บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และเลขไทย ตัวชี้วัด ปลายทาง ป.๑/๒ เขียนสื่อสารสาระการฟังการดูและพูด ท ๓.๑ ป.๑/๔ พูดสื่ออ่านได้ตามวัตถุประสงค์			
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘	เกือบไป	สาระที่ การอ่าน ท ๑.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ป.๑/๔ เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน ตัวชี้วัด ปลายทาง ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ	การอ่านจับใจความ	๑	๒

		ป.๑/๒ บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน สาระการเขียน ท ๒.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ป.๑/๑ บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และเลขไทย ตัวชี้วัดปลายทาง ป.๑/๒ เขียนสื่อสาร สาระการฟังการดูและพูด ท ๓.๑ ป.๑/๔ พูดสื่ออ่านได้ตามวัตถุประสงค์			
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐	เพื่อนรู้ใจ	สาระที่ การอ่าน ท ๑.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความ	๑	๒

		ป.๑/๔ เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน ตัวชี้วัด ปลายทาง ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ ป.๑/๒ บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน สาระการเขียน ท ๒.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ป.๑/๑ บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และเลขไทย ตัวชี้วัด ปลายทาง ป.๑/๒ เขียนสื่อสาร สาระการฟังการดูและพูด ท ๓.๑ ป.๑/๔ พูดสื่ออ่านได้ตามวัตถุประสงค์			

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑	ช้างน้อยน่ารัก	สาระที่ การอ่าน ท ๑.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ป.๑/๔ เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน ตัวชี้วัดปลายทาง ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ ป.๑/๒ บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน สาระการเขียน ท ๒.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ป.๑/๑ บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และเลขไทย ตัวชี้วัดปลายทาง	การอ่านจับใจความ	๑	๒

		ป.๑/๒ เขียนสื่อสารสาระการฟังการดูและพูด ท ๓.๑ ป.๑/๔ พูดสื่ออ่ารได้ตามวัตถุประสงค์			
หน่วยการเรียนรู้ที่๑๒	วันสงกรานต์	สาระที่ การอ่าน ท ๑.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ป.๑/๔ เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน ตัวชี้วัดปลายทาง ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ ป.๑/๒ บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน สาระการเขียน ท ๒.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	การอ่านจับใจความ	๑	๒

		ป.๑/๑ บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และเลขไทย ตัวชี้วัด ปลายทาง ป.๑/๒ เขียนสื่อสารสาระการฟังการดูและพูด ท ๓.๑ ป.๑/๔ พูดสื่ออ่านได้ตามวัตถุประสงค์			

ตารางวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

ที่	เรื่อง	สาระการเรียนรู้	เวลา
แผนที่ ๑	พูดเพราะ	การอ่านจับใจความ	๑
แผนที่ ๒	เกือบไป	การอ่านจับใจความ	๑
แผนที่ ๓	เพื่อนรู้ใจ	การอ่านจับใจความ	๑
แผนที่ ๔	ช้างน้อยน่ารัก	การอ่านจับใจความ	๑
แผนที่ ๕	วันสงกรานต์	การอ่านจับใจความ	๑

โครงสร้างแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์อุบลราชธานี

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะ	ภาระงาน/ชิ้นงาน	การวัดประเมินผล
แผนที่ ๑	พูดเพราะ	ตัวชี้วัด ระหว่างทาง	การอ่านจับใจความ	ด้านความรู้ (K)นักเรียนสามารถ ๑.อธิบายเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๒.สรุปเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๓.ตอบคำถามเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ด้านทักษะ (P) ๑. การอ่านออกเสียง ๒. การเขียนเพื่อการสื่อสาร ๓.การพูดนำเสนอผลงาน ด้านคุณลักษณะเจตคติค่านิยม(A) ๑.นักเรียนมีความเข้าใจ	๑.ความสามารถในการสื่อสาร ๒.ความสามารถในการคิด ๓.ความสามารถในการแก้ปัญหา	ใบกิจกรรม	ด้านความรู้ (K)นักเรียนสามารถ ๑.อธิบายเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๒.สรุปเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๓.ตอบคำถามเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ด้านทักษะ (P) ๑. การอ่านออกเสียง ๒. การเขียนเพื่อการสื่อสาร ๓.การพูดนำเสนอผลงาน ด้านคุณลักษณะเจตคติค่านิยม(A) ๑.นักเรียนมีความเข้าใจ

				ในการเรียน ๒.นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ๓.นักเรียนให้ความร่วมมือในการเรียน			ในการเรียน ๒.นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ๓.นักเรียนให้ความร่วมมือในการเรียน
แผนที่ ๒	เกือบไป		การอ่านจับใจความ	ด้านความรู้ (K)นักเรียนสามารถ ๑.อธิบายเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๒.สรุปเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๓.ตอบคำถามเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ด้านทักษะ (P) ๑. การอ่านออกเสียง ๒. การเขียนเพื่อการสื่อสาร ๓.การพูดนำเสนอผลงาน	๑.ความสามารถในการสื่อสาร ๒.ความสามารถในการคิด ๓.ความสามารถในการแก้ปัญหา	ใบกิจกรรม	ด้านความรู้ (K)นักเรียนสามารถ ๑.อธิบายเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๒.สรุปเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๓.ตอบคำถามเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ด้านทักษะ (P) ๑. การอ่านออกเสียง ๒. การเขียนเพื่อการสื่อสาร ๓.การพูดนำเสนอผลงาน

				ด้าน คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม(A) ๑.นักเรียนมี ความเข้าใจ ในการเรียน ๒.นักเรียนมี ความ กระตือรือร้น ในการเรียน ๓.นักเรียนให้ ความร่วมมือ ในการเรียน			ด้าน คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม(A) ๑.นักเรียนมี ความเข้าใจ ในการเรียน ๒.นักเรียนมี ความ กระตือรือร้น ในการเรียน ๓.นักเรียนให้ ความร่วมมือ ในการเรียน
แผนที่ ๓	เพื่อนรู้ใจ		การอ่านจับ ใจความ	ด้านความรู้ (K)นักเรียน สามารถ ๑.อธิบาย เนื้อหาจาก เรื่องที่อ่านได้ ๒.สรุป เนื้อหาจาก เรื่องที่อ่านได้ ๓.ตอบ คำถาม เนื้อหาจาก เรื่องที่อ่านได้ ด้านทักษะ (P) ๑. การอ่าน ออกเสียง	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร ๒.ความสามารถใน การคิด ๓.ความสามารถใน การแก้ปัญหา	ใบกิจกรรม	ด้านความรู้ (K)นักเรียน สามารถ ๑.อธิบาย เนื้อหาจาก เรื่องที่อ่านได้ ๒.สรุปเนื้อหา จากเรื่องที่ อ่านได้ ๓.ตอบ คำถามเนื้อหา จากเรื่องที่ อ่านได้ ด้านทักษะ (P) ๑. การอ่าน ออกเสียง

				๒. การเขียนเพื่อการสื่อสาร ๓.การพูดนำเสนอผลงาน ด้านคุณลักษณะเจตคติค่านิยม(A) ๑.นักเรียนมีความเข้าใจในการเรียน ๒.นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ๓.นักเรียนให้ความร่วมมือในการเรียน			๒. การเขียนเพื่อการสื่อสาร ๓.การพูดนำเสนอผลงาน ด้านคุณลักษณะเจตคติค่านิยม(A) ๑.นักเรียนมีความเข้าใจในการเรียน ๒.นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ๓.นักเรียนให้ความร่วมมือในการเรียน
แผนที่ ๔	ช้างน้อยน่ารัก		การอ่านจับใจความ	ด้านความรู้(K)นักเรียนสามารถ ๑.อธิบายเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๒.สรุปเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๓.ตอบคำถาม	๑.ความสามารถในการสื่อสาร ๒.ความสามารถในการคิด ๓.ความสามารถในการแก้ปัญหา	ใบกิจกรรม	ด้านความรู้(K)นักเรียนสามารถ ๑.อธิบายเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๒.สรุปเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ๓.ตอบคำถามเนื้อหา

				เนื้อหาจาก เรื่องที่อ่านได้ ด้านทักษะ (P) ๑. การอ่าน ออกเสียง ๒. การเขียน เพื่อการ สื่อสาร ๓.การพูด นำเสนอ ผลงาน ด้าน คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม(A) ๑.นักเรียนมี ความเข้าใจ ในการเรียน ๒.นักเรียนมี ความ กระตือรือร้น ในการเรียน ๓.นักเรียนให้ ความร่วมมือ ในการเรียน			จากเรื่องที่ อ่านได้ ด้านทักษะ (P) ๑. การอ่าน ออกเสียง ๒. การเขียน เพื่อการ สื่อสาร ๓.การพูด นำเสนอ ผลงาน ด้าน คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม(A) ๑.นักเรียนมี ความเข้าใจ ในการเรียน ๒.นักเรียนมี ความ กระตือรือร้น ในการเรียน ๓.นักเรียนให้ ความร่วมมือ ในการเรียน
แผนที่ ๕	วัน สงกรานต์		การอ่านจับ ใจความ	ด้านความรู้ (K)นักเรียน สามารถ ๑.อธิบาย เนื้อหาจาก เรื่องที่อ่านได้	๑.ความสามารถใน การสื่อสาร ๒.ความสามารถใน การคิด ๓.ความสามารถใน การแก้ปัญหา	ใบกิจกรรม	ด้านความรู้ (K)นักเรียน สามารถ ๑.อธิบาย เนื้อหาจาก เรื่องที่อ่านได้

				๒.สรุป เนื้อหาจาก เรื่องที่อ่านได้ ๓.ตอบ คำถาม เนื้อหาจาก เรื่องที่อ่านได้ ด้านทักษะ (P) ๑. การอ่าน ออกเสียง ๒. การเขียน เพื่อการ สื่อสาร ๓.การพูด นำเสนอ ผลงาน ด้าน คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม(A) ๑.นักเรียนมี ความเข้าใจ ในการเรียน ๒.นักเรียนมี ความ กระตือรือร้น ในการเรียน ๓.นักเรียนให้ ความร่วมมือ ในการเรียน			๒.สรุปเนื้อหา จากเรื่องที่ อ่านได้ ๓.ตอบ คำถามเนื้อหา จากเรื่องที่ อ่านได้ ด้านทักษะ (P) ๑. การอ่าน ออกเสียง ๒. การเขียน เพื่อการ สื่อสาร ๓.การพูด นำเสนอ ผลงาน ด้าน คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม(A) ๑.นักเรียนมี ความเข้าใจ ในการเรียน ๒.นักเรียนมี ความ กระตือรือร้น ในการเรียน ๓.นักเรียนให้ ความร่วมมือ ในการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๑๑๐๑

หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ๑๒ วันสงกรานต์ เรื่อง การอ่านจับใจความ เวลา ๑ ชั่วโมง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ผู้สอน นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์

.....

๑ สาระสำคัญ

การเรียนรู้การเขียนและการอ่านสะกดคำที่ประสมสระมีตัวสะกด บอกความหมายและหลักการใช้ จึงสามารถนำคำไปใช้ได้ถูกต้องตามสถานการณ์ การอ่านเรื่องสั้นๆ การจับใจความสำคัญของการอ่านเป็นการอ่านเพื่อหาส่วนสำคัญของเรื่องราว ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนให้คล่องแคล่ว และสามารถสร้างนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน การเรียนรู้

๒. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานที่ ท.๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ท ๑.๑ ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ป.๑/๔ เลข่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน

ตัวชี้วัดปลายทาง

ท ๑.๑ ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองและข้อความสั้นๆ

ป.๑/๒ บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน

ตัวชี้วัดปลายทาง

ท ๒.๑ ป.๑/๑ บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย

ตัวชี้วัดปลายทาง

ท ๓.๑ ป.๑/๔ พูดสื่อสารได้ตามวัตุประสงค์

ท ๔.๑ ตัวชี้วัดระหว่าทาง

ป.๑/๑ บอกและเขียนพยัญชนะสระ วรรณยุกต์และเลขไทย

ท ๓.๑ ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ป.๑/๔ พูดสื่อได้อ่านตามวัตถุประสงค์

ตัวชี้วัดปลายทาง

ป.๑/๒ เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่ายๆ

๓.สาระการเรียนรู้

การอ่านจับใจความ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ความเข้าใจ(k)

๑.นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้

ด้านกระบวนการ หรือทักษะ (P/S)

๑. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม(A)

นักเรียนเห็นคุณค่าของ การอ่าน

สมรรถนะหรือผลผลิตสอดคล้องกับตัวชี้วัด(c)

นักเรียนอ่านเรื่องและตอบคำถามได้

๕.สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. สมรรถนะที่ ๑ ความสามารถในการสื่อสาร

๒. สมรรถนะที่ ๒ ความสามารถในการแก้ปัญหา

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. อัตลักษณ์อุบลราชธานี วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อม

๘. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้(การเรียนรู้แบบร่วมมือ)

ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันตอบคำถามกระตุ้นความคิด

นักเรียนรู้จักวัดไหม และในชุมชนของเรามีวัดไหม และวัดชื่ออะไร มีความสำคัญอย่างไร

๒. ขั้นสอน

ขั้นที่ ๑ การระบุปัญหา/ความต้องการ

๑.ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการเรียนเมื่อชั่วโมงที่ผ่านมา ครูถามนักเรียนว่า “เมื่อชั่วโมงที่ผ่านมาเราเรียนเรื่องอะไร ” ให้นักเรียนช่วยกันยกมือขึ้นตอบ ครูเลือกนักเรียนตอบ ๔-๕ คน ชั่วโมงที่ผ่านมาเรียนเรื่องสระเปลี่ยนรูป ครูร่วมอภิปรายกับนักเรียน ยกตัวอย่าง สระเปลี่ยนรูป มีคำใดบ้าง (วัด เดิน เป็น แข็ง)

ขั้นที่ ๒ วางแผนการทำงาน

๑. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน คละ อ่อน กลาง เก่ง กลุ่มละ ๕ คน นำภาพ (สิม) วัดนาควาย ครูและนักเรียนช่วยกันสนทนาตอบคำถามในภาพ ซักนักเรียนว่า นักเรียนเคยเห็นสิ่งก่อสร้างนี้หรือไม่ ถ้าเคยเห็น เคยเห็นที่ใด ครูสนทนา นักเรียนทราบหรือไม่ว่า ชุมชนของเราก็มี สิม เหมือนกัน อยู่ในวัดนาควาย

๒. ครูอธิบายและนักเรียนช่วยกันสนทนาและตอบคำถามสถานที่ในภาพ ครูประเมินว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับภาพ (สิม)มากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ ๓ การลงมือทำ

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันตกลงกระบวนการเรียนรู้และให้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบกลุ่ม นั่นหมายถึงนักเรียนแต่ละคนจะต้องมีบทบาทในกิจกรรม และมีการระดมสมอง ระดมความคิดช่วยเหลือกันตลอดจนการสรุปความคิดร่วมกันจากเรียนเรื่องที่อ่าน

๒. ครูทบทวนการทำกิจกรรมกลุ่มดังนี้

๑ นักเรียนทุกคนต้องมีบทบาทในการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๒ ผลงานกลุ่มคือผลงานของทุกคน

๓. ครูแจก ใบงานกลุ่มความรู้ เรื่อง สิม วัดนาควาย ให้แต่ละกลุ่มอ่านเนื้อหา ศึกษา และตอบคำถามในใบงาน ช่วยกันระดมความคิด ของสมาชิกในกลุ่ม

๔. หลังจากเรียนรู้ครูสามารถเลือกสมาชิกคนใดคนหนึ่งของกลุ่มออกมาอธิบายนำเสนอความรู้และตอบคำถามได้

๕. การทำแบบทดสอบ นักเรียนต้องต่างคนต่างทำไม่สามารถช่วยเหลือกันได้

๖. ครูแจกใบงานกลุ่มให้แต่ละกลุ่ม บันทึกข้อมูลที่ศึกษาตามใบงาน นักเรียนช่วยกันระดมความคิด เพื่อบันทึกลงในใบงาน

ขั้นสรุป

นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินการนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง ว่ามีข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไ ร่วมกันแก้ไข ครูคอยช่วยแนะนำ

ขั้นที่ ๕ นำเสนอ

๑. ครูให้นักเรียนตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากลำดับ เพื่อออกมานำเสนอผลงานกลุ่มละ ๑ คนเพื่อเป็นตัวแทนนำเสนอ

๒. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอจากเรื่องที่ศึกษา (สิม) หลังจากตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ครูชมและชักชวนให้นักเรียนในห้องชมเชยด้วยการปรบมือ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเนื้อเรื่อง สรุปประเด็นเพิ่มเติมให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยครูคอยแนะนำอย่างใกล้ชิดเพิ่มเติม

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานที่นำเสนอ ติดบอร์ดหน้าชั้นเรียน

ภาระงาน/ชิ้นงาน

๑. ใบงานกลุ่ม

สื่อ อุปกรณ์การเรียนและแหล่งเรียนรู้

๑ ภาพ สิม วัดนาควาย

๒. ใบงานกลุ่ม

๓. ใบงานเดี่ยว

๔. กระดาษบรูฟ

๕. พระสงฆ์ในวัดนาควาย

๕. ปากกาเคมี สีไม้

การวัดผลประเมินผล

๑. การประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม

๒. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ความสามารถในการอ่านจับใจความ

ประเด็นประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
นักเรียนสามารถบอกความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญได้(k)	การตอบคำถาม	ตอบคำถามผิดไม่เกิน ๓ ข้อใน ๕ ข้อ	ผ่านเกณฑ์ระดับพอใช้ขึ้นไป
นักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้ถูกต้องตามขั้นตอน(p)	การทำแบบทดสอบ	บอกเนื้อหาสาระได้ถูกต้องแต่ วกวน	ผ่านเกณฑ์ระดับพอใช้ขึ้นไป
นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน(a)	บอกข้อคิดได้ตรงประเด็นสมบูรณ์	บอกข้อความได้ตรงประเด็นแต่ไม่ต่อเนื่อง	ผ่านเกณฑ์ระดับพอใช้ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ -มีวินัย -ซื่อสัตย์ สุจริต	เสนอความคิดเห็นด้วยเหตุผลและเป็นประโยชน์	เสนอความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล	ผ่านเกณฑ์ระดับพอใช้ขึ้นไป
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา	สังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติตนของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน	แบบประเมินสมรรถนะ	ผ่านเกณฑ์ระดับพอใช้ขึ้นไป

บันทึกข้อเสนอแนะของรองผู้อำนวยการ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ)

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

บันทึกข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางกฤติยา สีหา)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า

.....

.....

.....

.....

ปัญหาที่พบระหว่างเรียน

.....

.....

.....

วิธีแก้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะจากการจัดกิจกรรม

.....

.....

.

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.

แบบบันทึกคะแนนผลการทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน		
		ผลการทดสอบก่อนเรียน	ผลการทดสอบหลังเรียน	ผลต่าง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผลคะแนนใบงาน

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

หน่วยการเรียนรู้เรื่อง วันสงกรานต์ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความ

ที่	ชื่อ-สกุล	ใบกิจกรรมที่ ๑ Mind mapping ตอบคำถาม(๑๐๐ คะแนน)	สรุปผลการประเมิน
๑			
๒			
๓			
๔			
๕			
๖			
๗			
๘			
๙			
๑๐			

เกณฑ์การพิจารณาสรุปผลการประเมิน

ผ่านการปรเมินร้อยละ ๗๐

คะแนน ๐-๑๓ = ไม่ผ่าน

คะแนน ๑๔-๒๐ = ผ่านการประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์)

ผลการสังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

หน่วยการเรียนรู้วันสงกรานต์ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความ

ที่	ชื่อ-สกุล	คุณลักษณะอันพึงประสงค์			รวม คะแนน	สรุป คะแนน	เระดับคุณภาพ
		มีวินัย	ใฝ่เรียนรู้	มุ่งมั่นในการทำงาน			
๑							
๒							
๓							
๔							
๕							
๖							
๗							
๘							
๙							
๑๐							

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ ๓ คะแนนพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้ ๒ คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อยครั้ง ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การพิจารณาระดับคุณภาพ

ดี = ๗-๙ คะแนน พอใช้ = ๓-๖ ปรับปรุง = ๐-๓

ลงชื่อ.....

(นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์)

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

หน่วยการเรียนรู้วันสงกรานต์ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความ

กลุ่มที่.....

สมาชิก

๑..... ๒. .....

๓.....

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในระหว่างเรียนแล้วขีด / ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญที่ประเมิน	ระดับคะแนน		
	๑	๒	๓
๑. ความสามารถในการสื่อสาร			
๑.๑ มีความสามารถในการับ-ส่งสาร			
๑.๒มีความามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม			
๑.๓ ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม			
๒. ความสามารถในการคิด			
๒.๑ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เพื่อการสร้างองค์ความรู้			
๒.๒ มีความสามารถในการคิดเป็นระบบเพื่อการสร้างองค์ความรู้			
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา			
๓.๑ แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล			
๓.๒ แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา			
๓.๓ ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น			

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ ๓ คะแนนพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้ ๒ คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อยครั้ง ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การพิจารณาระดับคุณภาพ

ดี = ๗-๙ คะแนน พอใช้ = ๓-๖ คะแนน ปรับปรุง = ๐-๓ คะแนน

แบบประเมินผลการนำเสนอผลงานนักเรียน

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

หน่วยการเรียนรู้วันสงกรานต์ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความ

กลุ่มที่.....

สมาชิก ๑..... ๒. .....

๓.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๑	๒	๓
๑. ความถูกต้องของเนื้อหา			
๒.ความคิดสร้างสรรค์			
๓.วิธีการนำเสนอผลงาน			
๔. การทำงานกลุ่ม			
๕. การตรงต่อเวลา			
รวม			
ร้อยละ			

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน ให้ ๓ คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่ ให้ ๒ คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ช่วงคะแนน	**ระดับคุณภาพ**
๑๒-๑๕	ดี
๘-๑๑	พอใช้
๑-๗	ปรับปรุง

แบบบันทึกการสังเกตและประเมินผลประพฤติกรรมรายบุคคล

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๑๑๐๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

หน่วยการเรียนรู้ วันสงกรานต์ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความ

ที่	ชื่อ-สกุล													
		ความสนใจในการทำกิจกรรม			การมีส่วนร่วมในรายการแสดงความคิดเห็น			การตอบคำถาม			การยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น			
๑														
๒														
๓														
๔														
๕														
๖														
๗														
๘														
๙														
๑๐														

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ ๓ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ดี

ระดับ ๒ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปานกลาง

ระดับ ๑ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปรับปรุง

การผ่าน ร้อยละ ๗๐ (๑๐.๕ คะแนน)

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์)

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๑๑๐๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

หน่วยการเรียนรู้ วันสงกรานต์ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความ

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการ					
		รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย (๒ คะแนน)	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (๒คะแนน)	นำเสนอผลงานได้น่าสนใจ (๒คะแนน)	มีตวามคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๒ คะแนน)	ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด (๒ คะแนน)	รวม
๑							
๒							
๓							
๔							
๕							
๖							
๗							
๘							
๙							
๑๐							

เกณฑ์การประเมิน

การผ่าน ร้อยละ ๗๐ (๗ คะแนน)

คะแนน ๙-๑๐ ระดับ ดีมาก

คะแนน ๗-๘ ระดับ ดี

คะแนน ๕-๖ ระดับ พอใช้

คะแนน ๐-๔ ระดับ ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์)

ตัวอย่างนวัตกรรม

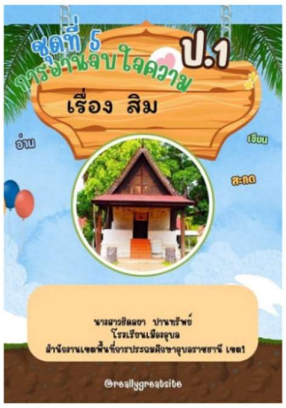

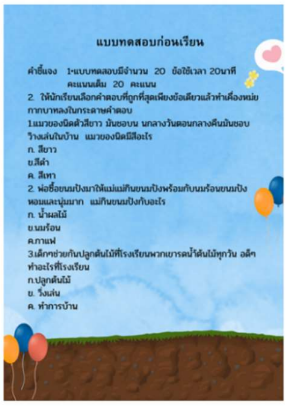

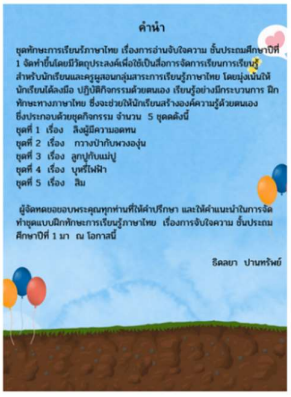

ตัวอย่างผลงานนักเรียน

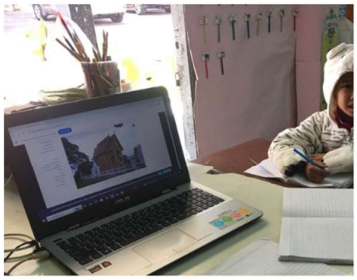

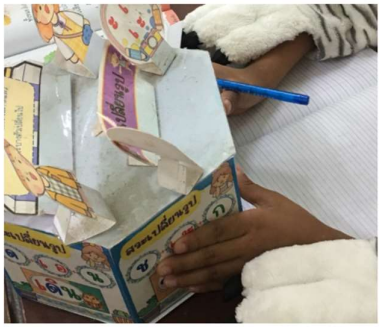

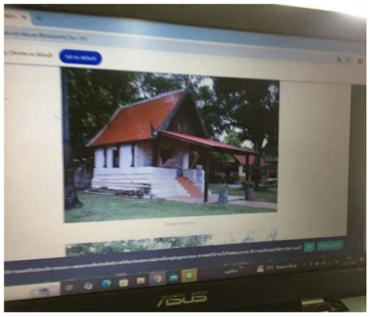

ภาพกิจกรรมการเรียนรู้

คำสั่งคณะกรรมการการขับเคลื่อนนวัตกรรม

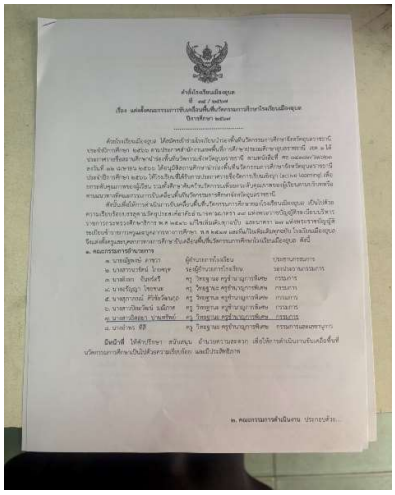

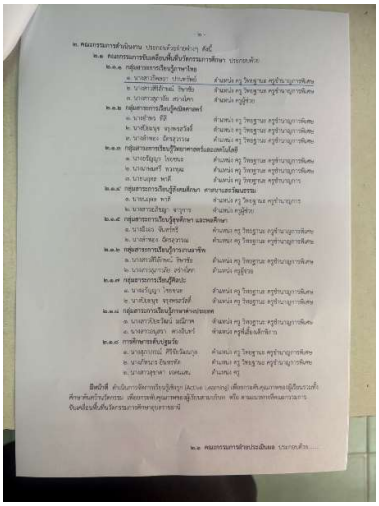

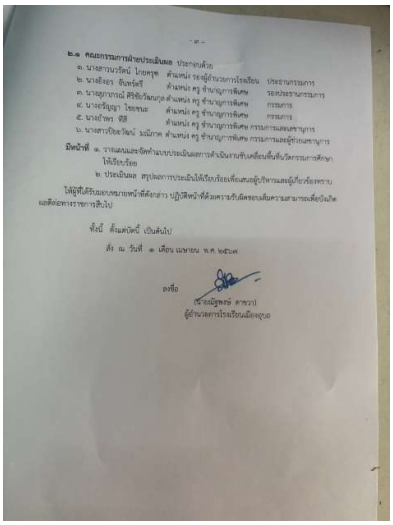

แผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

1. ผู้จัดทำนวัตกรรม : นางอิงอร จันทร์ตรี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

2. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ : การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะการสื่อสารด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยตามอัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา2567 โรงเรียนเมืองอุบล โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

3. ระยะเวลาดำเนินการ : 16 พฤษภาคม 2567 – 31 มีนาคม 2568

4.แนวทางคิดค้นนวัตกรรม

การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

5. ประเภทของนวัตกรรม นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน

6. หลักการ เหตุผล ความเป็นมา

จากการที่ได้รับมอบหมายให้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้พบปัญหาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในสาระวิชาภาษาไทยมีนักเรียนบางส่วนที่ยังเขียนภาษาไทยไม่คล่องและไม่ได้ตามมาตรฐานรายวิชาโดยเฉพาะการเข้าใจความหมายและการเขียนเพื่อนำไปใช้ ทำให้การสื่อสารนักเรียนสามารถตอบคำถามในระดับความเข้าใจ การวิเคราะห์ การนำไปประยุกต์ใช้อยู่ในระดับไม่เป็นที่พึงพอใจ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนในวิชาอื่นๆที่ต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเช่นเดียวกันเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนแบบกลุ่มคละความสามารถส่งเสริมให้นักเรียนในกลุ่มได้ช่วยเหลือและร่วมมือในการพัฒนากิจกรรมการเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ร่วมกัน ร่วมกับการใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนที่มีคุณภาพ มีจุดหมายที่ชัดเจนร่วมกัน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นประสบการณ์ตรงของผู้เรียน มาใช้ร่วมกับเทคนิค STAD ในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนา การเขียนคำภาษาไทย เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนตลอดจนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาไทยที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้าพเจ้าจึงเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการเขียนภาษาไทยของนักเรียนเพื่อให้เป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆให้กับผู้เรียนและสร้างความรักและภาคภูมิใจในภาษาของชาติ ร่วมกับใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน และพัฒนานวัตกรรมทางการสื่อสารภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ

7. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

2. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

3. เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

8. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองอุบล จำนวน 8 คน

9. เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

- นักเรียนร้อยละ 80 มีทักษะการอ่านและการเขียนเขียน โดยการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
- นักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนภาษาไทย
- นักเรียนร้อยละ 80 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

เชิงคุณภาพ

- นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
- นักเรียน ทักษะทักษะการเขียนในระดับ ดี
- นักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยในระดับมากที่สุด
- นักเรียนมีนิสัยรักการเขียน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
- นักเรียนนำการเขียนไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

10. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะการสื่อสารด้านการเขียนภาษาไทยตาม อัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา2567 โรงเรียนเมืองอุบล โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีทางการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562
2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
4. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD
5 . การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

1. แนวการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนในอนาคตตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติไว้ในหมวดที่ 4 ตั้งแต่มาตรา 30 ซึ่งสรุปสาระสำคัญไว้ดังนี้

1) การจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน/ประสบการณ์เรียนรู้ยึดหลัก ดังนี้

(1) ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นจึงต้องจัดสภาวะแวดล้อม บรรยากาศ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้หลากหลาย เพื่อเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ เหมาะสมแก่วัย และศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเป็นการเรียนรู้กันและกัน อันก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง บุคคล ชุมชน และทุกส่วนของสังคม

(2) ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การเรียนการสอนมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียน เป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนรู้ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และการเกิดการใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2) มุ่งปลูกฝังและสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน โดยเน้นความรู้ คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและบูรณาการความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งการฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบอบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการรู้จักประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสงบสุข

3) กระบวนการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ให้มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติคิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

(6) ผู้เรียนและผู้สอนเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(7) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

4) การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้

(1) รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่ง การเรียนรู้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

(2) ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

(3) ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

(4) หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ต้องมีลักษณะหลากหลายเหมาะสมกับแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการ วิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบ ต่อสังคม

(5) ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งวิธีการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

(6) ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

5) การประเมินผลการเรียนรู้

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ระบุถึงวิธีการประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่าให้สถานศึกษาจัดการประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา นอกจากนั้นการประเมินผลผู้เรียนต้องเกี่ยวข้องกับหลักการสำคัญคือ

(1) ใช้วิธีการที่หลากหลายในการประเมินผู้เรียน

(2) ใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ

(3) ใช้การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน

(4) มุ่งการประกันคุณภาพ โดยสถานศึกษาทำการประเมินผลภายในทุกปี และรายงานผลการประเมินต่อสังกัดและสาธารณชน

(5) สถานศึกษาได้รับการประเมินภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งทุก 5 ปี

2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอาน

มาตรฐาน ท 1.1 ใชกระบวนการอานสรางความรูและความคิดเพื่อนำไปใชตัดสินใจ แกปญหาใน การดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอาน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใชกระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ยอความ และเขียนเรื่องราวใน รูปแบบตางๆ เขียนรายงานขอมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาคนควา อยางมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟงและดูอยางมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู ความคิด และ ความรูสึกในโอกาสตางๆ อยางมีวิจารณญาณและสรางสรรค

สาระที่ 4 หลักการใชภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เขาใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของ ภาษา ภูมิปญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไวเปนสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เขาใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอยางเห็น คุณคาและนำมาประยุกตใชในชีวิตจริง

จากมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระดังกล่าว สรุปได้ว่า การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ทักษะทั้ง 4 อย่างนี้ การที่ผู้ใช้จะเกิดความชำนาญ และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยการฝึกฝนเป็นพิเศษ และใช้อยู่อย่างสม่ำเสมอ

แนวทางการสอนภาษาไทย

ครูผู้สอนภาษาไทยต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของภาษาและวิธีสอนดังต่อไปนี้

1. ธรรมชาติในการเรียนภาษาของเด็ก เด็กจะเรียนภาษาโดยเริ่มจากการฟังก่อนแล้วค่อยพูด การที่เด็กหัดพูด เป็นการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ ต่อจากนั้นเมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนเด็กจึงได้เขียนและอ่านต่อไปนี้

2. องค์ประกอบทางภาษา ภาษาทุกภาษาจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ เสียง ความหมาย และโครงสร้าง

2.1 เสียง ภาษาต้องมีเสียง และเสียงในแต่ละภาษาย่อมจะแตกต่างกันออกไปโดยเฉพาะในภาษาไทยมีทั้งเสียงโดด ๆ เสียงควบกล้ำ เสียงรัว และเสียงต่ำ

2.2 ความหมาย เมื่อเปล่งเสียงออกมาแล้วต้องมีความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

ถ้าเปล่งเสียงออกมาแล้วไม่มีความหมายก็ไม่เป็นภาษา โดยเฉพาะภาษาไทย เสียงและความหมายมีความสัมพันธ์กันมาก และถ้าเสียงเปลี่ยน ความหมายก็เปลี่ยนตามไปด้วย

2.3 โครงสร้างถ้อยคำที่เปล่งออกมาหรือที่ใช้เขียนจะประกอบด้วยโครงสร้าง

3 ส่วน คือพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

3. การสอนให้เกิดสัมพันธ์ทักษะในการสอนภาษาไทย ประกอบด้วยทักษะด้วยกัน 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน จะต้องให้สัมพันธ์กัน

4. สอนให้เกิดทักษะ หมายถึง การกระทำใด ๆ ให้เกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญโดยอัตโนมัติ ทักษะที่จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการฝึกฝน การสอนให้เกิดทักษะมีหลักดังนี้

4.1 ฝึกไปทีละอย่างก่อนและฝึกให้สัมพันธ์กัน

4.2 ฝึกจากสิ่งที่ง่ายไปหายาก

4.3 ให้เด็กมีความสนใจและเต็มที่จะแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเอง

4.4 พยายามจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้ได้กระทำอยู่เสมอ

4.5 ควรมีการวัดประเมินผลสม่ำเสมอ

5. สอนให้เกิดความรู้ หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้เด็ก เมื่อเด็กได้พบเห็นมากก็ยิ่งทำให้เกิดความรู้มากขึ้น และการเรียนรู้จะเกิดมากขึ้น ฉะนั้นการสอนภาษาไทยต้องยึดหลักดังนี้

5.1 สอนโดยจัดกิจกรรม คือการจัดเหตุการณ์ให้แก่เด็ก ซึ่งเป็นเหตุการณ์สมมติขึ้นเพื่อให้เด็กได้พบปัญหาและคิดแก้ปัญหานั้น

5.2 สอนโดยใช้อุปกรณ์ เพื่อให้เด็กได้ทดลอง ได้พิสูจน์ให้เห็นจริงตามนั้น เด็กได้สังเกต พิจารณาด้วยตนเอง

6. สอนให้เกิดเจตคติ เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก หรือท่าทีที่มนุษย์มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นไปได้ในทางที่ทั้งดีและไม่ดี ในการสอนภาษาไทยจึงต้องมุ่งให้ผู้เรียนเกิดเจตคติในทางที่ดีให้มากที่สุด

7. สอนให้เกี่ยวโยงกับชีวิตประจำวัน การเรียนเนื้อหาต่าง ๆ ของเด็ก ควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต้องมุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง ๆ ถ้าผู้เรียนมองเห็นประโยชน์ของสิ่งที่เรียน ผู้เรียนก็จะเรียนด้วยความสนใจและตั้งใจ และก็จะได้ผลประโยชน์ดียิ่งขึ้นด้วย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนใด ๆ ก็ตาม การสอนกับการวัดประเมินผลมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ต้นจนอาจกล่าวได้ว่า เมื่อมีการสอนต้องมีการประเมินผลควบคู่ไปด้วยเสมอ เพียงแต่วิธีการวัดและ

ประเมินอาจเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัย การประเมินเป็นส่วนที่สำคัญและจำเป็นของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีความหมายมากกว่าการให้เป็นเกรดหรือคะแนนรวม แต่เป็นการหาคำตอบที่สร้างสรรค์ทางบวกและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบว่า การสอนนั้นบรรลุเป้าหมายในระดับใด ผลจากการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจ ที่มีผลต่อโรงเรียนในเชิงบริหารและการสร้างความเชื่อมั่นในสังคม การประเมินที่ดีส่วนหนึ่งต้องเป็นเสมือนเครื่องช่วยในการเรียน และอีกส่วนหนึ่งเป็นเสมือนเครื่องมือในการวัดและบ่งบอกถึงความสามารถของผู้เรียนตลอดหลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้

หลักการสำคัญในการประเมินผลที่พึงพิจารณา คือ การประเมินผลควรมีลักษณะเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เน้นคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนเป็นภาพรวม ผลการประเมินต้องชี้ให้เห็นผลการปรับปรุงการสอนของครูผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนตามเป้าหมายหลักสูตร บ่งบอกถึงความสามารถในการนำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตจริงได้ ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่หลากหลาย ไม่แยกเด็ดขาดจากการเรียนการสอน เป็นการให้ข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักตนเองและมองเห็นแนวทางที่จะปรับปรุงตนเอง ให้ดีขึ้น โดยเน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูล ตรวจสอบและทบทวนซึ่งกันและกัน เน้นการวัดที่สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง รวมทั้งการใช้เหตุผลและการแก้ปัญหา

ข้อมูลที่จะนำมาใช้ประเมินจะต้องได้มาโดยกระบวนการเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับรูปแบบการประเมินผลตามหลักสูตร โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่มีหลากหลายรูปแบบเลือกนำมาใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับกระบวนการสอนของครูและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด บางครั้งอาจต้องปรับปรุงวิธีการหรือ ดัดแปลงเครื่องมือวัด เพื่อใช้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ บางกรณีจำเป็นต้องใช้เทคนิคการประเมิน ที่ผสมผสานหรือหลากหลายเพื่อให้ได้ภาพเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่กว้างและสมบูรณ์ขึ้น (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2550) จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลง ภาระงานด้านการประเมินผลการเรียน ระบบการวัดและประเมินผล ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน การประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเน้นไปที่การวัดและ การประเมินผลที่จะนำไปสู่การชี้ให้เห็นสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนและสภาพจริงของการเรียนการสอน จากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออกของผู้เรียน และสภาพจริงของการเรียนการสอน จากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก (Student Performance) สะท้อนให้เห็นความสามารถอย่างหลากหลายในการพัฒนาคนที่ชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถภาพที่มีในตนเอง และจากการลงมือปฏิบัติจริงซึ่งชี้ให้เห็นวิธีการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และการใช้กิจกรรม การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จะช่วยให้ค้นพบได้ว่า ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด นอกจากระบบการวัดและประเมินผลจะปรับเปลี่ยนแล้วผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินจะต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมซึ่งมีเพียงผู้สอน เป็นบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียน ซึ่งทำหน้าที่ทั้งประเมินตนเองและประเมินเพื่อนในกลุ่ม

ผู้ปกครอง เป็นต้น ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้อง ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการและเกณฑ์ต่าง ๆ ในการประเมินด้วย ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาจะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของสถานศึกษาไว้ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา และระดับชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจ เกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

1. รูปแบบการสอนภาษาไทย

ลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอนภาษาไทย

ทิศนา แขมมณี (2560) กล่าวว่า รูปแบบการการสอนจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ๆ 4 ประการ ได้แก่

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการสอนนั้น ๆ

2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ

3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ

4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รูปแบบการสอนจึงต้องสามารถทำนายผลที่จะเกิดตามมาได้ และมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอดและสร้างความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ได้

ประเภทของรูปแบบการสอนภาษาไทย

จอยส์และวีล (Joyce & Weil , 1996, pp. 12-22 อ้างถึงใน กุลวัฒน์ วิโรจนะ) แบ่งรูปแบบการสอนออกเป็น 4 กลุ่มตามจุดมุ่งหมายและวิธีการเรียนรู้ของมนุษย์ ได้แก่

1. รูปแบบการสอนในกลุ่มที่ใช้การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social family) เป็นรูปแบบการสอนที่ใช้ประโยชน์จากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยเห็นว่าการจัดการห้องเรียนจะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์แบบร่วมมือในห้องเรียน มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ มีดังนี้

1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันในการแก้ปัญหาทางวิชาการและปัญหาของสังคม

2) พัฒนาทักษะทางด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียน

3) สร้างความตระหนักในด้านค่านิยมของตนและสังคม

ตัวอย่างรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ เพื่อนเรียน (partners in learning model) กลุ่มสืบสอบ (group investigation model) รูปแบบการสอนโดยการซักค้าน (jurisprudential inquiry model) และรูปแบบการสอนบทบาทสมมติ (role playing model) เป็นต้น

2. รูปแบบการสอนในกลุ่มกระบวนการประมวลผลสารสนเทศ (information-processing family) เป็นรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างความเข้าใจและจดจำสารสนเทศของผู้เรียน และการพัฒนาความคิด สติปัญญาของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ มีดังนี้

1) ส่งเสริมการสร้างความคิดรวบยอดและหลักการ

2) พัฒนาความสามารถทางสติปัญญา ได้แก่ ทักษะการคิดและกระบวนการคิดต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

3) พัฒนาทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการสืบสอบ

ตัวอย่างของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการสอนมโนทัศน์ (concept attainment model) รูปแบบการสอนโดยการนาเสนอมโนทัศน์กว้างล่วงหน้า (advance organizer model) รูปแบบการสอนที่เน้นความจำ (memory assists model) รูปแบบการสอนแบบสืบสอบทางวิทยาศาสตร์ (scientific inquiry model) เป็นต้น

3. รูปแบบการสอนในกลุ่มที่เกี่ยวกับการพัฒนาตน รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1) สร้างความสำนึกในคุณค่าของตนเองและความเข้าใจตนเอง

2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนวช่วยเหลือผู้เรียนให้มีความเข้าใจบทบาทในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ และวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของตนเองได้

3) ทำให้ผู้เรียนเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่

ตัวอย่างรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการสอนทางอ้อม (nondirective teaching)รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความตระหนักแห่งตน (enhancing self-esteem) เป็นต้น

4. รูปแบบการสอนในกลุ่มที่เกี่ยวกับการปรับพฤติกรรม (behavioral systems family) จุดมุ่งหมาย หลักของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด ตลอดจนการฝึกทักษะและพัฒนาพฤติกรรมทางสังคม โดยมอบหมายงานให้ผู้เรียนปฏิบัติและได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติ ซึ่งนักเรียนจะปฏิบัติงานจนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เมื่อได้รับทราบข้อมูลย้อนกลับและได้รับผลจากการปฏิบัตินั้น

ตัวอย่างของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการเรียนแบบรอบรู้ (mastery learning) รูปแบบการสอนตรง (direct instruction) รูปแบบการเรียนรู้ทางสังคม (social learning) รูปแบบการสอนแบบโปรแกรม (programmed schedule) เป็นต้น

4. รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning)

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นรูปแบบที่เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านเนื้อหาสาระต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ ในกลุ่ม นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้พัฒนาทักษะทางสังคมที่เน้นทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการยอม รับความแตกต่างของบุคคล นอกจากนั้นผู้เรียนยังได้พัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหา ลักษณะสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เน้นการทำงานแบบร่วมมือกัน โดยออกแบบงาน(cooperative task) ซึ่งต้องอาศัยการทำงานแบบร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม งานนั้นจึงจะสำเร็จได้ และการจัดโครงสร้างของการให้รางวัล (reward structure) กับกลุ่มจากการที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนช่วยกันให้ประสบความสำเร็จ หรือรางวัลที่ให้สำหรับผลการพัฒนาของสมาชิกทุกคนในกลุ่มรวมกัน โดยมีลักษณะดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ในเนื้อหาสาระต่าง ๆ โดยการช่วยเหลือร่วมมือกันของสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนั้นผู้เรียนยังได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่าง ๆ เช่น ทักษะการทางานเป็นกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา เป็นต้น

2. ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ

มาจากแนวคิดของจอห์นสัน, จอห์นสัน, และโฮลูเบค ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในการทำงาน แบ่งได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบร่วมมือ ความสัมพันธ์แบบแข่งขัน และการทางานแบบอิสระด้วยตนเอง การแข่งขันก่อให้เกิดสภาพแพ้-ชนะ ส่วนการร่วมมือนั้น ก่อให้เกิดสภาพชนะ-ชนะ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกที่ส่งผลดีทั้งทางด้านจิตใจและสติปัญญา การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือได้นำความสัมพันธ์ทั้งสามแบบมาจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม โดยจัดให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้มีความรับผิดชอบในงานส่วนบุคคลและมีส่วนรับผิดชอบต่องานของกลุ่มโดยทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ทำให้ได้ผลงานของกลุ่มที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และนำความสัมพันธ์แบบแข่งขันมาใช้ โดยจัดให้มีการแข่งขันกับกลุ่มอื่นเพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นไปสู่เป้าหมายและพัฒนางานให้ดีขึ้น

2.2 หลักการในการทำงานแบบร่วมมือมีดังนี้

1) ปฏิสัมพันธ์ทางบวก (positive interdependence) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและตระหนักว่าความสำเร็จของการทำงานกลุ่มคือความสำเร็จของสมาชิกทุกคนสมาชิกในกลุ่มต้องร่วมแรงร่วมใจกันทำงานกลุ่มให้สำเร็จ ปฏิสัมพันธ์ทางบวกถือเป็นองค์ประกอบที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้รับรู้ถึงคุณค่าของงานตนเองที่มีต่อความสำเร็จของงานกลุ่มโดยรวม อีกทั้งยังช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม โดยแบ่งปันทรัพยากรในการเรียน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่มการให้กำลังใจแก่กันและรู้จักฉลองความสำเร็จไปด้วยกัน การมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การมีเป้าหมายร่วมกัน การให้สมาชิกแต่ละคนได้รับรางวัลจากผลงานของกลุ่ม การจัดให้สมาชิกแต่ละคนมีงานที่ตนเองต้องรับผิดชอบ และการจัดสิ่งแวดล้อมที่ทุกคนต้องแบ่งปัน ช่วยเหลือกัน เช่นการจัดให้ใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างจำกัด เป็นต้น

2) การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (face-to-face promotive interaction) หมายถึง การที่ผู้เรียนช่วยเหลือกันให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิดส่งผลดีต่อผู้เรียนแต่ละคนในด้านความพยายามในการเรียน การใส่ใจซึ่งกันและกัน การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และการพัฒนาทักษะทางสังคม การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิดยังกระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเวลาที่มีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นการให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงผลงาน และการพัฒนาตนเอง

3) การรับผิดชอบตนเอง (individual accountability/personal responsibility) การรับผิดชอบตนเองเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในการจัดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มนั้นสมาชิก ทุกคนในกลุ่มต่างได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในงานของตนเองที่เป็นส่วนหนึ่งในงานของกลุ่ม เช่น เมื่อครูให้คำวิจารณ์และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลงานกลุ่ม สมาชิกกลุ่มแต่ละคนต้องนำคำวิจารณ์ไปปรับปรุงแก้ไขงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ

4) ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกับกลุ่มย่อย (interpersonal and small-group skills) ในการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทักษะการทำงานกับผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้น สมาชิกในกลุ่มจำเป็นต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สามารถสื่อสารกันได้อย่างถูกต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ ยอมรับและสนับสนุนซึ่งกันและกัน สามารถขจัดความขัดแย้งภายในกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ ทักษะดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและครูมีความใส่ใจนักเรียน รู้จักการให้คำชมหรือรางวัลในการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม จะส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนแบบร่วมมือ

5) กระบวนการกลุ่ม (group processing) หมายถึง การสะท้อนการทำงานของกลุ่มเพื่อประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่มว่าเป็นอย่างไร เพื่อนำข้อมูลมาใช้พิจารณาว่าการทำงานส่วนใดควรดำเนินต่อไปและส่วนใดควรปรับเปลี่ยน จุดประสงค์ของกระบวนการกลุ่มคือ เพื่อส่งเสริมและหาแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสมาชิกเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการทำงานที่กลุ่มวางไว้ ครูสามารถส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน โดยให้สมาชิกในกลุ่มได้รับข้อมูลป้อนกลับในการทำงานกลุ่ม ให้แนวทางในการตรวจสอบและติดตามการทำงานกลุ่ม ให้กาลังใจและชื่นชมในความสำเร็จของกลุ่ม

3. ขั้นตอนการเรียนการสอน หลักการของการเรียนรู้แบบร่วมมือได้นำไปใช้ในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือหลายรูปแบบ ซึ่งจะกล่าวถึงในที่นี้ 3 รูปแบบ แต่ละรูปแบบมีขั้นตอนการเรียนการสอน ดังนี้

3.1 รูปแบบจิกซอ 2 (jigsaw II) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยศึกษาจากเอกสารความรู้ที่นำมาให้อ่าน โดยผู้เรียนห้องจะได้รับการจัดเข้ากลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน เรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มศึกษา (study group) สมาชิกในกลุ่มได้มาจากการสุ่มจากผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่มีความสามารถสูง กลุ่มที่มีความสามารถสูงกว่าระดับปานกลาง กลุ่มที่มีความสามารถปานกลาง และกลุ่มที่มีความสามารถต่ำ รูปแบบจิกซอ 2 มีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 แนะนำรูปแบบการเรียนการสอนจิกซอ 2 ครูอธิบายวิธีการเรียนรู้และ

การทำงานตามรูปจิกซอ 2 ให้ผู้เรียนในห้องทราบ โดยให้สมาชิกในกลุ่มศึกษา อ่านเอกสารความรู้ในหน่วยการเรียนที่ครูมอบหมาย สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มศึกษาจะต้องรับผิดชอบการศึกษาคนละ 1 หัวข้อในหน่วย การเรียนรู้ให้ดีที่สุด เพื่อนาความรู้ที่ได้ไปศึกษามาถ่ายทอดให้กับสมาชิกในกลุ่มได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะมีผลต่อคะแนนทดสอบของสมาชิกแต่ละคน และคะแนนของกลุ่มด้วย กลุ่มที่ได้รับคะแนนสูงสุดจะได้รับการประกาศให้เป็นยอดทีม ซึ่งจะเป็นที่ทราบทั้งโรงเรียน

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มศึกษาแบบคละความสามารถ ครูจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มแบบคละความสามารถ กลุ่มละ 4 คน และมอบหมายงาน พร้อมทั้งอธิบายกติกาในการทำงานที่มีหลักการสำคัญคือ สมาชิกจะไม่สามารถเปลี่ยนกลุ่มได้จนกว่างานของกลุ่มจะสำเร็จ สมาชิกในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ หากสมาชิกคนใดไม่เข้าใจงานที่ทำสมาชิกคนอื่น ๆ จะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากครู

ขั้นที่ 3 จัดกลุ่มเชี่ยวชาญ หลังจากที่สมาชิกในกลุ่มศึกษาได้อ่านทำความเข้าใจสาระความรู้จากเอกสารที่ครูจัดเตรียมไว้ให้แล้ว ครูจัดให้สมาชิกในกลุ่มศึกษาที่ศึกษาในหัวข้อเดียวกันจากกลุ่มอื่นมาศึกษาร่วมกันในประเด็นปัญหาที่ครูมอบหมายให้เพิ่มเติมในหัวข้อนั้น เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มเชี่ยวชาญ (expert group) สมาชิกในกลุ่มเชี่ยวชาญนี้จะต้องศึกษาร่วมกันเพื่อหาคำตอบในประเด็นที่ได้รับมอบหมายจนมีความเข้าใจเป็นอย่างดี และวางแผนในการที่จะนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้สมาชิกในกลุ่มศึกษาของตนได้เข้าใจ

ขั้นที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญสอนความรู้ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มศึกษาที่ไปศึกษาเพิ่มเติมจนมีความเชี่ยวชาญในหัวข้อของตนเองอย่างดีแล้ว จึงนำความรู้ไปสอนให้กับสมาชิกในกลุ่มศึกษาของตนได้เข้าใจและสมาชิกแต่ละคนจะผลัดกันสอนให้แก่สมาชิกในกลุ่มจนครบทุกหัวข้อ

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลและประกาศผลความสำเร็จของกลุ่ม หลังจากกระบวนการเรียนรู้ในขั้นที่ 4 เสร็จสิ้นแล้ว สมาชิกทุกคนจะได้รับการทดสอบความรู้ ซึ่งผลการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนจะนำไปเปรียบเทียบกับผลการทดสอบก่อนเรียน เพื่อดูคะแนนที่เพิ่มขึ้นของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม นำคะแนนที่เพิ่มขึ้นนี้ไปเปรียบเทียบเป็นค่าร้อยละของคะแนนพัฒนาการ คะแนนพัฒนาการของสมาชิกในกลุ่มศึกษาใดที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด กลุ่มนั้นจะได้รับการประกาศและยกย่องเป็นยอดทีมให้ทราบทั้งโรงเรียน

3.2 รูปแบบทีมแข่งขัน (teams-games tournaments -TGT) รูปแบบนี้ได้รับการพัฒนา โดยเดฟรีส์และเอดวาร์ด รูปแบบ TGT มีความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาที่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว เช่น การสอนเรื่องหลักการใช้ภาษาไทย เป็นต้น โดยภายหลังจากที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้แบบร่วมมือกัน ครูจะจัดให้มีการแข่งขันทางวิชาการเป็นทีม และประกาศผลเป็นชัยชนะของทีมแข่งขัน ไม่ใช่ชัยชนะของบุคคลใดบุคคลหนึ่งรูปแบบ TGT มีขั้นตอนการเรียนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การนำเสนอความคิดรวบยอดใหม่ ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอดใหม่จากครูโดยตรง ไม่ใช่การเรียนแบบกลุ่ม เช่น การเรียนเรื่อง ชนิดของคำ ครูผู้สอนอาจเลือกใช้รูปแบบการเรียนการสอนตรงในการสอนความคิดรวบยอดเรื่องชนิดของคำ โดยดำเนินการสอนตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตรง ได้แก่ การทบทวนความรู้ การสอนความหมายและวิธีใช้ การให้

แนวทางและแสดงตัวอย่าง จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกการพูดหรือเขียนประโยคตามวิธีการที่สอนโดยครูให้คำแนะนำและตรวจสอบ ในขั้นนี้เป็นการฝึกแบบต่างคนต่างฝึก

ขั้นที่ 2 การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มแบบคละความสามารถเพื่อฝึกปฏิบัติ ในขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนฝึกทักษะการแต่งประโยคเพิ่มเติมและการประยุกต์ใช้ความรู้ ครูแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยแบบคละความสามารถเช่นเดียวกับรูปแบบจิกซอ 2 และให้ตัวอย่างคำแก่กลุ่มเพื่อฝึกหัดเพิ่มเติม สมาชิกในกลุ่มวางแผนการทำงาน โดยอาจใช้วิธีจับคู่ฝึก โดยสมาชิกต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ โดยบางคู่อาจต้องเริ่มจากการทบทวน หรือเรียนรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 การแข่งขันเป็นทีม ภายหลังการฝึกหัดเพิ่มเติมเสร็จแล้ว ครูจัดให้มีการแข่งขันความสามารถทางวิชาการในเรื่องที่เรียน โดยจัดผู้เรียนที่มีความสามารถในระดับเดียวกันจากกลุ่มต่าง ๆ เข้าอยู่ในทีมแข่งขันเดียวกันทีมละ 3 คน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการแข่งขัน คือคนเก่งแข่งกับคนเก่ง คนที่มีความสามารถปานกลางแข่งกับผู้มีความสามารถปานกลาง เป็นต้น วิธีการแข่งขัน ใช้เกมท้าชิงที่เล่นกัน 3 คน คนแรกเป็นผู้อ่าน คนที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้ท้าชิงคนที่ 1 และผู้ท้าชิงคนที่ 2 ตามลำดับอุปกรณ์ที่ใช้ในการแข่งขันคือ สำรับของบัตรคำถามที่นำมาใช้ในการแข่งขัน กติกาการเล่น ผู้อ่านจะเป็นผู้เลือกบัตรคำถามในสำรับแบบสุ่ม โดยอ่านคำถามให้ผู้ท้าชิงได้ยินด้วย ผู้อ่านจะได้สิทธิ์ในการเป็นผู้ตอบคำถามก่อน หากผู้ท้าชิงเห็นว่าคำตอบของผู้อ่านถูกต้องแล้วก็จะขอผ่านคำถามนั้นไป ทำให้ผู้อ่านได้คะแนนจากบัตรคำถาม หากเห็นว่าไม่ถูกต้องก็จะขอท้าชิงคือให้คำตอบของตนเอง ซึ่งหากคำตอบนั้นถูกต้อง ผู้ท้าชิงจะเป็นฝ่ายได้คะแนนและผู้อ่านเป็นฝ่ายเสียคะแนนจากคำถามนั้น ผู้ท้าชิงที่ตอบคำถามถูกจะกลายเป็นผู้อ่านและผู้อ่านเลื่อนไปเป็นผู้ ท้าชิงอันดับต่อไป การให้สิทธิ์การท้าชิงจะเรียงไปตามอันดับที่ก่อนหลังของผู้ท้าชิง เล่นเวียนกันไปเช่นนี้จนกว่าบัตรคำถามจะหมดสำรับหรือหมดเวลาที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การประกาศผลทีมที่ชนะการแข่งขัน คะแนนของแต่ละคนที่ได้รับจากการแข่งขันเป็นทีมนี้จะไปรวมกับคะแนนของสมาชิกคนอื่นในกลุ่มตัวเอง กลุ่มใดที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัลและประกาศให้ทราบทั่วกัน เช่น รายงานผู้ปกครอง ติดประกาศในกระดานข่าวของโรงเรียน เป็นต้น สำหรับรางวัลที่ให้ควรเลือกสิ่งที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

รูปแบบการแข่งขันเป็นทีมมีลักษณะพิเศษในการจัดทีมแข่งขันที่ให้ผู้เรียนที่มีความสามารถในระดับเดียวกันแข่งขันกัน ซึ่งจะเพิ่มการจูงใจให้แก่สมาชิกในกลุ่มที่มีลักษณะคละความสามารถมากขึ้น ทำให้สมาชิกมีความรู้สึกท้าทายและร่วมมือกันมากขึ้น ช่วยให้สมาชิกมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นกลุ่ม

3.3 รูปแบบการจัดทีมสู่ความสำเร็จ (student teams-achievement division -STAD) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ปรับปรุงมาจากรูปแบบทีมแข่งขันที่พบว่าคะแนนของกลุ่มในทีมแข่งขันยังไม่น่าพอใจ ดังนั้นในขั้นของการแข่งขันเป็นทีม จึงเปลี่ยนมาใช้การแข่งขันตอบคำถาม หรือการทดสอบแทน ภายหลังการศึกษาและฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่มรูปแบบ STAD มีขั้นตอนการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การนำเสนอความคิดรวบยอดใหม่ มีวิธีการสอนแบบเดียวกับรูปแบบ TGT

ขั้นที่ 2 การจัดทีมเพื่อศึกษาและฝึกปฏิบัติ เป็นการจัดผู้เรียนที่มีความสามารถ

ต่างกันเข้ากลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถสูง ปานกลางและต่ำ ซึ่งคล้ายรูปแบบ TGTเมื่อผู้เรียนเข้ากลุ่มเรียบร้อยแล้ว ครูจัดใบงานและใบคำตอบให้กับกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ทดสอบผู้เรียน ในขั้นที่ 3 ของรูปแบบ STAD นี้จะต่างจากรูปแบบ TGT ตรงที่ภายหลังจากที่สมาชิกในกลุ่มได้ศึกษาและฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมเป็นกลุ่มเสร็จแล้วแทนที่จะเล่นเกมแข่งขันรูปแบบ STAD จะมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มได้ทำแบบทดสอบย่อยด้วยตนเองและส่งให้ครูตรวจเพื่อให้คะแนนรายบุคคลและคะแนนกลุ่ม การให้รางวัลแก่กลุ่มใช้วิธีการให้คะแนนแบบเดียวกันกับรูปแบบ TGT

ขั้นที่ 4 การประกาศผลทีมที่ชนะการแข่งขัน ในรูปแบบ STAD กลุ่มที่ได้รับคะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัลที่ไม่ใช่วัตถุสิ่งของ แต่เป็นคำชมเชย การแสดงความยินดีในจดหมายข่าวของโรงเรียนเป็นต้น ซึ่งเป็นการจูงใจที่เป็นปัจจัยภายในรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ทั้ง จิกซอ 2 TGT และ STAD เป็นรูปแบบที่มีผู้นิยมนำไปประยุกต์ใช้มากที่สุดและนำไปใช้ร่วมกันกับการสอนเนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลายในทุกระดับชั้น

อย่างไรก็ตามการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือไปใช้นั้นผู้สอนควรคำนึงถึงการจัดโครงสร้าง ของเนื้อหาในบทเรียนให้เหมาะสมด้วย นอกจากนั้นรูปแบบการเรียนการสอนนี้จะมีประสิทธิภาพดีต่อเมื่อผู้เรียนได้รับการสอนสาระจากครูเท่าที่จำเป็นมาแล้ว

5 . การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน เปรียบเสมือนแผนที่นำทางสำหรับผู้สอนที่ใช้ในการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในแต่ ละครั้งว่าจะสอนเนื้อหาอะไร มีจุดประสงค์เพื่ออะไร จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างไร ใช้ สื่อใดในการเรียนรู้ และใช้วิธีการวัดผลประเมินผลอย่างไรเพื่อที่จะให้การจัดการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรฐานของหลักสูตร นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้ยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้สอนได้เตรียมความพร้อม ในการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่ผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ สามารถวางแผนและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อันจะนำไปสู่การจัดการ เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ในแต่ละครั้งไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของแผนการจัดการ เรียนรู้ไว้ดังนี้ สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 58) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการ เรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียน บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553 : 204) ได้สรุป

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการ จัดการเรียนรู้คือ การเตรียมการสอนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการสอน สำหรับครู อันจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ศศิธร เวียงวะลัย (2556 : 51) ได้สรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการ จัดการเรียนรู้หมายถึง แผนในการจัดการเรียนการสอนที่ครูหรือผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นภายใต้กรอบเนื้อหา สาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกำหนดประสงค์วิธีการดำเนินการหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ และวิธีวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จรัสศรี พัวจินดาเนตร (2560 : 156) ได้สรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการ จัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนหมายถึง เอกสารประกอบหลักสูตรชนิดหนึ่งที่ครูใช้เป็นคู่มือสำหรับจัด กิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้และการวัดจุกประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละบท เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัชรพล วิบูลยศริน (2561 : 243) ได้สรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้คือ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเพื่อดำเนินการส่งผ่านเนื้อหาไปยังผู้เรียนผ่าน กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วยการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ (สิ่งที่ผู้เรียนได้รับ) วิธีการบรรลุหรือไปยังเป้าหมาย (ขั้นตอน กระบวนการ) และวิธีการวัดคุณภาพของการบรรลุเป้าหมาย (แบบทดสอบ ใบงาน การบ้าน และอื่น ๆ) จากความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ในข้างต้นสามารถสรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง แผนการหรือแนวดำเนินการของผู้สอนที่จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ตลอดจนการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการสอน เพราะเป็นการวางแนว ทางการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากผู้สอนมีการวาง 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ในครั้งนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ ซึ่งความสำคัญ ของแผนการจัดการเรียนรู้มีดังที่ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553 : 204-205) ได้อธิบายถึงความสำคัญของ แผนการจัดการเรียนรู้ไว้6 ประการดังนี้ 1) ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความ คล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอน อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว การสอนก็จะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์ 2) ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนสอนอย่างมีแผน มีเป้าหมาย และมีทิศทางในการสอน มิใช่สอนอย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนได้รับความรู้ความคิด เกิดเจตคติ เกิดทักษะ และเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ทำให้เป็นการเรียนการสอนที่มีคุณค่า 3) ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษา หลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอนเนื้อหาสาระที่จะสอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการ สอน การวัดและประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็

ย่อม ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดมุ่งหมายและทิศทางของหลักสูตร 4) ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผน เนื่องจากในการ วางแผนการสอนผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รวมทั้งการจัดเวลา สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยสะดวกและง่ายดายขึ้น ดังนั้น เมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบและปฏิบัติตามแผนการสอนที่วางไว้ ผลของการสอนย่อม สำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการสอน 5) ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่ เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อทดสอบเพื่อวัดผลประเมินผลผู้เรียนได้ นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้แนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้า สอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน 6) ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาเรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอน สอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัตถุ ความพร้อมทางด้านจิตใจคือความมั่นใจใน การสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนมาอย่างรอบคอบ ส่วนความพร้อมทางด้านวัตถุคือ การที่ผู้สอนได้ เตรียมเอกสารหรือสื่อการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนเกิดความพร้อมในการสอน ย่อมสอนด้วย 4 ความกระจ่างแจ้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อ ผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน นอกจากที่กล่าวมาในข้างต้นแล้วนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ยังมีความสำคัญต่อผู้สอน คือ 1) ทำให้ผู้สอนได้มีการวางแผนและการเตรียมการสอนล่วงหน้า ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับเทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการนำหลักจิตวิทยามา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2) ข้อมูลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวางแผน พัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อ ๆ ไป

ขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้(อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553 : 230; กุลิสรา จิตรชญาวณิช, 2562 : 188) 1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดย่อยของเนื้อหาที่จะ นำมาทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง 2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา เพื่อนำมาสู่การเขียนจุดประสงค์การ เรียนรู้โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ เจตคติและค่านิยม 3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหา โดยเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่นและคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ 4. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบทเรียน โดยกิจกรรมจะต้องมีความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5. วิเคราะห์กระบวนการวัดผลและประเมินผล โดยเลือกวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ 6. วิเคราะห์สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทั้งใน ชั้นเรียนละนอกชั้นเรียนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไป มีนักวิชาการได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553 : 216-217) ได้อธิบายถึงแผนการจัดการเรียนรู้ว่าประกอบด้วย หัวข้อสำคัญ ดังต่อไปนี้

ส่วนนำ : รายวิชา / กลุ่ม ชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน เวลาที่สอน 1. มาตรฐานการเรียนรู้ 2. ตัวชี้วัดชั้นปี 3. สาระสำคัญ 4. จุดประสงค์การเรียนรู้ 5. สาระการเรียนรู้ 6. กิจกรรมการเรียนรู้ 7. การวัดผลประเมินผล 8. สื่อและแหล่งเรียนรู้ 9. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ กุลิสรา จิตรชญาวณิช (2562 : 173-174) ได้สรุปถึงสิ่งสำคัญที่ควรมีแผนการจัดการ เรียนรู้โดยทั่วไปมีดังนี้ 1. ส่วนที่เป็นหัวแผนการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่บนส่วนหัวหรือ ส่วนบนของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อหรือองค์ประกอบดังนี้ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือชื่อวิชาที่เรียน 2) ลำดับหน่วยการเรียนรู้และเรื่องที่สอน 3) ระดับชั้นที่สอน ปีการศึกษาที่สอน 4) จำนวนชั่วโมงที่สอนหรือจำนวนคาบเวลาที่สอน 6 2. ส่วนที่เป็นตัวแผนการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในส่วนของตัว แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สาระการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ 6) แหล่งการเรียนรู้ 7) การวัดผลและประเมินผล 8) บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ หรือบันทึกหลังสอน

ทั้งนี้องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ในข้างต้นนั้น จะพบว่านักวิชาการแต่ละ ท่านหรือในสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะเลือกใช้ แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบใด

ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญดังต่อไปนี้ (กุลิสรา จิตรชญา วณิช, 2562 : 187) 1). เป็นแนวทางที่ดีและชัดเจนให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุจุดประสงค์ 2.) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนรู้มากที่สุด ในลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ 3.) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา 4.)เป็นกิจกรรมที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ มีจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผลความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน 5) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากที่กล่าวมาในข้างต้นแล้วพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้นกิจกรรมการเรียนรู้การวัดผลและประเมินผล ควรสอดคล้องกับจุดประสงค์และ

เนื้อหาสาระของรายวิชา อีกทั้งสื่อหรือนวัตกรรม การเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ควรสอดคล้องสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้

10. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

1. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านการอ่านการเขียน และจัดกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถด้านการอ่านการเขียน จำนวน 3 กลุ่ม ตามผลการประเมินการเขียน

2. ศึกษาวิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD

3. วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการ

4 . กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหา ทั้ง 5 แผน

5. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของแต่ละชุดการสอน ทั้ง 5 แผน

6. ดำเนินการพัฒนาทักษะการเขียน ตามขั้นตอนที่ได้ศึกษาจำนวน 5 แผน โดยกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

แบบฝึกทักษะชุดที่ 1 การเขียนคำจากภาพ จำนวน 1 กิจกรรม

แบบฝึกทักษะชุดที่ 2 การเขียนและการอ่านคำ จำนวน 4 กิจกรรม

แบบฝึกทักษะชุดที่ 3 การเขียนคำ กลุ่มคำ และประโยค จำนวน 2 กิจกรรม

แบบฝึกทักษะชุดที่ 4 การถามการตอบและการเขียนบรรยายภาพ จำนวน 2 กิจกรรม

แบบฝึกทักษะชุดที่ 5 การเขียนบรรยายภาพตามจินตนาการ จำนวน 1 กิจกรรม

7. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ในแต่ละชุด

8.นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูภาษาไทย และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการอ่านการเขียนโดยใช้แบบประเมิน IOC

9. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการอ่านการเขียน

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน รวม 10 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ระหว่างเดือนมกราคม- กุมภาพันธ์ 2568 โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนภาษาไทยและกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ครั้งละ 2 ชั่วโมง ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

10. การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ด้วยแบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง แล้วตรวจให้คะแนน โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

11. ดำเนินการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบวิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

12. การทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง แล้วตรวจให้คะแนน โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

11. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำ จำนวน 5 ชุด ได้แก่	จำนวน 10 กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ 1 การเขียนคำจากภาพ	จำนวน 1 กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ 2 การเขียนและการอ่านคำ	จำนวน 4 กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่3 การเขียนคำกลุ่มคำและประโยค	จำนวน 2 กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ 4 การถามการตอบและการเขียนบรรยายภาพ	จำนวน 2 กิจกรรม
	แบบฝึกทักษะชุดที่ 5 การเขียนบรรยายภาพตามจินตนาการ	จำนวน 1 กิจกรรม
๒	แผนการจัดการเรียนรู้	10 ชั่วโมง
๓	แบบทดสอบความรู้ด้านการอ่านการเขียน (K)	20 ข้อ
๔	แบบประเมินทักษะการอ่านและการเขียน (P)	60 ข้อ
๕	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	10 ข้อ

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทักษะทักษะการอ่านและการเขียน เหมาะสมกับระดับชั้น

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น

3. นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยและเห็นคุณค่าในการใช้ทักษะการเขียนในการสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้อง

13 . งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา 1,000 บาท

ที่	รายการ	จำนวน	ราคา
1	กระดาษปก	4 ห่อ	160 บาท
2	ไส้แฟ้ม	1 ห่อ	120 บาท
3	กระดาษโฟโต้	1 ห่อ	180 บาท
4	กาวแท่ง	4 หลอด	100 บาท
5	สติ๊กเกอร์ใส	1 แพค	200 บาท
6	กระดาษ A4	2 รีม	240 บาท

14 . การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑.เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ทดสอบ	แบบวัดประเมินผลสัมฤทธิ์	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการอ่านการเขียน	ประเมินทักษะการอ่านการเขียน	แบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน	ผ่านระดับดี
๓.เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

15. ผลการศึกษา

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 19.40 โดยที่คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนด้วยการใช้แบบฝึกการอ่านและการเขียน ชุดที่ 1 –ชุดที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าเท่ากับ 12.25 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 61.25 และคะแนนประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 16.13 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.65 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนทดสอบในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ลำดับที่	คะแนนแบบทดสอบ		(y-x) = D
	ก่อนเรียน(20 คะแนน) (x)	หลังเรียน(20 คะแนน) (y)	

1	10	15	5
2	15	19	4
3	10	13	3
4	9	13	4
5	14	18	4
6	15	18	3
7	15	19	4

ลำดับที่	**คะแนนแบบทดสอบ**		
	ก่อนเรียน (20 คะแนน) (x)	หลังเรียน(20 คะแนน) (y)	(y-x) = D
7	15	19	4
8	10	14	4
$\sum X$	98	129	31
$\overline{X}$ **/ร้อยละ**	12.25/61.25	16.13 /80.65	3.88/19.40
S.D.	2.71	2.64	

2. พัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยตามอัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานี ชุดที่ 1 –ชุดที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าเท่ากับ 88.39 จากคะแนนเต็ม 110 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.35 แสดงว่าแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยตามอัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานี มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียน เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 80ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

แบบฝึกทักษะ	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	ร้อยละ
ชุดที่ 1	20	9.13	3.87	45.65
ชุดที่ 2	40	33.38	1.75	83.45
ชุดที่ 3	20	20.00	0.00	100.00
ชุดที่ 4	20	17.88	1.41	89.40
ชุดที่ 5	10	8.00	1.93	80.00
รวม	**110**	**88.39**	**1.79**	**80.35**

3. เจตคติของนักเรียนต่อการการจัดกิจกรรมการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการแรก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ได้ทำงานและเรียนเป็นกลุ่มมีโอกาสให้ความรู้แก่เพื่อนและได้รับความรู้จากเพื่อนเช่นเดียวกัน ($\overline{X}$ = 5.00) ครูผู้สอนชี้แจงสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนก่อนเริ่มการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.89) และมีความพอใจในการเรียนแบบร่วมมือเพราะได้ทำงานกับเป็นกลุ่ม($\overline{X}$ = 4.67) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่างๆทั้งของจริงและสื่อเอกสาร ($\overline{X}$ = 4.33) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

รายการ	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
1.ครูผู้สอนชี้แจงสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนก่อนเริ่มการเรียนการสอน	4.89	0.33	พึงพอใจมากที่สุด
2. ครูผู้สอน สอนเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.56	0.53	พึงพอใจมากที่สุด
3. มีความพอใจในการเรียนแบบร่วมมือเพราะได้ทำงานกับเป็นกลุ่ม	4.67	0.50	พึงพอใจมากที่สุด
4. การที่ครูจัดกิจกรรมให้ได้ปฏิบัติจริง	4.44	0.53	พึงพอใจมาก

5. ได้ทำงานและเรียนเป็นกลุ่มมีโอกาสให้ความรู้แก่เพื่อนและได้รับความรู้จากเพื่อนเช่นเดียวกัน	5.00	0.00	พึงพอใจมากที่สุด
6. ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างสร้างสรรค์	4.56	0.53	พึงพอใจมากที่สุด
7. ได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั้งของจริง และสื่อเอกสาร	4.33	0.50	พึงพอใจมาก
8 มีความร่วมมือทำงานกันเป็นกลุ่ม	4.56	0.53	พึงพอใจมากที่สุด
9. ความภูมิใจในความสำเร็จของกลุ่มที่เกิดจากท่านมีส่วนช่วยในความสำเร็จนั้น	4.56	0.53	พึงพอใจมากที่สุด
10. ผู้เรียนมีโอกาสในการประเมินผลงานของเพื่อน	4.44	0.53	พึงพอใจมาก
รวม	4.60	0.20	พึงพอใจมากที่สุด

(นางอิงอร จันทร์ตรี)

ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดทำแผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

31 มีนาคม 2568

ความเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

( ) เห็นชอบ

( ) ไม่เห็นชอบ และเสนอเพื่อพิจารณาอีกครั้ง ดังนี้

.....

.....

. ลงชื่อ.....

(นางกฤติยา สีหา)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

31 มีนาคม 2568

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรูที่ ๑

กลุมสาระ การเรียนรู ภาษาไทย **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒**

เรื่อง ภาพและคำ **เวลา ๒ ชั่วโมง**

สอนวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

.....

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่าง มีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ท ๔.๑ เขาใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไวเปนสมบัติของชาติ

๑. สาระสำคัญ

๑. ความคิดรวบยอด

การอ่านเป็นพฤติกรรมในการเรียนรูที่จำเป็นสำหรับผูเริ่มเรียน การอานออกเสียงผูอานต่องรู้ที่มาและองคประกอบของคำจึงจะทำให้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเขียนคำ เป็นการสื่อความหมาย โดยใช้ตัวหนังสือ ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระ ตัวสะกด

และวรรณยุกต์ ผู้เขียนจึงต้องรู้จักส่วนประกอบของคำ บริบท ความหมาย ของคำ ที่ถูกต้องจึงจะสามารถสื่อความหมายได้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพตามที่ต้องการ

๒. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด

๒. ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๑.๑ ป.๒ / ๑ อานออกเสียงคำ คำคลองจอง ขอความ และบทร้อยกรองง่ายๆ ไดถูกตอง

มาตรฐาน ท ๒.๑ ป.๒ / ๒ เขียนเรื่องสั้น ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์

๓. จุดประสงคการเรียนรู

๑. นักเรียนเขียนคำแทนรูปภาพได้

๒. นักเรียนบอกความหมายของคำและนำไปใชไดถูกต่อง

๔. คุณลักษณะอันพึงประสงค

๑. รักความเปนไทย ๒. ใฝเรียนรู ๓. มีวินัย ๔. อยูอยางพอเพียง

๕. สาระการเรียนรู

- การอ่านและเขียนคำ

๖. กิจกรรมการเรียนรู

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับวัดนาควาย เกี่ยวกับ สถานที่ตั้ง ความสำคัญ การไปวัดในเทศกาลต่างๆ

๒. ครูให้นักเรียนบอกสิ่งที่นักเรียนนักเรียนพบเห็นในวัดนาควาย ทีละคน

ขั้นนำเสนอเนื้อหา

๑. ครูแนะนำกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความสำคัญของวัดและสถานที่สำคัญของวัดนาควาย แนะนำมารยาทในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ การักษาความสะอาด และการเคารพในกติกาของการเข้าชมวัดและสิมภายในวัด

๒. ครูนำนักเรียนเดินทางศึกษาแหล่งเรียนรู้วัดนาควาย โดยเฉพาะในสิม (อุโบสถ)

ขั้นกิจกรรมกลุ่ม

๑.แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔ คน โดยคละความสามารถ เก่ง ๑ คน ปานกลาง ๒ คน และอ่อน กลุ่มละ ๑ คน

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่ม รับ ใบงาน ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยใช้เวลา ๓๐ นาที

๓. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน โดยการอ่านคำที่ตนเขียนในใบงาน

ขั้นประเมินผล

๑. ครูแจกแบบทดสอบให้นักเรียนทุกคน ให้เวลาทำแบบทดสอบ ๒๐ นาที

๒. ตรวจให้คะแนนทุกคนภายในกลุ่มแล้วคิดค่าเฉลี่ยภายในกลุ่ม นำไปเทียบฐานคะแนนที่กลุ่มทำได้ในแบบทดสอบหลังเรียน

ต่ำกว่าคะแนนฐานมากกว่า ๑๐ คะแนนพัฒนา ๐

ต่ำกว่าคะแนนฐาน ๑-๑๐ คะแนนพัฒนา ๑๐

เท่ากับคะแนนฐานถึงมากกว่า ๑๐ คะแนนพัฒนา ๒๐

สูงกว่าคะแนนฐาน มากกว่า ๑๐ ขึ้นไป คะแนนพัฒนา ๓๐

เมื่อได้คะแนนพัฒนาของแต่ละคนแล้ว หาค่าคะแนนพัฒนาของกลุ่มโดยเป็นค่าเฉลี่ยของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม แล้วนำมาเป็นคะแนนพัฒนาของแต่ละกลุ่ม

ขั้นให้รางวัลกลุ่ม

นำคะแนนผลการพัฒนาของกลุ่มประกาศที่ป้ายนิเทศในชั้นเรียนโดยมีเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนพัฒนาเฉลี่ย ๑๐ คุณภาพ ดี

คะแนนพัฒนาเฉลี่ย ๒๐ คุณภาพ ดีมาก

คะแนนพัฒนาเฉลี่ย ๓๐ คุณภาพ ดีเยี่ยม

๗. สื่อ / แหลงการเรียนรู

๑. สิม (อุโบสถ) วัดนาควาย

๒. ใบงาน

๓. แบบทดสอบ

๘. วัดผลประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรม - ตรวจผลงาน

๒. เครื่องมือการประเมิน

- แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบฝก แบบทดสอบ

๓. เกณฑการประเมิน

- สังเกตพฤติกรรม ผานเกณฑรอยละ ๘๐
- ประเมินการตรวจผลงานผานเกณฑร่อยละ ๘๐

๙. ความเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางกฤติยา สีหา)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนเมืองอุบล

๑๐. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

นักเรียนมีความตื่นตัวในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนเรียนเก่งเขียนใบความรู้ได้ถูกต้องและสามารถอ่านคำที่เขียนได้ทุกคำ การทำงานในกลุ่มนักเรียนเก่งบอกให้เพื่อนนักเรียนในกลุ่มเขียนและมีการช้อมให้เพื่อนอ่านคำในใบงานทีละคำ มีการแบ่งกิจกรรมกันทำ ร่วมมือในการทำใบงานได้ดีมาก จากการทำแบบฝึกผลการทำแบบฝึกประสบความสำเร็จดีมาก ทำแบบฝึกๆได้ทันเวลาที่กำหนด

ปัญหาและการแก้ปัญหา

ไม่มี แต่แนะนำบทบาทในการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียน

ลงชื่อ.....

(นางอิงอร จันทร์ตรี)

ครู ผู้สอน

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพและเขียนชื่อสิ่งที่นักเรียนเห็นในอุโบสถ (สิม) วัดนาควาย

ชื่อ สิ่งที่พบใน สิม วัดนาควาย

๑.	๒.	๓.	๔.
๕.	๖.	๗.	๘.
๙.	๑๐.	๑๑.	๑๒.
๑๓.	๑๔.	๑๕.	๑๖.
๑๗.	๑๘.	๑๙.	๒๐.

ชื่อ..... เลขที่.....กลุ่มที่ .....

แบบสังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมการเรียนการสอน

ครั้งที่ ...๑... เรื่อง ภาพและคำ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๒

ที่	ชื่อ – สกุล	พฤติกรรม / ระดับคะแนน															รวม
		ความสนใจในการทำกิจกรรม			การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			การตอบคำถาม			การยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น			ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย			
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	เด็กชายจิรายุ ผาสุขมูล		✓			✓			✓		✓				✓		๑๑
๒	เด็กชายสุทธินันต์ โสภาพันธ์	✓			✓			✓			✓			✓			๑๕
๓	เด็กชายมงคล หอมจำปา		✓			✓			✓			✓			✓		๑๐
๔	เด็กชายภูวนัย บุญสละ		✓			✓			✓			✓			✓		๑๐
๕	เด็กหญิงธนัชชญาน์ หินเที่ยง	✓			✓			✓				✓		✓			๑๔
๖	เด็กหญิงสายรุ้ง อัมพันธ์	✓			✓			✓			✓			✓			๑๕
๗	เด็กหญิงธนิศรา ชุมนุม	✓			✓			✓			✓			✓			๑๕
๘	เด็กหญิงพิมระดา ไชยปัญญา		✓			✓			✓			✓			✓		๑๐

	รวม	๑๐๐.๐๐
	เฉลี่ย	๑๒.๕๐
	ร้อยละ	๘๓.๓๓

เกณฑ์การให้คะแนน **เกณฑ์การประเมิน คะแนนเต็ม 15 คะแนน**

ระดับ ๓ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ดี คะแนน ๑๓ - ๑๕ หมายถึง ดี

ระดับ ๒ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปานกลาง คะแนน ๙ - ๑๒ หมายถึง ปานกลาง

ระดับ ๑ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปรับปรุง คะแนน ๕ – ๘ หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ร้อยละ ๖๐ (๙ คะแนน)

ลงชื่อ .....

(นางอิงอร จันทร์ตรี)

ครูผู้สอน / ผู้ประเมิน

แบบประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียน

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ภาพและคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

<u>คำชี้แจง</u>

๑. ให้บันทึกคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน หาค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

๒. ทดสอบหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคนหาค่าเฉลี่ยของกลุ่ม เทียบกับฐานคะแนนก่อนเรียน เพื่อหาคะแนนพัฒนาแต่ละบุคคล

๓. นำคะแนนพัฒนาของแต่ละบุคคลหาค่าเฉลี่ยเทียบเกณฑ์การพัฒนา เพื่อหาค่าพัฒนาของแต่ละกลุ่ม

ที่	ชื่อ -สกุล	ก่อนเรียน			หลังเรียน				คะแนนพัฒนาของกลุ่ม	ระดับคุณภาพ
		กลุ่ม	คะแนน	เฉลี่ยกลุ่ม	กลุ่ม	คะแนน	ก้าวหน้า	คะแนนพัฒนา		
๑	เด็กชายจิรายุ ผาสุขมูล	๑	๑๐	๑๓.๒๕	๑	๑๖	๒.๗๕	๒๐	๒๐	ดีมาก
๒	เด็กชายสุทธินันต์ โสภาพันธ์	๑	๑๖	๑๓.๒๕	๑	๑๙	๕.๗๕	๒๐	๒๐	ดีมาก
๓	เด็กชายมงคล หอมจำปา	๑	๑๒	๑๓.๒๕	๑	๑๗	๓.๗๕	๒๐	๒๐	ดีมาก
๔	เด็กชายภูวนัย บุญสละ	๒	๙	๑๓.๐๐	๒	๑๗	๔.๐๐	๒๐	๒๐	ดีมาก

๕	เด็กหญิงธนัชชญาน์ หินเที่ยง	๒	๑๔	๑๓.๐๐	๒	๑๙	๖.๐๐	๒๐	๒๐	ดีมาก
๖	เด็กหญิงสายรุ้ง อัมพันธ์	๑	๑๕	๑๓.๒๕	๑	๑๙	๕.๗๕	๒๐	๒๐	ดีมาก
๗	เด็กหญิงธนิศรา ชุมนุม	๒	๑๖	๑๓.๐๐	๒	๑๙	๓.๐๐	๒๐	๒๐	ดีมาก
๘	เด็กหญิงพิมระดา ไชยปัญญา	๒	๑๓	๑๓.๐๐	๒	๑๗	๔.๐๐	๒๐	๒๐	ดีมาก
รวม			๑๐๕			๑๔๓	๓๕.๐๐			
เฉลี่ย			๑๓.๑๓			๑๗.๘๘	๔.๓๘			
ร้อยละ			๖๕.๖๓			๘๙.๓๘	๒๓.๗๕			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางอิงอร จันทร์ตรี)

ผลงานนักเรียน

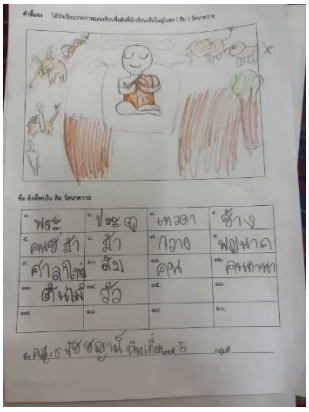

ภาพกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียน

ภาพบริเวณด้านนอก สิม วัดนาควาย

ภายใน สิม วัดนาควาย

รูปภาพภายใน สิม วัดนาควาย

รูปภาพภายใน สิม วัดนาควาย

รูปภาพภายใน สิม วัดนาควาย

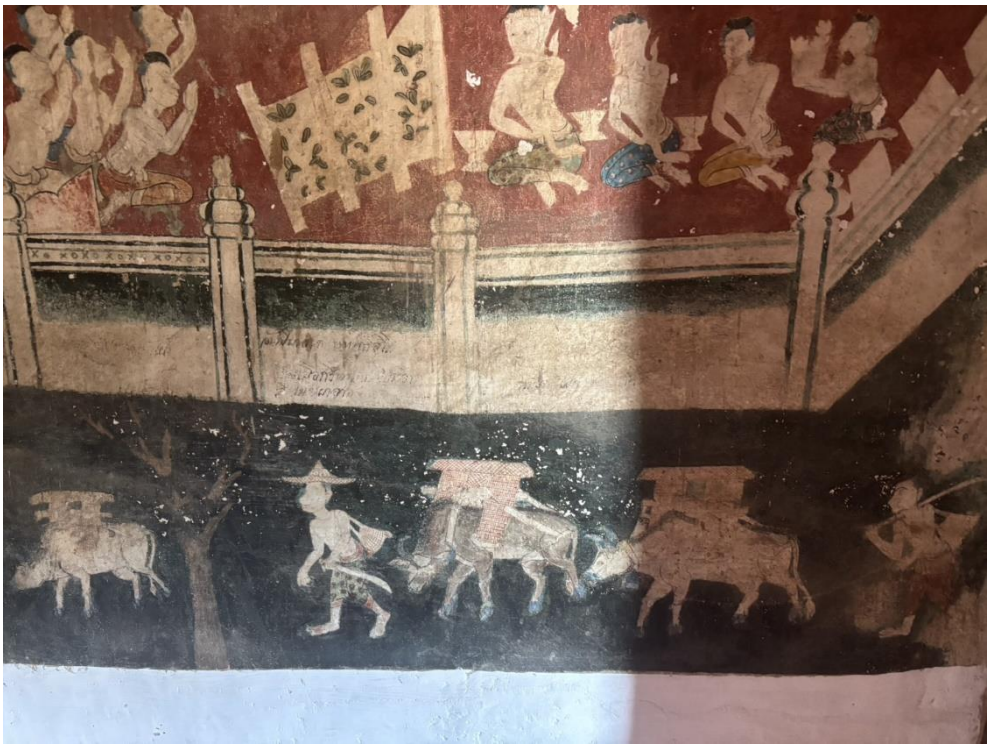

รูปภาพภายใน สิม วัดนาควาย

รูปภาพบริเวณวัด และ ศาลาการเปรียญหลังใหม่

นมัสการเจ้าอาวาสวัดนาควาย เพื่อรับความรู้เพิ่มเติม

แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๑

ชื่อ .....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง (๒๐ คะแนน)

๑. พยัญชนะไทยมีทั้งหมดกี่ตัว

ก. ๔๓ ตัว ข. ๔๔ ตัว ค. ๔๕ ตัว

๒. คำว่า วัด ประสมด้วยสระใด

ก. สระ ออ ข. สระอัว ค. สระ อะ

๓. ฬ ออกเสียงเหมือนพยัญชนะตัวใด

ก. ร ข. จ ค. ล

๔. สระในภาษาไทยมีกี่รูป กี่เสียง

ก. ๒๑ รูป ๓๐ เสียง ข. ๒๑ รูป ๓๑ เสียง ค. ๒๑ รูป ๓๒ เสียง

๕. คำในข้อใดมีสระตรงกับคำว่า “หาแพ”

ก. ขาเก ข. ดูแล ค. ตาแส

๖. คำในข้อใดมีสระตรงกับคำว่า “น้ำใจ”

ก. สีดำ ข. เกาหัว ค. ทำใหม่

๗. จากรูปตรงกับข้อใด

ก. ต้นไม ข. ต้นไม่ ค. ต้นไม้

๘. จากรูปที่กำหนดตรงกับขอใด

ก. ปู ข. รู ค. งู

๙. สระ แ- ะ อานอยางไร

ก. แอ ข. เอ ค. แอะ

๑๐. ตรงกับพยัญชนะใด

ก. ล ข. ป ค. ฝ

๑๑. คำว่า คน พยัญชนะใด เป็นตัวสะกด

ก. ค ข. น ค. โ - ะ

๑๒ . อ ประสม สระ อี และ ก ประสม สระ อา เขียนไดอยางไร

ก. กาอี ข. อากี ค. อีกา

๑๓. ขอใด อาน ถูกตอง

ก. สี อานวา สอ - อี – สี ข. สี อานวา สา - อี – สี ค. สี อานวา ออ - อี – ส

๑๔. พระสงฆ์ แทนด้วย รูปภาพใด

ก.

ข.

ค.

๑๕. 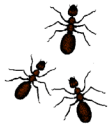 รูปภาพนี้สะกดอย่างไร

ก. หม- โ – ะ ด มด ข. ม- โ – ะ ด มด ค. ม- โ – ะ ม มด

๑๖. นองรองไห .....

ก. โมเม ข. โยเย ค. โลเล

๑๗. เด็กดี ต้องมี .....

ก. น้ำใจ ข. ตัวใหญ่ ค. กำไล

๑๘. ข้อใดไม่มีความหมาย

ก. สีดำ ข. สำลี ค. สีลี

๑๙. ข้อใดต่างจากพวก

ก. โมโห ข. ตัวโต ค. โทโส

๒๐. ข้อใดมีอักษรนำ

ก. หมอดู ข. นั่งลง ค. กว้างขวาง

.....

ภาคผนวก ข

- ใบงาน ชุดฝึกที่ ๑ – ชุดฝึกที่ ๕
- ผลงานนักเรียนแต่ละ ชุดฝึก

ชุดที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพและเขียนชื่อสิ่งที่นักเรียนเห็นในอุโบสถ (สิม) วัดนาควาย

ชื่อ สิ่งที่พบใน สิม วัดนาควาย

๑.	๒.	๓.	๔.
๕.	๖.	๗.	๘.
๙.	๑๐.	๑๑.	๑๒.
๑๓.	๑๔.	๑๕.	๑๖.
๑๗.	๑๘.	๑๙.	๒๐.

ชื่อ..... เลขที่.....กลุ่มที่ .....

ชุดที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนวงรอบคำแล้วนำไปเขียนคำให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

ชื่อ..... เลขที่ ..... กลุ่มที่ .....

ข	น	อ	น	ว	ง	ห	ญ้	า	ต
ส	นุ	ก	งุ่	ม	ฝ	ย	ก	ด	ล
ห	ป	พ	น	ร	รั่	ท	ล	บ	า
ล	ย	เ	ท	ว	ด	า	ง	แ	ด
ง	ล	ห	น	า	ว	โ	ค	บ	ไ
ต	ไ	ห	ว้	ภ	ค	ต	เ	ก	ก
ถ	ว	า	ย	ข	น	ห	ว	า	น

๑.	๒.
๓.	๔.
๕.	๖.

๗.	๘.
๙.	๑๐.

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่คำและคำอ่านต่อไปนี้ และระบายสีให้สวยงาม (๑๐ คะแนน)

ชื่อ..... เลขที่ ..... กลุ่มที่ .....

เทวดา	บัน – เลง
สนาม	เท-วะ-ดา
บรรเลง	พระ - สง
พระสงฆ์	สะ – หนาม
สร้าง	สะ - หนุก
สนุก	ถะ - หวาย

ถวาย	ขะ – หนม
ขนม	ส้าง
ตลาด	นา - ควาย
นาควาย	ตะ - หลาด

ที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกับคำที่กำหนด (๓๐ คะแนน)

ชื่อ..... เลขที่ ..... กลุ่มที่ .....

๑ บ้าน			
๒ วัด			
๓. ควาย			
๔. แบก			
๕. นอน			
๖. โรงเรียน			

๗. กราบ			
๘. ศาลา			
๙. โบสถ์			
๑๐. สระ			

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำที่มีตัวสะกดในมาตราตัวสะกดเหมือนกับคำที่กำหนด (๑๐ คะแนน)

ชื่อ..... เลขที่ ..... กลุ่มที่ .....

๑ เดิน			
๒ จริง			
๓. อก			
๔. ทราย			
๕. กระดาษ			
๖. ตลาด			
๗. ทหาร			

๘. สีขาว			
๙. สงบ			
๑๐. มะขาม			

ชุดที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนหรือกลุ่มคำที่มีความหมายตรงกับภาพ (๑๐ คะแนน)

ชื่อ..... เลขที่ ..... กลุ่มที่ .....

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

<u>คำชี้แจง</u> **ให้นักเรียนเขียนประโยคจากคำที่กำหนดให้ (๑๐ คะแนน)**

ชื่อ..... เลขที่ ..... กลุ่มที่ .....

๑ ชาวบ้าน	
๒. พระพุทธรูป	
๓. ต้นไม้	

๔. เลี้ยงสัตว์	
๕. เทวดา	

ชุดที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับภาพ **แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้เป็นประโยคและมีความหมาย**

ชื่อ..... เลขที่ ..... กลุ่มที่ .....

มีใครบ้างในภาพ .....

เขากำลังทำอะไร .....

เขาทำกิจกรรมที่ไหน .....

เขาทำกิจกรรมอย่างไร .....

เขาทำกิจกรรมเมื่อไหร่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนบรรยายเกี่ยวกับภาพ โดยให้มีคำที่กำหนดให้ในการเขียนบรรยาย

วันนี้ วัดนาควาย สิม ศาลา และ ต่อมา เดินทาง ไหวัพระ คน เห็น

ชื่อ..... เลขที่ ..... กลุ่มที่ .....

.....

.....

ชุดที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนบรรยายเกี่ยวกับภาพ **ให้มีความหมายและได้ใจความสมบูรณ์ ๔ บรรทัด**

ชื่อ..... เลขที่ ..... กลุ่มที่ .....

.....

.....

ผลงานนักเรียน

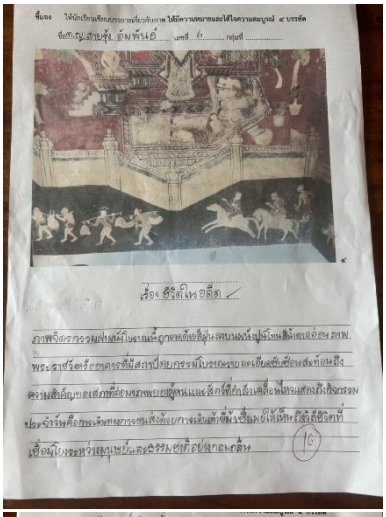

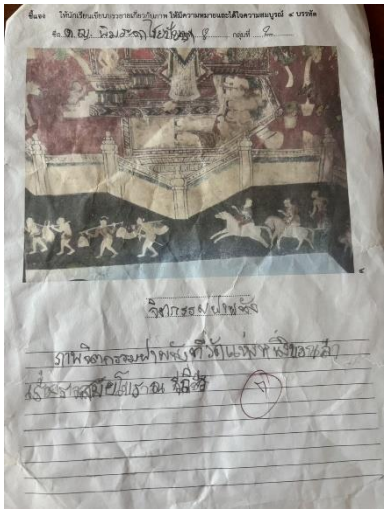

ผลงานนักเรียน

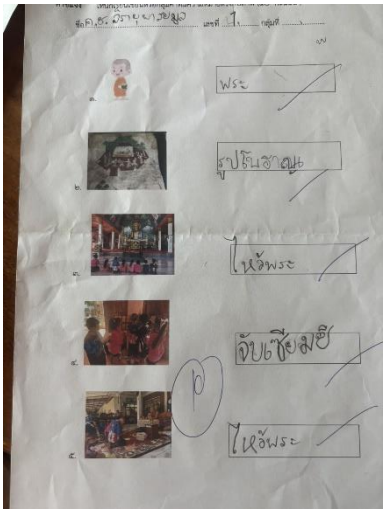

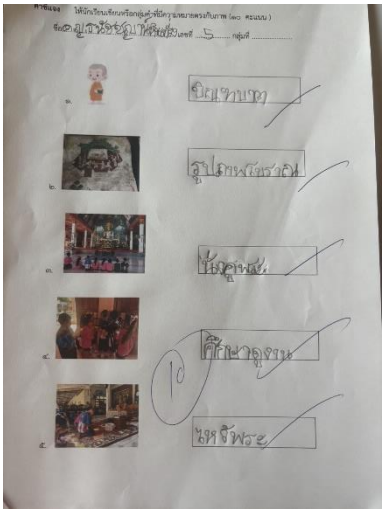

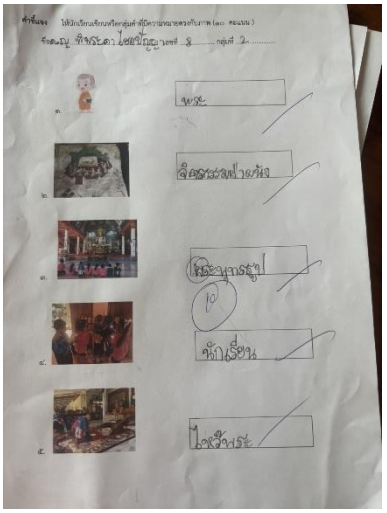

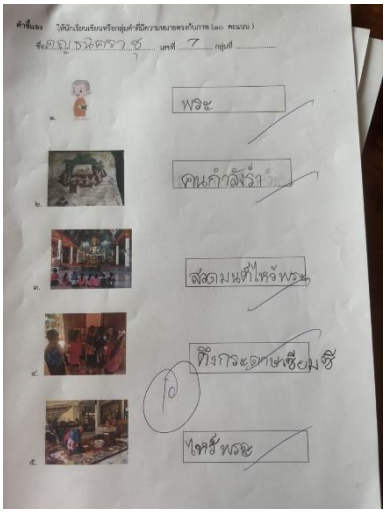

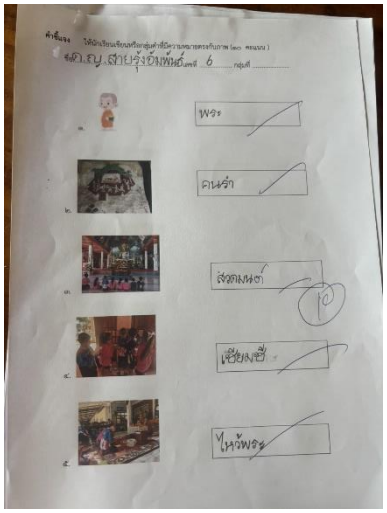

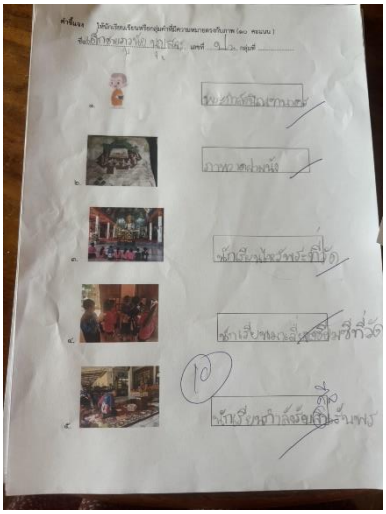

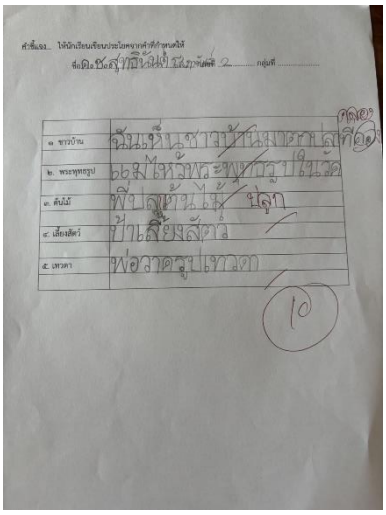

๑. ชาวบ้าน	ฉันเห็นชาวบ้านมาดำนาปลูกข้าว
๒. พระพุทธรูป	น้องไหว้พระพุทธรูปในวัด
๓. ต้นไม้	พี่ปลูกต้นไม้ ปลูก
๔. เลี้ยงสัตว์	ป้าเลี้ยงสัตว์
๕. เทวดา	พ่อวาดรูปเทวดา

10

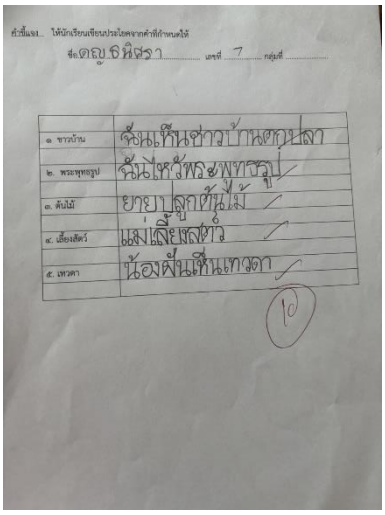

๑. ชาวบ้าน	ฉันเห็นชาวบ้านตกปลา
๒. พระพุทธรูป	ฉันไหว้พระพุทธรูป
๓. ต้นไม้	ยายปลูกต้นไม้
๔. เลี้ยงสัตว์	แม่เลี้ยงสัตว์
๕. เทวดา	น้องฝันเห็นเทวดา

10

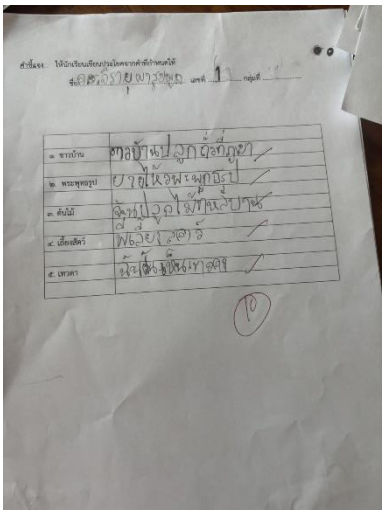

๑. ชาวบ้าน	ชาวบ้านปลูกข้าวกันเยอะ
๒. พระพุทธรูป	ยายไหว้พระพุทธรูป
๓. ต้นไม้	ฉันปลูกไม้ดอกไม้
๔. เลี้ยงสัตว์	พี่เลี้ยงสัตว์
๕. เทวดา	ฉันฝันเห็นเทวดา

10

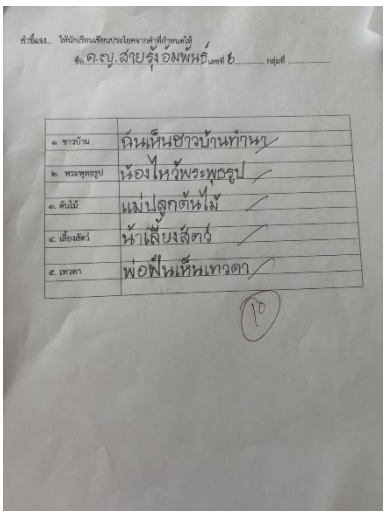

๑. ชาวบ้าน	ฉันเห็นชาวบ้านทำนา
๒. พระพุทธรูป	น้องไหว้พระพุทธรูป
๓. ต้นไม้	แม่ปลูกต้นไม้
๔. เลี้ยงสัตว์	น้าเลี้ยงสัตว์
๕. เทวดา	พ่อฝันเห็นเทวดา

10

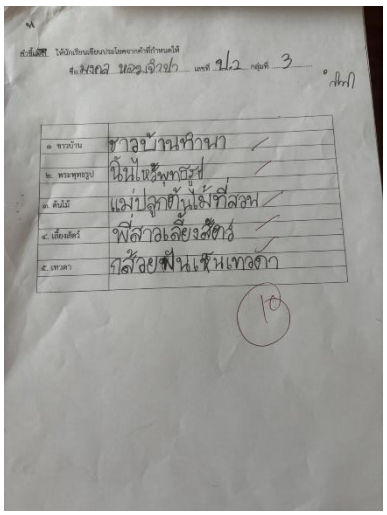

๑. ชาวบ้าน	ชาวบ้านทำนา
๒. พระพุทธรูป	ฉันไหว้พุทธรูป
๓. ต้นไม้	แม่ปลูกต้นไม้ที่สวน
๔. เลี้ยงสัตว์	พี่สาวเลี้ยงสัตว์
๕. เทวดา	ยายฝันเห็นเทวดา

10

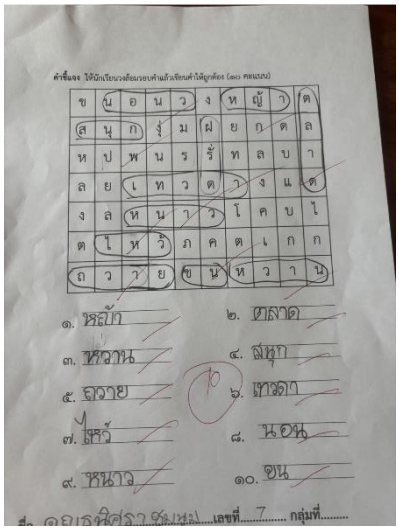

๑. หยิก		๒. ตาสาด	
๓. หัวหาน		๔. ฉมุก	
๕. ถวาย		๖. เทวดา	
๗. ไหว้		๘. นอน	
๙. หนาว		๑๐. ขน	

10

ชื่อ ดญ.ธิศรา ชมเชย เลขที่ 7 กลุ่มที่

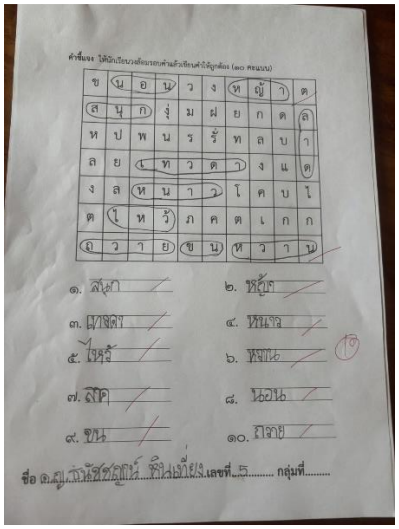

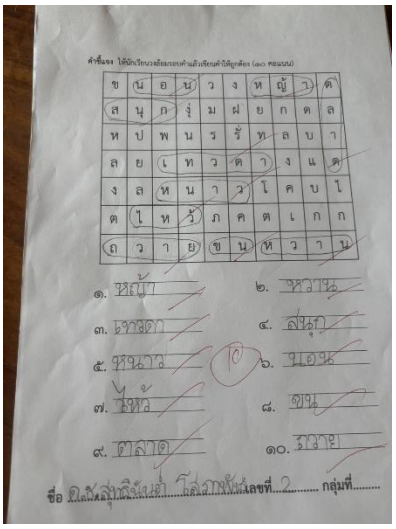

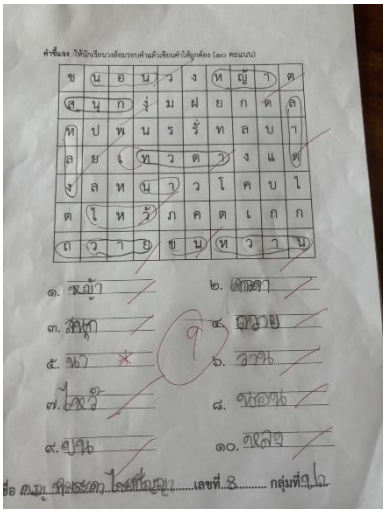

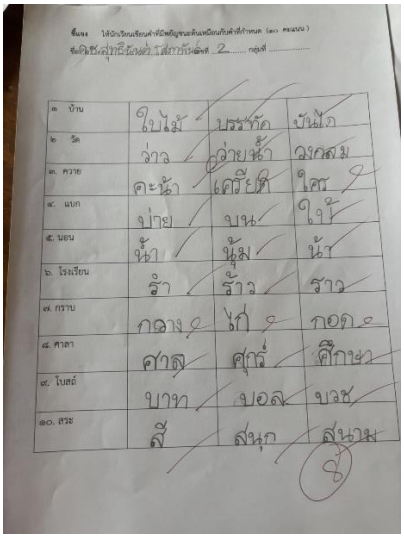

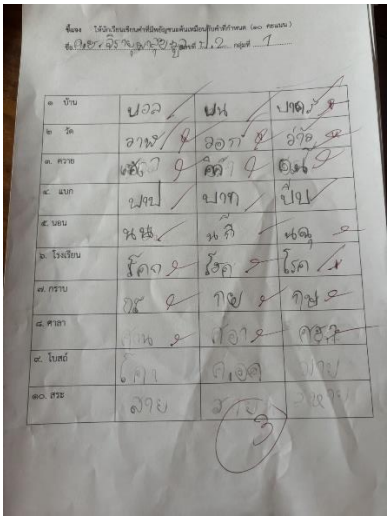

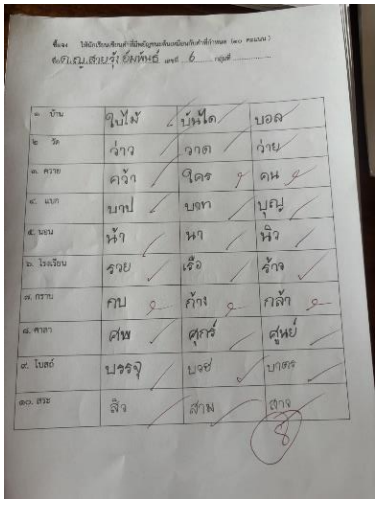

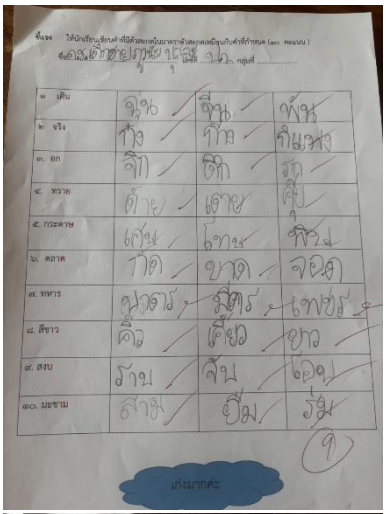

๑. เติม	จุน	จิน	พัน
๒. จริง	ก่อ	ก๊อย	ก้มหลัง
๓. ถก	จิก	ติก	จุก
๔. ทราย	ด่าย	เตาย	ตุ้ย
๕. กระดาษ	แสน	โขน	พัน
๖. คลาด	กัด	ขาด	จอด
๗. ทหาร	ฉาดาร์	มิตร	เทพธร
๘. สีขาว	คลื่อ	เตื่อย	ยาว
๙. สงบ	ราบ	สับ	เงอบ
๑๐. มะขาม	สาม	ยืม	ร่วม

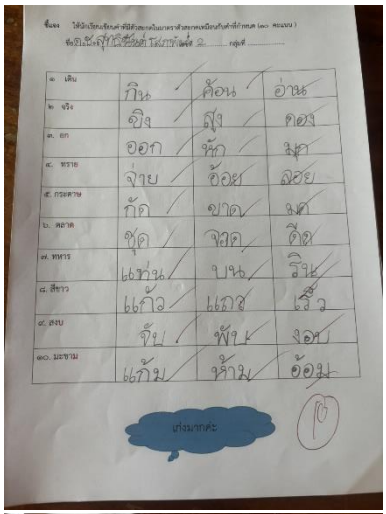

๑. เติม	กิน	ค้อน	อ่าน
๒. จริง	อิง	สูง	ดอง
๓. ถก	ออก	หัก	มุก
๔. ทราย	จ่าย	อ้อย	ลอย
๕. กระดาษ	กัด	ขาด	แห้
๖. คลาด	ชุด	จาด	ดีด
๗. ทหาร	แจ่น	บน	ริน
๘. สีขาว	แก้ว	แดง	เรื่อ
๙. สงบ	จับ	พับ	งอบ
๑๐. มะขาม	แก้ม	ห้าม	อ้อม

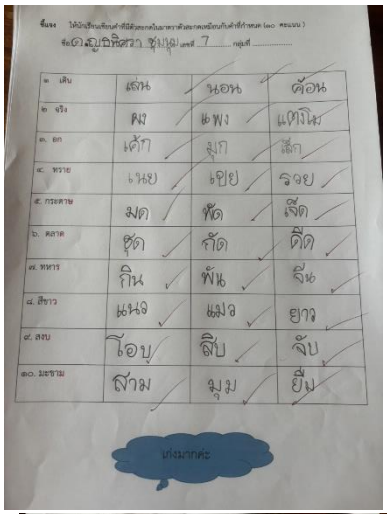

๑. เติม	เสน	นอน	ค้อน
๒. จริง	คง	แพง	แหง่น
๓. ถก	เค้า	มุก	เล็ก
๔. ทราย	แนย	เอย	รวย
๕. กระดาษ	มด	พัด	เจ็ด
๖. คลาด	ชุด	ถัด	ดีด
๗. ทหาร	กิน	พัน	จีน
๘. สีขาว	แนล	แมว	ยาว
๙. สงบ	โอบ	สิบ	จับ
๑๐. มะขาม	สาม	มุม	ยืม

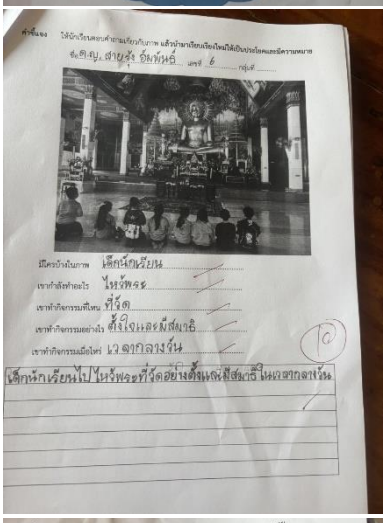

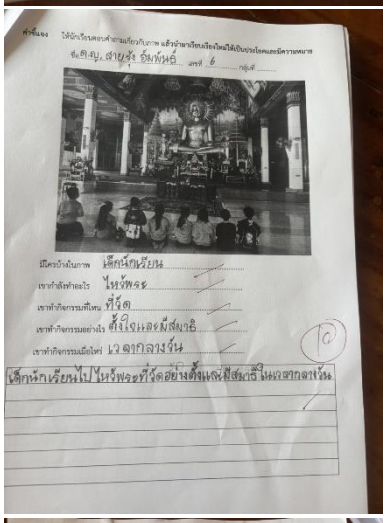

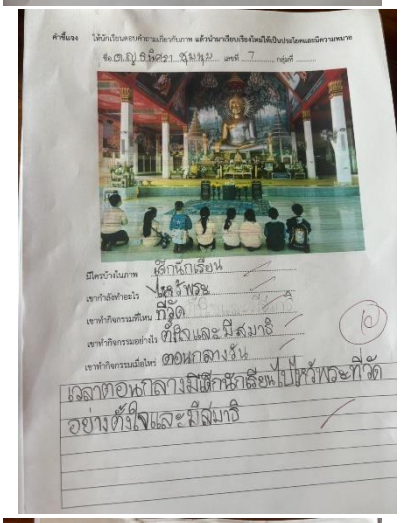

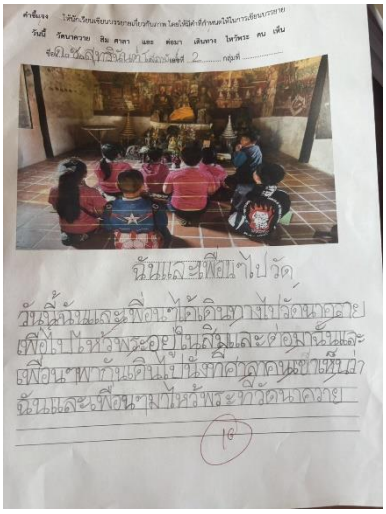

ภาคผนวก ค

- แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชื่อ..... ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว (๑๐ คะแนน)

๑. จากรูปตรงกับข้อใด

ก. คำ “ต้นไม้ ” ข. กลุ่มคำ “ ต้นไม้ ” ค. ประโยค “ ต้นไม้ ”

๒. ข้อใดแต่งประโยคจากภาพได้ถูกต้อง

ก. แม่ซื้อกล้วยที่ตลาด ข. กล้วยสีเหลือง ค. กล้วยน้ำว้า

๓. ข้อใดเรียงประโยคได้ถูกต้อง

ก. ไปโรงเรียนชอบฉันและเพื่อน

ข. เพื่อนและฉันไปโรงเรียนชอบ

ค. ฉันและเพื่อนชอบไปโรงเรียน

๔. ข้อใดตอบคำถามได้เหมาะสม “นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนอย่างไร”

ก. มากับแม่ ข. พ่อขับรถยนต์มาส่ง ค. มาโรงเรียนแต่เช้า

๕. ..... ฉันเห็นพระสงฆ์บิณฑบาตร

ก. เมื่อเช้า ข. บ่ายนี้ ค. เย็นนี้

๖. พ่อแขวน _____ ที่ฝาผนัง ควรเติมข้อใด

ก. ลูพภาบ ข. รูบพาป ค. รูปภาพ

๗. น้อง..... ชิงช้าอยู่ในสนามเด็กเล่น ควรเติมคำใดลงในช่องว่างจึงจะถูกต้อง

ก. ไกว ข. กลิ้ง ค. กราบ

๘. คำว่า คน พยัญชนะใด เป็นตัวสะกด

ก. ค ข. น ค. โ - ะ

๙. คำว่า คน พยัญชนะใด เป็นตัวสะกด

ก. ค ข. น ค. โ - ะ

๑๐. 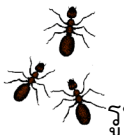 รูปภาพนี้สะกดอย่างไร

ก. หม- โ – ะ ด มด ข. ม- โ – ะ ด มด ค. ม- โ – ะ ม มด

ตอนที่ ๒ . ให้นักเรียนเขียนตามคำบอก (๑๐ คะแนน)

๑๑ .....

๑๒.....

๑๓.....

๑๔.....

๑๕.....

๑๖ .....

๑๗.....

๑๘.....

๑๙.....

๒๐.....

คำทีกำหนดให้เขียนตามคำบอก

๑ วัดนาควาย

๒ โรงเรียน

๓ พระสงฆ์

๔ ไหว้พระ

๕ เทวดา

๖ เดินทาง

๗ สิม ฉิม

๘ กราบ

๙ ชาวบ้าน

๑๐ พระพุทธรูป

ภาคผนวก ง

- แบบประเมินเจตคติในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองอุบล อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านแบบสอบถามนี้แล้วตอบตามความพึงพอใจของนักเรียน
2. แบบสอบถามนี้ไม่มีถูกผิด และไม่มีคะแนนใด ๆ
3. นักเรียนอ่านแล้วตอบตามความพึงพอใจของนักเรียนเอง
4. นักเรียนไม่ต้องเขียนชื่อ-สกุล ของนักเรียน
5. ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

กำหนดว่าระดับความคิดเห็น ดั้งนี้

5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง พึงพอใจมาก

3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนรู้สึกสนุกเมื่อได้ทำงานรวมกับเพื่อน ๆ			✓		
2	นักเรียนคิดว่าการเรียนแบบนี้ทำให้เข้าใจง่าย				✓	

คำอธิบาย ข้อที่ 1 นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับ 3 พึงพอใจปานกลาง แสดงว่านักเรียนรู้สึกเมื่อได้ทำงานกลุ่มกับเพื่อน ๆ ปานกลาง และข้อที่ 2 นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓

ลงในช่อง ระดับความคิดเห็น 2 พึงพอใจน้อยแสดงว่าเห็นว่าการเรียนแบบนี้ไม่ทำให้เข้าใจง่าย

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ครูผู้สอนชี้แจงสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนก่อนเริ่มการเรียนการสอน					
2	ครูผู้สอน สอนเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
3	นักเรียนมีความพอใจในการเรียนแบบร่วมมือเพราะได้ทำงานกับเป็นกลุ่ม					
4	นักเรียนพอในในการที่ครูจัดกิจกรรมให้ได้ปฏิบัติจริง					
5	นักเรียนได้ทำงานและเรียนเป็นกลุ่มมีโอกาสให้ความรู้แก่เพื่อนและได้รับความรู้จากเพื่อนเช่นเดียวกัน					
6	ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างสร้างสรรค์					
7	นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั้งของจริง และสื่อเอกสาร					
8	นักเรียนพอใจความร่วมมือของทำงานกันเป็นกลุ่ม					
9	ความภูมิใจในความสำเร็จของกลุ่มที่เกิดจากนักเรียนมีส่วนช่วยในความสำเร็จนั้น					
10	นักเรียนมีโอกาสในการประเมินผลงานของเพื่อน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

คำอธิบายและโครงสร้างรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

ท ๑๒๑๐๑ ภาษาไทย **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ **เวลา ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี**

อ่านออกเสียงและบอกความหมายของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เลขไทย คำ รูปภาพ ภาพวาด ที่มีใน วัด โบสถ์ และสิม สะกดคำ แจกลูกคำ คำคล้องจอง ประโยค ข้อความ บทร้อยแก้วร้อยกรอง บทดอกสร้อย การใช้ภาษา จับใจความจากนิทานเกี่ยวกับท้องถิ่น เรื่องสั้นๆ หนังสือตามความสนใจและปฏิบัติตามคำสั่ง คำที่มีตัวสะกดตรงมาตราและไม่ตรงมาตรา คำควบกล้ำ อักษรนำ คำที่มีตัวการันต์ คำที่มีความหมาย การผันอักษรกลาง สูง ต่ำ คำตรงกันข้าม คำที่มี ร หัน มีมารยาทในการอ่าน ฟัง พูด เขียน ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ฟัง พูด เขียน คัดลายมือตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย ข้อความประโยคง่ายๆ อย่างสร้างสรรค์ นิทาน ภาษาถิ่นเรื่องสั้นๆ บทเพลง บทอาขยาน ปริศนาคำทาย ตั้งคำถาม ตอบคำถาม จากประสบการณ์ตามจินตนาการในชีวิตประจำวัน

ใช้กระบวนการอ่าน การฟัง การพูด การเขียน การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การเล่านิทาน บทร้อยแก้วร้อยกรอง การเรียนรู้ตามจินตนาการ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติตามคำสั่งต่างๆในชีวิตประจำวัน เห็นคุณค่าเกิดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี นำข้อมูลอัตลักษณ์สถานศึกษามาประยุกต์เข้ากับเนื้อหาสาระที่จำเป็นต้องเรียนรู้และสู่เอกลักษณ์ความเป็นไทย

มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี มีมารยาทในการอ่าน การเขียน ฟัง พูด มีนิสัยรักการอ่าน

มีสมรรถนะสำคัญด้านการคิด การแก้ปัญหา การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม มีสมรรถนะการจัดการตนเอง ประกอบด้วย การเห็น คุณค่าในตนเอง การมีเป้าหมายในชีวิต การจัดการอารมณ์และความเครียด และสมรรถนะการคิดขั้นสูง ประกอบด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงระบบ การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ และการคิดแก้ปัญหา

รหัสตัวชี้วัด

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1	ป.2/2 ป.2/3 ป.2/6 ป.2/7 ป.2/8	ป.2/1 ป.2/4 ป.2/5
สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 มาตรฐาน ท 4.1	ป.2/1 ป.2/3 ป.2/4 ป.2/1 ป.2/2 ป.2/5	ป.2/2
สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด มาตรฐาน ท 3.1	ป.2/2 ป.2/3 ป.2/4 ป.2/5 ป.2/7	ป.2/1 ป.2./6
สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1	ป.2/4	ป.2/3
สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1	ป.2/2	ป.2/1 ป.2/3

รวม 27 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชา

รายวิชา ภาษาไทย **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒**

รหัสวิชา ท ๑๒๑๐๑ **เวลา ๒๐๐ ชั่วโมง**

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
๑	น้ำใส	ท ๑.๑ ป.๒/๒ ท ๔.๑ ป.๒/๑ ป.๒/ ท ๑.๑ ป.๒/๑ ท ๑.๑ ป.๒/๔ ท ๑.๑ป.๒/๕	๑๖	๑๐
๒	ใจหาย	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๖ ท ๔.๑ ป.๒/๒ ท ๕.๑ ป. ๒/๑	๑๖	๑๐
๓	เพื่อนกัน	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป. ๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๖ ท ๓.๑ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ท ๔.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ท ๕.๑ ป.๒/๑	๑๖	๘
๔	กลัวทำไม	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๖ ท ๓.๑ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ท ๔.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ท ๕.๑ ป.๒/๑	๑๖	๘
๕	ชีวิตใหม่	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๖ ท ๔.๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ท ๕.๑ ป.๒/๑	๑๖	๘
๖	มีน้ำใจ	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๖ ท ๒.๑ ป.๒/๒ ท ๓.๑ ป.๒/๗ ท ๔.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓	๑๖	๘

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
๗	นักคิดสมองใส	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๖ ท ๒.๑ ป.๒/๒ ท๓.๑ ป.๒/๕ ท ๔.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒	๑๖	๘
๘	โลกร้อน	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ท ๒.๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๖ ท๓.๑ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ท ๔.๑ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ท ๕.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒	๑๖	๘
๙	รักพ่อ รักแม่	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ท ๒.๑ ป.๒/๓ ท ๓.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๕ ท ๔.๑ ป.๒/๓ ท ๕.๑ ป.๒/๑	๑๖	๘
๑๐	เข็ดแล้ว	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๖ ท ๒.๑ ป.๒/๒ ท ๓.๑ ป.๒/๕ ท ๔.๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ท.๕.๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓	๑๖	๘
๑๑	เด็กดี	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๖ ท ๒.๑ ป.๒/๒ ท ๓.๑ ป.๒/๕ ท ๔.๑ ป.๒/๒	๑๕	๕

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
๑๒	ชาติของเรา	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ท ๒.๑ ป.๒/๒ ท ๓.๑ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ท ๔.๑ ป.๒/๒ ป.๒/๔ ท ๕.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓	๑๕	๕
๑๓	สิม วัดนาควาย	ท ๒.๑ ป.๒/๒ ป๒/๓ ป.๒/๕ ท ๓.๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๔ ป.๒/๕ ป.๒/๗ ท ๔.๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓ ป.๒/๕	๑๐	๑๐
รวมทั้งสิ้น			**๒๐๐**	**๑๐๐**

รายงานแผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม

ชื่อนวัตกรรม การพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์

ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ.

โรงเรียนเมืองอุบล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม

โรงเรียนเมืองอุบล

๑. **ผู้จัดทำนวัตกรรม** นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

๒. **ชื่อนวัตกรรม** การพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์

3. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

4. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

5. ประเภทของนวัตกรรม

(√) นวัตกรรมการเรียนการสอน

6. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ครอบคลุมการค้นคว้าเกี่ยวกับ ปริมาณ โครงสร้าง การเปลี่ยนแปลง และปริภูมิ มีการพิสูจน์ผ่านการให้เหตุผลที่รัดกุม นำไปสู่ความรู้ที่เรียกว่าทฤษฎีบทหรือทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ เพื่อใช้งานในศาสตร์เชิงประจักษ์ อาทิ วิทยาศาสตร์และฟิสิกส์ หรือใช้ในคณิตศาสตร์เอง คณิตศาสตร์แบ่งย่อยออกเป็นหลายสาขา ซึ่งรวมไปถึงทฤษฎีจำนวนซึ่งศึกษาจำนวน, พีชคณิตซึ่งศึกษาสูตร สมการและโครงสร้างที่เกี่ยวข้อง, เรขาคณิตซึ่งศึกษารูปร่างรูปทรงและปริภูมิที่บรรจุรูปร่างรูปทรงต่าง ๆ, คณิตวิเคราะห์ซึ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงแบบต่อเนื่อง และทฤษฎีเซตที่ปัจจุบันใช้เป็นรากฐานของคณิตศาสตร์ทั้งปวง

ในเชิงภาพรวมอาจกล่าวได้ว่า คณิตศาสตร์สามารถแบ่งออกเป็นสาขาย่อย ๆ ตามสิ่งที่ศึกษาได้เป็น การศึกษาปริมาณโครงสร้างปริภูมิและความเปลี่ยนแปลง ซึ่งตรงกับสาขาเลขคณิต พีชคณิต เรขาคณิต และคณิตวิเคราะห์ตามลำดับ

การพัฒนาความสามารถในทางคณฺตศาสตร์ ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ พบว่า คุณภาพผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จะต้องมีการอ่าน เขียนตัวเลข ตัวหนังสือแสดงจำนวนนับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ และ ๐ มีควำมรู้สึกเชิงจำนวน มีทักษะการบวก การลบ การคูณ การหาร และนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีควำมรู้สึกเชิงจำนวนเกี่ยวกับเศษส่วนที่ไม่เกิน ๑ มีทักษะกำรบวก กำรลบ เศษส่วน ที่ตัวส่วนเท่ำกัน และนำไปใช้ในสถำนการณ์ต่าง ๆ คาดคะเนและวัดความยาว น้ำหนัก ปริมาตร ความจุ เลือกใช้เครื่องมือและหน่วย ที่เหมาะสม บอกเวลา บอกจำนวนเงิน และนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

ข้าพเจ้า ตระหนักถึงความสำคัญและความนจำเป็น สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนปัญหาที่ควรรีบแก้ไขมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หนึ่งเรื่องที่มี ความสำคัญคือเรื่องการเรียนรู้เรื่องเศษส่วน ซึงนักเรียนส่วนใหญ่จะไม่เข้าใจการบวกหรือการลบเกี่ยวกับเศษส่วน ส่วนหนึ่งมาจากการที่นักเรียนไม่สามารถที่จะแบ่งเศษส่วนหรือไม่เข้าใจวิธีและกระบวนการทางเศษส่วนจึงทำให้เรียนเรื่องเศษส่วนของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลสำฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังนั้นการเรื่องเศษส่วนจึงมีความสำคัญในการปูพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ครูจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างสื่อการพัฒนาทักษะการเรียนเรื่องเศษส่วนโดยใช้อัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานีด้วยสื่อผลิตภัณฑ์ในชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๑๕๖๗ พร้อมทั้งปูพื้นฐานสำหรับนักเรียนต่อไปในระดับสูงขึ้นไป ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสำฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้นอีกด้วย

ผู้เรียนขาดทักษะการพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ส่งผลให้การประเมินการเรียนเรื่องเศษส่วนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ และยังส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่นๆไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์ปรัชญาสรรคนิยม ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ **ชุดกิจกรรม** ซึ่งเป็นนวัตกรรม ที่ส่งเสริมการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตรคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ ดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยสอดแทรกอัตลักษณ์ของอุบลราชธานีด้วยสื่อผลิตภัณฑ์ชุมชน(หมูยอ)ภายในชุดกิจกรรม

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์(เรื่องเศษส่วน)

๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

๗.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๘ คน

โรงเรียนเมืองอุบล

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วน

ผู้เรียนร้อยละ 80 มีทักษะการอ่านและเขียนสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้

ผู้เรียนร้อยละ 80 มีทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในการใช้ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเข้ามาสร้างโจทย์ปัญหาทางตณิตศาสตร์ได้

ผู้เรียนร้อยละ 90 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๙.๒ เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วนสูงขึ้น

ผู้เรียนมีทักษะการอ่านและเขียนสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้ในระดับดี

ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในการใช้ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเข้ามาสร้างโจทย์ปัญหาทางตณิตศาสตร์ได้

ผู้เรียนมีการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

๑๐.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษามักเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเองประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนในครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญหลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, 2548 : 125)

2. ทฤษฎีสรรคนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้นี้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วราวงศ์, 2543: 78)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ 2552: 46)

4. ทฤษฎีโซเชียลคอนสตรัคติวิซึ่ม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับ การสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, 2559: 89)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญ ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : 20) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับ การเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 4) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถามอภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2562 : 4) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : 21) ได้สรุปความสำคัญของ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

1. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณญาณ ในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

2. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

3. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

4. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

5. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ เรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจาก การเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 22) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. ผู้เรียนมีส่วนรวมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด
4. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
5. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น
6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560 : 22) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้น สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

1. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
2. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
3. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
4. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
5. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด
6. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

๑๐.๒ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

1. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

2. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปนัสยา รัตนพันธ์ 2560 : 79)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1. Dialogue หรือ กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อขจัดการตัดสินที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะเต็มไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Dialogue เช่น ห้าปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

2. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครูตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมีกิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

3. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้างานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งานพัฒนาขึ้นอาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถาม เพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

4. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็นอะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

5. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของเป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อมอยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านการอ่านการเขียนเศษส่วน ความสามารถในการคิดคำนวณ ความสามารถในการแก้ปัญหา ประเมินการเรียนเรื่องเศษส่วน ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

๒. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน โดยใช้แบบฝึกทักษะตามมาตราตัวสะกด จำนวน 9 มาตรา โดยเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความง่ายไปหายาก และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓. ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วน โดยสร้างสื่อการพัฒนาทักษะการเรียนเรื่องเศษส่วนโดยใช้อัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานีด้วยสื่อผลิตภัณฑ์ในชุมชน(หมูยอ)

๔. สร้างชุดกิจกรรมการเรียนคณฺตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน กิจกรรม

ประกอบด้วย

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๑ การต่อจิ๊กซอเศษส่วน จำนวน ๑ ชุด

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๒ การเรียงลำดับเศษส่วน จำนวน ๑ ชุด

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๓ การเปรียบเทียบเศษส่วน จำนวน ๑ ชุด

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๔ การบวกการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน จำนวน ๑ ชุด

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๕ การสร้างโจทย์ปัญหาด้วยอัตลักณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน ๑ ชุด

๕. สร้างแบบประเมินทักษะการอ่านการเขียน จำนวน 3 ชนิด เพื่อวัดทักษะคณิตศาสตร์ ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

แบบทดสอบเรื่องเศษส่วน ชนิดปรนัยเลือกตอบ ๓ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ

แบบประเมินทักษะเรื่องเศษส่วน จำนวน ๒๐ ข้อ

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ เรื่อเศษส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ

นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูคณิตศาสตร์ และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้าน โดยใช้แบบประเมิน IOC

๖. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณฺตศาสตร์นวัตกรรม ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่

๑. นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๓ มีความสามารถในการเรียนเรื่องเศษส่วนโดยใช้อัตลักษณ์ของอุบลราชธานีด้วยสื่อผลิตภัณฑ์ในชุมชน และมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๐

๒. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ตระหนักและการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๙ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ วัน รวม ๑๘ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนมกราคม- กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนคณิตศาสตร์ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๕ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	สร้างชุดกิจกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ชุดกิจกรรมชุดที่ ๑ การต่อจิ๊กซอเศษส่วน ชุดกิจกรรมชุดที่ ๒ การเรียงลำดับเศษส่วน ชุดกิจกรรมชุดที่ ๓ การเปรียบเทียบเศษส่วน ชุดกิจกรรมชุดที่ ๔ การบวกการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน ชุดกิจกรรมชุดที่ ๕ การสร้างโจทย์ปัญหาด้วยอัตลักณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี	 จำนวน ๑ ชุด จำนวน ๑ ชุด จำนวน ๑ ชุด จำนวน ๑ ชุด จำนวน ๑ ชุด
๒	แผนการจัดการเรียนรู้	๑๘ ชั่วโมง
๓	แบบทดสอบความรู้ด้านการอ่านการเขียน (K)	๒๐ ข้อ
๔	แบบประเมินทักษะการอานการเขียน (P)	๒๐ ข้อ
๕	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	๑๐ ข้อ

๑๒.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วนสูงขึ้น

ผู้เรียนมีทักษะการอ่านและเขียนสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้ในระดับดี

ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในการใช้ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเข้ามาสร้างโจทย์ปัญหาทางตณิตศาสตร์ได้

ผู้เรียนมีการอ่านการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ บาท

ที่	รายการ	จำนวน	ราคา
๑	กระดาษ A4	๑ ลัง	๗๐๐ บาท
๒	กระดาษสติ๊กเกอร์ใส A4	๘ อัน	๗๒ บาท
๓	กาว ๒ หน้า	๔ อัน	๑๔๐ บาท
๔	กระดาษชานอ้อย	๑ แพ็ก	๘๘ บาท

๑๔.การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑.เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (เรื่องเศษส่วน)	ทดสอบ	แบบทดสอบเรื่องเศษส่วน	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์	ประเมินทักษะคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วน	การสร้างโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์	ผ่านระดับดี
๓.เพื่อให้นักเรียนเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ลงชื่อ .....ผู้พัฒนานวัตกรรม

(นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์)

ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้ 17

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์ รหัสวิชา ค 13101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง เศษส่วน เวลา 18 ชั่วโมง
เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกและการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน เวลา 1 ชั่วโมง
วันที่.....เดือน..... พ.ศ..... ครูผู้สอน นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์

---

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต

มาตรฐาน ค. 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการสมบัติของการดำเนินการและนำไปใช้

ตัวชี้วัด

ค 1.1 ป.3/11 แสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาการบวกเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันและผลบวกไม่เกิน 1 และโจทย์ปัญหาการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1) อธิบายขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาการบวกเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันและผลบวกไม่เกิน 1 ได้ (K)

2) อธิบายขั้นตอนหาคำตอบของโจทย์ปัญหาการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันได้ (K)

3) เขียนแสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาการบวกเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันและผลบวกไม่เกิน 1 และโจทย์ปัญหาการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันได้ (P)

4) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (A)

3. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
แก้โจทย์ปัญหาการบวกและโจทย์ปัญหาการลบเศษส่วน	พิจารณาตามหลักสูตรของสถานศึกษา

4. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

แสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาเกี่ยวกับการบวกเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันและผลบวกไม่เกิน 1 และโจทย์ปัญหาการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน โดยการบวกเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันให้นำตัวเศษมาบวกกันโดยมีตัวส่วนเท่าเดิม และการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันให้นำตัวเศษมาลบกันโดยมีตัวส่วนเท่าเดิม โดยการแก้โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับเศษส่วนต้องวิเคราะห์โจทย์ และแสดงวิธีทำเพื่อหาคำตอบ รวมทั้งตรวจสอบความสมเหตุสมผลของคำตอบ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 1) ทักษะการสังเกต 2) ทักษะการเชื่อมโยง 3) ทักษะการให้เหตุผล 4) ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	1. มีวินัย 2. ใฝ่เรียนรู้ 3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนสิ่งที่ได้เรียนมาโดยเขียนโจทย์ตัวเลขการบวกและการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน

2. จากนั้นครูให้ตัวแทนนักเรียนหญิงออกมา แสดงวิธีทำเรื่องการบวก ให้ตัวแทนนักเรียนชายออกมาแสดงวิธีทำเรื่องการลบ (ครูยกตัวอย่างอีก 2–4 ตัวอย่าง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกและทบทวน เรื่อง การบวกเศษส่วนและการลบเศษส่วน)

ขั้นสอน

3. ครูจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับโจทย์ปัญหาการบวกเศษส่วนที่ตัวส่วนเท่ากันในหนังสือเรียน หน้า 219

แม่ทำนมเย็นโดยผสมนม $\frac{6}{8}$ ลิตรและน้ำแดง $\frac{1}{8}$ ลิตร แม่ได้นมเย็นกี่ลิตร

4. ครูถามคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียนว่าจากสถานการณ์ข้างต้น โจทย์ถามอะไรและโจทย์บอกอะไรมาบ้าง และเราจะหาคำตอบได้อย่างไร

5. จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนวิเคราะห์โจทย์และเขียนประโยคสัญลักษณ์ $\frac{6}{8}+\frac{1}{8}=\square$

6. ครูอธิบายพร้อมทั้งแสดงวิธีทำให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง

ประโยคสัญลักษณ์ $\frac{6}{8}+\frac{1}{8}=\square$

วิธีทำ แม่ทำนมเย็นโดยผสมนม $\frac{6}{8}$ ลิตร

น้ำแดง $\frac{1}{8}$ ลิตร

แม่ได้นมเย็น $\frac{6}{8}+\frac{1}{8}=\frac{7}{8}$ ลิตร

<u>ตอบ</u> แม่ได้นมเย็น $\frac{7}{8}$ ลิตร

7. จากนั้นให้นักเรียนนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ชุดที่ 5 มาสร้างโจทย์ปัญหาเศษส่วน พร้อมทั้งศึกษาตัวอย่างโจทย์ปัญหาการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันในหนังสือเรียนหน้า 220 และช่วยกันแสดงวิธีคิดในหนังสือเรียนหน้า 221

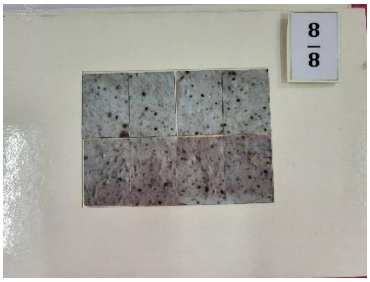

ขั้นสรุป

8. ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้นักเรียนแต่ละคนเขียนประโยคสัญลักษณ์และแสดงวิธีหาคำตอบ ตามหนังสือเรียนหน้า 222 ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้หากพบว่ามีนักเรียนบางคนเขียนประโยคสัญลักษณ์และแสดงวิธีหาคำ ตอบไม่ถูกต้องครูควรสอนเพิ่มเติมเป็นรายบุคคล

สิ่งที่ได้เรียนรู้คือ การแก้โจทย์ปัญหาทำได้โดยอ่านทำความเข้าใจ ปัญหาวางแผนแก้ปัญหา หาคำตอบและตรวจสอบความสมเหตุสมผลของคำตอบ จากนั้นครูให้นักเรียนทำ แบบฝึกหัด 6.6 หน้า 158 - 160

7. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
7.1 ประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
1) โจทย์ปัญหาการบวกและการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน	- ตรวจกิจกรรมฝึกทักษะ - ตรวจแบบฝึกหัด	- กิจกรรมฝึกทักษะ - แบบฝึกหัด	- ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ - ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
2) การนำเสนอผลงาน/ผลการทำกิจกรรม	- ประเมินการนำเสนอผลงาน/ผลการทำกิจกรรม	- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	- ระดับคุณภาพ ดี
3) พฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	- ระดับคุณภาพ ดี
4) พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- ระดับคุณภาพ ดี
5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- ระดับคุณภาพ ดีมาก

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียน คณิตศาสตร์ ป. 3 เล่ม 1 หน่วยที่ 6 เศษส่วน

2) หนังสือแบบฝึกหัด คณิตศาสตร์ ป. 3 เล่ม 1 หน่วยที่ 6 เศษส่วน

8.2 แหล่งการเรียนรู้

-ห้องเรียน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

☑ อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ ไม่อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

(ลงชื่อ).....

(นางกฤติยา สีหา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่....13.....เดือน.....มกราคม..... พ.ศ. 2568

บันทึกผลหลังกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์.)

วันที่.....เดือนมกราคม พ.ศ. 2568

กิจกรรมชุดที่ ๑ การต่อจิ๊กซอเศษส่วน

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๒ การเรียงลำดับเศษส่วน

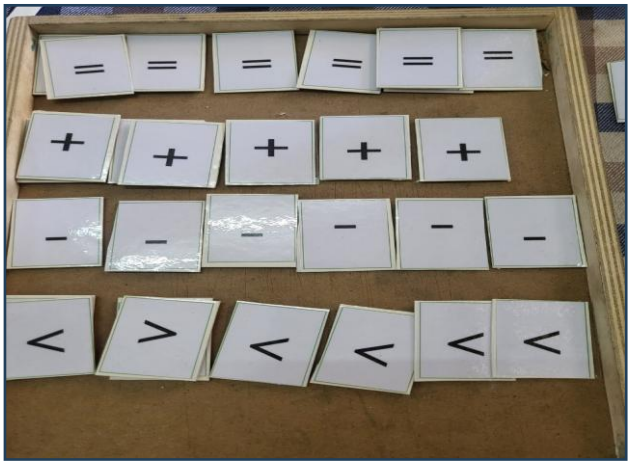

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๓ การเปรียบเทียบเศษส่วน

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๔ การบวกการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๓ การเปรียบเทียบเศษส่วน

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๔ การบวกการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๕ การสร้างโจทย์ปัญหาด้วยอัตลักณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี

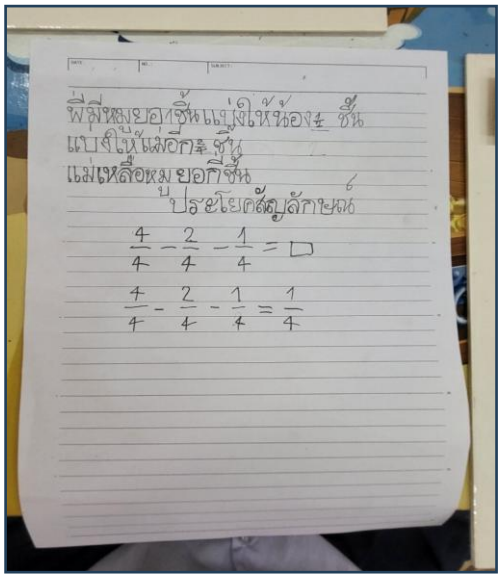

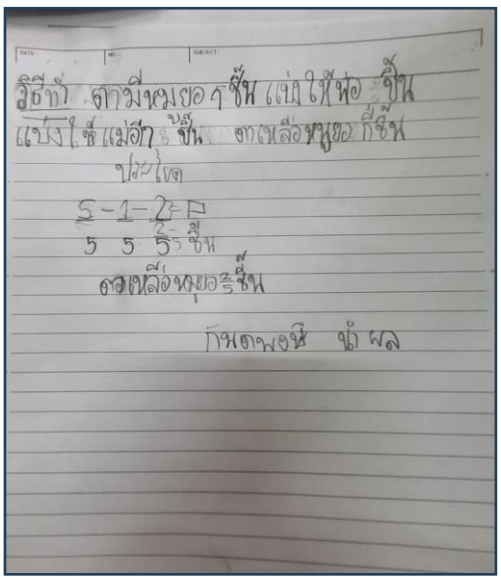

ชุดกิจกรรมชุดที่ ๕ การสร้างโจทย์ปัญหาด้วยอัตลักณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี

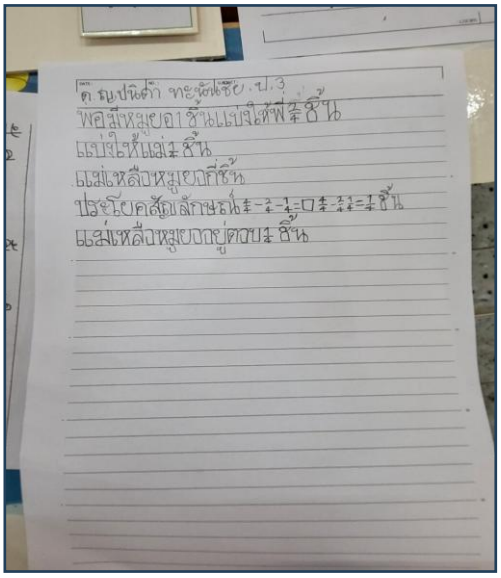

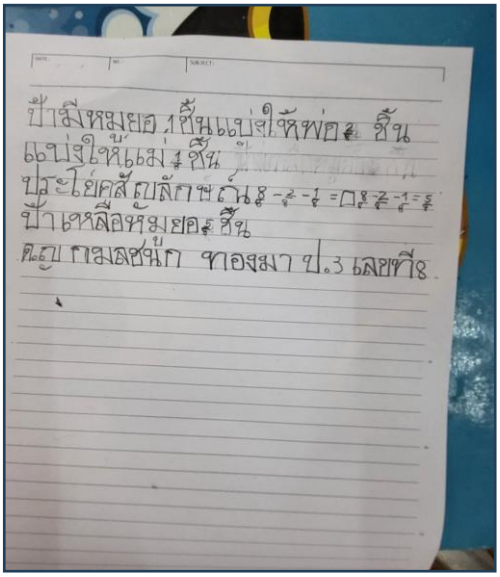

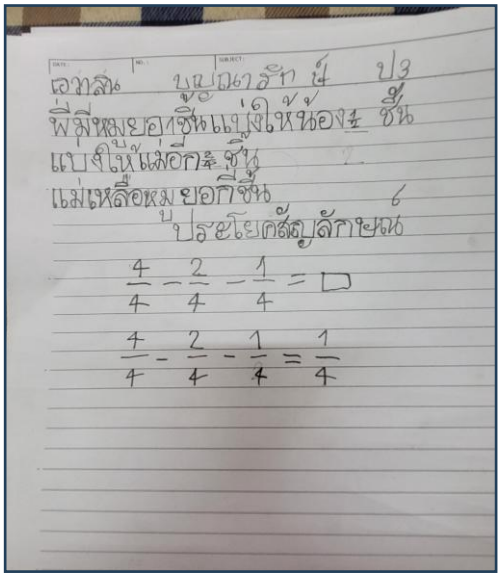

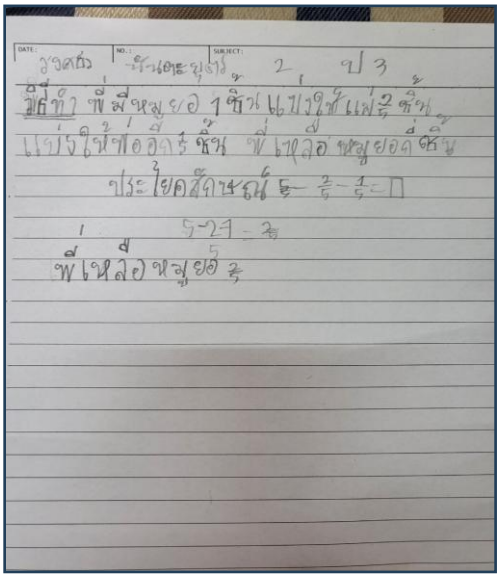

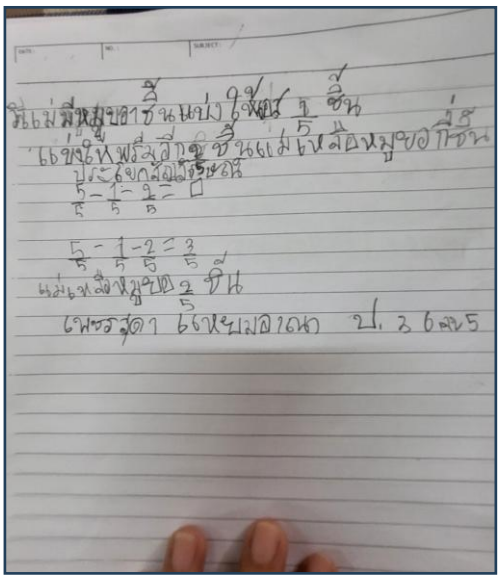

งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ บาท

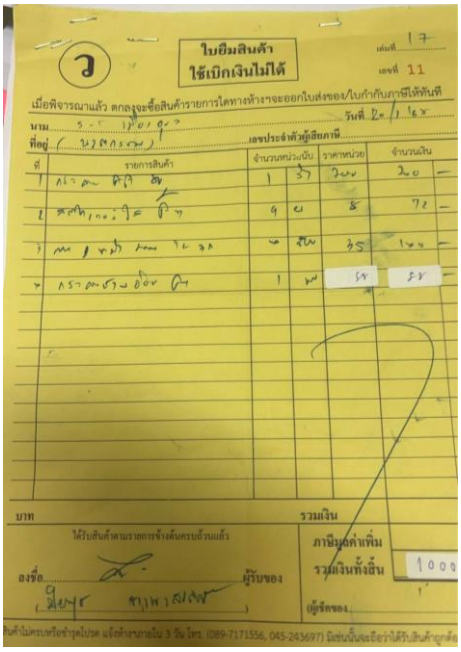

แผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย

๑.ผู้จัดทำนวัตกรรม

นางสาวสุภาวลัย สร่างโศก

๒. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาทักษะการอ่าน โดยใช้กิจกรรมสำนวนไทยใครใครก็รู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนเมืองอุบล

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

๕. ประเภทของนวัตกรรม

นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

ในปัจจุบันพบว่าผู้เรียนด้านภาษาไทยยังพบเจอปัญหาอยู่มากและเกิดขึ้นมาเป็นเวลายาวนานหลายปี แต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ปัญหาการใช้ภาษาไทย ก็ยังคงมีอยู่ และมีผลทำให้ภาษาไทยเสื่อมโทรมลงไป ทั้ง ๆ ที่คนไทยส่วนใหญ่ใช้ภาษาใน ชีวิตประจำวัน ตั้งแต่เด็กจนโตก็ยังใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสาร และยังใช้เป็นเครื่องมือใน การศึกษาหาความรู้ ประกอบอาชีพ ใช้เป็นภาษาประจำชาติ และตัวผู้เรียนเป็นเยาวชนที่จะต้องสืบต่อภาษาประจำชาติต่อไป แต่ยังพบปัญหาอย่างมาก ในการเล่าเรื่อง วรรณคดี คิดวิเคราะห์แก้ปัญหา เนื่องจากตัวนักเรียนเองยังไม่สามารถอ่าน หรือเล่าเรื่อง วรรณคดี ได้อย่างถูกต้องตามที่ สถานศึกษากำหนดได้เท่าที่ควร อาจจะเกิดจากการเข้าไม่ถึงของสื่อการสอน หรืออุปกรณ์การเรียนไม่ครอบคลุม จึงส่งผลให้การเรียนด้านภาษาไทยของผู้เรียน ยังไม่ได้ผลตามเป้าที่ตั้งไว้

ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนเพิ่มมากขึ้นตัวครูผู้สอนได้นำข้อมูลที่ได้จากผลการประเมินนักเรียนนำมาปรับประยุควิธีการสอนให้ผู้เรียน มีพัฒนาการที่ดีขึ้น รวมไปถึงการเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีความสุขและรู้สึกสนุกสนานในการเรียนวิชาภาษาไทยโดยนำ กิจกรรมการเรียนการสอน **การพัฒนาทักษะการอ่าน โดยใช้กิจกรรมสำนวนไทยใครใครก็รู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนเมืองอุบล** เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมี ปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ อีกทั้งยังช่วยในเรื่องของการ เพิ่มบทบาท ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม ต่าง ๆ

และการเพิ่มความรู้นอกห้องเรียน ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนที่เรียน สามารถใช้เวลานอกเวลาเรียนในการฝึกฝนทักษะ และเพิ่มเติมความรู้ เพื่อปรับปรุงการเรียนของตนเอง การเรียนนอกห้องเรียนสามารถที่จะจูงใจผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้น สนุกสนานไปกับการเรียน อีกทั้งยังสามารถทบทวนได้ด้วยตนเองมีระบบวัดผลการเรียนหลังเรียนแต่ละบทเพื่อให้ครูสามารถนำผลมาประเมินช่วยเหลือนักเรียนให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นและยังสามารถนำผลระหว่างการเรียนของนักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้กับครูผู้สอนในกลุ่มสาระเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๑. ใช้สำนวนหรือคำพังเพยได้ถูกต้อง

๒. นำสำนวนหรือคำพังเพยไปแต่งเป็นประโยคชนิดต่างๆ ได้

๘. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

๑. การเรียนรู้จากง่ายไปหายาก โดยเรียนรู้ไปทีละน้อยตามที่ผู้เรียนต้องการจะเรียน

๒. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดการเรียนการสอนที่สนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า แม้ผู้เรียนจะมีอายุเท่ากัน แต่จะมีความพร้อม ความสามารถ ความถนัดในการเรียนรู้ และพื้นฐานประสบการณ์ที่ต่างกัน

๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง โดยไม่กำหนดเวลาว่าจะต้องสิ้นสุดการเรียนรู้เมื่อใด พร้อมกับเพื่อนหรือไม่

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

วิธีดำเนินการ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๗ คน

ตัวแปรที่ศึกษา

๑. ตัวแปรต้น ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป แบบฝึกทักษะ

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเขียนสะกดคำที่มีวรรณยุกต์

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการสอน

นวัตกรรมที่ใช้ในการฝึก ได้แก่

-บทเรียนสำเร็จรูป

-แบบฝึกทักษะ

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เชิงปริมาณ

ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนเมืองอุบล จำนวน ๑๗ คน ร้อยละ ๘๐ ที่เรียนในรายวิชาภาษาไทย มีผลการพัฒนาทักษะการอ่านได้ถูกต้องและผลสัมฤทธิ์เพิ่มสูงขึ้น

เชิงคุณภาพ

การแก้ปัญหา การเขียนเรื่องจากจินตนาการให้เกิดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายต่างจากเดิม

๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

๑. กระดาษ A๔	๒๗๐	บาท
๒. พลาสติกเคลือบ	๒๘๐	บาท
๓. กระดาษ ๑๐๐ ปอนด์ ขนาด A๔	๓๐๐	บาท
๔. กระดาษ ๑๐๐ ปอนด์	๒๐๐	บาท
๕. สีไม้	๒๓๐	บาท
รวม	๑,๐๐๐	บาท

๑๔. การประเมินผล

- การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เข้ามามีส่วนให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม เช่น การใช้สื่อ การสอนเรื่องของอาชีพที่หลากหลาย การฝึกเขียน ปฏิบัติจริง การทำกิจกรรมตอบคำถาม เป็นต้นโดยใช้กิจกรรมเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้เข้าใจ และครูผู้สอนยังได้นำรูปแบบ STAD (Student Teams-Achievement Division) มาใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมรูปแบบการเรียนแบบเป็นทีม ของ Slavin ประกอบด้วย

- การให้รางวัลเป็นทีม (Team Rewards) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการวางเงื่อนไขให้นักเรียนพึ่งพากัน จัดว่าเป็น Positive Interdependence - การจัดสภาพการณ์ให้เกิดความรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual Accountability) ความสำเร็จของทีมหรือกลุ่ม อยู่ที่การเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนในทีม

- การจัดให้มีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะประสบความสำเร็จ (Equal Opportunities For Success) นักเรียนมีส่วนช่วยให้ทีมประสบความสำเร็จด้วยการพยายามทำผลงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม ในรูปของคะแนนปรับปรุง ดังนั้น แม้แต่คนที่เรียนอ่อนก็สามารถมีส่วนช่วยทีมได้ ด้วยการพยายาม ทำคะแนนให้ดีกว่าครั้งก่อนๆ นักเรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนต่างได้รับการส่งเสริมให้ตั้งใจเรียนให้ดีสุด ผลงานของทุกคนในทีมมีค่าภายใต้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนในระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรมครูผู้สอนนำปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้บริหาร ครูกลุ่มสาระต่าง ๆ เพื่อที่จะได้หาแนวทางในการพัฒนาให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้

ภาคผนวก

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

ท ๑๔๑๐๑ ภาษาไทย **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ **เวลา ๑๖๐ ชั่วโมง/ปี**

การอ่าน

อ่านได้คล่องและเร็วเข้าใจความหมายของคำ สำนวนโวหาร การเปรียบเทียบใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องสมุด การแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ตีความ สรุปใจความสำคัญ หาคำสำคัญในเรื่อง โดยใช้แผนที่ความคิดหรือแผนภาพความคิด พัฒนาการอ่าน นำความรู้ความคิดจากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาและตัดสินใจใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนและค้นคว้าเพิ่มเติม อ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้คล่อง รวดเร็วถูกต้องตามลักษณะของ คำประพันธ์และอักขรวิธี ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าทางความคิดและความงดงามทางภาษา อธิบายความหมายและคุณค่า ของบทร้อยกรอง เลือกหนังสืออ่านตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีนิสัยรักการอ่านและมีมารยาทในการอ่าน

การเขียน

เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมาย เขียนอธิบาย เขียนชี้แจง การปฏิบัติงานได้เหมาะกับโอกาส เขียนเรื่องราวจากจินตนาการ จดบันทึกข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ เพื่อนำมาพัฒนางานเขียน มีนิสัยรักการอ่านและมีมารยาทในการเขียนการฟัง การดู และการพูดจับประเด็นสำคัญ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น สรุปความ วิเคราะห์เรื่อง เข้าใจ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของเรื่องผู้พูด เข้าใจถ้อยคำ น้ำเสียงที่แสดงออก กิริยาท่าทางรับสารจาก การฟัง และการดูโดยสังเกต สนทนาโต้ตอบพูดวิเคราะห์เรื่องราว พูดรายงาน มีมารยาทในการฟังและการพูด

หลักการใช้ภาษา

อ่านและเขียนสะกดคำ ในวงคำศัพท์ที่กว้างขวาง ใช้คำกลุ่มคำ ตามชนิดและหน้าที่มาเรียบเรียงเป็นประโยค ใช้ประโยคสื่อสารได้ชัดเจน ใช้คำที่มีความหมายโดยตรง ใช้ภาษาในการสนทนาเชื้อเชิญ ชักชวน ปฏิเสธ ชี้แจงด้วยถ้อยคำสุภาพ ใช้คำราชาศัพท์ รู้จักคิดไตร่ตรองก่อนพูดและเขียน ลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่น และคำภาษาต่างประเทศ ที่ปรากฏในภาษาไทย แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนแปด กลอนสุภาพ เล่านิทาน และตำนานพื้นบ้าน ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนการแสวงหาความรู้และการดำรงชีวิต การใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องสมุด บอกระดับของภาษา ลักษณะของภาษาพูดและภาษาเขียน ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะกับบุคคลและสถานการณ์ ใช้ภาษาในกลุ่มสาระภาษาพูด และภาษาเขียนอย่างถูกต้อง มีคุณธรรมและเหมาะแก่สถานการณ์ ใช้ภาษาอย่าง สร้างสรรค์ สอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม เข้าใจการใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในชุมชน

วรรณคดี และวรรณกรรม

อ่านนิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทร้อยกรอง บทละคร ใช้หลักการพิจารณาคุณค่าของหนังสือ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานตัวชี้วัด

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
สาระที่ ๑ การอ่าน มาตรฐาน ท๑.๑ มาตรฐาน ท ๔.๑ มาตรฐาน ท ๕.๑	 ป.๔/๒ ป.๔/๓ ป.๔/๔ ป.๔/๕ ป.๔/๗ ป.๔/๕ ป.๔/๑ ป.๔/๓ ป.๔/๖ ป.๔/๒	 ป.๔/๑ ป.๔/๖
สาระที่ ๒ การเขียน มาตรฐาน ท ๒.๑ มาตรฐาน ท ๔.๑	 ป.๔/๑ ป.๔/๓ ป.๔/๔ ป.๔/๕ ป.๔/๖ ป.๔/๗ ป.๔/๘ ป.๔/๔ ป.๔/๕	 ป.๔/๒
สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท ๓.๑	 ป.๔/๔ ป.๔/๒ ป.๔/๔ ป.๔/๕ ป.๔/๖	 ป.๔/๓
สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท ๔.๑	-	 ป.๔/๒ ป.๔/๗
สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท ๕.๑	 ป.๔/๓	 ป.๔/๔

รวม ๓๓ ตัวชี้วัด

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์อุบลราชธานี

โครงสร้างรายวิชา

รายวิชา ภาษาไทย **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔**

รหัสวิชา ท ๑๔๑๐๑ **เวลา ๑๖๐ ชั่วโมง**

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
๑	ขนมไทยไร้เทียมทาน	ท.๑.๑ ป.๔/๒, ป.๔/๗ ท.๒.๑ ป.๔/๓, ป.๔/๔ ท.๓.๑ป.๔/๒, ป.๔/๕ ท.๔.๑ ป.๔/๔	๗	๔
๒	ออมไว้กำไรชีวิต	ท.๑.๑ ป.๔/๑, ป.๔/๓ ท.๒.๑ ป.๔/๖, ป.๔/๘ ท.๓.๑ป.๔/๓ ท.๔.๑ ป.๔/๖ ท.๕.๑ ป.๔/๔	๗	๔
๓	การผจญภัยของสุดสาคร	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๓ ป.๔/๔ ป.๔/๖ ท ๒.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ท ๓.๑ ป.๔/๒ ป.๔/๓ ป.๔/๔ ป.๔/๖ ท ๔.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๓ ป.๔/๔ ท ๕.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๔	๗	๔
๔	ผักสมุนไพรใบหญ้ามีคุณค่าทั้งนั้น	ท.๑.๑ ป.๔/๑, ป.๔/๓ ท.๒.๑ ป.๔/๖, ป.๔/๘ ท.๓.๑ป.๔/๓ ท.๔.๑ ป.๔/๖ ท.๕.๑ ป.๔/๔	๗	๔
๕	ภูมิใจมรดกโลก	ท.๑.๑ ป.๔/๓ ท.๒.๑ ป.๔/๓ ท.๓.๑ป.๔/๓ ท.๔.๑ ป.๔/๔ ท.๕.๑ป.๔/๔	๗	๔
๖	น้ำผึ้งหยดเดียว	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๓ ป.๔/๖ ท ๕.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒	๗	๔

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
๗	ชีวิตที่ถูกเมิน	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๕ ท ๒.๑ ป.๔/๔ ท ๓.๑ ป.๔/๕ ท ๔.๑ ป.๔/๒	๗	๔
๘	โอม พินิจมหาพิจารณา	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๔ ป.๔/๗ ท ๒.๑ ป.๔/๓ ป.๔/๗ ท ๒.๑ ป.๔/๓ ป.๔/๖ ป.๔/๘	๗	๔
๙	ระบำสายฟ้า	ท ๑.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ท ๕.๑ ป.๒/๑ ป.๒/๒ ป.๒/๓	๗	๔
๑๐	แรงพิโรธจากฟ้าดิน	ท๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๓ ป.๔/๔ ป.๔/๘ ท ๒.๑ ป.๔/๑	๗	๔
๑๑	ไวรัส วายร้าย	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๗ ท ๒.๑ ป.๔/๔ ท ๓.๑ ป.๔/๓	๗	๔
๑๒	เรื่องเล่าจากพัทลุง	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ท ๕.๑ ป.๕/๑ ป.๔/๒	๗	๔
๑๓	สนุกสนานกับการเล่น	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๒/๒ ป.๔/๔ ป.๔/๗ ท ๒.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ท ๔.๑ ป.๔/๗	๗	๔
๑๔	หนูเอยจะบอกให้	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๗ ท๕.๑ ป.๔/๕ ป.๔/๘	๗	๔
๑๕	ดวงจันทร์ของลำเจียก	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๔ ท ๕.๑ ป.๔/๑	๗	๔
๑๖	คนดีศรีโรงเรียน	ท.๑.๑ ป.๔/๓ ป.๔/๔ ท.๒.๑ ป.๔/๖ ท.๓.๑ป.๔/๖ ท.๔.๑ ป.๔/๒,ป.๔/๔ ท.๕.๑ป.๔/๓	๗	๔
๑๗	สารพิษในชีวิตประจำวัน	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๔ ป.๔/๗ ท ๒.๑ ป.๔/๒ .ท ๓.๑ ป.๔/๓	๗	๔
๑๘	ห้องสมุดป่า	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๔ ท ๒.๑ ป.๔/๓ ท ๕.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒	๗	๔

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
๑๙	อย่างนี้ดีควรทำ	ท.๑.๑ ป.๔/๖ ท.๒.๑ ป.๔/๕,ป.๔/๗ ท.๓.๑ป.๔/๖ ท.๔.๑ ป.๔/๖	๗	๔
๒๐	กระดาษนี้มีที่มา	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๗ ท ๒.๑ ป.๔/๕ ป.๔/๗ ท ๓.๑ ป.๔/๕	๗	๔
๒๑	เที่ยวเมืองพระร่วง	ท.๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๔ ป.๔/๗ ท. ๒.๑ ป.๔/๒ ท.๕.๑ ป.๔/๔	๗	๔
๒๒	รักที่คุ้มภัย	ท.๑.๑ ป.๔/๗ ท.๒.๑ ป.๔/๒ ท.๓.๑ป.๔/๔ ท.๔.๑ ป.๔/๓ ท.๕.๑ป.๔/๒	๗	๘
๒๓	ธรรมชาตินี้มีคุณ	ท ๑.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๘ ท ๔.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๓	๖	๘
รวมทั้งสิ้น			**๒๐๐**	**๑๐๐**

ตารางวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขนมไทยไร้เทียมทาน เวลา ๗ ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	สาระการเรียนรู้	เวลา ๘(ชม.)
แผนที่ ๑	การอ่านในใจ	การอนในใจ ผู้อ่านต่องใชสมาธิในการอ่าน และผู้อ่านพิจารณาจะทำให้ตอบคำถาม และลำดับเหตุการณ และสรุปเรื่องพร่อมทั้งขอคิดจากเรื่องที่อ่าน	๑
แผนที่ ๒	การเขียนเรื่องจากจินตนาการ	การเขียนเรื่องจากจินตนาการให้เกิดทักษะการเขียนที่สอดคล้องกับศิลปะทางภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น และนำไปใชให้ถูกต่อง	๑
แผนที่ ๓	การวิเคราะห์บทเรียน	การวิเคราะห์เรื่อง เป็นการพิจารณาสวนต่าง ๆ ของเรื่อง เชน ขอเท็จจริงและขอคิดเห็น สวนดีและสวน บกพรองของเนื้อเรื่อง จุดประสงคของผู้แต่ง ความเหมาะสมในการใชคำ ประโยค ข้อความ สรุปขอคิดที่ได้จากเรื่อง สามารถนำความรูที่ได้รับ ไปใชประโยชนในชีวิตประจำวัน	๑
แผนที่ ๔	การอ่านเสริมบทเรียน	การอ่านเสริมบทเรียน ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู ความบันเทิง และขอคิดจากการอ่าน และสามารถเลือก หนังสืออ่านได้ตรงตามความต่องการ นอกจากนี้ที่สำคัญ คือสามารถนำความรูที่ได้รับจากการอ่านมาปรับใชให เป็นประโยชนในชีวิตประจำวันได้	๑
แผนที่ ๕	คำควบกล้ำ	คำควบกล้ำคือคำที่ออกเสียงพยัญชนะตนพรอมกันทั้ง ๒ คำ หรือออกเสียงเป็นเสียงพยัญชนะตัวอื่นผู้เรียนต่องเรียนรูเรื่องการออกเสียงและการเขียนคำควบกล้ำที่ถูกตองเพื่อเป็นพื้นฐานในการใชภาษาและทำ ใหการ สื่อสารมีประสิทธิภาพ	๑
แผนที่ ๖	อักษรนำ	อักษรนำคือกฎเกณฑทางหลักภาษาอีกประเภทหนึ่ง ที่ทำให กระบวนการอ่านเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจาก รูปลักษณอักษรที่ปรากฏ ผู้เรียนตองเรียนรูกฎเกณฑเหลานี้อย่างละเอียด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร	๑
แผนที่ ๗	อักษรสามหมู่	อักษรสามหมู คือ การแบงระดับพื้นเสียงของพยัญชนะไทยตามฐานที่เกิดเสียง หรือเรียกอีกอย่างว่าไตรยางศ เพื่อใหเกิดความสะดวกในการผันเสียงวรรณยุกต์ ผู้เรียนต่องเรียนรูกฎเกณฑที่เกี่ยวของเพื่อใหการสื่อสารม ประสิทธิภาพ	1
แผนที่ ๘	คำที่มีไม้ทัณฑฆาตกำกับ	การรูหลักเกณฑทางภาษาเรื่องการอ่าน การเขียนคำ รูจักใชคำใหถูกต่องตามความหมาย และถูกตองตามหนาที่ของประโยค ช่วยให้ใชภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๑

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์อุบลราชธานี

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด		สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะ	ภาระงาน/ชิ้นงาน	การวัดประเมินผล	เวลา
		ระหว่างทาง	ปลายทาง						
แผนที่ ๑	คำพังเพยและสุภาษิตให้ข้อคิดสอนใจ	ท.๑.๑ ป.๔/๓ ท.๒.๑ ป.๔/๓ ท.๓.๑ป.๔/๓ ท.๔.๑ ป.๔/๔ ท.๕.๑ป.๔/๔	ท.๒.๑ ป.๔/๒	เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ	๑. ใช้สำนวนหรือคำพังเพยได้ถูกต้อง ๒. นำสำนวนหรือคำพังเพยไปแต่งเป็นประโยคชนิดต่างๆ ได้	-ความสามารถในการสื่อสาร -ความสามารถในการเขียน -ความสามารถในการคิดขั้นสูง -ความสามารถในการแก้ปัญหา -ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	- หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปที่ ๔ - แบบฝกหัด รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ทักษะภาษา ชั้นประถมศึกษาปที่ ๔	๑. วิธีการประเมิน - สังเกตพฤติกรรม - ตรวจแบบฝึกหัด ๒. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน - แบบการสังเกตพฤติกรรม - แบบฝึกหัด ๓. เกณฑ์การประเมิน - นักเรียนผ่านเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรม ร้อยละ ๗๕ – ๘๐ นักเรียนผ่านเกณฑ์การทแบบฝึกหัด ร้อยละ ๗๕ – ๘๐	๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔**

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คำพังเพยและสุภาษิตให้ข้อคิดสอนใจ

เรื่อง เรียนรู้เรื่องคำพังเพยและสำนวน **เวลา ๒ ชั่วโมง**

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ. .....

แผนผังความคิดประจำหน่วยการเรียนรู้

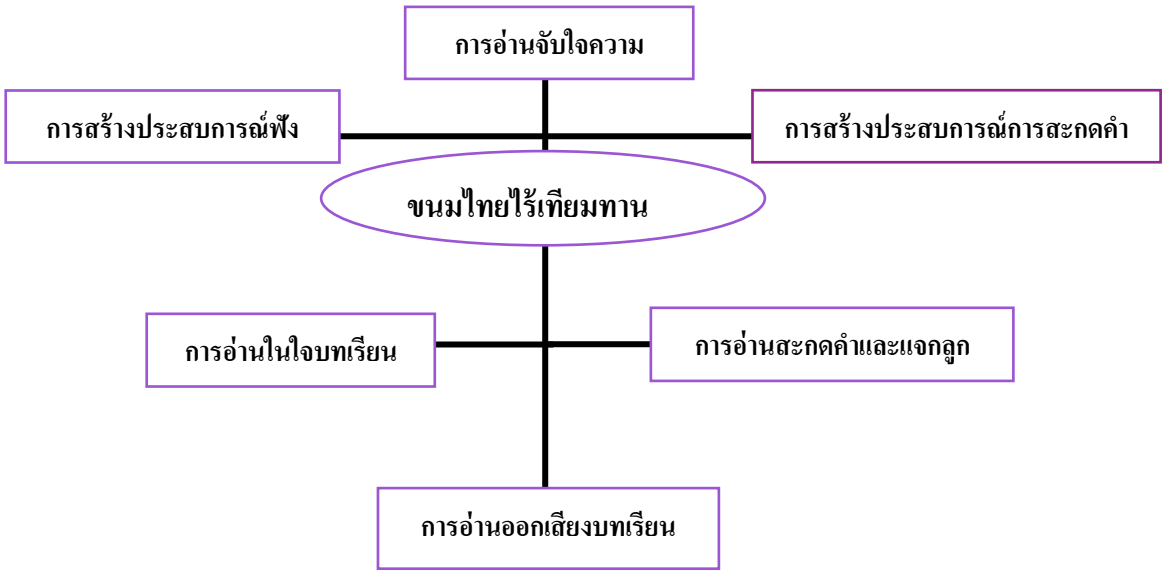

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ ๔ : หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วย

เมื่อเรียนจบหน่วยนี้ ผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถต่อไปนี้

๑. สะกดคำและบอกความหมายของคำในบริบทต่างๆ
๒. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค
๓. ใช้พจนานุกรมค้นหาความหมายของคำ
๔. แต่งประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา
๕. แต่งบทร้อยกรองและคำขวัญ
๖. บอกความหมายของสำนวน
๗. เปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาถิ่นได้

คุณภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

๑. ใช้สำนวนหรือคำพังเพยได้ถูกต้อง

๒. นำสำนวนหรือคำพังเพยไปแต่งเป็นประโยคชนิดต่างๆ ได้

ขอบข่ายสาระการเรียนรู้แกนกลางรายวิชา ภาษาไทย

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๔.๑

๑. จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

๒. พูดสรุปความจากการฟังและดู

๓. พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

๔. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

๕. เปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาถิ่นได้

สาระพื้นฐาน

การใช้สำนวนหรือคำพังเพย

ความรู้ฟังแน่นติดตัวผู้เรียน

สำนวนภาษาเป็นถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนที่สั้น กะทัดรัด มีคติเตือนใจ มีความสละสลวยไพเราะและเห็นภาพชัดเจน

พฤติกรรมความพอเพียง

๑. ความพอเพียงด้านตนเอง มีความสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

๒. มีความพอเพียงด้านสังคม ดำเนินชีวิตตามกฎเกณฑ์ของสังคม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๓. ความพอเพียงด้านทรัพยากร ใช้ทรัพยากรที่อยู่อย่างคุ้มค่า ตามปรัชญาหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๔. ความพอเพียงด้านภูมิปัญญา สามารถนำความรู้ที่ได้จากเรื่อง การอยู่ร่วมกัน และทำงานร่วมกับผู้อื่นประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กระบวนการเรียนรู้

๑. ครูให้นักเรียนแข่งขันกันเขียนสำนวนหรือคำพังเพย บนกระดานดำ

๒. นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง สำนวนหรือคำพังเพยจากใบความรู้หรือจากหนังสือภาษาไทยชุดภาษาพาที แล้วช่วยกันสรุปลักษณะของสำนวนหรือคำพังเพย เพื่อให้ได้ว่าเป็นคำที่มีความหมายให้ข้อคิดคติเตือนใจ

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม สมาชิกตามความเหมาะสม แล้วให้ช่วยกันค้นหาสำนวนหรือคำพังเพยจากบทเรียน เรื่องขนมไทยไร้เทียมทานและจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือหนังสืออื่นๆ โดยให้เขียนประโยคที่มีสำนวนหรือคำพังเพย ลงในใบงานพร้อมขีดเส้นใต้สำนวนหรือคำพังเพย และบอกความหมายคำหรือสำนวนนั้นด้วย

๔. แต่ละกลุ่มออกมารายงานการค้นคว้าหน้าชั้นเรียน เสร็จแล้วส่งรายงานให้ครูตรวจ

๕. แต่ละคนนำสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยไปแต่งเป็นประโยคชนิดต่างๆ แล้วส่ง ครูตรวจถ้าผิดพลาดครูส่งคืนให้ไปแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วรวบรวมผลงานทั้งหมดเป็นเล่ม เพื่อใช้เป็นสมุดสำหรับการอ่านประจำชั้นต่อไป

๖. นักเรียนร่วมกันสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยในรูปของแผนที่ความคิด

๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำใบงาน

๘. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน

สื่อการเรียนการสอน

๑. ประเภทสื่อ

- หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ชุดภาษาพาที
- แบบฝึกหัดทักษะภาษา ชุดภาษาเพื่อชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
- ใบความรู้
- ใบงาน

๒. วัสดุ / อุปกรณ์

- หนังสือพิมพ์หรือเอกสารตำราอื่นๆ
- กระดาษเขียนรายงาน

๓. แหล่งการเรียนรู้

- ครู ผู้ปกครอง
- ห้องสมุด

การวัดประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

๒. ประเมินการอ่าน

๒. เครื่องมือการวัดและประเมินผล

๑. แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียน

๒. แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่าน

๓. เกณฑ์การประเมิน

๑ การประเมินพฤติกรรมการเรียน

๕ - ๔	หมายถึง	ระดับ	ดีมาก
๓ – ๒	หมายถึง	ระดับ	พอใช้
๑ - ๐	หมายถึง	ระดับ	ปรับปรุง

๒. สังเกตพฤติกรรมการอ่าน

๕	หมายถึง	ระดับ	ดีมาก
๔	หมายถึง	ระดับ	ดี
๓	หมายถึง	ระดับ	ปานกลาง
๒	หมายถึง	ระดับ	พอใช้
๑ – ๐	หมายถึง	ระดับ	ปรับปรุง

กิจกรรมเกมการศึกษา สาระที่ควรเรียนรู้ สำนวนไทยใครก็รู้

ขั้นสอน

๑. แนะนำการเล่นเกมส์ กติกาของเกมส์

๒. แจกแผ่นกระดาษ ให้นักเรียน ศึกษาแบบกลุ่ม

๓. ครูอ่านคำใบ้สำนวนสุภาษิต และให้นักเรียนตอบใส่กระดาษเป็นกลุ่ม

๔. รู้ที่มาของสำนวนไทย

๕. ครูเฉลยและให้นักเรียนร่วมกันศึกษากล่องสำนวนไทยที่ครูเตรียมให้

การเล่นเกมส์มีประโยชน์อย่างไร

เพื่อฝึกสมาธิ

เพื่อฝึกทักษะประสาทสัมผัสทางการมอง

เพื่อฝึกทักษะประสาทสัมผัสทางการฟัง

เพื่อฝึกทักษะในการจำ

นักเรียนสนุกสนานไม่เครียดและสามารถเรียนรู้ได้เร็ว

คำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง สำนวนไทย

การวัดและประเมินผล

ประเมินผล

๑. สังเกตุว่านักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องของ สำนวนไทย

๒. สังเกตกระบวนการแก้ไขปัญหา

๓. สังเกตการใช้ทักษะทางสติปัญญา เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ

๔. สังเกตการแสดงความเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน และรู้จักการรอคอย ในจณะเล่นเกมส์

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

๑) หนังสือเรียน ภาษาไทย ป.๔

๒) กล่องสำนวนไทย

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน

คำชี้แจง : พิจารณาใส่คะแนน (๕, ๔, ๓, ๒, ๑) ลงในช่องว่างให้ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน
เกณฑ์การให้คะแนน ๕ - ๔ = ดีมาก ๓ - ๒ = พอใช้ ๑ - ๐ = ปรับปรุง
เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ (ไม่น้อยกว่า ๑๐ คะแนน)

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการสังเกต					เกณฑ์การประเมิน	
		ความถูกต้องของผลงาน	ความรับผิดชอบต่องาน	มีความขยัน ความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน	มีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน	คะแนนรวม		
		๕	๕	๕	๕	๒๐	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑	เด็กชายฐิติภัทร พินธุรักษ์	๔	๔	๔	๔	๑๖	✓	
๒	เด็กชายสุรเชษฐ์ สีบัว	๔	๔	๔	๔	๑๖	✓	
๓	เด็กชายชนนน ด่านปรีชา	๓	๔	๔	๔	๑๕	✓	
๔	เด็กชายณัฐพัฒน์ จันทร์ส่อง	๓	๔	๔	๔	๑๕	✓	
๕	เด็กชายวิลเลี่ยน นามแดง	๔	๔	๔	๔	๑๖	✓	
๖	เด็กชายภูวนนท์ วิชัยศร	๔	๔	๔	๔	๑๖	✓	
๗	เด็กชายกิตติชัย คูณดี	๓	๔	๔	๔	๑๕	✓	
๘	เด็กชายบัณฑิต ศิลปศาสตร์	๕	๔	๔	๔	๑๗	✓	
๙	เด็กชายรัชพล มะลิสา	๓	๔	๔	๔	๑๗	✓	
๑๐	เด็กหญิงปิยะวดี บุญวัง	๕	๔	๔	๔	๑๗	✓	
๑๑	เด็กหญิงวรรณวิสา จินามณี	๕	๔	๔	๔	๑๗	✓	
๑๒	เด็กหญิงภรณ์ชนก บุตรวงศ์	๓	๔	๔	๔	๑๕	✓	
๑๓	เด็กหญิงณัฐวรา ชุมนวน	๔	๔	๔	๔	๑๖	✓	
๑๔	เด็กหญิงชุติมา นันตะบุตร	๕	๔	๔	๔	๑๗	✓	
๑๕	เด็กหญิงสุชานาถ คืนกระโทก	๓	๔	๔	๔	๑๕	✓	
๑๖	เด็กหญิงนภัสพร เนื่องเฉลิม	๕	๔	๔	๔	๑๗	✓	
๑๗	เด็กหญิงสุณิสา วงค์กลาง	๓	๔	๔	๔	๑๕	✓	

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
(นางสาวสุภาวลัย สร่างโศก)

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการเรียน

เกณฑ์การประเมิน	**ระดับคะแนน**		
	๔ - ๕ = ดีมาก	๓ - ๒ = พอใช้	๐ – ๑ = ปรับปรุง
๑. สนใจร่วมกิจกรรม	กระตือรือร้นสนใจร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้	กระตือรือร้นสนใจร่วมกิจกรรม	ร่วมกิจกรรมเมื่อได้รับคำสั่งหรือถูกบังคับ
๒. มีความสนใจในเรื่องที่เรียน	มีความกระตือรือร้นปฏิบัติในเรื่องที่เรียน สนใจศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลนำไปปฏิบัติพร้อมทั้งชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม	สนใจศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเองและนำไปปฏิบัติ	ปฏิบัติตนในเรื่องที่เรียน ศึกษาค้นคว้าเมื่อได้รับคำสั่ง
๓. กล้าแสดงออก	มีความกระตือรือร้น กล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้	มีความกระตือรือร้น กล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรม	ร่วมกิจกรรมเมื่อได้รับคำสั่งหรือถูกบังคับ
๔. ตอบคำถามและแสดงเหตุผล	ตอบคำถามและแสดงเหตุผลได้ต่อเนื่องครบถ้วนสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดและตอบคำถามได้ถูกต้อง	ตอบคำถามและแสดงเหตุผลได้ต่อเนื่องครบถ้วนสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด	ตอบคำถามได้ต่อเนื่องครบถ้วนสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดแต่ยังไม่สามารถแสดงเหตุผลประกอบได้
๕. มีความสามัคคี	กระตือรือร้นศึกษา ค้นคว้าทำงานด้วยความชื่นชอบ สนุก สนาน และสามารถชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม	ศึกษา ค้นคว้าทำงานตามที่ผู้อื่นบอกหรือทำตามคำชักชวนของเพื่อน	ศึกษา ค้นคว้าทำงานเมื่อได้รับคำสั่งหรือถูกบังคับ

นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง สำนวนหรือคำพังเพยจากใบความรู้หรือจากหนังสือภาษาไทยชุดภาษาพาที แล้วช่วยกันสรุปลักษณะของสำนวนหรือคำพังเพย เพื่อให้ได้ว่าเป็นคำที่มีความหมายให้ข้อคิดคติเตือนใจ

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม สมาชิกตามความเหมาะสม แล้วให้ช่วยกันค้นหาสำนวนหรือคำพังเพยจากบทเรียน เรื่องขนมไทยไร้เทียมทานและจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือหนังสืออื่นๆ โดยให้เขียนประโยคที่มีสำนวนหรือคำพังเพย ลงในใบงานพร้อมขีดเส้นใต้สำนวนหรือคำพังเพย และบอกความหมายคำหรือสำนวนนั้นด้วย

. แต่ละกลุ่มออกมารายงานการค้นคว้าหน้าชั้นเรียน เสร็จแล้วส่งรายงานให้ครูตรวจ

แต่ละคนนำสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยไปแต่งเป็นประโยคชนิดต่างๆ แล้วส่ง ครูตรวจ ถ้าผิดพลาดครูส่งคืนให้ไปแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วรวบรวมผลงานทั้งหมดเป็นเล่ม เพื่อใช้เป็นสมุดสำหรับการ

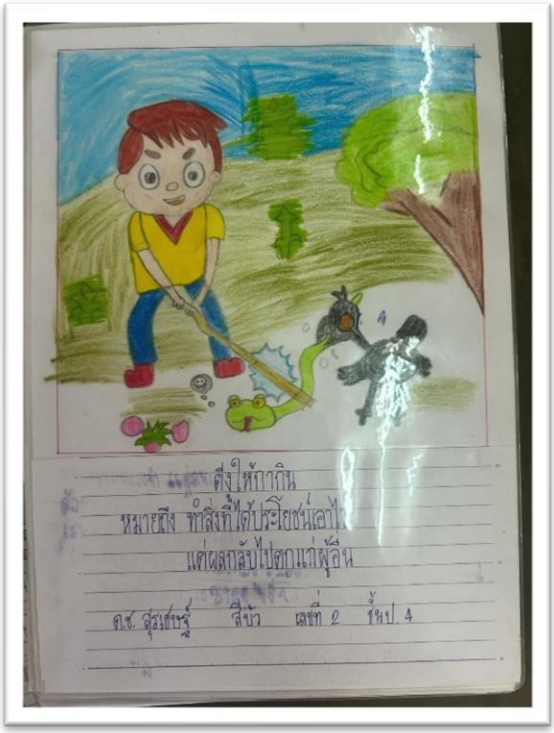
ดีจึงให้ทำกิน
หมายถึง ทำสิ่งที่ได้ประโยชน์แล้วไ
แต่ผลกลับไปตกแก่ผู้อื่น
ด.ช. สุรเชษฐ์ สีข้าว เลขที่ 2 ชั้น ป. 4

ช้างตายทั้งตัว เอาใบบ้านไ
หมายถึงทำความผิดหรือคว
ที่รู้กันว่าจะปิดอย่างไรก็ไม่มิด
เด็กชายคชรัชพล มะลิลา ป.4/1 19

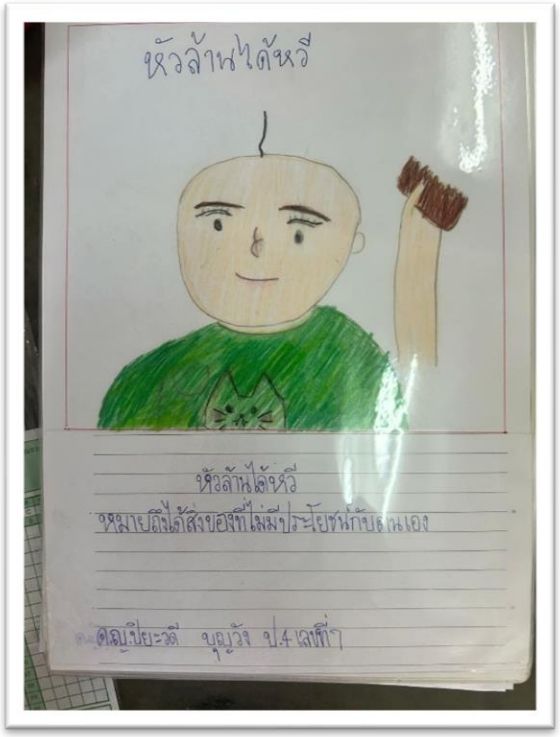

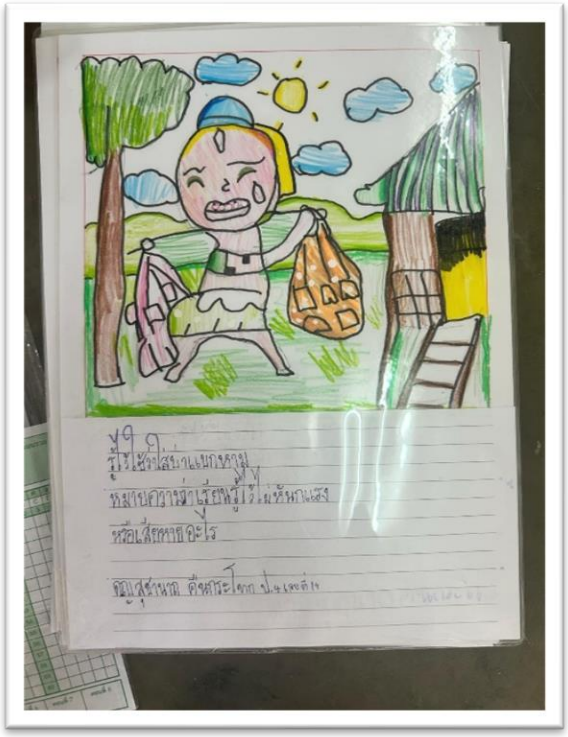

นักเรียนร่วมกันสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยในรูปแบบวาดภาพในกระดาษ A๔

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ

☐ แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้องสอดคล้องกับทุกองค์ประกอบเห็นควรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ เห็นควรปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในเรื่อง

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

☐ อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ ไม่อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางกฤติยา สีหา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบ

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

บันทึกผลหลังจากการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(นางสาวสุภาวลัย สร่างโศก)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนเมืองอุบล

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม นางอรัญญา ไชยชนะ ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

๒. ชื่อนวัตกรรม การพัฒนากระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอน (๕E) บูรณาการแนวคิด STEAM ศึกษา

๓. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

(√) นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

การศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๒๑ ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ผู้สอนจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ ๒๑ ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ ๒๐ และ ๑๙ โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้(Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ นี้มีความรู้ความสามารถและทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นวิธีการจัดการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และกระบวนการทางความคิด ค้นพบความรู้หรือแนวทางวิทยาศาสตร์และกระบวนการทางความคิด ค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้เอง และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ส่วนผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ หลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตามความสามารถและความถนัดของตนเองอย่างเป็นอิสระ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และกระบวนการวิจัยที่มีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้า โดยมีผู้สอนเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจะให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าทดลอง ระดมสมอง ศึกษาใบความรู้อื่นๆ ผู้สอนจะเป็นผู้คอยช่วยเหลือการตรวจสอบความรู้ใหม่ๆ ซึ่งอาจกระทำได้ทั้งการตรวจสอบกันเองระหว่างกลุ่ม หรือผู้สอนช่วยเหลือในการตรวจสอบความรู้ใหม่ๆ กิจกรรมการเรียนรู้แบบ ๕E ขึ้นจะช่วยเสริมสร้างพลัง

ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มขีดความสามารถ โดยประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นบรรยากาศในการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด ทุกคนมีโอกาสใช้ความคิดอย่างเต็มศักยภาพ

เมื่อทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียน และบทบาทของครูเปลี่ยนแปลงไป กระบวนการจัดการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่จะส่งเสริมการเรียนในรูปแบบใหม่ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ห้องเรียนแบบเดิมที่ครูยืนสอนหน้าชั้นเรียน และผู้เรียนนั่งเรียงแถวหน้ากระดานเพื่อ “ฟัง”ครูสอน จึงต้องเปลี่ยนเป็นพื้นที่สำหรับการ “ลงมือทำ” (Learning by Doing)

STEM ศึกษา เป็นกระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระวิชา (Interdisciplinary Integration) ของ ๔ ศาสตร์สาขาได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science: S), เทคโนโลยี (Technology: T), วิศวกรรมศาสตร์ (Engineer: E) และคณิตศาสตร์ (Mathematics: M) ผ่านการนำจุดเด่น หรือแกนกลางตลอดจนเทคนิควิธีการสอนของแต่ละสาขาวิชาผสมผสานกันให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เกื้อหนุนและช่วยเหลือกัน ช่วยให้เกิดการตกผลึกหรือการรับรู้เชิงลึกหรืออย่างผสมผสานกันที่มักช่วยให้เกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดแล้วได้แนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ตลอดจนเป็นการคิดอย่างรอบด้าน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นการเชื่อมโยงหรือแนวทางใหม่ ๆ ต่างที่สามารถตอบโจทย์ปัญหาหรือสิ่งต่างๆ ได้อย่างดีขึ้น

ข้าพเจ้าได้นำแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้บูรณาการแนวคิด STEM ศึกษาไว้ด้วยกัน และได้เพิ่มการบูรณาการศิลปะ (ART) เข้าไปเพื่อให้การพัฒนาผู้ได้เรียนได้มีพัฒนาการสมองให้สามารถทำงานร่วมกันได้ จึงเป็นที่มาของการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ด้วยการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอน (๕E) บูรณาการแนวคิด STEAM ศึกษา ของ ๕ ศาสตร์สาขา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science: S), เทคโนโลยี (Technology: T), วิศวกรรมศาสตร์ (Engineer: E), ศิลปะ (Art: A) และคณิตศาสตร์ (Mathematics: M)

ข้าพเจ้าเป็นครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ พบว่าผู้เรียนขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการได้สำเร็จ ขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอน ๕E และ STEAM ศึกษาซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) โดยมีรากฐานสำคัญมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget’s Theory of Cognitive Development) ซึ่งอธิบายว่า พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวทางกระบวนการดูดซึม (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation)พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมทราบข้อมูลหรือประสบการณ์เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หากไม่สามารถสัมพันธ์กันได้จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (Disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาพให้อยู่ในสภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา เพียเจต์เชื่อว่า คนทุกคนจะมีพัฒนาเชาว์ปัญญาเป็นลำดับขั้นจากการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการคิดเชิงตรรกะ และคณิตศาสตร์รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ทางสังคม วุฒิภาวะและกระบวนการพัฒนาความสมดุลของบุคคลนั้น

ด้วยความสำคัญของการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนารูปแบบการสอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอน (๕E) บูรณาการแนวคิด STEAM ศึกษา

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ตัวกลางของแสง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในการสร้างหุ่นเงา เพื่อนำเสนอประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของจังหวัดอุบลราชานี

๗.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๗ คน โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องตัวกลางของแสงสูงขึ้น

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ผู้เรียนร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๙.๒ เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ตัวกลางของแสงสูงขึ้นในระดับดี

ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในระดับดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

๑๐.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษามักเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเองประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการโดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซากและเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญหลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, ๒๕๔๘ : ๑๒๕)

๒. ทฤษฎีสรรคนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้นี้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วย

ตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วราวงศ์, ๒๕๔๓: ๗๘)

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ ๓-๖ คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒: ๔๖)

๔. ทฤษฎีโซเชียลคอนสตรัคติวิซึ่ม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับ การสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่รียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, ๒๕๕๙: ๘๙)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๐) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๔) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๒ : ๔) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้ง ด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๑) ได้สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

๑. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

๒. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

๓. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

๔. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

๕. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจาก การเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๒๒) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีดังนี้

๑. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

๒. ผู้เรียนมีส่วนรวมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด

๔. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า

๕. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น

๖. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน

๗. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๐ : ๒๒) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง

๒. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง

๓. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน

๔. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง

๕. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด

๖. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

๑๐.๒ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปนัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อขจัดการตัดสินที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะเต็มไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Dialogue เช่น ห้าปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครู ตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมีกิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้างานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งานพัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็นอะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของเป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อมอยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๐.๓ การเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอน (The ๕ E's of Inquiry-Based Learning)

เป็นรูปแบบของการเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ โดยการแสวงหาและศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ของตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยศาสตร์ ซึ่งมีครูผู้สอนคอยอำนวยการและสนับสนุน ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้ตัวเอง และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ หลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง ตามความสามารถและความถนัดของตนเองอย่างเป็นอิสระ ทำให้ การเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอนนี้ นับได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนามาจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่เชื่อว่า การเรียนรู้นั้น เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง โดยการนำเอาประสบการณ์หรือสิ่งที่พบเห็นมาเชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างเป็นความเข้าใจของตนเอง และด้วยความเชื่อนี้ทำให้ทฤษฎีนี้ถูกนำมาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความรู้ของผู้เรียน เป็นรูปแบบการเรียนที่พานักเรียนไปสู่การพิจารณาข้อโต้แย้งและข้อสงสัยต่างๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดประเด็นคำถามที่ต้องการสำรวจตรวจสอบ และจะเป็นกระบวนการเช่นนี้ต่อเนื่องกัน

ไปเรื่อยๆ จนเรียกได้ว่าเป็น วัฏจักรการสืบเสาะ (Inquiry cycle) ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการหาความรู้ตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ทั้ง ๕ ขั้นตอนนั้น มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

๑.การสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นนี้เป็นของการนำเข้าสู่บทเรียนหรือนำเข้าสู่ เรื่องที่อยู่ในความสนใจที่เกิดจากข้อสงสัย โดยครูผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนหรือเนื้อหาใหม่ๆ ซึ่งความสนใจใคร่รู้นั้น อาจมาจากความสนใจของนักเรียนเอง การอภิปรายกลุ่ม หรือจากการนำเสนอของครูผู้สอนก็ได้ แต่จะต้องเป็นเรื่องที่นักเรียนยอมรับโดยไม่มีการบังคับ หลังจากนั้น เมื่อได้ข้อคำถามที่น่าสนใจแล้ว ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกัน กำหนดขอบเขตและแจกแจงรายละเอียดของเรื่องที่จะศึกษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยใช้การรับรู้จากประสบการณ์เดิมรวมกับการศึกษาเพิ่มเติมจากจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประเด็นที่จะศึกษา และมีแนวทางในการสำรวจตรวจสอบมากยิ่งขึ้น

๒.การสำรวจและค้นหา (Exploration)

เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างถ่องแท้แล้ว ครูผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสำรวจ การสืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ การทดลอง และการจำลองสถานการณ์ เป็นต้น เพื่อตรวจสอบสมมุติฐานและให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการอธิบายและสรุป

๓. การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)

เมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอแล้ว ครูผู้สอนจะต้องให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผล เพื่อสรุปผลและนำเสนอผลที่ได้ในรูปต่าง ๆ เช่น การบรรยายสรุป การสร้างแบบจำลอง การวาดภาพ หรือ การสรุปเป็นตารางหรือกราฟ ซึ่งผลสรุปที่ได้นั้น จะต้องสามารถอ้างอิงความรู้ มีความสมเหตุสมผล และมีหลักฐานที่เชื่อถือได้

๔.การขยายความรู้ (Elaboration)

เป็นขั้นของการนำความรู้ที่ได้จากขั้นก่อนหน้านี้ มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือใช้อธิบายถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์เกี่ยวข้อง โดยครูผู้สอนอาจจัดกิจกรรมและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ตั้งคำถามจากการศึกษาเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้น

๕.การประเมินผล (Evaluation)

เป็นขั้นของการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การทำข้อสอบ การทำรายงานสรุป หรือการให้นักเรียนประเมินตัวเอง เป็นต้น เพื่อตรวจสอบนักเรียนว่ามีความรู้ที่ถูกต้องมากน้อยเพียงไรจากการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ดังกล่าว ครูผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียน วิเคราะห์วิจารณ์และคิดพิจารณาความรู้ที่ได้ให้รอบคอบ โดยมีครูผู้สอนช่วยตรวจสอบและปรับปรุงความรู้ที่นักเรียนได้รับนั้นให้ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับความรู้เดิมของนักเรียนมากยิ่งขึ้น และนำนักเรียนไปสู่คำถามที่ต้องการการสำรวจตรวจสอบต่อไปอย่างต่อเนื่อง

การเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอนนั้น นับว่าเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ดีที่สุดในการจัดการเรียนการสอน STEM เพราะจะนำพานักเรียนเข้าร่วมการสำรวจ อธิบายอย่างละเอียดและประเมินผล เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับกลยุทธ์การสอนที่แตกต่างกันได้ ช่วยให้ครูวิทยาศาสตร์สามารถอำนวยการสอนและสนับสนุนผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมได้หลากหลายมากขึ้น ซึ่งเมื่อเทียบกับรูปแบบการสอนแบบ

ดั้งเดิม การเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอนจะให้ประโยชน์มากกว่าเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์

๑๐.๔ STEM ศึกษา

การเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอน นับเป็นการเรียนการสอน ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผล เพื่อทำให้ค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง จึงนับได้ว่าการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอนนั้น เป็นการเรียนการสอนที่เน้นองค์ความรู้ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตท่ามกลางการกระแสเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันได้

สะเต็ม (STEM) เป็นคำย่อจากภาษาอังกฤษของศาสตร์ ๔ สาขาวิชา คือ S มาจากคำว่า วิทยาศาสตร์ (Science) T มาจากคำว่า เทคโนโลยี (Technology) E มาจากคำว่า วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และ M มาจากคำว่า คณิตศาสตร์ (Mathematics) หมายถึงองค์ความรู้ ทางวิชาการของศาสตร์ทั้งสี่สาขาที่มีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งในโลกของความเป็นจริงต้องอาศัยองค์ความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันในการดำเนินชีวิตและการทำงาน โดย STEM มีจุดเริ่มต้นมาจากสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (National Saence Foundation: NSF) ซึ่งหมายถึงโครงการที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์

สะเต็มศึกษา (STEM Education) คือ การจัดการศึกษาที่บูรณการความรู้ใน ๔ สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และ คณิตศาสตร์เข้าด้วยกัน โดยนำจุดเด่นของธรรมชาติตลอดจนวิธีการสอนของแต่ละสาขาวิชามาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การปฏิบัติให้เห็นจริงควบคู่กับการพัฒนาทักษะการคิดคำถาม การแก้ปัญหาและการคันคว้าข้อมูลวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ ๆ และนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของชาติ ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ยุทธศาสตร์สำคัญในการจัดการเรียนของสะเต็มศึกษา

การจัดการเรียนรู้ของสะเต็มศึกษาในประเทศไทย จะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องวางยุทธศาสตร์สำคัญ ไว้ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรมีบทบาทเข้ามาร่วมจัด "สะเต็มศึกษา " รัฐควรออกมาตรการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สะเต็ม หรือสะเต็มศึกษา และภาคเอกชนควรสนับสนุนสะเต็มศึกษาโดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility : CSR)

๒. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาในชีวิตจริง ทั้งในและนอกห้องเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา

๓. การพัฒนาครูและบุคลากรสะเต็ม ให้สามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาไปสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ครูควรได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม และมีโอกาสรับคำแนะนำจากผู้ประกอบอาชีพที่มีความเชี่ยวชาญด้านสะเต็ม ซึ่งเรียกผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ว่า "ทูตสะเต็ม" (STEM Ambassador)

๔. การปรับเปลี่ยนการประเมินในโรงเรียน และระดับชาติ ให้สอดคล้องกับสะเต็มศึกษา โดยมุ่งเน้นการประเมินความรู้ ควบคู่ไปกับทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี และพัฒนาระบบการประเมินให้ครอบคลุมการวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาในชีวิตจริงปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการเรียนการสอนทางด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี กล่าวคือ จำนวนผู้เรียนสายวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีลดลงตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ประกอบกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ บ่งชี้ว่าการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในระดับโรงเรียนนั้นต้องมีการปรับปรุงคุณภาพให้มากขึ้น ดังนั้น "สะเต็มศึกษา" (STEM Education) จึงเป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยให้พัฒนาไปได้

๑๐.๕ STEAM ศึกษา

การจัดการเรียนการสอนแบบ STEM ศึกษาเน้นเฉพาะทักษะทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์ที่ยากเพื่อขับเคลื่อนความก้าวหน้าหรือสร้างแนวคิดใหม่ การนำศาสตร์ทางศิลปะ มาบูรณาการกับ STEM ศึกษา เป็น STEAM นักเรียนใช้ประโยชน์จากทักษะทั้งที่ยากและอ่อนในการแก้ปัญหาศึกษาจะเป็นการบูรณาการศาสตร์วิชา ๔ ศาสตร์เข้ามา แต่ว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การพัฒนาข้อมูลต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว สามารถสืบค้นได้ง่ายมากขึ้น แต่การพัฒนาทักษะสร้างสรรค์และความรู้ด้านศิลปะ เช่น การออกแบบ การเขียน และประวัติศาสตร์ ช่วยให้แก้ปัญหาด้วยวิธีที่สร้างสรรค์มากขึ้น ทักษะทางสังคมบางประการที่คอมพิวเตอร์ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในที่ทำงาน ได้แก่ การทำงานเป็นทีม ความร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ และการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

STEAM เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการออกแบบคลาสที่ควบรวมความรู้ ๕ ด้านสำคัญ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรม (Engineering) ศิลปะ (Arts) และ คณิตศาสตร์ (Mathematics)

หลักการเรียนรู้แบบ STEAM

จุดมุ่งหมายของการศึกษาแบบ STEAM คือ การตั้งคำถาม (Inquiry) การทำงานร่วมกัน (Cooperation) และการเน้นการเรียนรู้ตามกระบวนการ (Emphasis on Process-based Learning) มีหลักการในการสร้างห้องเรียนแบบ STEAM ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๑. จุดมุ่งหมาย (Focus)

ในขั้นตอนแรก ให้กำหนดคำถามที่สำคัญที่ต้องการจะหาคำตอบ หรือกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไข สิ่งที่สำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้คือการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและเกี่ยวข้องกับเนื้อหา STEAM ที่เลือก

๒. รายละเอียด (Detail)

มองหาต้นเหตุหรือส่วนประกอบที่ส่งผลต่อคำถามหรือปัญหาที่ต้องการค้นคว้า ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะสามารถสังเกตความสัมพันธ์ของปัญหากับปัจจัยอื่น ๆ และนักเรียนจะเริ่มค้นพบข้อมูลพื้นฐาน ทักษะ และกระบวนการที่ต้องใช้ในการตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหา

๓. การค้นคว้า (Discovery)

ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่นักเรียนทำการค้นคว้าข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับคำถามหรือปัญหา การค้นหาแนวทางการแก้ไขเป็นไปได้ในปัจจุบัน รวมไปถึงคำตอบที่ไม่ได้ผลที่เคยมีอยู่แล้ว

คุณครูใช้โอกาสนี้การวิเคราะห์นักเรียนว่ายังขาดทักษะหรือกระบวนการด้านใด และสอนทักษะนั้นอย่างเจาะจง

๔. การประยุกต์ (Application)

หลังจากที่นักเรียนได้เจาะลึกปัญหาหรือคำถาม รวมไปถึงวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาแล้ว นักเรียนจะได้เริ่มลงมือจริงในการสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหาขึ้นมาด้วยตัวเองหรือตอบคำถามของตัวในขั้นตอนนี้ โดยใช้ความรู้และทักษะที่ได้เรียนรู้จากขั้นตอนการค้นคว้า นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนนี้

๕. การนำเสนอ (Presentation)

เมื่อได้ข้อสรุปของการค้นคว้าแล้ว ถึงเวลาที่นักเรียนจะต้องนำเสนอผลงาน สิ่งสำคัญในการนำเสนอคือการรับฟังความคิดเห็นหรือคำติชมเพื่อนำไปปรับปรุง และการนำเสนอยังเป็นวิธีที่ช่วยให้นักเรียนได้นำเสนอมุมมองของนักเรียนเกี่ยวกับคำถามหรือปัญหาที่เลือก ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะได้เรียนรู้การนำข้อคิดเห็นมาปรับใช้และเรียนรู้การให้และรับข้อมูล

๖. การเชื่อมโยง (Link)

ขั้นตอนสุดท้ายนี้ นักเรียนจะได้วิเคราะห์ผลงานตัวเองด้วยตัวเอง นำข้อคิดเห็นที่ได้รับมาปรับใช้และพัฒนาเพื่อให้ได้คำตอบหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดียิ่งขึ้น

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจัดกลุ่ม จำนวน ๓ กลุ่ม ตามผลการประเมินการ

๒. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐) และศึกษาแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในการอ่าน การเขียนอย่างเหมาะสมกับระดับชั้น

๓. ศึกษาวิธีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะแสวงหาความรู้ ๕E บูรณาการร่วมกับการสอนแบบ STEAM ศึกษา

๔. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

๕. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะแสวงหาความรู้ (๕E) บูรณาการร่วมกับการสอนแบบ STEAM ศึกษา เรื่อง ตัวกลางของแสง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๐ ชั่วโมง ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง แสงกับการมองเห็นวัตถุ จำนวน ๒ ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ตัวกลางของแสง จำนวน ๒ ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสง จำนวน ๒ ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ตัวกลางของแสงกับประเพณีไทย จำนวน ๒ ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง หุ่นเงาเล่าเรื่องประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา จำนวน ๒ ชั่วโมง

๖. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ

และครูวิทยาศาสตร์ และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้แบบประเมิน IOC

๗. สร้างแบบประเมินทักษะ จำนวน ๓ ชนิด เพื่อวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

- แบบทดสอบเรื่องตัวกลางของแสง ชนิดปรนัยเลือกตอบ ๓ ตัวเลือก จำนวน ๓๐ ข้อ
- แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แบบ Rubric จำนวน ๕ ชุด
- แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ

๘. ขอบเขตของการดำเนินการ

- นวัตกรรม ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ตัวกลางของแสง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
- ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดระยะเวลา ๕ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง รวม ๑๐ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยจัดในชั่วโมงสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ตามตารางสอน

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๗ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง แสงกับการมองเห็นวัตถุ - แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ตัวกลางของแสง - แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสง - แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ตัวกลางของแสงกับประเพณีไทย - แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง หุ่นเงาเล่าเรื่องประเพณีแห่เทียนพรรษา	จำนวน ๒ ชั่วโมง จำนวน ๒ ชั่วโมง จำนวน ๒ ชั่วโมง จำนวน ๒ ชั่วโมง จำนวน ๒ ชั่วโมง
๒	- แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	๕ ชุด
๓	- แบบทดสอบแบบปรนัย ๔ ตัวเลือก	๓๐ ข้อ

๑๒.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๒.๑ ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับ ดี

๑๒.๒ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

๑๒.๓ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ บาท

ที่	รายการ	จำนวน	ราคา
๑	กระดาษโปสเตอร์แข็ง	๑๐ แผ่น	๑๐๐ บาท
๒	กระดาษโปสเตอร์สีดำ A๔	๑ ห่อ	๑๕๕ บาท
๓	กระดาษการ์ดหนา ๒๑๐ แกรม	๒ ห่อ	๑๕๐ บาท
๔	กระดาษแก้วใส	๑๐ แผ่น	๑๖๐ บาท
๕	กระดาษแก้วขุ่น	๑๐ แผ่น	๕๐ บาท
๖	กระดาษกาวย่น ขนาด ๑ นิ้ว	๓ ม้วน	๗๕ บาท
๗	กระดาษกาวแลคซีน ขนาด ๑ นิ้ว	๔ ม้วน	๑๐๐ บาท
๘	กาวลาเท็กซ์	๒ ขวด	๙๐ บาท
๙	กระดาษโปสเตอร์ ๒ หน้า	๒๐ แผ่น	๑๒๐ บาท
		เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท

* ถัวจ่ายทุกรายการ

๑๔.การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องตัวกลางของแสง	ทดสอบ	แบบทดสอบเรื่องตัวกลางของแสง	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	ประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	ผ่านระดับดี
๓.เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับดีมาก

๑๕. ผลการพัฒนานวัตกรรม

๑๕.๑ ผู้เรียนมีผลการทดสอบหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน เรื่อง ตัวกลางของแสง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ สูงขึ้น

๑๕.๒ ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับมาก

๑๕.๓ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับ มาก

๑๕.๔ ได้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ตัวกลางของแสง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีคุณภาพ ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ

๑๕.๕ ได้แบบทดสอบเรื่อง ตัวกลางของแสง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีคุณภาพ ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ

ลงชื่อ .....ผู้พัฒนานวัตกรรม

(นางอรัญญา ไชยชนะ)

ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน **รหัสวิชา ว 14101**
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ตัวกลางของแสง **จำนวน 10 ชั่วโมง**
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง หุ่นเงาเล่าเรื่องประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา **เวลา 5 ชั่วโมง**
สอนวันที่ 4 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568 เวลา 10.00-12.00 น.

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ว 2.3 เข้าใจความหมายของพลังงาน การเปลี่ยนแปลงและการถ่ายโอนพลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสสารและพลังงาน พลังงานในชีวิตประจำวัน ธรรมชาติของคลื่น ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเสียง แสงและคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด ว 2.3 ป.4/1 จำแนกวัตถุเป็นตัวกลางโปร่งใส ตัวกลางโปร่งแสง และวัตถุทึบแสงจากลักษณะการมองเห็นสิ่งต่างๆ ผ่านวัตถุนั้นเป็นเกณฑ์ โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

2. สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด

ตัวกลางของแสงและวัตถุทึบแสงมีสมบัติแตกต่างกัน เราจึงนำมาใช้ประโยชน์ได้แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 นักเรียนสามารถบอกการใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสงได้ (K)

3.2 นักเรียนสามารถสื่อสารและนำความรู้เรื่องการใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

3.3 นักเรียนใฝ่เรียนรู้และมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสง

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

5.1 มีวินัย

5.2 ใฝ่เรียนรู้

5.3 มุ่งมั่นในการทำงาน

5.4 มีจิตวิทยาศาสตร์

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร (การอธิบาย การเขียน)

6.2 ความสามารถในการคิด (การสังเกต คิดวิเคราะห์ สร้างคำอธิบาย อภิปราย สื่อความหมาย)

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา (การแก้ปัญหาขณะปฏิบัติกิจกรรม)

6.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (การสืบค้นข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ)

7. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

7.1 การสังเกต

7.2 การจำแนกประเภท

7.3 การลงความหมายจากข้อมูล

7.4 การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล

7.5 การตีความหมายข้อมูลและการลงข้อสรุป

8. ทักษะในศตวรรษที่ 21

8.1 ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ

8.2 ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ

8.3 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

9. กระบวนการจัดการเรียนรู้

แนวคิด/รูปแบบการสอน/วิธีการสอน/เทคนิค : สืบเสาะหาความรู้ (5Es Instructional Model)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน: 10 นาที

1) ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการถามคำถามกับนักเรียนว่า นักเรียนนำตัวกลางของแสงและวัตถุทึบแสงมาใช้ประโยชน์อะไรในชีวิตประจำวันบ้าง (แนวคำตอบ ใช้ร่มกันแดดและใช้ผ้าม่านกรองแสงจากภายนอกเข้าสู่ภายในบ้าน)

2) ถ้าเราจะนำความรู้เรื่องตัวกลางของแสงมาใช้กับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของจังหวัดอุบลราชธานี เราสามารถจะนำไปประยุกต์ทำอะไรได้บ้าง (แนวคำตอบ ประเพณีของจังหวัดอุบลราชธานี มีงานแห่เทียนเข้าพรรษา, วันสงกรานต์, ลอยกระทง, แต่ที่เป็นเอกลักษณ์ของอุบลราชธานี คือ แห่เทียนเข้าพรรษา)

2) นักเรียนร่วมกันตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้เรื่อง การใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสงในประเพณีศิลปวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี

1. ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement): 10 นาที

1) ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์การแห่เทียนเข้าพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี แล้วตั้งคำถามว่า ต้นเทียนในการประกวดนี้มีกี่แบบ (แนวคำตอบคือ 3 แบบ คือ แบบแกะสลัก แบบติดพิมพ์และแบบโบราณ)

2) ถ้าเราจะใช้ตัวกลางของแสงมาประกอบในต้นเทียนของเรา คิดว่าเราน่าจะทำต้นเทียนแบบใด

(แนวคำตอบ แบบติดพิมพ์ เพราะว่าเทียนของเราจะเป็นแบบแบน, แบบแกะสลัก เราสามารถทำให้ต้นเทียนของเราเป็นสามมิติได้)

2. ขั้นสำรวจ (Exploration): 45 นาที

2.1 ให้นักเรียนศึกษาเรื่องเกี่ยวกับประเพณีเข้าพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี ตามใบความรู้ที่ 1 ประวัติความเป็นของประเพณีเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

2.2 แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 4-5 คน สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์จากตัวกลางของแสงโดยที่แสดงให้เห็นถึงประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาตามขั้นตอนดังนี้

1) ให้นักเรียนออกแบบเทียนพรรษาตามแนวความคิดของตนเองลงบนกระดาษแข็ง

2) ออกแบบลายเส้นบนต้นเทียนของนักเรียน

3) ฉลุ ตัดลายบนต้นเทียนของนักเรียน

4) เลือกวัสดุเช่นกระดาษแก้วใส กระดาษแล้วทึบ ติดลงบนต้นเทียนให้สวยงาม

5) ติดต้นเทียนที่ออกแบบกับไม้เสียบลูกชิ้น

2.3 ครูคอยแนะนำช่วยเหลือนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยครูเดินดูรอบ ๆ ห้องเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนซักถามเมื่อมีปัญหา

3. ขั้นอธิบาย (Explanation): 25 นาที

3.1 นักเรียนทุกคนนำเสนอผลงานด้วยการนำต้นเทียนที่ได้มาวางหน้าจอแล้วฉายแสงเพื่อให้เห็นภาพของต้นเทียนที่ออกแบบ แล้วเล่าเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำในวันแห่เทียนเข้าพรรษา หรือการเชิญชวนคนมาเที่ยวงาน

3.2 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายและหาข้อสรุปจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยใช้แนวคำถามต่อไปนี้

– ทำไมเราถึงเห็นภาพต้นเทียนมีหลายสี (เพราะมีการติดกระดาษสี ส่วนที่เห็นเป็นสีสวยงามเพราะเป็นกระดาษแก้วใส เป็นตัวกลางโปร่งใส ส่วนที่เห็นเป็นสีดำ เป็นตัวกลางทึบแสง ส่วนที่เป็นเป็นสีทึบๆเพราะเป็นตัวงกลางโปร่งแสง ซึ่งเป็นกระดาษแก้ว)

– ทำไมผลงานของนักเรียนบางคน ต้นเทียนไม่สมบูรณ์ ขาดความต่อเนื่องของลวดลาย (เพราะขาดการวางแผนว่าจะเจาะภาพส่วนใดเป็นเป็นลวดลาย บางคนออกแบบซับซ้อน ลายเล็กเกินไปทำให้เวลาเจาะกระดาษหรือ ฉลุลาย ทำให้ขาดได้)

3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยครูเน้นให้นักเรียนเข้าใจว่า วัตถุที่ทำจากตัวกลางต่างชนิดกันถูกนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การวางแผนที่ดี จะสามารถช่วยให้เราสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างสมบูรณ์และสวยงาม

4. ขั้นขยายความเข้าใจ (Elaboration): 20 นาที

4.1 ครูเชื่อมโยงความรู้อาเซียน โดยครูให้ความรู้เสริมกับนักเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเล่นหนังหรือละครเงา (Shadow Plays) ที่มีแสดงอยู่ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น

– ประเทศไทยมีการแสดงการเชิดหนังตะลุง (ในภาคอีสานเรียกว่า หนังบักตื้อ) ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงประจาท้องถิ่นอย่างหนึ่งของคนในภาคใต้การแสดงจะใช้บทร้อยกรองที่ขับร้องเป็นสาเนียงท้องถิ่น มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาผู้ชม ส่วนตัวหนังตะลุงนั้นส่วนแขนจะฉลุแยกจากส่วนลำตัว และร้อยหมุดให้ติดกัน จึงเคลื่อนไหวได้ปัจจุบันโครงการศิลปินแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปะการแสดงหนังตะลุงให้แก่คนรุ่นหลังเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่านี้ให้คงอยู่ต่อไป

5. ขั้นประเมิน (Evaluation): 15 นาที

5.1 นักเรียนแต่ละคนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีจุดใดบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือยังมีข้อสงสัย ถ้ามี ครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

5.2 นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับปัญหาการออกแบบแล้วเวลาฉลุลาย ทำไมไส้เทียนหายไป เพื่อให้ได้เข้าตรงก้นว่า เมื่อเราออกแบบแล้ว เราควรแรเงาหรือทำสัญลักษณ์ว่าส่วนใดควรจะตัดออก ส่วนใดควรจะเหลือไว้เพื่อให้เกิดลวดลายตามที่ออกแบบไว้

5.3 นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

5.4 นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสง โดยร่วมกันเขียนเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์

10. สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

10.1 หนังสือเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่มที่ 1

10.2 สื่อการเรียนรู้ PowerPoint เรื่อง การใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสง

10.3 ใบบันทึกกิจกรรม เรื่อง การใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสง

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการประเมินผลการเรียนรู้	**วิธีการวัด**	**เครื่องมือวัด**	**เกณฑ์การวัด**
ด้านความรู้ 1. นักเรียนสามารถบอกการใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสงได้ (K)	การตรวจใบบันทึกการทำกิจกรรม	แบบบันทึกผลการทำกิจกรรม เรื่อง ประโยชน์จากตัวกลางของแสง	- เกณฑ์การผ่าน: ร้อยละ 50

รายการประเมินผลการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
ด้านทักษะกระบวนการ 2. นักเรียนสามารถสื่อสารและนำความรู้เรื่องการใช้ประโยชน์จากตัวกลางของแสงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)	- ประเมินการนำเสนอผลทำกิจกรรม	- แบบประเมินการนำเสนอผลทำกิจกรรม	- เกณฑ์การผ่าน: ร้อยละ 50
ด้านลักษณะอันพึงประสงค์ 3. นักเรียนใฝ่เรียนรู้และมุ่งมั่นในการทำงาน (A)	สังเกตพฤติกรรมการเรียนและปฏิบัติงาน	- แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรายบุคคล	- เกณฑ์การผ่าน: ร้อยละ 60

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง: ให้ผู้สอนประเมินผลการนำเสนอชิ้นงานของนักเรียนตามรายการ แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหา			
2	การลำดับขั้นตอนของเรื่อง			
3	วิธีการนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์			
4	การใช้เทคโนโลยีการนำเสนอ			
5	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม			
รวม				

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(นางอรัญญา ไชยชนะ)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 3 คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12-15	ดี
8-11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

คำชี้แจง: ให้ผู้สอนประเมินผลการนำเสนอชิ้นงานของนักเรียนตามรายการ แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น			
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย			
4	ความมีน้ำใจ			
5	การตรงต่อเวลา			
รวม				

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(นางอรัญญา ไชยชนะ)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12-15	ดี
8-11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

คำชี้แจง: ให้ผู้สอนประเมินผลการนำเสนอชิ้นงานของนักเรียนตามรายการ แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ปรากฏ
1	การสังเกต				
2	การวัด				
3	การจำแนกประเภท				
4	การใช้จำนวน				
5	การลงความเห็นจากข้อมูล				
6	ทักษะการกระทำและสื่อความหมายข้อมูล				
7	ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปซกับเวลา				
	- ความสัมพันธ์ระหว่าวสเปซกับสเปซ				
	- ความสัมพันธ์ระหว่างสเปซกับเวลา				
รวม					

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(นางอรัญญา ไชยชนะ)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

มาก หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ

ปานกลาง หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมแสดงออกเป็นครั้งคราว

น้อย หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมแสดงออกน้อยครั้ง

ไม่ปรากฏ หมายถึง ผู้เรียนไม่มีพฤติกรรมแสดงออกเลย

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเคารพธงชาติและร้องเพลงชาติได้			
	1.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดองและเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน			
	1.3 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตามหลักศาสนา			
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนจัดขึ้น			
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง			
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง			
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน			
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และนำไปปฏิบัติได้			
	4.2 รู้จักจัดสรรเวลาให้เหมาะสม			
	4.3 เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา-มารดา โดยไม่โต้แย้ง			
	4.4 ตั้งใจเรียน			
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด			
	5.2 ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า			
	5.3 ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน			
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
7. รักความเป็นไทย	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย			
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน			
	8.2 รู้จักการดูแลรักษาทรัพย์สมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน และโรงเรียน			

ลงชื่อ.....**ผู้ประเมิน**

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้งให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้งให้ 1 คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
51-60	ดีมาก
41-50	ดี
30-40	พอใช้
ต่ำกว่า 30	ปรับปรุง

แบบประเมินเจตคติทางวิทยาศาสตร์

ชื่อ.....ชั้น ป.4 เลขที่.....

<u>คำชี้แจง</u> : จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับคุณลักษณะที่ผู้เรียนแสดงออกโดยจำแนกระดับพฤติกรรมการแสดงออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คุณลักษณะ	พฤติกรรมการแสดงออก			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่แสดงออก
1. ความสนใจใฝ่รู้หรือความอยากรู้อยากเห็น ☐ มีความใฝ่ใจและพอใจใคร่จะสืบเสาะแสวงหาความรู้ในสถานการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ ☐ มีความกระตือรือร้นต่อกิจรกรมและเรื่องต่างๆ ☐ ขอบทดลองค้นคว้า ☐ ชอบสนทนา ซักถาม ฟัง อ่าน เพื่อให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้น				
2. ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่น อดทนและเพียรพยายาม ☐ ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ☐ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ตามกำหนดและตรงต่อเวลา ☐ เว้นการกระทำอันเป็นผลเสียหายต่อส่วนรวม ☐ ทำงานเต็มความสามารถ ☐ ไม่ท้อถอยในการทำงาน เมื่อมีอุปสรรคหรือล้มเหลว ☐ มีความอดทนแม้การดำเนินการแก้ปัญหาจะยุ่งยากและใช้เวลา				
3. ความมีเหตุผล ☐ ยอมรับในคำอธิบายเมื่อมีหลักฐานหรือข้อมูลมาสนับสนุนอย่างเพียงพอ ☐ พยายามอธิยายสิ่งต่างๆ ในแง่เหตุและผล ไม่เชื่อโชคลางหรือคำทำนายที่ไม่สามารถอธิยาย ☐ อธิบายหรือตรวจสอบความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ☐ ตรวจสอบความถูกต้องหรือความสมเหตุสมผลกับแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้				

คุณลักษณะ	พฤติกรรมการแสดงออก			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่แสดงออก
4. ความมีระเบียบและรอบคอบ ☐ เห็นคุณค่าของความมีระเบียบและรอบคอบ ☐ นำวิธีการหลายๆ วิธีมาตรวจสอบผลหรือวิธีการทดลอง ☐ มีการใคร่ครวญ ไตร่ตรอง พินิจพิเคราะห์ ☐ ความละเอียดถี่ถ้วนในการทำงาน ☐ มีการวางแผนการทำงานและจัดระบบการทำงาน ☐ ตรวจสอบความเรียบร้อยหรือคุณภาพของเครื่องมือก่อนทำการทดลอง ☐ ทำงานอย่างมีระเบียบเรียบร้อย				
5. ความซื่อสัตย์ ☐ เสนอความจริงถึงแม้จะเป็นผลที่แตกต่างจากผู้อื่น ☐ เห็นคุณค่าของการเสนอข้อมูลตามความจริง ☐ บันทึกผลข้อมูลตามความเป็นจริงและไม่ใช้ความคิดเห็นของตนเองไปเกี่ยวข้อง ☐ ไม่แอบอ้างผลานของผู้อื่นว่าเป็นผลงานของตนเอง				
6. ความใจกว้าง ร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ☐ รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ข้อโต้แย้ง หรือข้อคิดเห็นที่มีเหตุผลของผู้อื่น ☐ ไม่ยึดมั่นในความคิดของตนเองและยอมรับการเปลี่ยนแปลง ☐ รับฟังความคิดเห็นที่ตัวเองยังไม่เข้าใจและพร้อมที่จะทำความเข้าใจ ☐ ยอมพิจารณาข้อมูลหรือความคิดที่ยังสรุปแน่นอนไม่ได้และพร้อมที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติม				

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(นางอรัญญา ไชยชนะ)

...../...../.....

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการโรงเรียน

☑ แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้องสอดคล้องกับทุกองค์ประกอบเห็นควรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ เห็นควรปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในเรื่อง.....

(ลงชื่อ).....

(นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ)

วันที่ 3 เดือน มกราคม พ.ศ. 2568

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

☑ อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ ไม่อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

(ลงชื่อ).....

(นางกฤติยา สีหา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่ 3 เดือน มกราคม พ.ศ. 2568

บันทึกผลหลังจากการเรียนรู้

ผู้เรียนให้ความสนใจในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ด้วยการนำความรู้เรื่องตัวกลางของแสง มาออกแบบเป็นต้นเทียนพรรษา มีการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น การสังเกตลักษณะของต้นเทียนที่ใช้ในการแห่เทียนพรรษา การวัด การกำหนดขนาดตามความเหมาะสม เช่น ต้นเทียนและเป็นรูปทรงกระบอก จะต้องออกแบบอย่างไรให้มีลักษณะให้เห็นว่าเป็นทรงกระบวก มีการใช้ทักษะหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปซกับสเปซ กำหนดสัดส่วนของลวดลายกับขนาดของต้นเทียน มีการบูรณาการวิชาศิลปะเพื่อออกแบบลวดลายของต้นเทียน เช่น ลายไทย ลายเส้นต่างๆ และได้ฉลุลายบนต้นเทียนที่ได้ออกแบบไว้ และมีการเลือกใช้วัสดุที่เป็นตัวกลางโปร่งแสง (กระดาษแก้ว) ตัวกลางโปร่งใส (กระดาษแก้วขุ่น) หรือตัวกลางทึบแสง เข้ามาประดับบนต้นเทียน มีการประเมินผลงานด้วยการนำผลงานไปส่องกับแสงไฟ เพื่อ

แก้ไขและปรับปรุงผลงานให้ออกมาตามงานที่ได้ออกแบบไว้ มีการใช้อุปกรณ์เครื่องมือได้ถูกต้องกับลักษณะของการใช้งาน รู้จักแบ่งปันเครื่องมือ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

ปัญหาและอุปสรรค

การออกแบบลวดลายบนต้นเทียน (จากกระดาษ) ผู้เรียนบางคนทำการฉลุลายแล้วลายขาดหายไป เช่น ไส้เทียนหายไป หรือ ตัดแล้ว ลายขาดออกจากกัน เมื่อนำไปส่องผ่านไฟทำให้ต้นเทียนไม่เหมือนที่ออกแบบไว้ การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา ผู้เรียนบางคนยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญว่าเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี ทำให้การนำเสนอเรื่องราวค่อนข้างจะเป็นเรื่องไกลตัว เช่น ไปทำบุญตักบาตร เวียนเทียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

ให้คำแนะนำกับผู้เรียนในการออกแบบลวดลาย ก่อนที่จะทำการตัดหรือฉลุลายเราอาจจะต้องทำสัญลักษณ์ไว้ก่อน และถ้าเมื่อตัดพลาดไป เราก็สามารถซ่อมแซมได้ด้วยการใช้วัสดุโปร่งแสง (เทปกาวใส) ติดชิ้นงานเพื่อให้ส่วนที่ทึบแสงได้ปรากฏบนชิ้นงาน ส่วนการสร้างความตระหนักในเรื่องอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี จะต้องใช้เวลาให้ผู้รียนได้เกิดความตระหนักด้วยตนเอง เช่น การให้ผู้เรียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา เช่น ร่วมแกะสลักลายเทียนตามวัดต่างๆ การศึกษาข้อมูล จัดทำบทบรรยาย และร่วมกันพิจารณาแก้ไขปรับปรุงและนำเสนอข้อมูลให้ผู้รับฟังได้เกิดความรู้สึกหวงแหนและต้องการจะอนุรักษ์ประเพณีแห่เทียนให้อยู่คู่กับจังหวัดอุบลราชธานี

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(นางอรัญญา ไชยชนะ)

วันที่ 4 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568

ผลการทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
เรื่อง ตัวกลางของแสง

แบบทดสอบเรื่อง ตัวกลางของแสงบูรณาการกับประเพณีแห่เทียนพรรษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รายวิชาวิทยาศาสตร์ ว14101 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อสอบ ปรนัย จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน เวลา 60 นาที

โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ตอนที่ 1 :ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจำนวน 30 ข้อ

1. แสงเดินทางจากแหล่งกำเนิดแสงในลักษณะใด?
   ก. เป็นวงกลม ข. เป็นเส้นโค้ง
   ค. เป็นเส้นตรง ง. เป็นคลื่น
2. สิ่งใดต่อไปนี้คือแหล่งกำเนิดแสงตามธรรมชาติ?
   ก. เทียน ข. หลอดไฟ
   ค. ดวงอาทิตย์ ง. โทรทัศน์
3. วัสดุใดที่ยอมให้แสงผ่านได้ทั้งหมด?
   ก. ไม้ ข. กระจกใส ค. กระดาษแข็ง ง. โลหะ
4. วัสดุใดที่ยอมให้แสงผ่านได้บางส่วน?
   ก. แผ่นเหล็ก ข. กระดาษไข
   ค. ผนังปูน ง. กระจกเงา
5. วัสดุใดที่แสงไม่สามารถผ่านได้เลย?
   ก. อากาศ ข. น้ำใส
   ค. แว่นกันแดด ง. แผ่นไม้
6. วัตถุที่แสงผ่านได้ทั้งหมดเรียกว่าอะไร?
   ก. ตัวกลางโปร่งแสง ข. ตัวกลางโปร่งใส
   ค. ตัวกลางทึบแสง ง. ตัวกลางสะท้อนแสง
7. วัตถุที่แสงผ่านได้บางส่วนเรียกว่าอะไร?
   ก. ตัวกลางโปร่งใส ข. ตัวกลางทึบแสง
   ค. ตัวกลางโปร่งแสง ง. ตัวกลางหักเหแสง
8. วัตถุที่แสงไม่สามารถผ่านได้เรียกว่าอะไร?
   ก. ตัวกลางโปร่งแสง ข. ตัวกลางโปร่งใส
   ค. ตัวกลางทึบแสง ง. ตัวกลางดูดกลืนแสง
9. สิ่งใดต่อไปนี้เป็นตัวกลางโปร่งใส?
   ก. กระดาษสัง ข. กระจกฝ้า
   ค. อากาศ ง. แผ่นไม้
10. สิ่งใดต่อไปนี้เป็นตัวกลางโปร่งแสง?
    ก. กระดาษแก้วสี ข. กระจกเงา ค. ผนังอิฐ ง. โลหะ
11. สิ่งใดต่อไปนี้เป็นตัวกลางทึบแสง?
    ก. น้ำ ข. กระจกใส
    ค. หนังสือ ง. อากาศ
12. เมื่อแสงส่องผ่านตัวกลางทึบแสง จะเกิดอะไรขึ้น?
    ก. แสงผ่านไปได้ทั้งหมด ข. แสงผ่านไปได้บางส่วน
    ค. เกิดเงา ง. แสงเปลี่ยนสี
13. เงาเกิดจากอะไร?
    ก. แสงส่องผ่านวัตถุโปร่งใส ข. วัตถุทึบแสงบังแสง
    ค. แสงสะท้อนกับวัตถุ ง. แสงหักเหผ่านวัตถุ
14. ถ้าเราใช้ไฟฉายส่องไปที่หนังสือ จะเกิดอะไรขึ้น?
    ก. แสงจะผ่านหนังสือไปได้ ข. แสงจะสะท้อนกลับมา
    ค. หนังสือจะสว่างขึ้น ง. เกิดเงาของหนังสือ
15. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับตัวกลางของแสง?
    ก. วัตถุทุกชนิดยอมให้แสงผ่านได้
    ข. วัตถุโปร่งแสงมองเห็นสิ่งที่อยู่ด้านหลังได้ชัดเจน
    ค. วัตถุทึบแสงไม่ยอมให้แสงผ่าน
    ง. อากาศเป็นตัวกลางทึบแสง
16. ในวันที่แดดจ้า เราจะเห็นเงาของเราชัดเจน เพราะเหตุใด?
    ก. แสงจากดวงอาทิตย์น้อย
    ข. แสงจากดวงอาทิตย์มาก
    ค. อากาศเย็น
    ง. มีเมฆมาก
17. ถ้าเรานำแผ่นพลาสติกสีฟ้าใสมากั้นแสงไฟสีขาว แสงที่ส่องผ่านจะเป็นสีอะไร?
    ก. สีขาว ข. สีแดง ค. สีฟ้า ง. สีเหลือง
18. การใช้แว่นกันแดดเป็นการใช้ประโยชน์จากตัวกลางชนิดใด?
    ก. ตัวกลางโปร่งใส ข. ตัวกลางโปร่งแสง
    ค. ตัวกลางทึบแสง ง. ไม่มีข้อใดถูก

19. ข้อใดเรียงลำดับตัวกลางจากที่แสงผ่านได้มากที่สุดไปน้อยที่สุด?
ก. อากาศ กระดาษไข ไม้
ข. ไม้ กระดาษไข อากาศ
ค. กระดาษไข ไม้ อากาศ
ง. ไม้ อากาศ กระดาษไข

20. เหตุใดเราจึงมองเห็นวัตถุต่างๆ ได้?
ก. วัตถุมีแสงในตัวเอง
ข. วัตถุดูดกลืนแสงทั้งหมด
ค. วัตถุหักเหแสง
ง. แสงจากแหล่งกำเนิดแสงส่องไปที่วัตถุและสะท้อนเข้าตาเรา

21. ในงานแห่เทียนพรรษาที่อุบลราชธานี เรามองเห็นเทียนที่ประดับประดาอย่างสวยงามได้ เพราะเหตุใด?
ก. เพราะเทียนมีแสงในตัวเอง
ข. เพราะมีคนส่องไฟไปที่เทียน
ค. เพราะแสงจากดวงอาทิตย์สะท้อนเทียน
ง. เพราะแสงจากเทียนเดินทางเข้าสู่ตาเรา

22. วัสดุใดต่อไปนี้ที่แสงจากเทียนพรรษา ไม่สามารถส่องผ่านได้?
ก. แก้วใสที่ใช้ประดับเทียน
ข. กระดาษแก้วสีที่ห่อหุ้มเทียน
ค. แผ่นไม้ที่ใช้ทำฐานรองเทียน
ง. น้ำที่อยู่ในแม่น้ำมูลที่ขบวนแห่เทียนเคลื่อนผ่าน

23. วัสดุใดต่อไปนี้จัดเป็นตัวกลางโปร่งแสง?
ก. อากาศ ข. กระดาษไข
ค. กระจกเงา ง. แผ่นเหล็ก

24. ถ้าเราใช้กระดาษแก้วสีต่างๆ ห่อหุ้มเทียนพรรษา เราจะสังเกตเห็นอะไร?
ก. แสงเทียนจะสว่างจ้าขึ้น
ข. แสงเทียนจะดับลง
ค. แสงเทียนจะไม่เปลี่ยนแปลง
ง. แสงเทียนจะเปลี่ยนเป็นสีเดียวกับกระดาษแก้ว

25. แสงจากเทียนพรรษาเดินทางอย่างไร?
ก. เป็นเส้นตรง ข. เป็นเส้นซิกแซก
ค. เป็นเส้นโค้ง ง. กระจัดกระจายไปทุกทิศทาง

26. ในขบวนแห่เทียนพรรษา บางครั้งเราจะเห็นเงาของขบวนแห่บนพื้นถนน เกิดจากอะไร?
ก. แสงจากดวงอาทิตย์ส่องผ่านขบวนแห่
ข. ขบวนแห่บังแสงจากดวงอาทิตย์
ค. แสงจากเทียนสะท้อนกับพื้นถนน
ง. มีคนฉายไฟไปที่ขบวนแห่

27. สิ่งใดต่อไปนี้ ไม่ใช่แหล่งกำเนิดแสงในงานแห่เทียนพรรษา?
ก. เทียน ข. หลอดไฟประดับ
ค. ดวงจันทร์ ง. ไฟสปอตไลท์

28. การตกแต่งเทียนพรรษาด้วยแก้วสีต่างๆ เกี่ยวข้องกับเรื่องใดของแสง?
ก. การสะท้อนของแสง ข. การหักเหของแสง
ค. การดูดกลืนแสง ง. การกระจายของแสง

29. ในประเพณีแห่เทียนพรรษาที่อุบลราชธานี มีการแห่เทียนทางบกและทางน้ำ การที่แสงจากเทียนส่องลงไปในแม่น้ำมูล เราจะเห็นภาพเทียนในน้ำ เกิดจากอะไร?
ก. การหักเหของแสง
ข. การสะท้อนของแสง
ค. การเลี้ยวเบนของแสง
ง. การแทรกสอดของแสง

30. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับตัวกลางของแสง?
ก. อากาศเป็นตัวกลางโปร่งใส
ข. ไม้เป็นตัวกลางทึบแสง
ค. กระดาษไขเป็นตัวกลางโปร่งแสง
ง. กระดาษแก้วเป็นตัวกลางโปร่งใส

ผลการทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
เรื่อง ตัวกลางของแสง

คนที่	pretest	posttest	ผลต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
๑	๑๖	๒๕	๙
๒	๑๓	๒๒	๙
๓	๑๕	๒๔	๙
๔	๑๔	๒๐	๖
๕	๑๒	๑๘	๖
๖	๑๗	๒๓	๖
๗	๑๖	๒๔	๘
๘	๑๖	๒๕	๙
๙	๑๕	๒๓	๘
๑๐	๑๒	๒๔	๑๒
๑๑	๑๕	๒๖	๑๑
๑๒	๑๘	๒๗	๙
๑๓	๑๓	๒๓	๑๐
๑๔	๑๗	๒๖	๙
๑๕	๑๖	๒๓	๗
๑๖	๒๐	๒๖	๖
๑๗	๒๐	๒๗	๗
รวม	๒๖๕	๔๐๖	๑๔๑
ค่าเฉลี่ย	๑๕.๕๙	๒๓.๘๘	๘.๒๙

แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ตัวกลางของแสง

คนที่	การสังเกต	การวัด	การจำแนกประเภท	การใช้จำนวน	การลงความเห็นจากข้อมูล	ทักษะการกระทำและสื่อความหมายข้อมูล	ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปซกับเวลา	ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปซกับเวลา	รวมคะแนน	สรุปผล
1	3	3	4	4	3	3	4	4	28	ดีมาก
2	3	3	3	4	3	3	3	3	25	ดี
3	4	3	4	4	3	3	3	3	27	ดีมาก
4	3	3	4	4	3	3	3	3	26	ดีมาก
5	4	3	3	3	3	2	3	3	24	ดี
6	4	3	4	4	3	4	4	4	30	ดีมาก
7	4	4	4	4	4	4	4	4	32	ดีมาก
8	4	4	3	4	4	4	4	4	31	ดีมาก
9	4	4	3	4	4	3	3	3	28	ดีมาก
10	3	3	4	4	3	3	3	3	26	ดีมาก
11	3	3	4	4	4	3	4	4	29	ดีมาก
12	3	3	4	4	4	3	4	4	29	ดีมาก
13	3	3	3	3	3	3	4	4	26	ดี
14	3	3	3	4	3	3	3	3	25	ดี
15	3	3	3	4	3	3	3	3	25	ดี
16	4	3	4	4	3	3	4	4	29	ดีมาก
17	4	4	4	4	3	3	4	4	30	ดีมาก

แบบเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ตัวกลางของแสง

คนที่	ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	ความรับผิดชอบ	ความมีเหตุผล	ความมีระเบียบและรอบคอบ	ความซื่อสัตย์	ความคงเส้นคงวาในการแสดงความคิดเห็น	รวมคะแนน	สรุปผล
1	3	3	4	4	3	3	20	ดีมาก
2	3	3	3	4	3	3	19	ดี
3	4	3	4	4	3	3	21	ดีมาก
4	3	3	4	4	3	3	20	ดีมาก
5	4	2	3	3	3	2	17	ดี
6	4	3	4	4	3	4	22	ดีมาก
7	4	4	4	4	4	4	24	ดีมาก
8	4	4	3	4	4	4	23	ดีมาก
9	4	4	3	4	4	3	22	ดีมาก
10	3	3	4	4	3	3	20	ดีมาก
11	3	3	4	4	4	3	21	ดีมาก
12	3	3	4	4	4	3	21	ดีมาก
13	3	2	3	3	3	3	17	ดี
14	3	3	3	4	3	3	19	ดี
15	3	2	3	4	3	3	18	ดี
16	4	3	4	4	3	3	21	ดีมาก
17	4	4	4	4	3	3	22	ดีมาก

ภาพกิจกรรม

กิจกรรมการออกแบบต้นเทียนพรรษา

การฉลุลายต้นเทียน

การเลือกใช้วัดสุตัวกลางของแสงประกอบต้นเทียน

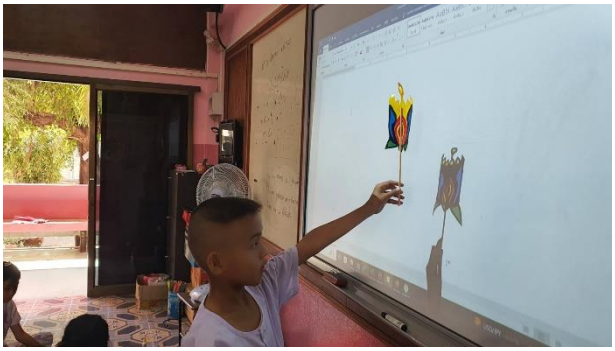

การประเมินผลงาน

ผลงานแห่งความภาคภูมิใจ

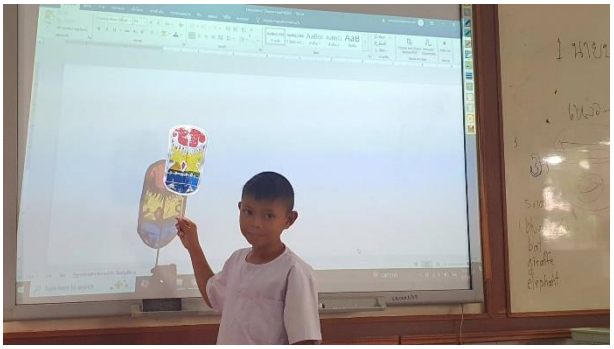

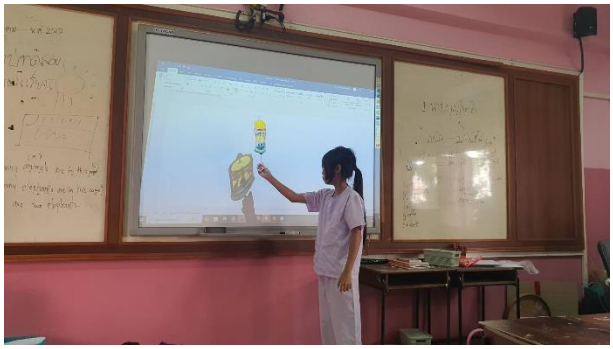

กิจกรรมหุ่นเงาเล่าเรื่อง ประเพณีแห่เทียนพรรษา

รายงานนวัตกรรม
การพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

นางลำพอง ฉัตรสุวรรณ
ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเมืองอุบล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

๑. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล
โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๒. ผู้จัดทำนวัตกรรม นางลำพอง ฉัตรสุวรรณ

๓. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. ที่มาและความสำคัญ

การพัฒนาผู้เรียนในการจัดการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ ๒๑ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะที่หลากหลาย เช่น การคิดเชิงคำนวณ การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูล และการใช้เทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการใช้งานเครื่องมือใหม่ๆ และการประยุกต์ใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตจริงอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

การพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เป็นสิ่งที่สำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้เด็ก ๆ ได้ฝึกทักษะการคิดเชิงคำนวณ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาความมั่นใจในการนำเสนอข้อมูล ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในชีวิตประจำวันและการศึกษาต่อในอนาคต

ข้าพเจ้า เป็นครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการนำเสนอข้อมูล ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์ปรัชญาสรรคนิยม ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของผู้เรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการนำเสนอข้อมูลของผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตรคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล ดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

๕. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๕.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการนำเสนอข้อมูลของเรียน
๕.๒ เพื่อพัฒนาทักษะในการนำเสนอข้อมูลของผู้เรียน
๕.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

๖. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
จำนวน ๑๗ คน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โรงเรียนเมืองอุบล

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ด้านการนำเสนอข้อมูล
ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการนำเสนอข้อมูล
ผู้เรียนร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการนำเสนอข้อมูลในระดับดี
ผู้เรียนมีทักษะในการนำเสนอข้อมูลในระดับดี
ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๗. เครื่องมือที่ใช้

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล จำนวน ๔ ชุด ได้แก่ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ กราฟเส้น แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของประชากรชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี	จำนวน ๑๖ กิจกรรม จำนวน ๕ กิจกรรม จำนวน ๗ กิจกรรม จำนวน ๓ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม
๒	แผนการจัดการเรียนรู้	๑๖ ชั่วโมง
๓	แบบทดสอบความรู้ด้านการนำเสนอข้อมูล (K)	๒๐ ข้อ
๔	แบบประเมินทักษะการนำเสนอข้อมูล (P)	๒๐ ข้อ
๕	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	๑๐ ข้อ

๘. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

๑. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูล และจัดกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถในการนำเสนอข้อมูล

๒. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในการนำเสนอข้อมูล อย่างเหมาะสมกับระดับชั้น

๓. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล โดยใช้แบบฝึกทักษะ จำนวน ๔ ชุด โดยเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความง่ายไปหายาก และใช้ระยะเวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการนำเสนอข้อมูล ศึกษาแนวทางการออกแบบกิจกรรมการนำเสนอข้อมูล เพื่อออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล

๕. สร้างแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล จำนวน ๔ ชุด รวม ๑๖ กิจกรรม ประกอบด้วย

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ จำนวน ๕ กิจกรรม

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ การขยันแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ จำนวน ๗ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ กราฟเส้น จำนวน ๓ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของประชากร ชุมชน นาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

จำนวน ๑ กิจกรรม

๖. สร้างแบบประเมินทักษะการนำเสนอข้อมูล จำนวน ๓ ชนิด เพื่อวัดทักษะการนำเสนอข้อมูล ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

แบบทดสอบการนำเสนอข้อมูล ชนิดปรนัยเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ
แบบประเมินทักษะการนำเสนอข้อมูล จำนวน ๒๐ ข้อ
แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ

๗. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูผู้สอนคณิตศาสตร์ และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการนำเสนอข้อมูล โดยใช้แบบประเมิน IOC

๘. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล
ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๔ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๔ วัน รวม ๑๑ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนคณิตศาสตร์ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๗ คน
การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

๙.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษามักเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเองประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล ในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญ

หลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, ๒๕๔๘ : ๑๒๕)

๒. ทฤษฎีสรรคนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้นี้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วราวงศ์, ๒๕๔๓: ๗๘)

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ ๓-๖ คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒: ๔๖)

๔. ทฤษฎีโซเชียลคอนสตรัคติวิซึ่ม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับ การสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่รียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, ๒๕๕๙: ๘๙)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๐) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๔) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด

กระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๒ : ๔) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๔ : ๒๑) ได้สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

๑. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

๒. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

๓. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

๔. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

๕. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บ

และจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ เรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจาก การเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒ : ๒๒) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

๑. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
๒. ผู้เรียนมีส่วนรวมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด
๔. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
๕. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น
๖. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
๗. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๖๐ : ๒๒) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
๒. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
๓. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
๔. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
๕. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด
๖. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

๙.๒ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอนการออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปนัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อขจัดการตัดสินที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะเต็มไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Dialogue เช่น ห้าปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครู ตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมีกิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้างานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งานพัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็นอะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของเป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อมอยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๐. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

การนำนวตกรรมไปใช้ การดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๔ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๔ วัน รวม ๑๑ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนคณิตศาสตร์ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๗ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตามวัตุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

๑. ผลการพัฒนาเชิงปริมาณ

๑) ผู้เรียนจากทั้งหมด ๑๗ คน มีจำนวน ๑๔ คน ที่มีความรู้ความสามารถในการนำเสนอข้อมูลในระดับดี สังเกตได้จาก การอธิบายความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเกต การเปรียบเทียบข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลโดยการการเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของประชากรชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เป็นร้อยละ ๘๒.๓๕ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด คือ ร้อยละ ๘๐

๒) ผู้เรียนจากทั้งหมด ๑๗ คน มีจำนวน ๑๕ คน ที่มีทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องการนำเสนอข้อมูล ในระดับดี สังเกตุได้จากการบอกองค์ประกอบของแผนภูมิแท่ง สามารถแยกแยะส่วนประกอบต่างๆ ของแผนภูมิแท่ง สามารถเปรียบเทียบข้อมูล และสามารถนำเสนอข้อมูลในรูปแบบแผนภูมิแท่งได้ คิดเป็น ร้อยละ ๘๘.๒๓ ซึ่งสูงเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ ๘๐

๓) ผู้เรียนจากทั้งหมด ๑๗ คน มีจำนวน ๑๗ คน ที่มีเจตคติด้านการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องการนำเสนอข้อมูล ในระดับดีมาก สังเกตได้จากความสนใจ มีความสุขในการเรียน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด คือ ร้อยละ ๙๐

๒. ผลการพัฒนาเชิงคุณภาพ

๑) ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการนำเสนอข้อมูลในระดับดี สังเกตได้จาก การอธิบายความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเกต การเปรียบเทียบข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลโดยการการเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของประชากรชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

๒) ผู้เรียนมีทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องการนำเสนอข้อมูล ในระดับดี สังเกตุได้จากการบอกองค์ประกอบของแผนภูมิแท่ง สามารถแยกแยะส่วนประกอบต่างๆ ของแผนภูมิแท่ง สามารถเปรียบเทียบข้อมูล และสามารถนำเสนอข้อมูลในรูปแบบแผนภูมิแท่งได้

๓) ผู้เรียนมีเจตคติด้านการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องการนำเสนอข้อมูล ในระดับดีมาก สังเกตได้จากความสนใจ มีความสุขในการเรียน

๑๒. บทเรียนที่ได้รับ

จากการพัฒนานวัตกรรมครั้งนี้ เกิดข้อค้นพบ ดังนี้

๑. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC จะช่วยให้การพัฒนานวัตกรรมมีความเหมาะสมและถูกต้อง

๒. การใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

๓. การเสริมแรงเชิงบวก เช่น การให้คำชื่นชมผลงาน การให้รางวัล ฯ จะช่วยให้เกิดกำลังใจในการเรียนรู้

๔. การลงมือปฏิบัติเอง ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีกว่าการสาธิตให้ดู

๑๓. เงื่อนไขความสำเร็จ

จากการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากปัจจัยสำคัญ ดังนี้

๑. **ผู้เรียน** มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ และสนใจเรียนรู้จากสื่อนวัตกรรมที่หลากหลาย

๒. **ครูผู้สอน** มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้เทคนิคการจัดการชั้นเรียนเชิงบวกและการเสริมแรง ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

๓. **ผู้บริหาร** มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ให้ความสำคัญในการพัฒนานวัตกรรมของครู ได้นิเทศภายในและให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้

๔. **ผู้ปกครอง** ให้การสนับสนุน ร่วมมือการจัดกิจกรรมของครูและสนับสนุนสื่อ หรือเป็นวิทยากร

๑๔. ภาพกิจกรรม

นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ

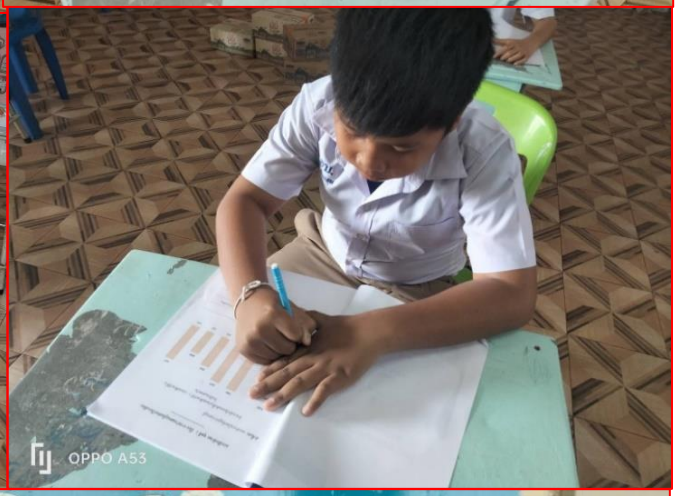

นักเรียนทำใบงาน เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ จากนั้นสลับผลงานกับเพื่อน เพื่อร่วมกันตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง

นักเรียนออกมานำเสนอผลงาน การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ โดยมีนักเรียนและครูร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๑๕. ภาคผนวก

- แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ สถิติ
  หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ : ๒
  ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ
  การประกอบอาชีพของประชากรชุมชนนาควาย
  อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี : ๒
- นวัตกรรม เรื่องการพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล
  โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
- ผลงานนักเรียน
- ภาพกิจกรรมการเรียนรู้
- คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนนวัตกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ค ๑๕๑๐๑ คณิตศาสตร์ **กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์**
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ **เวลา ๑๖๐ ชั่วโมง/ปี ๔ หน่วยกิต**

เขียนเศษส่วนที่มีตัวส่วนเป็นตัวประกอบของ ๑๐ หรือ ๑๐๐ หรือ ๑,๐๐๐ ในรูปทศนิยม แสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาโดยใช้บัญญัติไตรยางศ์ หาผลบวก ผลลบ ผลคูณ ผลหารของเศษส่วนและจำนวนคละ แสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ การหารเศษส่วน ๒ ขั้นตอน หาผลคูณของทศนิยม ที่ผลคูณเป็นทศนิยมไม่เกิน ๓ ตำแหน่ง หาผลหารที่ตัวตั้งเป็นจำนวนนับหรือทศนิยมไม่เกิน ๓ ตำแหน่ง และตัวหารเป็นจำนวนนับ ผลหารเป็นทศนิยมไม่เกิน ๓ ตำแหน่ง แสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ การหารทศนิยม ๒ ขั้นตอน และแสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาร้อยละไม่เกิน ๒ ขั้นตอน

แสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาเกี่ยวกับความยาว น้ำหนัก ที่มีการเปลี่ยนหน่วยและเขียนในรูปทศนิยม แสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาเกี่ยวกับปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากและความจุของภาชนะทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ความยาวรอบรูปของรูปสี่เหลี่ยมและพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมด้านขนานและรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน สร้างเส้นตรงหรือส่วนของเส้นตรงให้ขนานกับเส้นตรงหรือส่วนของเส้นตรงที่กำหนดให้ จำแนกรูปสี่เหลี่ยมโดยพิจารณาจากสมบัติของรูป สร้างรูปสี่เหลี่ยมชนิดต่างๆ เมื่อกำหนดความยาวของด้านและขนาดของมุมหรือเมื่อกำหนดความยาวของเส้นทแยงมุม และบอกลักษณะของปริซึม

ใช้ข้อมูลจากกราฟเส้นในการหาคำตอบของโจทย์ปัญหา และเขียนแผนภูมิแท่งจากข้อมูลโดยนำข้อมูลอัตลักษณ์สถานศึกษามาประยุกต์เข้ากับเนื้อหาที่จำเป็นต้องเรียนรู้ ได้แก่ การประกอบอาชีพของประชากรในชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นจำนวนนับ

มีความาซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี

มีสมรรถนะสำคัญด้านการคิด การแก้ปัญหา มีสมรรถนะการจัดการตนเอง ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีเป้าหมายในชีวิต การจัดการอารมณ์ และความเครียด และสมรรถนะการคิดขั้นสูง ประกอบด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงระบบ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา

รหัสตัวชี้วัด

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	**ตัวชี้วัดระหว่างทาง**	**ตัวชี้วัดปลายทาง**
สาระที่ ๑ จำนวนและพีชคณิต มาตรฐาน ค ๑.๑	ป.๕/๑ ป.๕/๓ ป.๕/๔ ป.๕/๖ ป.๕/๗	ป.๕/๒ ป.๕/๕ ป.๕/๘ ป.๕/๙
สาระที่ ๒ การวัดและเรขาคณิต มาตรฐาน ค ๒.๑ มาตรฐาน ค ๒.๒	 ป.๕/๑ ป.๕/๒ ป.๕/๑ ป.๕/๒	 ป.๕/๓ ป.๕/๔ ป.๕/๓ ป.๕/๔
สาระที่ ๓ สถิติและความน่าจะเป็น มาตรฐาน ค ๓.๑		 ป.๕/๑ ป.๕/๒

รวมทั้งหมด ๑๙ ตัวชี้วัด

มาตรฐานและตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง

ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
	ค ๓.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒ ค ๓.๑ ป.๕/๑ ใช้ข้อมูลจากกราฟเส้นในการหาคำตอบของโจทย์ปัญหา ค ๓.๑ ป.๕/๒ เขียนแผนภูมิแท่งจากข้อมูลที่เป็นจำนวนนับ
รวม ๒ ตัวชี้วัด ๒ ตัวชี้วัดปลายทาง	

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์อุบลราชธานี

รายวิชา คณิตศาสตร์ **รหัสวิชา ค ๑๕๑๐๑ ระดับชั้น** ประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ **ชื่อหน่วยการเรียนรู้** สถิติ **เวลา** ๑๑ ชั่วโมง

หน่วยที่	หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
ภาคเรียนที่ ๒					
๑๒	สถิติ	ค ๓.๑ ป.๕/๑, ค ๓.๑ ป.๕/๒	- การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจำแนกข้อมูล - การอ่านแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะของเส้นแสดงจำนวน - การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะของเส้นแสดงจำนวน - การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ : ๑ - การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ : ๒ การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ : ๑ การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของประชากรชุมชน นาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี : ๒ - การอ่านกราฟเส้น : ๑ - การอ่านกราฟเส้น : ๒ - การเขียนกราฟเส้น : ๑ - การเขียนกราฟเส้น : ๒	๑๑	๑๐

ตารางวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สถิติ เวลา ๑๑ ชั่วโมง

(สอนระหว่างวันที่ ๑๒ – ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘)

ที่	เรื่อง	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชม.)
แผนที่ ๑	- การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจำแนกข้อมูล	ลักษณะและส่วนต่าง ๆ ของปริซึม	๑
แผนที่ ๒	- การอ่านแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะของเส้นแสดงจำนวน	การอ่านแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะของเส้นแสดงจำนวน	๑
แผนที่ ๓	- การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะของเส้นแสดงจำนวน	การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะของเส้นแสดงจำนวน	๑
แผนที่ ๔	- การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ : ๑	การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ	๑
แผนที่ ๕	- การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ : ๒	การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ	๑
แผนที่ ๖	- การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ : ๑	การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ	๑
แผนที่ ๗	**การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของประชากรชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี : ๒**	การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ เป็นการเขียนแผนภูมิแท่งแสดงการเปรียบเทียบข้อมูลตั้งแต่ ๒ ชุดขึ้นไป	๑
แผนที่ ๘	- การอ่านกราฟเส้น : ๑	การอ่านกราฟเส้น	๑
แผนที่ ๙	- การอ่านกราฟเส้น : ๒	การอ่านกราฟเส้น	๑
แผนที่ ๑๐	- การเขียนกราฟเส้น : ๑	การเขียนกราฟเส้น	๑
แผนที่ ๑๑	- การเขียนกราฟเส้น : ๒	การเขียนกราฟเส้น	๑

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์อุบลราชธานี

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด		สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะ	ภาระงาน/ชิ้นงาน	การวัดประเมินผล	เวลา
		ระหว่างทาง	ปลายทาง						
แผนที่ ๗	การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของประชากรชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี : ๒		ค ๓.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒	การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ เป็นการเขียนแผนภูมิแท่งแสดงการเปรียบเทียบข้อมูลตั้งแต่ ๒ ชุดขึ้นไป	๑. อธิบายเกี่ยวกับการเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ (K) ๒. เขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ (P) ๓. เห็นคุณค่าของการนำความรู้เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ ไปใช้ (A)	-ความสามารถในการสื่อสาร -ความสามารถในการคิดขั้นสูง -ความสามารถในการแก้ปัญหา -ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต -ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	ใบงาน เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ	-ตรวจใบงานการเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ -สังเกตพฤติกรรม -ตรวจชิ้นงาน	๑ ชม.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ สถิติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ : ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพ
ของประชากรชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี
จังหวัดอุบลราชธานี : ๒ เวลา ๑ ชั่วโมง

วันที่ ๒๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

.....

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ค ๓.๑ เข้าใจกระบวนการทางสถิติ และใช้ความรู้ทางสถิติในการแก้ปัญหา

ตัวชี้วัด

ค ๓.๑ ป.๕/๒ เขียนแผนภูมิแท่งจากข้อมูลที่เป็นจำนวนนับ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการนำเสนอข้อมูลของเรียน
๒. เพื่อพัฒนาทักษะในการนำเสนอข้อมูลของผู้เรียน
๓. เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

สาระสำคัญ

การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ เป็นการเขียนแผนภูมิแท่งแสดงการเปรียบเทียบข้อมูล
ตั้งแต่ ๒ ชุดขึ้นไป

สาระการเรียนรู้

การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพ ของประชากรชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิดขั้นสูง
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มุ่งมั่นในการทำงาน

คำถามสำคัญ

ถ้านักเรียนไม่มีความรู้เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบจะเกิดผลอย่างไรบ้าง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล

๑. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบโดยสรุปได้ ดังนี้
การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบเป็นการเขียนแผนภูมิแท่งแสดงการเปรียบเทียบข้อมูลตั้งแต่ ๒ ชุดขึ้นไปโดยมีหลักการ ดังนี้

- แท่งรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากแต่ละแท่งมีความกว้างเท่ากันและเริ่มต้นเขียนจากระดับเดียวกัน
- ระบายสีหรือสัญลักษณ์แสดงความแตกต่างว่าแท่งรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากใดแสดงข้อมูลใด แล้วเขียนคำอธิบายกำกับไว้

- เมื่อต้องการให้อ่านข้อมูลได้ถูกต้องควรเขียนตัวเลขกำกับความสูงของแต่ละแท่งไว้ด้วย
- ย่นระยะเส้นแสดงจำนวนเมื่อข้อมูลที่มีค่ามากหรือข้อมูลจำนวนที่ใกล้เคียงกัน
- เขียนชื่อแผนภูมิกำกับไว้เพื่อแสดงให้ทราบว่าเป็นข้อมูลเกี่ยวกับอะไร

นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๒. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยใช้คำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้

- ถ้านักเรียนไม่มีความรู้เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบจะเกิดผลอย่างไรบ้าง

๓. นักเรียนศึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ เช่น การสังเกต การร่วมกันสนทนากับเพื่อนในชั้นเรียน จากหนังสือเรียนหรือจากอินเทอร์เน็ต

ขั้นวิเคราะห์และสรุปความรู้

๔. นักเรียนพิจารณาตารางข้อมูลอุณหภูมิต่ำสุดและอุณหภูมิสูงสุด ระหว่างวันที่ ๑-๕ พฤษภาคม

วันที่	๑	๒	๓	๔	๕
ต่ำสุด (องศาเซลเซียส)	๒๕	๒๖	๒๘	๒๗	๒๖
สูงสุด (องศาเซลเซียส)	๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๖

แล้วผู้แทนนักเรียนออกมาช่วยกันเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบครั้งละ ๒ คนบนกระดาน ดังนี้

แผนภูมิแท่งแสดงอุณหภูมิต่ำสุดและอุณหภูมิสูงสุด ระหว่างวันที่ ๑-๕ พฤษภาคม

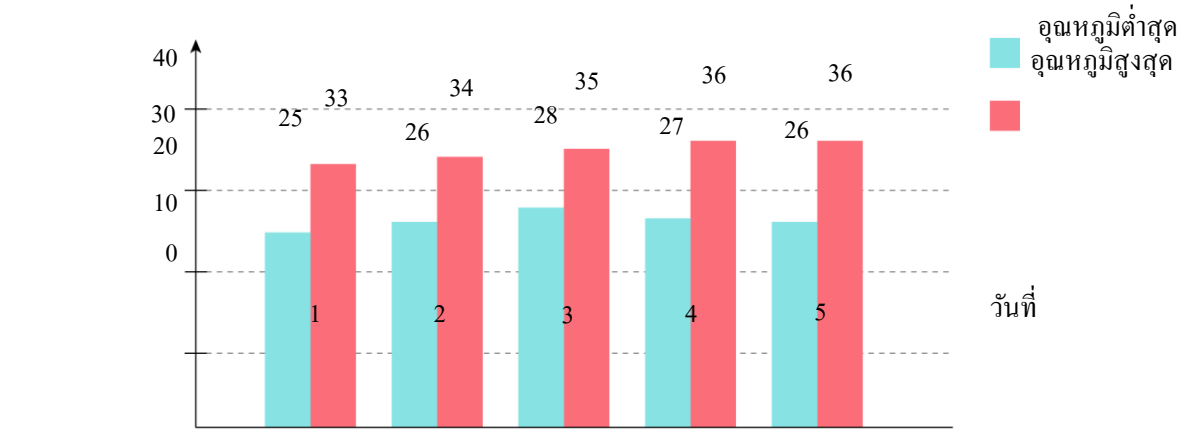

จากนั้นร่วมกันตอบคำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้

- แผนภูมิแท่งนี้แสดงอะไร (อุณหภูมิต่ำสุดและอุณหภูมิสูงสุดระหว่างวันที่ ๑-๕ พฤษภาคม)
- อุณหภูมิต่ำสุดและอุณหภูมิสูงสุดในวันใดแตกต่างกันมากที่สุด ต่างกันเท่าไร

(วันที่ ๕ ต่างกัน ๙ องศาเซลเซียส)

นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๕. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓-๔ คน รับตารางข้อมูลกลุ่มละ ๑ ข้อมูล แล้วนักเรียนช่วยกันเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบตามข้อมูลที่กำหนดให้

ตารางข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากรในชุมชนนาควาย
อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

อาชีพ	รับราชการ	ค้าขาย	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้าง	เกษตรกร
จำนวน (คน)					

****ข้อมูลได้จากการออกสำรวจในชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี*

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ และถามคำถามเกี่ยวกับแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบกลุ่มละ ๓ ข้อ เพื่อให้นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันตอบคำถาม

ดำเนินกิจกรรมนี้จนครบทุกกลุ่ม นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ

๖. นักเรียนทำใบงาน เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ จากนั้นสลับผลงานกับเพื่อนเพื่อร่วมกันตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง

๗. นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่เข้าใจเป็นความรู้ร่วมกัน ดังนี้

การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบเป็นการเขียนแผนภูมิแท่งแสดงการเปรียบเทียบข้อมูลตั้งแต่ ๒ ชุดขึ้นไป โดยมีหลักการ ดังนี้

- แท่งรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากแต่ละแท่งมีความกว้างเท่ากันและเริ่มต้นเขียนจากระดับเดียวกัน
- ระบายสีหรือสัญลักษณ์แสดงความแตกต่างว่าแท่งรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากใดแสดงข้อมูลใดแล้วเขียนคำอธิบายกำกับไว้
- เมื่อต้องการให้อ่านข้อมูลได้ถูกต้องควรเขียนตัวเลขกำกับความสูงของแต่ละแท่งไว้ด้วย
- ย่นระยะเส้นแสดงจำนวนเมื่อข้อมูลที่มีค่ามากหรือข้อมูลจำนวนที่ใกล้เคียงกัน
- เขียนชื่อแผนภูมิกำกับไว้เพื่อแสดงให้ทราบว่าเป็นข้อมูลเกี่ยวกับอะไร

ขั้นสื่อสารและนำเสนอ

๘. นักเรียนออกมานำเสนอผลงาน การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ โดยมีนักเรียนและครูร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๙. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับวิธีการทำงานให้เห็นการคิดเชิงระบบและวิธีการทำงานที่มีแบบแผน

ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ

๑๐. นักเรียนนำผลงานที่ได้จากการลงมือทำนำไปจัดแสดงที่ป้ายนิเทศหน้าห้องเรียน

๑๑. นักเรียนประเมินตนเองหลังการเรียน ในประเด็นต่อไปนี้

- สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ในวันนี้คืออะไร
- นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมในกลุ่มมากน้อยเพียงใด
- เพื่อนนักเรียนในกลุ่มมีส่วนร่วมกิจกรรมในกลุ่มมากน้อยเพียงใด
- นักเรียนพึงพอใจกับการเรียนรู้ในวันนี้หรือไม่ เพียงใด
- นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้นี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคมทั่วไปได้อย่างไร

จากนั้นแลกเปลี่ยนตรวจสอบขั้นตอนการทำงานทุกขั้นตอนว่าจะเพิ่มคุณค่าไปสู่สังคมเกิดประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้นกว่าเดิมในขั้นตอนใดบ้าง สำหรับการทำงานในครั้งต่อไป

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
๒. แบบฝึกหัดรายวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
๓. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
๔. แผนภูมิแท่ง

๕. แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ

๕. แหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

การประเมินการเรียนรู้

๑. ประเมินความรู้ เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะของเส้นแสดงจำนวน (K) ด้วยแบบทดสอบ

๒. ประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม (P) ด้วยแบบประเมิน

๓. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ (A) ด้วยแบบประเมิน

แบบประเมินตามสภาพจริง (Rubrics)

แบบประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม

รายการการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
กระบวนการทำงานกลุ่ม	มีการกำหนดบทบาทสมาชิกชัดเจน และมีการชี้แจงเป้าหมายการทำงาน มีการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างร่วมมือร่วมใจ พร้อมกับการประเมินเป็นระยะ ๆ	มีการกำหนดบทบาทสมาชิกชัดเจน มีการชี้แจงเป้าหมายอย่างชัดเจนและปฏิบัติงานร่วมกัน แต่ไม่มีการประเมินเป็นระยะ ๆ	มีการกำหนดบทบาทเฉพาะหัวหน้า ไม่มีการชี้แจงเป้าหมายอย่างชัดเจน ปฏิบัติงานร่วมกันไม่ครบทุกคน	ไม่มีการกำหนดบทบาทสมาชิก และไม่มีการชี้แจงเป้าหมาย สมาชิกต่างคนต่างทำงาน

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

☑ แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้องสอดคล้องกับทุกองค์ประกอบเห็นควรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ เห็นควรปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในเรื่อง

.....

(ลงชื่อ).....

(นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่ 20 เดือน มี.ค. พ.ศ. 68

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

☑ อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ ไม่อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

(ลงชื่อ).....

(นางกฤติยา สีหา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่ 20 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568

บันทึกผลหลังจากการเรียนรู้

นักเรียน 17 คน มีจำนวน 12 คน ที่มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลด้วยตัวเอง เป็นร้อยละ 82.35 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด คือ ร้อยละ 80 และ นักเรียน 15 คน มีทักษะคณิตศาสตร์เรื่องการนำเสนอข้อมูล ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 88.23 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 80 นักเรียน 17 คน มีเจตคติต่อคณิตศาสตร์ เรื่องการนำเสนอข้อมูล

ปัญหาและอุปสรรค ด้านดีมาก คิดเป็นร้อยละ 100 สังเกตได้จากความสนใจและความสนุกในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

-

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(นางลำพอง จันดรสุวรรณ)

ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

วันที่ 21 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568

นวัตกรรม เรื่องการพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

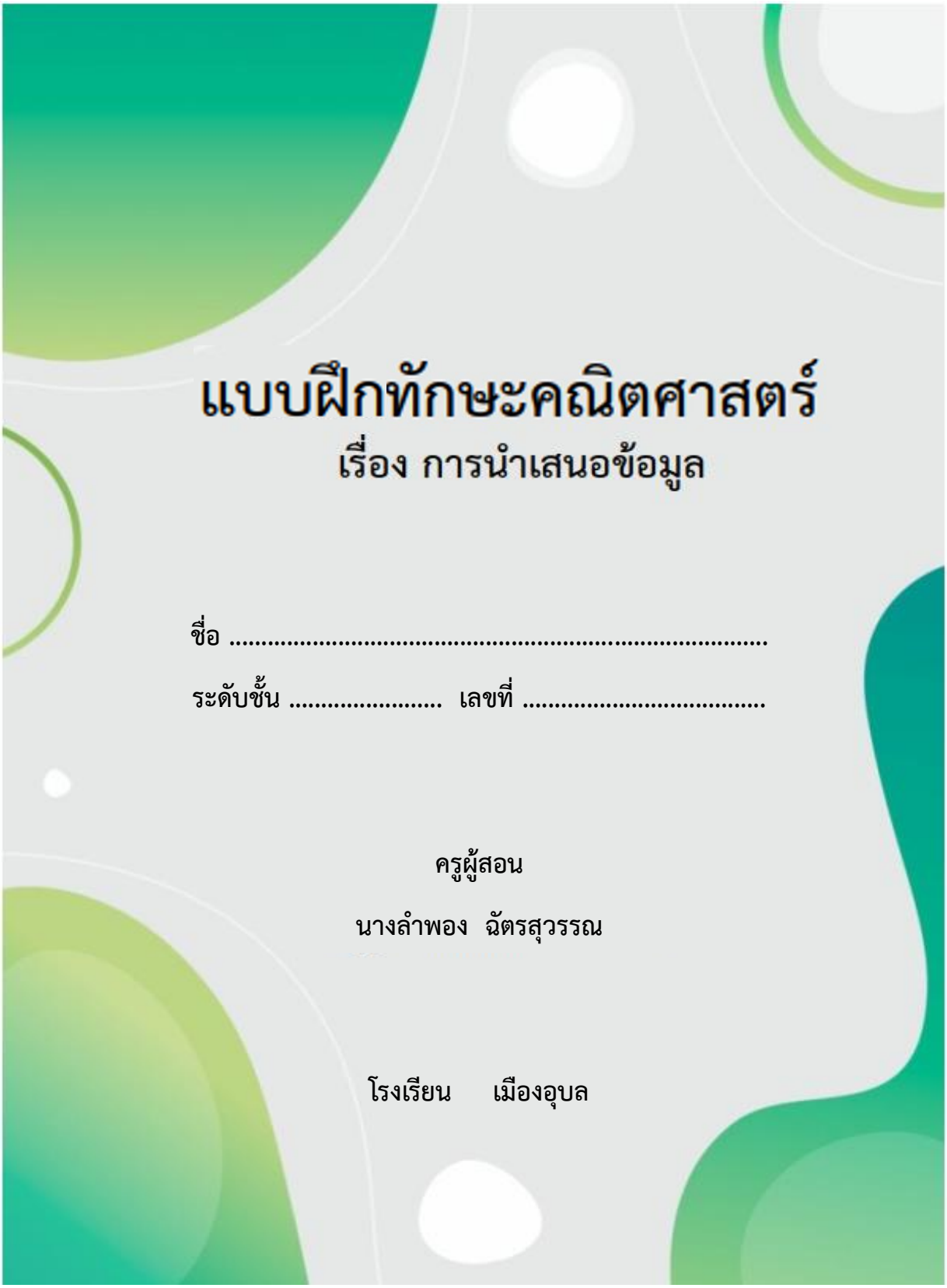

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๑ เรื่อง การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยข้อมูลจากแผนภูมิ

จำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ประถมศึกษาปีที่ ๖
โรงเรียนแสงตะวัน

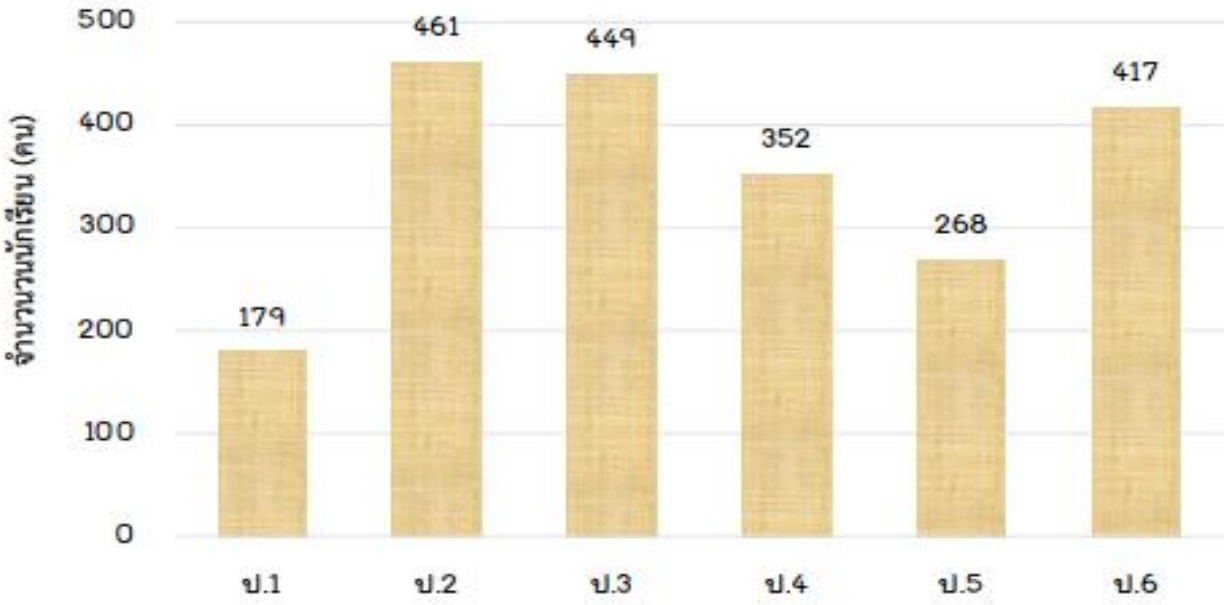

๑. ระดับชั้นใดมีจำนวนนักเรียนน้อยที่สุด กี่คน

.....

๒. นักเรียนระดับชั้นป.๖ มากกว่าจำนวนนักเรียนชั้น ป.๑ กี่คน

.....

๓. นักเรียนระดับชั้น ป.๑-๓ มากกว่า หรือ น้อยกว่านักเรียนระดับชั้น ป.๔-๖จำนวนกี่คน

.....

๔. ระดับชั้นใดของโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่างกันน้อยที่สุด

.....

๕. จำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ป.๖ โรงเรียนแสงตะวัน มีทั้งหมดกี่คน

.....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๑ เรื่อง การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยข้อมูลจากแผนภูมิ

จำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ประถมศึกษาปีที่ ๖
โรงเรียนบ้านสายฟ้า

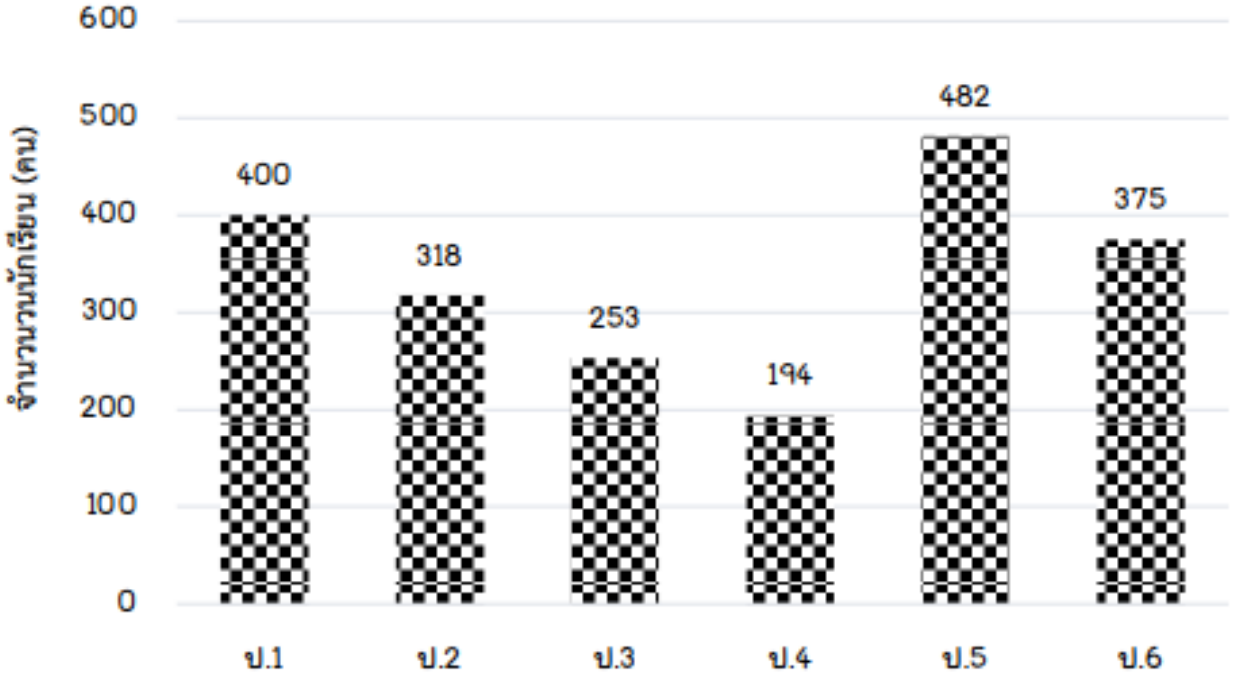

๑. ระดับชั้นใดมีจำนวนนักเรียนมากที่สุด กี่คน

.....

๒. นักเรียนระดับชั้นป.๑ มากกว่าจำนวนนักเรียนชั้น ป.๓ กี่คน

.....

๓. นักเรียนระดับชั้น ป.๑-๓ มากกว่า หรือ น้อยกว่านักเรียนระดับชั้น ป.๔-๖จำนวนกี่คน

.....

๔. ระดับชั้นใดของโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่างกันมากที่สุด

.....

๕. จำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ป.๖ โรงเรียนบ้านสายฟ้า มีทั้งหมดกี่คน

.....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๑ เรื่อง การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยข้อมูลจากแผนภูมิ

ค่าน้ำมันรถในการเดินทางมาทำงาน
ของนายดำ และ นายขาว ระยะเวลา ๔ เดือน

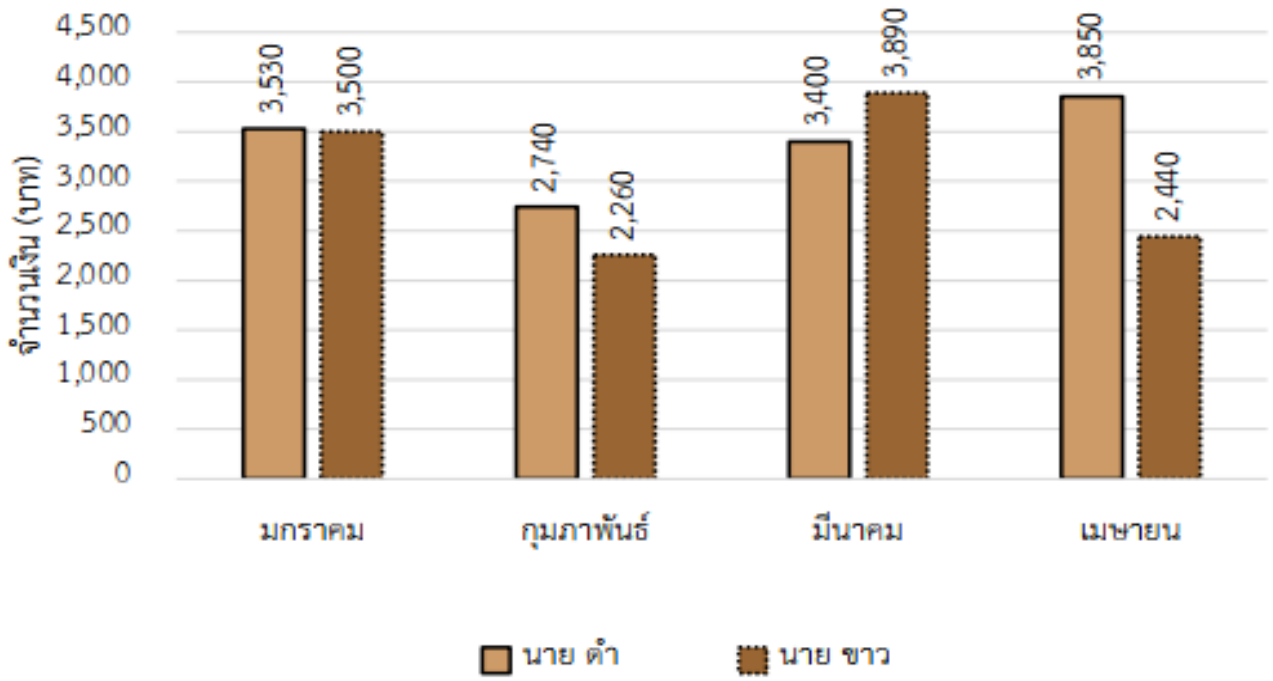

จงตอบคำถามต่อไปนี้

๑. กราฟแท่งข้างต้นแสดงข้อมูลเกี่ยวกับอะไร
ตอบ .....

๒. เดือนใดที่นายดำ และนายขาวจ่ายค่าน้ำมันรถใกล้เคียงกันมากที่สุด
ตอบ .....

๓. ตลอดระยะเวลาทั้ง ๔ เดือน นายดำ และนายขาว จ่ายค่าน้ำมันรถไปคนละกี่บาท
ตอบ .....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๑ เรื่อง การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ

เงินเก็บแต่ละเดือนของพนักงาน
ของ นาย ก. และ นาย ข. ระยะเวลา ๔ เดือน

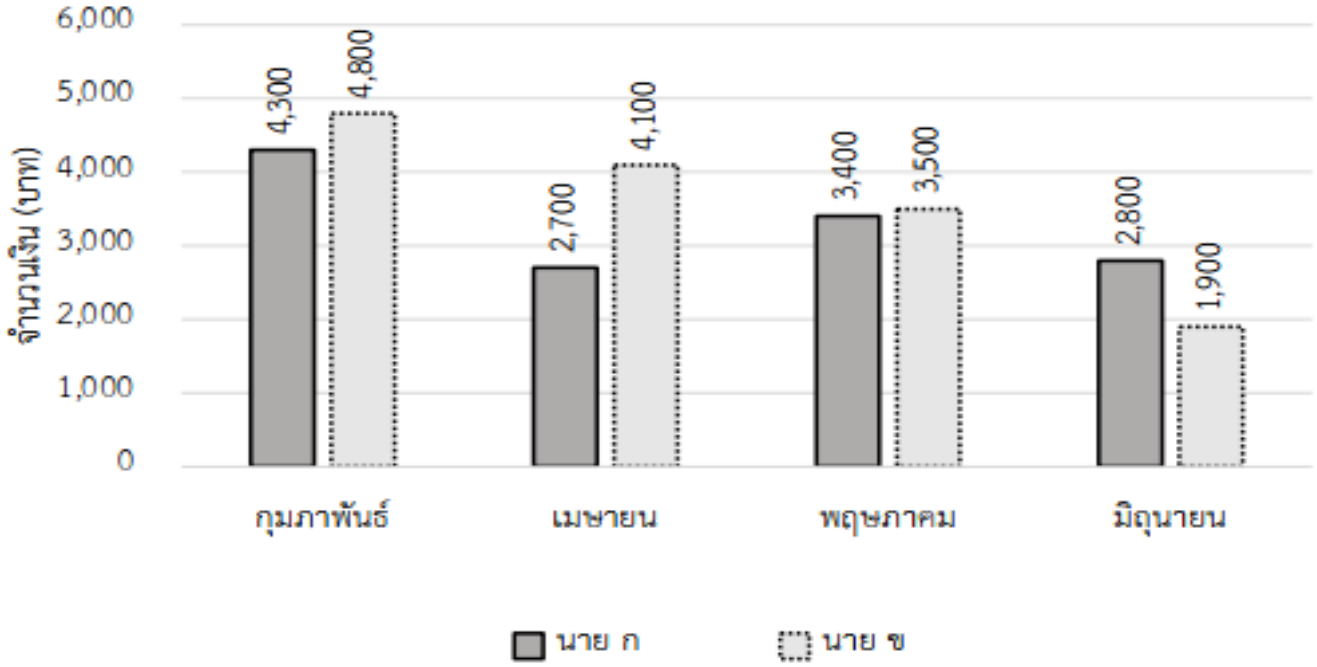

จงตอบคำถามต่อไปนี้

๑. กราฟแท่งข้างต้นแสดงข้อมูลเกี่ยวกับอะไร
ตอบ .....

๒. เดือนใดที่นาย ก. ฝากเงินมากกกว่า นาย ข. คือเดือนอะไร
ตอบ .....

๓. ตลอดระยะเวลาทั้ง ๔ เดือน ใครฝากเงินมากกว่ากัน และฝากมากกว่าเท่าใด
ตอบ .....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๑ เรื่อง การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ

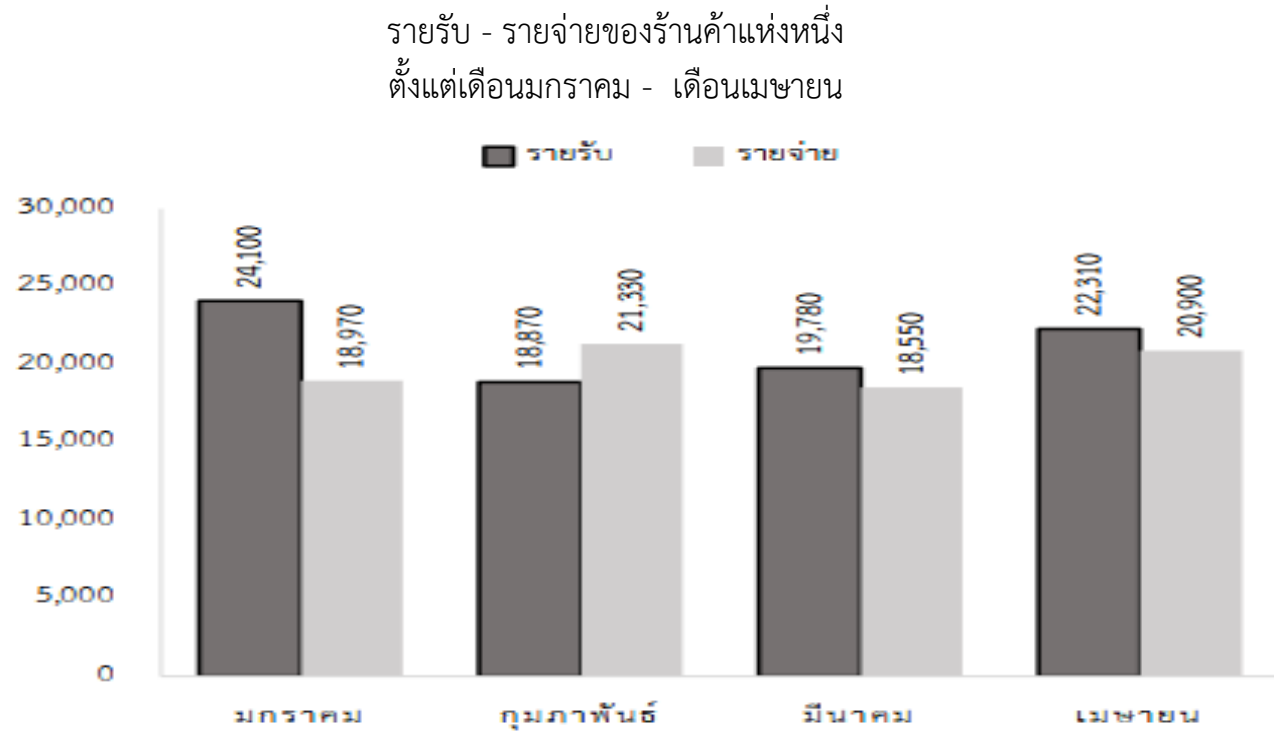

๑. รายจ่ายต่ำสุดของร้านค้าแห่งนี้ คือเดือนใด เท่ากับเท่าไร

ตอบ .....

๒. ตลอดระยะเวลา ๔ เดือน ร้านค้าแห่งนี้มีรายรับมากกว่ารายจ่ายเท่าไร

ตอบ .....

๓. เดือนใดบ้างที่ร้านค้ามีรายรับมากกว่ารายจ่าย

ตอบ .....

๔. เดือนใดที่ร้านค้ามีรายรับไม่พอกับค่าใช้จ่าย เป็นเงินเท่าไร

ตอบ .....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๒ เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ

ปริมาณมันสำปะหลังที่ผลิตได้ ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน

พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๓

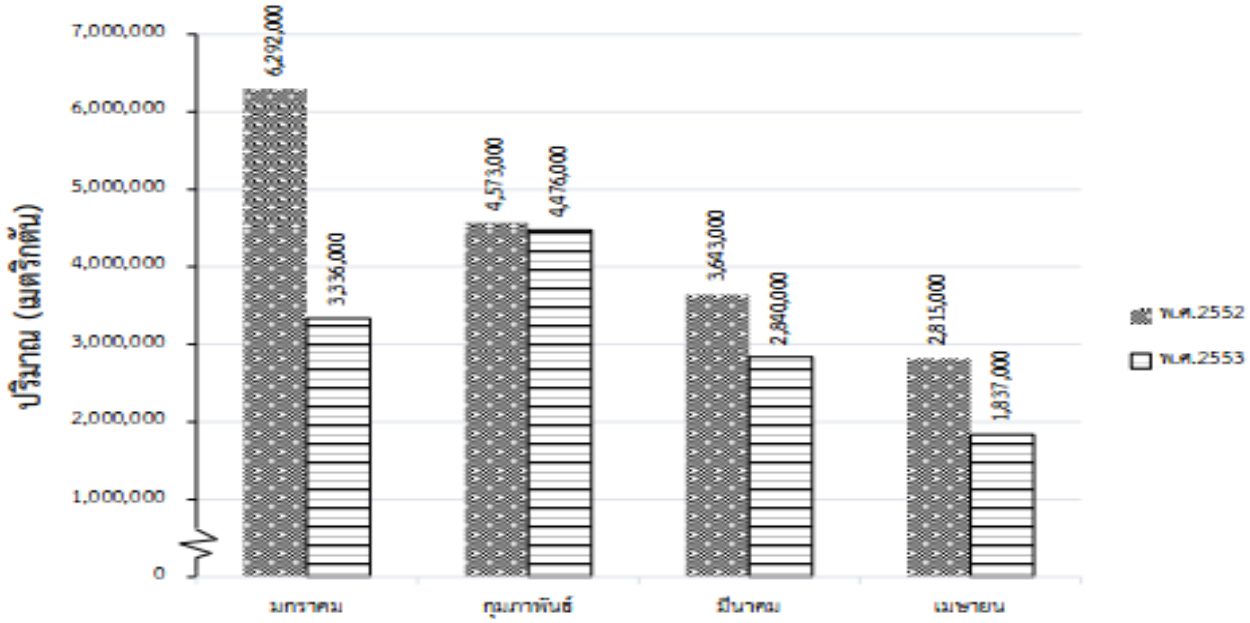

๑. พ.ศ. ๒๕๕๒ ผลิตมันสำปะหลังได้มากที่สุดเดือนใด และผลิตได้เท่าไร

ตอบ .....

๒. เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ผลิตมันสำปะหลังได้น้อยกว่าเดือนเดียวกัน ของ พ.ศ. ๒๕๕๒ เท่าใด

ตอบ .....

๓. สองเดือนใดบ้าง ของ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผลิตมันสำปะหลังได้ประริมาณใกล้เคียงกันมากที่สุด

ตอบ .....

๔. จากแผนภูมินักเรียนคาดว่าการผลิตมันสำปะหลังในอนาคตจะเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด

ตอบ .....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๒ เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ

จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอยิ้มแย้ม และ อำเภอยิ้มสวย
ปี พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕

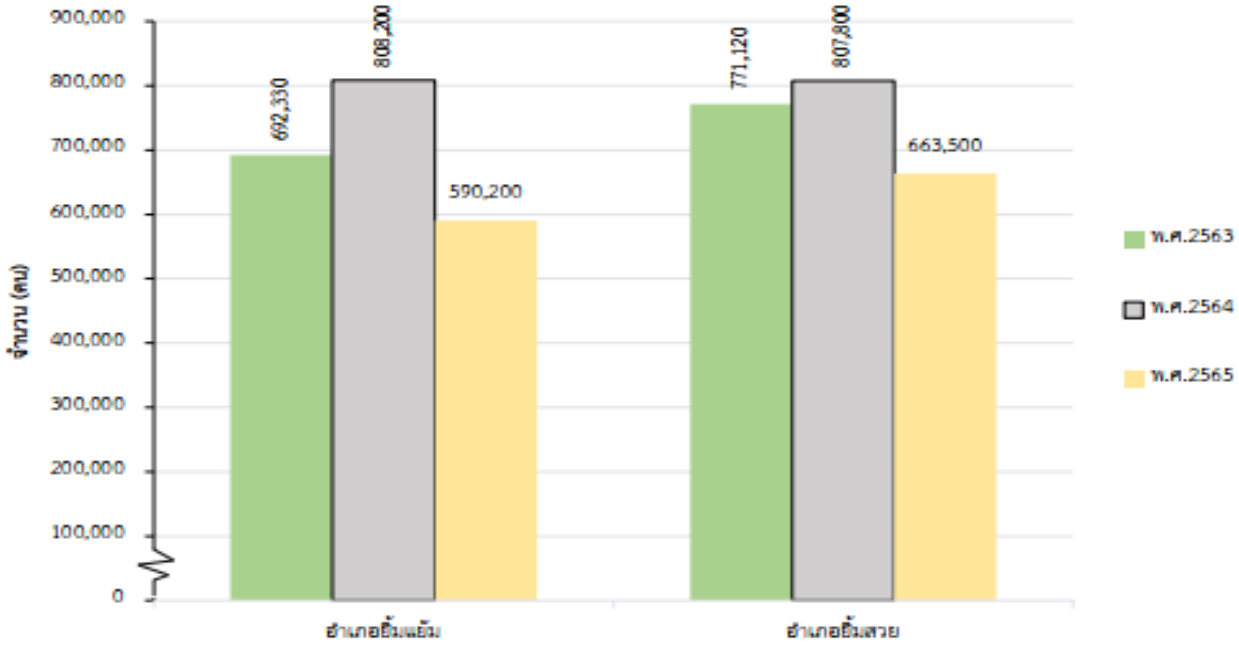

๑. ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ประชากรอาศัยอยู่ที่ใดมากกว่า และมากกว่าอยู่กี่คน

ตอบ .....

๒. จำนวนประชากรระหว่าง ๒ อำเภอ ในปี พ.ศ. ใด มีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด และต่างกันกี่คน

ตอบ .....

๓. จำนวนประชากรระหว่าง ๒ อำเภอ ในปี พ.ศ. ใด มีจำนวนต่างกันมากที่สุด และต่างกันกี่คน

ตอบ .....

๔. ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ แต่ละอำเภอมีประชากรอาศัยอยู่อำเภอละกี่คน

ตอบ .....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๒ เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ

จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาของโรงเรียนวัดศรีสุข
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

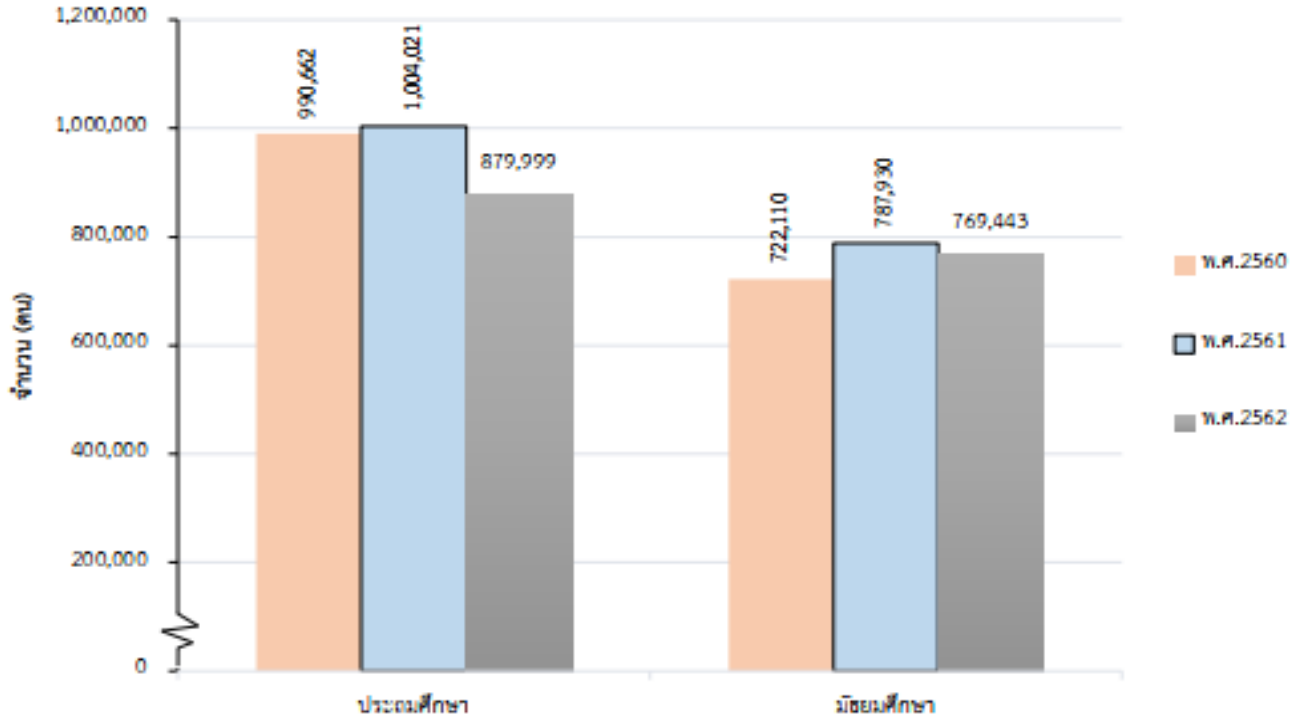

๑. ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ จำนวนนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแตกต่างกันกี่คน

ตอบ .....

๒. จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพิ่มขึ้น หรือ ลดลง เท่าไร

ตอบ .....

๓. จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ กับ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพิ่มขึ้น หรือ ลดลง เท่าไร

ตอบ .....

๔. ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ จำนวนนักเรียนประถมศึกษามีทั้งหมดกี่คน

ตอบ .....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๒ เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบแสดงข้อมูลต่อไปนี้

น้ำหนักของ ทอง และ เงิน ของร้านทองมีชัย
ในเดือน มกราคม – พฤษภาคม

น้ำหนัก	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม
ทอง	45	47	43	51	49
เงิน	52	48	46	50	53

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๒ เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบแสดงข้อมูลต่อไปนี้

ราคาซื้อ และ ราคาขายทองรูปพรรณ ต่อน้ำหนัก ๑ บาท
ใน วันที่ ๕, ๑๐, ๑๕ และ ๒๐ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ราคาทอง	5 มกราคม	10 มกราคม	15 มกราคม	20 มกราคม
ราคาซื้อ (บาท)	30,230	29,970	31,230	29,870
ราคาขาย (บาท)	30,380	30,120	31,380	30,920

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๒ เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบแสดงข้อมูลต่อไปนี้

เดือน	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน
รายรับ(บาท)	4,500	5,200	6,500	7,000
รายจ่าย(บาท)	4,000	5,000	4,500	4,000

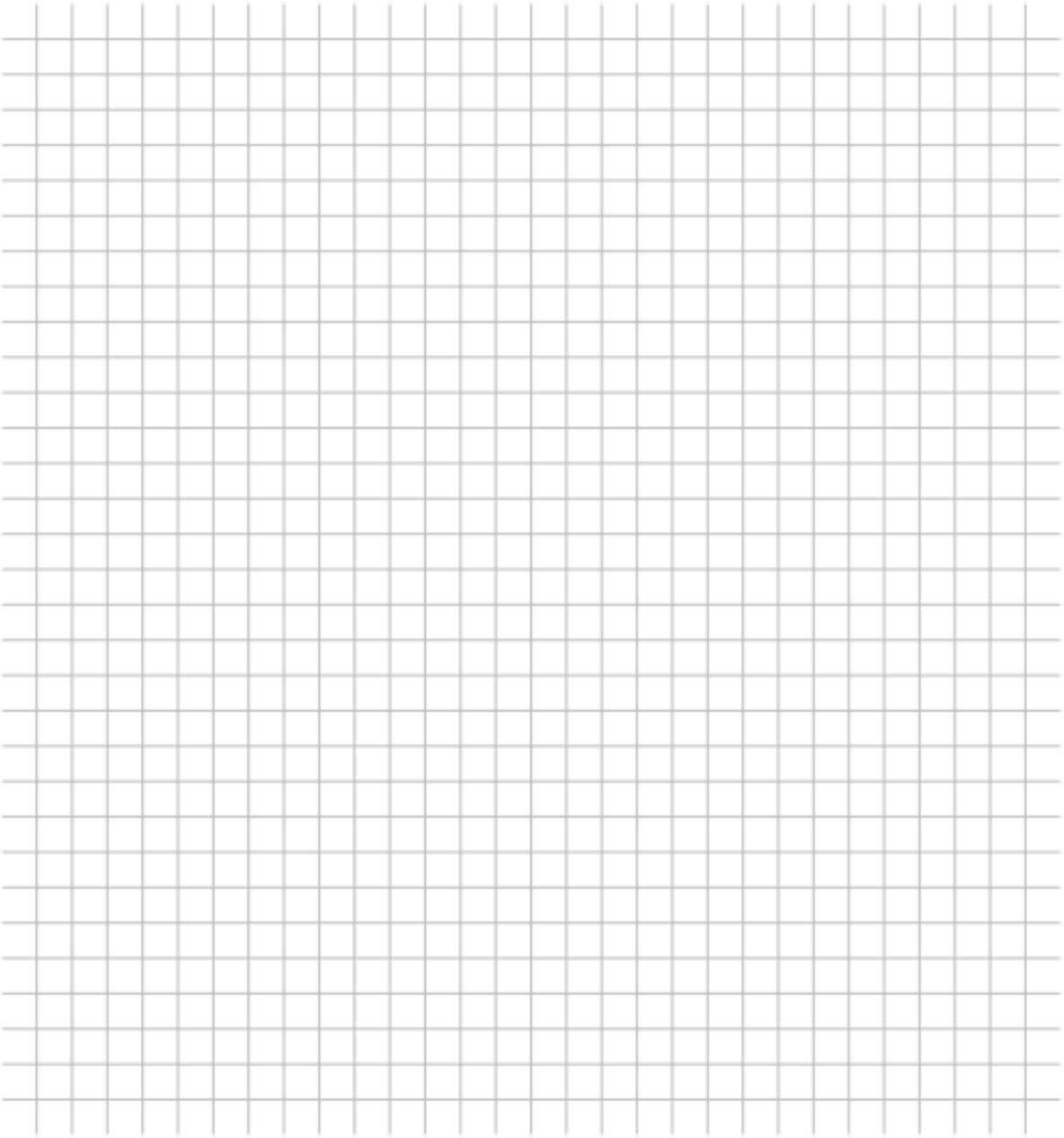

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๒ เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบแสดงข้อมูลต่อไปนี้

จังหวัด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)			
	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน
ขอนแก่น	25.5	27.0	27.2	25.6
อุดรธานี	26.4	24.8	25.6	29.1
มหาสารคาม	24	27.0	24	26

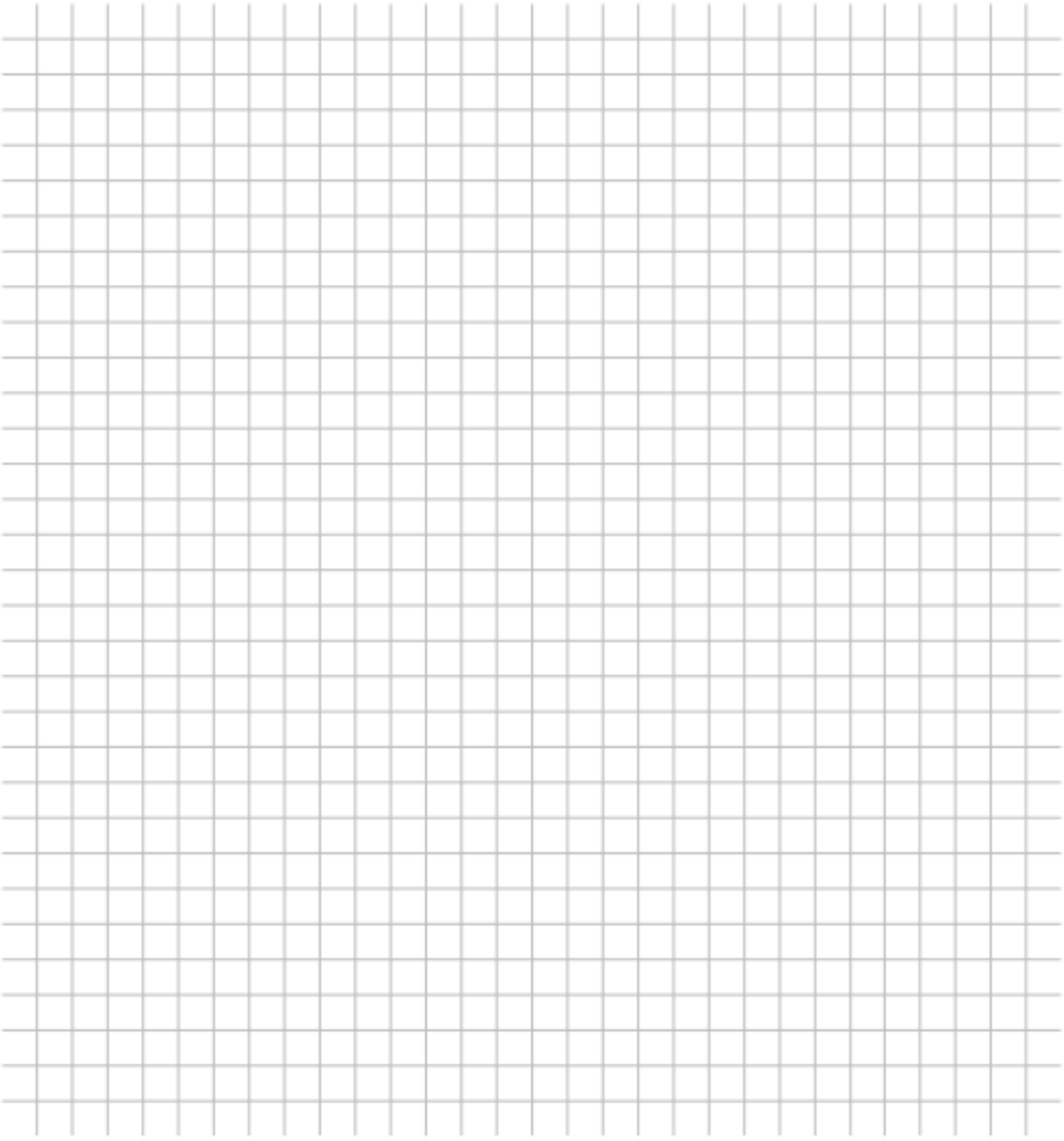

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๓ เรื่อง กราฟเส้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกราฟเส้น และนำข้อมูลใส่ลงตารางและตอบคำถามให้ถูกต้อง

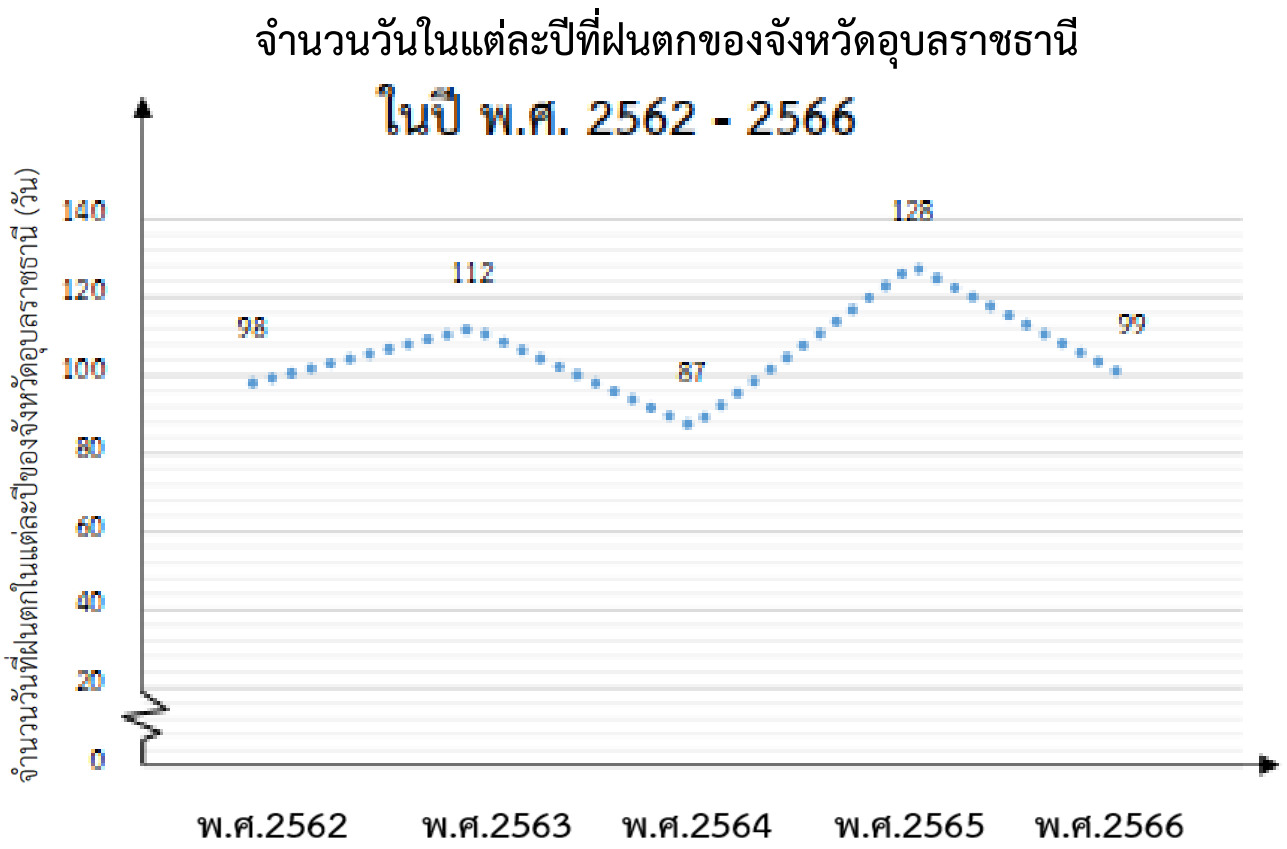

จำนวนวันในแต่ละปีที่ฝนตกของจังหวัดอุบลราชธานี
ในปี พ.ศ. 2562 - 2566

พ.ศ.	จำนวนวันที่ฝนตก

๑. ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ ฝนตกเฉลี่ยปีละกี่วัน

ตอบ .....

๒. ปีใดฝนตกมากที่สุด และตกกี่วัน

ตอบ .....

๓. ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ฝนไม่ตกกี่วัน

ตอบ .....

๔. ปีใดฝนตกน้อยที่สุด และตกกี่วัน

ตอบ .....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๓ เรื่อง กราฟเส้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกราฟเส้น และนำข้อมูลใส่ลงตารางและตอบคำถามให้ถูกต้อง

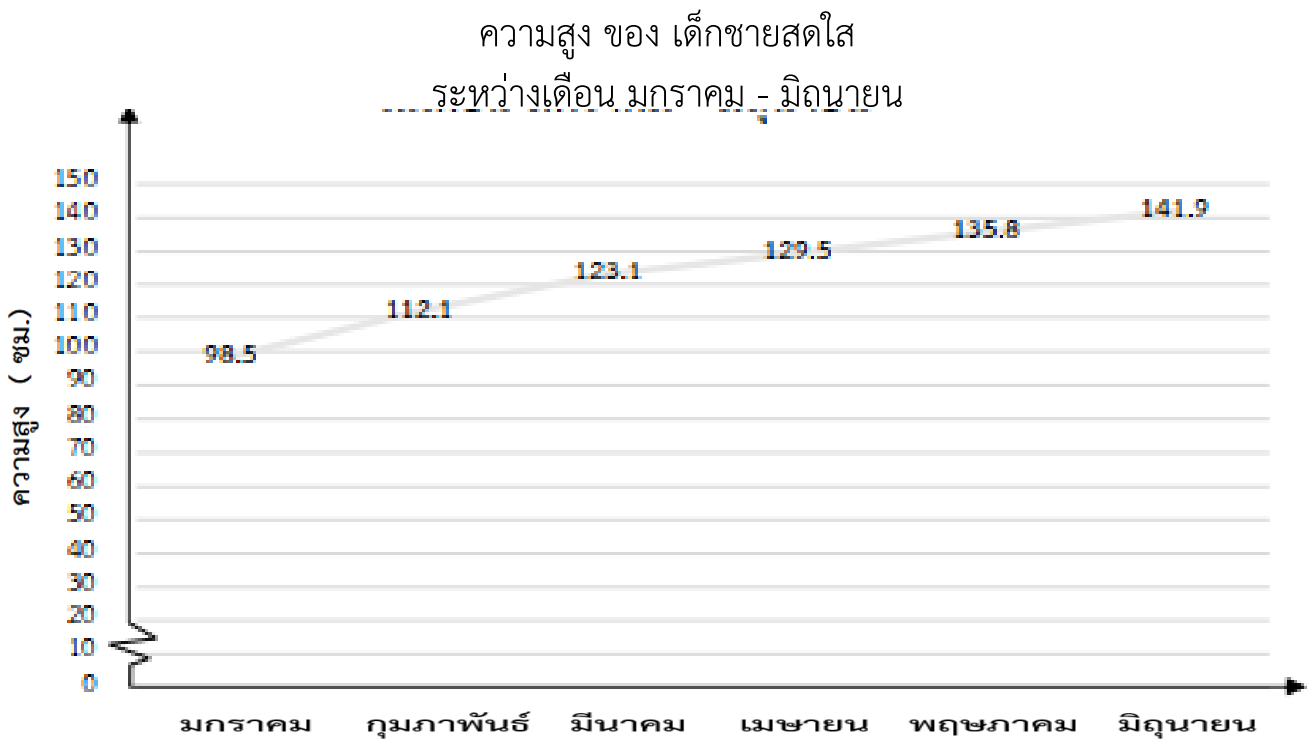

เดือน						
ความสูง (เซนติเมตร)						

๑. เดือนใดที่ความสูงของเด็กชายสดใส เพิ่มขึ้นเยอะที่สุด และเพิ่มขึ้นกี่เซนติเมตร

ตอบ .....

๒. เดือนใดที่ความสูงของเด็กชายสดใส เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด และเพิ่มขึ้นกี่เซนติเมตร

ตอบ .....

๓. เดือนมิถุนายน เด็กชายสดใส สูงกว่าเดือนกุมภาพันธ์ กี่เซนติเมตร

ตอบ .....

๔. รวม ๖ เดือน เด็กชายสดใส มีความสุงเพิ่มขึ้นเท่าใด

ตอบ .....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๓ เรื่อง กราฟเส้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกราฟเส้น และนำข้อมูลใส่ลงตารางและตอบคำถามให้ถูกต้อง

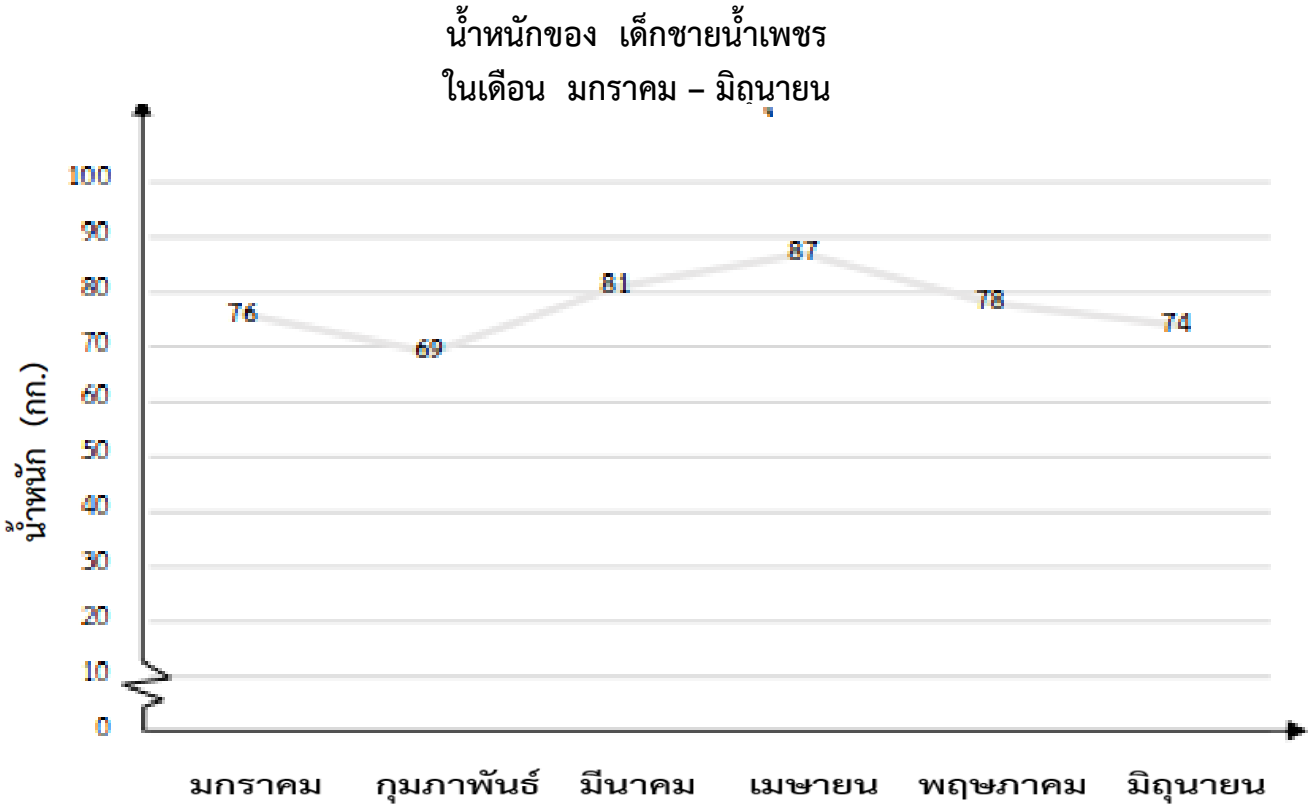

เดือน						
น้ำหนัก (กิโลกรัม)						

๑. เดือนใดที่น้ำหนักของเด็กชายน้ำเพชร เพิ่มขึ้นเยอะที่สุด และเพิ่มขึ้นกี่กิโลกรัม

ตอบ .....

๒. เดือนใดที่น้ำหนักของเด็กชายน้ำเพชร เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด และเพิ่มขึ้นกี่กิโลกรัม

ตอบ .....

๓. เดือนพฤษภาคม เด็กชายน้ำเพชร มีน้ำหนักมากกว่าเดือนใดบ้าง

ตอบ .....

๔. จากเดือน มกราคม - เมษายน เด็กชายน้ำเพชร มีน้ำหนักเพิ่มขึ้นกี่กิโลกรัม

ตอบ .....

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๔ เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของประชากรชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานีจังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของประชากรชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานีจังหวัดอุบลราชธานี

ตารางข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากรในชุมชนนาควาย
อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

อาชีพ	รับราชการ	ค้าขาย	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้าง	เกษตรกร
จำนวน (คน)					

****ข้อมูลได้จากการออกสำรวจในชุมชนนาควาย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี*

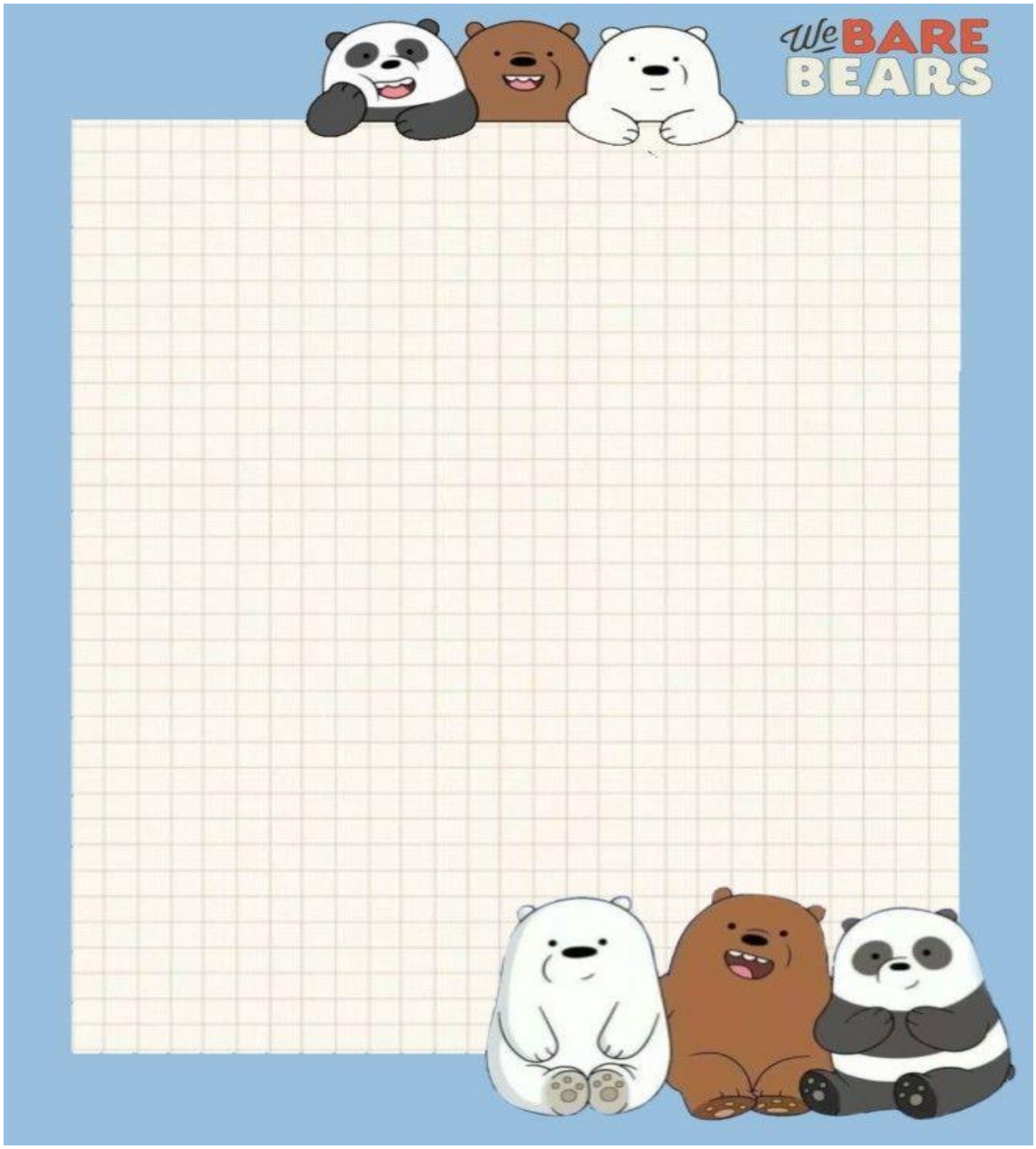

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล

ที่	รายการ	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
๑	การใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ช่วยให้ฉันเข้าใจการนำเสนอข้อมูลได้ดีขึ้น					
๒	ฉันรู้สึกว่าการทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลทำให้ฉันเข้าใจ วิธีการใช้กราฟและตารางมากขึ้น					
๓	แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ช่วยให้ฉันฝึกทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดี					
๔	การทำแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ทำให้ฉันสามารถอธิบายข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ได้ดีขึ้น					
๕	ฉันรู้สึกสนุกและท้าทายเมื่อทำแบบฝึกทักษะเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูล					
๖	การฝึกฝนด้วยแบบฝึกทักษะช่วยให้ฉันเข้าใจการใช้มาตราส่วนในการนำเสนอข้อมูลได้ดียิ่งขึ้น					
๗	แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ทำให้ฉันสามารถเลือกวิธีการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมได้					
๘	ฉันคิดว่าแบบฝึกทักษะช่วยให้การเรียนรู้เรื่องการนำเสนอข้อมูลเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น					
๙	ฉันรู้สึกมั่นใจมากขึ้นในการนำเสนอข้อมูลหลังจากทำแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์					
๑๐	แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ช่วยให้ฉันรู้สึกว่าเรื่องการนำเสนอข้อมูลในคณิตศาสตร์น่าสนใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้					

แบบประเมินการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล
สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชื่อผู้ประเมิน: .....
ชื่อผู้เรียน: .....
วันที่: .....

คำชี้แจง: ให้ผู้เรียนทำการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อคณิตศาสตร์ที่ได้รับมอบหมาย
โดยจะมีการประเมินตามเกณฑ์ต่างๆ ต่อไปนี้

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
		คะแนนเต็ม (๕ คะแนน)	คะแนนที่ได้	
๑	นักเรียนสามารถเลือกข้อมูลที่เหมาะสมและเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำหนด			
๒	นักเรียนสามารถเลือกกราฟที่เหมาะสม (กราฟแท่งหรือกราฟเส้น) สำหรับข้อมูลที่มี			
๓	นักเรียนสามารถสร้างกราฟแท่งได้อย่างถูกต้องตามข้อมูลที่ให้			
๔	นักเรียนสามารถสร้างกราฟเส้นได้อย่างถูกต้องตามข้อมูลที่ให้			
๕	นักเรียนสามารถอธิบายการสร้างกราฟแท่งหรือกราฟเส้นให้เข้าใจได้ง่าย			
๖	นักเรียนสามารถเปรียบเทียบข้อมูลที่แสดงในกราฟแท่งหรือกราฟเส้นได้อย่างชัดเจน			
๗	นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากกราฟแท่งหรือกราฟเส้นได้อย่างถูกต้อง			
๘	นักเรียนสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลในกราฟแท่งหรือกราฟเส้นได้อย่างชัดเจน			
๙	นักเรียนสามารถเลือกและใช้ข้อมูลที่หามาได้จากแหล่งที่เหมาะสมในการสร้างกราฟ			
๑๐	นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการหาข้อมูลเพื่อสร้างกราฟได้อย่างละเอียดและเข้าใจง่าย			
๑๑	นักเรียนสามารถแสดงข้อมูลที่หามาในกราฟได้อย่างเหมาะสมและเข้าใจง่าย			
๑๒	นักเรียนสามารถสรุปข้อมูลจากกราฟแท่งหรือกราฟเส้นได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย			
๑๓	นักเรียนสามารถแสดงลำดับของข้อมูลที่ใช้ในการเปรียบเทียบในกราฟได้อย่างมีลำดับขั้นตอน			
๑๔	นักเรียนสามารถเลือกวิธีการเปรียบเทียบข้อมูลที่เหมาะสมในการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง			
๑๕	นักเรียนสามารถนำเสนอผลลัพธ์จากการเปรียบเทียบข้อมูลในกราฟได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
๑๖	นักเรียนสามารถใช้กราฟแท่งหรือกราฟเส้นเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง			
๑๗	นักเรียนสามารถใช้ข้อมูลที่ได้รับเพื่ออธิบายข้อสังเกตจากกราฟแท่งหรือกราฟเส้นได้			
๑๘	นักเรียนสามารถสร้างกราฟที่เหมาะสมกับข้อมูลที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน			
๑๙	นักเรียนสามารถให้คำอธิบายที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ในการใช้กราฟแท่งหรือกราฟเส้น			
๒๐	นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือวิเคราะห์ผลจากกราฟแท่งหรือกราฟเส้นได้อย่างมั่นใจ			

คะแนนรวม: _____ / ๑๐๐ คะแนน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

การให้คะแนน:

- **๕ คะแนน**: ทำได้ดีมาก ไม่มีข้อบกพร่อง
- **๔ คะแนน**: ทำได้ดี มีข้อบกพร่องเล็กน้อย
- **๓ คะแนน**: ทำได้พอสมควร มีข้อบกพร่องที่ทำให้การนำเสนอไม่สมบูรณ์
- **๒ คะแนน**: ทำได้ไม่ดี มีข้อบกพร่องมาก
- **๑ คะแนน**: ต้องปรับปรุงมาก การนำเสนอยากเข้าใจหรือมีข้อบกพร่องมาก

ผลงานนักเรียน

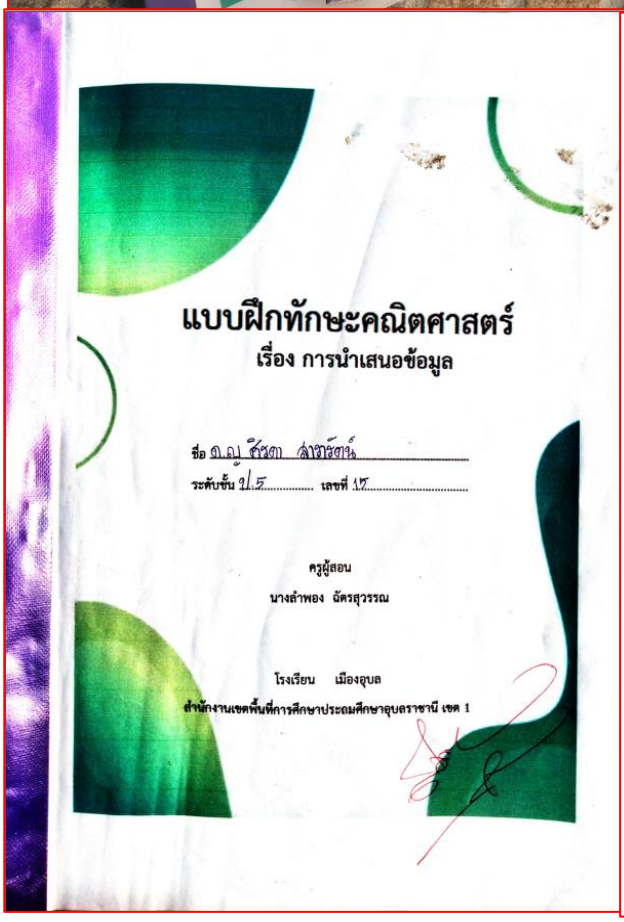

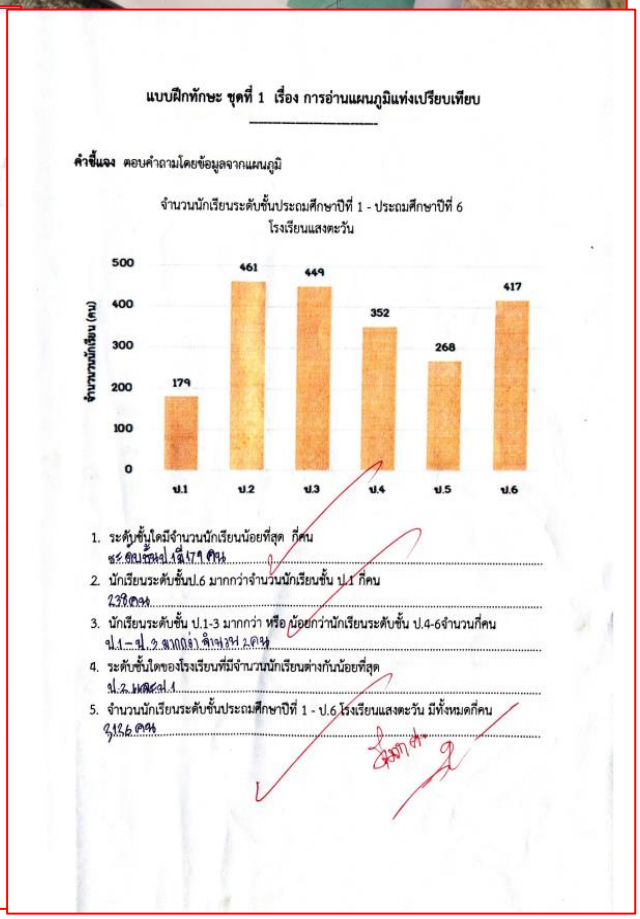

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 1 เรื่อง การอ่านแผนภูมิแห่งเปรียบเทียบ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยข้อมูลจากแผนภูมิ

จำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบ้านสายฟ้า

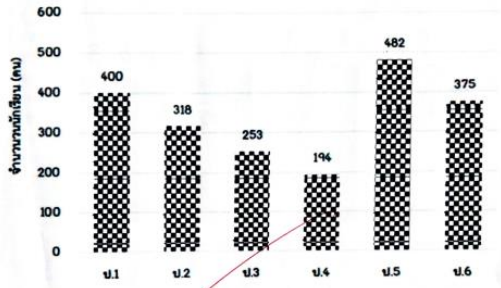

1. ระดับชั้นใดมีจำนวนนักเรียนมากที่สุด กี่คน
   ป.5 จำนวน 482 คน
2. นักเรียนระดับชั้นป.1 มากกว่าจำนวนนักเรียนชั้น ป.3 กี่คน
   147 คน
3. นักเรียนระดับชั้น ป.1-3 มากกว่า หรือ น้อยกว่านักเรียนระดับชั้น ป.4-6จำนวนกี่คน
   มากกว่า 2 คน
4. ระดับชั้นใดของโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่างกันมากที่สุด
   ป.1 และ ป.5
5. จำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ป.6 โรงเรียนบ้านสายฟ้า มีทั้งหมดกี่คน
   1,126 คน

ถูกต้อง

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 1 เรื่อง การอ่านแผนภูมิแห่งเปรียบเทียบ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยข้อมูลจากแผนภูมิ

ค่าน้ำมันรถในการเดินทางมาทำงาน
ของนายดำ และ นายขาว ระยะเวลา 4 เดือน

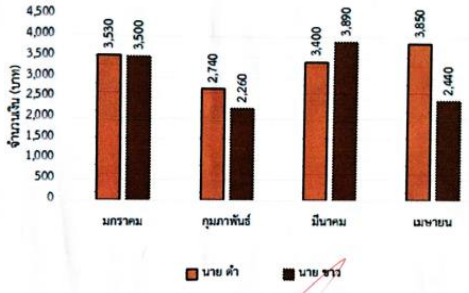

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. กราฟแท่งข้างต้นแสดงข้อมูลเกี่ยวกับอะไร
   ตอบ ค่าน้ำมันรถในการเดินทางมาทำงานของนายดำและนายขาวระยะเวลา 4 เดือน
2. เดือนใดที่นายดำ และนายขาวจ่ายค่าน้ำมันรถใกล้เคียงกันมากที่สุด
   ตอบ เดือนมกราคม
3. ตลอดระยะเวลาทั้ง 4 เดือน นายดำ และนายขาว จ่ายค่าน้ำมันรถไปคนละกี่บาท
   ตอบ นายดำจ่ายค่าน้ำมันรถ 13,520 บาท นายขาวจ่ายค่าน้ำมันรถ 11,990

ถูกต้อง

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 1 เรื่อง การอ่านแผนภูมิแห่งเปรียบเทียบ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ

เงินเก็บแต่ละเดือนของพนักงาน
ของ นาย ก. และ นาย ข. ระยะเวลา 4 เดือน

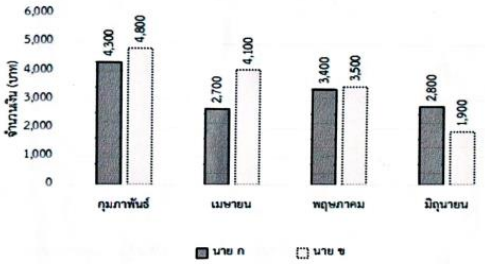

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. กราฟแท่งข้างต้นแสดงข้อมูลเกี่ยวกับอะไร
   ตอบ เงินที่นายเต่าสะสมหมดจากเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนมิถุนายน ระยะเวลา 4 เดือน
2. เดือนใดที่นาย ก. ฝากเงินมากกว่า นาย ข. คือเดือนอะไร
   ตอบ กุมภาพันธ์
3. ตลอดระยะเวลาทั้ง 4 เดือน ใครฝากเงินมากกว่ากัน และฝากมากกว่าเท่าใด
   ตอบ นาย ข ฝากเงินมากกว่า 1,100

ถูกต้อง

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 1 เรื่อง การอ่านแผนภูมิแห่งเปรียบเทียบ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ

รายรับ - รายจ่ายของร้านค้าแห่งหนึ่ง
ตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนเมษายน

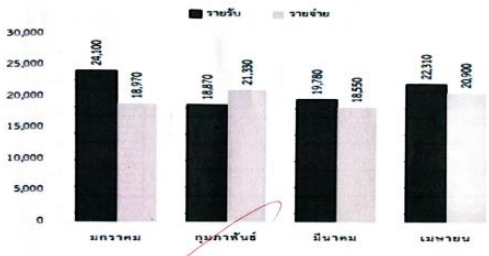

1. รายจ่ายต่ำสุดของร้านค้าแห่งนี้ คือเดือนใด เท่ากับเท่าไร
   ตอบ มีนาคม
2. ตลอดระยะเวลา 4 เดือน ร้านค้าแห่งนี้มีรายรับมากกว่ารายจ่ายเท่าไร
   ตอบ 6,910 บาท
3. เดือนใดบ้างที่ร้านค้ามีรายรับมากกว่ารายจ่าย
   ตอบ มกราคม มีนาคม เมษายน
4. เดือนใดที่ร้านค้ามีรายรับไม่พอกับค่าใช้จ่าย เป็นเงินเท่าไร
   ตอบ เดือนกุมภาพันธ์ 20 บาท

ถูกต้อง

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ

ปริมาณมันสำปะหลังที่ผลิตได้ ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2552 - 2553

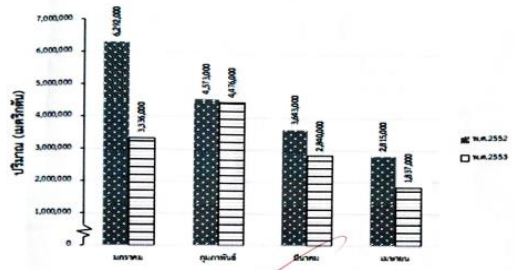

1. พ.ศ. 2552 ผลิตมันสำปะหลังได้มากที่สุดเดือนใด และผลิตได้เท่าไร
   ตอบ เดือน มกราคม ผลิตได้ 4,750,000

2. เดือนมกราคม พ.ศ. 2553 ผลิตมันสำปะหลังได้น้อยกว่าเดือนเดียวกัน ของ พ.ศ. 2552 เท่าใด
   ตอบ 1,419,000

3. สองเดือนใดบ้าง ของ ปี พ.ศ. 2553 ที่ผลิตมันสำปะหลังได้ประริมาณใกล้เคียงกันมากที่สุด
   ตอบ กุมภาพันธ์ และ มีนาคม

4. จากแผนภูมินักเรียนคาดว่าการผลิตมันสำปะหลังในอนาคตจะเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด
   ตอบ มีแนวโน้มจะลดลง เพราะ ปริมาณการผลิตลดลงทุกเดือน

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ

จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอยิ้มแย้ม และ อำเภอยิ้มสวย ปี พ.ศ. 2563-2565

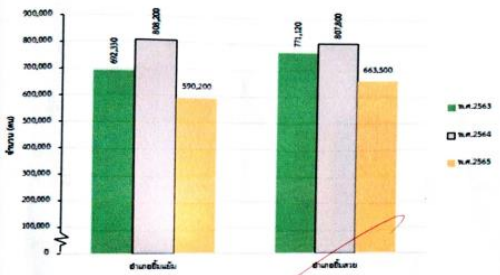

1. ในปี พ.ศ. 2563 ประชากรอาศัยอยู่ที่ใดมากกว่า และมากกว่าอยู่กี่คน
   ตอบ อำเภอยิ้มสวย มากกว่าอำเภอยิ้มแย้ม และมากกว่าอยู่ 78,180 คน

2. จำนวนประชากรระหว่าง 2 อำเภอ ในปี พ.ศ. ใด มีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด และต่างกันกี่คน
   ตอบ พ.ศ.2564 ต่างกัน 7,400 คน

3. จำนวนประชากรระหว่าง 2 อำเภอ ในปี พ.ศ. ใด มีจำนวนต่างกันมากที่สุด และต่างกันกี่คน
   ตอบ พ.ศ.2565 ต่างกัน 78,180 คน

4. ในปี พ.ศ. 2563 – 2565 แต่ละอำเภอมีประชากรอาศัยอยู่อำเภอละกี่คน
   ตอบ อำเภอยิ้มแย้ม 2,085,720 คน อำเภอยิ้มสวย 2,242,320 คน

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลจากแผนภูมิ

จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาของโรงเรียนวัดศรีสุข ระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2562

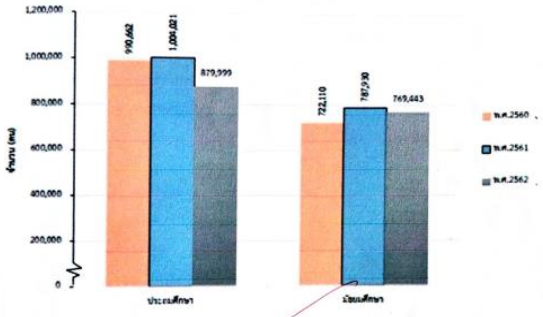

1. ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2560-2562 จำนวนนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแตกต่างกันกี่คน
   ตอบ ต่างกัน 594,294 คน

2. จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาในปี พ.ศ. 2560 กับ พ.ศ. 2561 เพิ่มขึ้น หรือ ลดลง เท่าไร
   ตอบ เพิ่มขึ้น เท่ากัน 13,579 คน

3. จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในปี พ.ศ. 2561 กับ พ.ศ. 2562 เพิ่มขึ้น หรือ ลดลง เท่าไร
   ตอบ เพิ่มขึ้น 25,487 คน

4. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2562 จำนวนนักเรียนประถมศึกษามีทั้งหมดกี่คน
   ตอบ 2,974,662 คน

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบแสดงข้อมูลต่อไปนี้

น้ำหนักของ ทอง และ เงิน ของร้านทองมีชัย ในเดือน มกราคม – พฤษภาคม

น้ำหนัก	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม
ทอง	45	47	43	51	49
เงิน	52	48	46	50	53

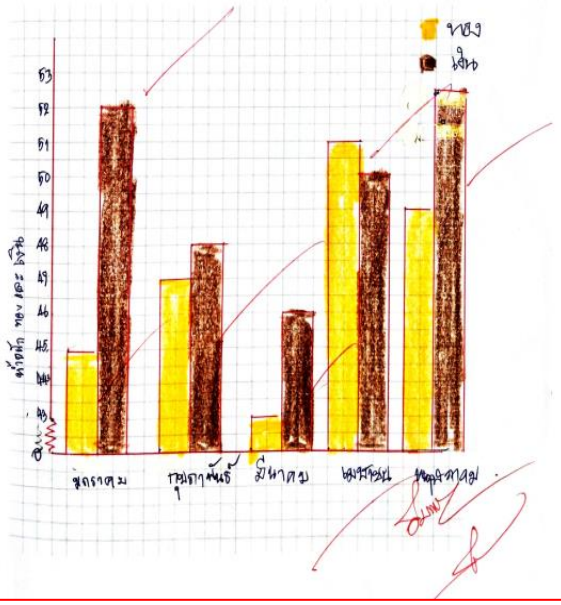

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบแสดงข้อมูลต่อไปนี้

ราคาซื้อ และ ราคาขายทองรูปพรรณ ต่อน้ำหนัก 1 บาท
ใน วันที่ 5, 10, 15 และ 20 เดือน มกราคม พ.ศ. 2567

ราคาทอง	5 มกราคม	10 มกราคม	15 มกราคม	20 มกราคม
ราคาซื้อ (บาท)	30,230	29,970	31,230	29,870
ราคาขาย (บาท)	30,380	30,120	31,380	30,920

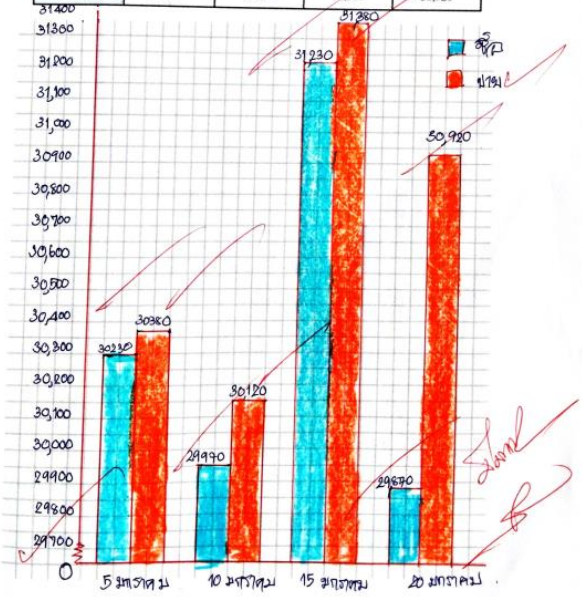

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบแสดงข้อมูลต่อไปนี้

เดือน	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน
รายรับ(บาท)	4,500	5,200	6,500	7,000
รายจ่าย(บาท)	4,000	5,000	4,500	4,000

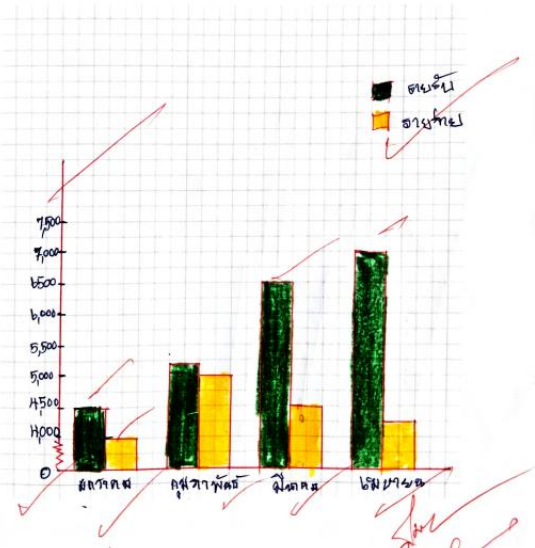

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งที่มีการย่นระยะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบแสดงข้อมูลต่อไปนี้

จังหวัด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)			
	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน
ขอนแก่น	25.5	27.0	27.2	25.6
อุดรธานี	26.4	24.8	25.6	29.1
มหาสารคาม	24	27.0	24	26

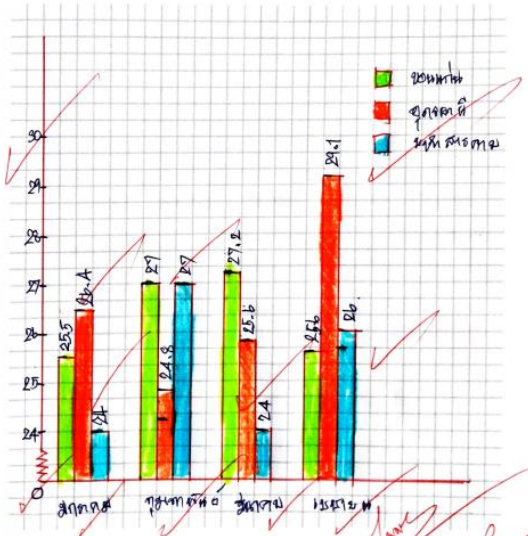

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 3 เรื่อง กราฟเส้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกราฟเส้น และนำข้อมูลใส่ลงตารางและตอบคำถามให้ถูกต้อง

จำนวนวันในแต่ละปีที่ฝนตกของจังหวัดอุบลราชธานี
ในปี พ.ศ. 2562 - 2566

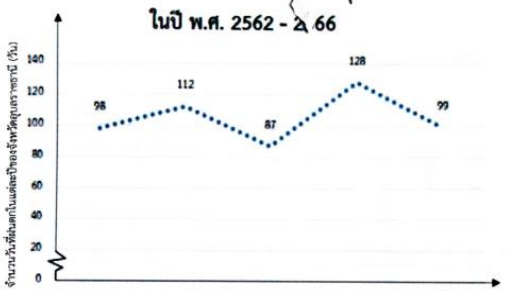

พ.ศ.	จำนวนวันที่ฝนตก
2562	98
2563	112
2564	87
2565	128
2566	99

1. ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2562 – 2566 ฝนตกเฉลี่ยปีละกี่วัน
ตอบ 105 วัน

2. ปีใดฝนตกมากที่สุด และตกกี่วัน
ตอบ ฝนตกมากที่สุด คือ 2565 คือ 128 วัน

3. ในปี พ.ศ. 2565 ฝนไม่ตกกี่วัน
ตอบ ฝนไม่ตก 237 วัน

4. ปีใดฝนตกน้อยที่สุด และตกกี่วัน
ตอบ 2562 ฝนตก 98 วัน

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 3 เรื่อง กราฟเส้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกราฟเส้น และนำข้อมูลใส่ลงตารางและตอบคำถามให้ถูกต้อง

ความสูง ของ เด็กชายสดใส
ระหว่างเดือน มกราคม - มิถุนายน

เดือน	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
ความสูง (เซนติเมตร)	98.5	112.1	123.1	129.5	135.8	141.9

1. เดือนใดที่ความสูงของเด็กชายสดใส เพิ่มขึ้นมากที่สุด และเพิ่มขึ้นกี่เซนติเมตร
ตอบ เดือน กุมภาพันธ์ เพิ่มขึ้น 13.6 เซนติเมตร

2. เดือนใดที่ความสูงของเด็กชายสดใส เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด และเพิ่มขึ้นกี่เซนติเมตร
ตอบ เดือน มิถุนายน เพิ่มขึ้น 6.1 เซนติเมตร

3. เดือนมิถุนายน เด็กชายสดใส สูงกว่าเดือนกุมภาพันธ์ กี่เซนติเมตร
ตอบ สูง 29.8 เซนติเมตร

4. รวม 6 เดือน เด็กชายสดใส มีความสูงเพิ่มขึ้นเท่าใด
ตอบ 43.4 เซนติเมตร

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 3 เรื่อง กราฟเส้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกราฟเส้น และนำข้อมูลใส่ลงตารางและตอบคำถามให้ถูกต้อง

น้ำหนักของ เด็กชายน้ำเพชร
ในเดือน มกราคม – มิถุนายน

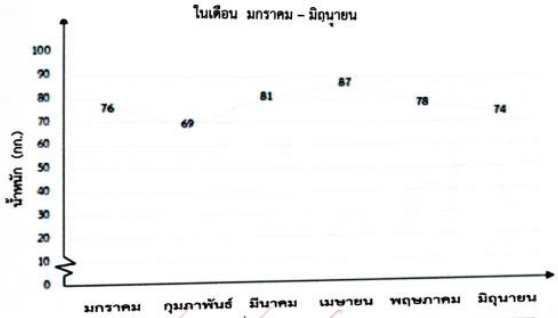

เดือน	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
น้ำหนัก (กิโลกรัม)	76	69	81	87	78	74

1. เดือนใดที่น้ำหนักของเด็กชายน้ำเพชร เพิ่มขึ้นเยอะที่สุด และเพิ่มขึ้นกี่กิโลกรัม
ตอบ มีนาคม เพิ่มขึ้น 12 กิโลกรัม

2. เดือนใดที่น้ำหนักของเด็กชายน้ำเพชร เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด และเพิ่มขึ้นกี่กิโลกรัม
ตอบ เมษายน เพิ่มขึ้น 6 กิโลกรัม

3. เดือนพฤษภาคม เด็กชายน้ำเพชร มีน้ำหนักมากกว่าเดือนใดบ้าง
ตอบ มีนาคม กุมภาพันธ์ มิถุนายน

4. จากเดือน มกราคม - เมษายน เด็กชายน้ำเพชร มีน้ำหนักเพิ่มขึ้นกี่กิโลกรัม
ตอบ เพิ่มขึ้น 11 กิโลกรัม

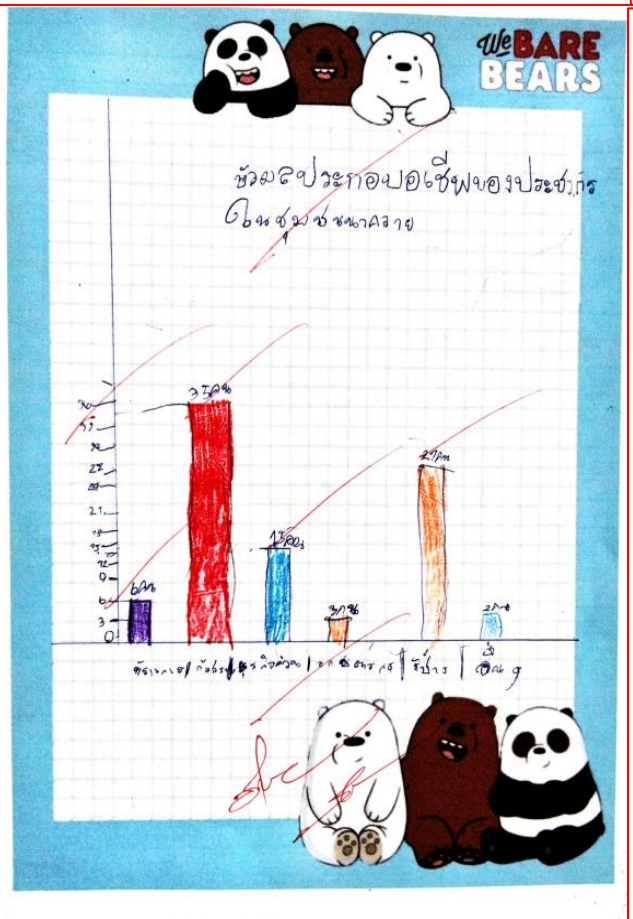

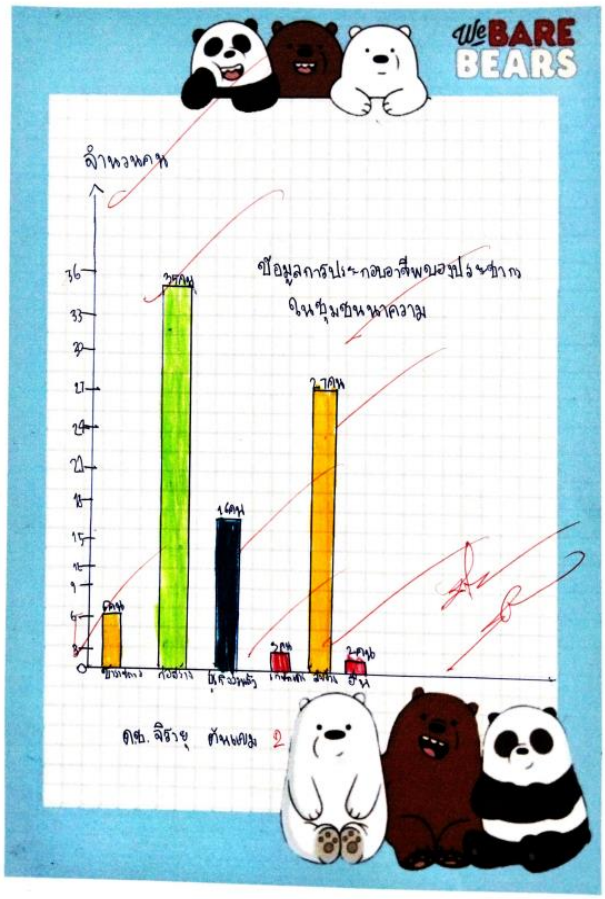

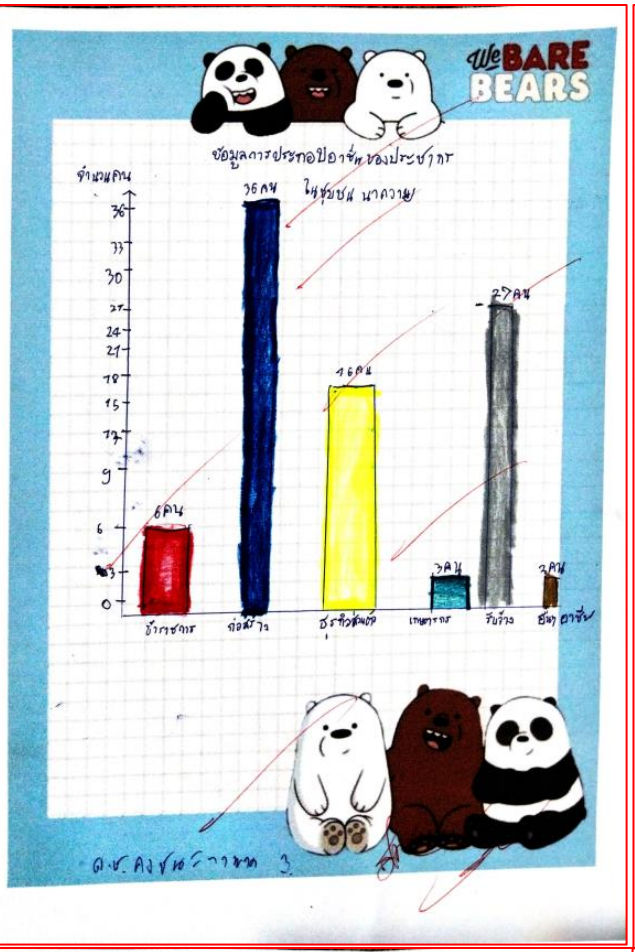
We BARE BEARS
ข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากร
ในชุมชนนาคราย
จำนวนคน
36
33
30
27
24
21
18
15
12
9
6
3
0
6 คน
36 คน
16 คน
3 คน
27 คน
3 คน
ข้าราชการ
ก่อสร้าง
ธุรกิจส่วนตัว
เกษตรกร
รับจ้าง
อื่นๆ

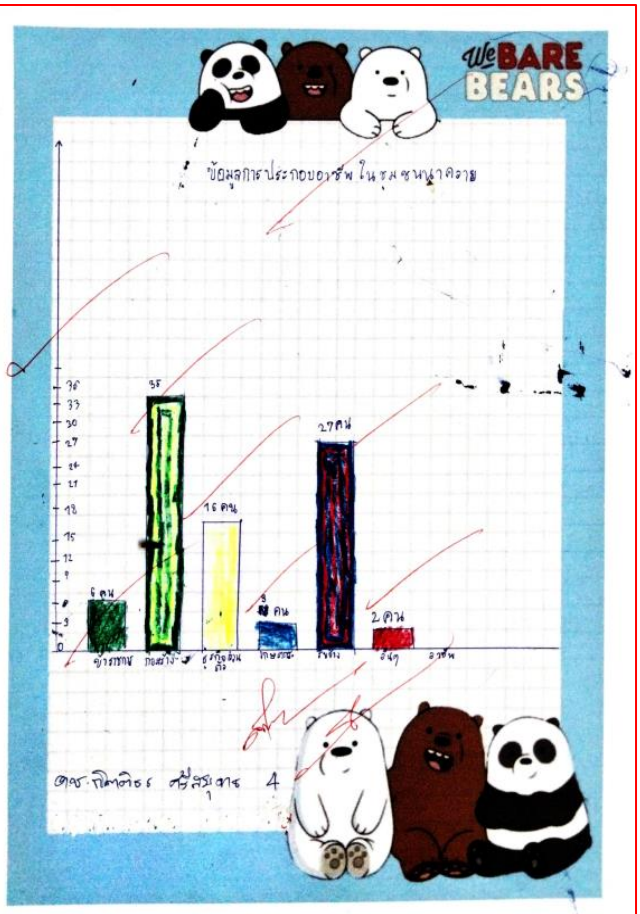
We BARE BEARS
ข้อมูลการประกอบอาชีพ ในชุมชนนาคราย
6 คน
36 คน
16 คน
27 คน
2 คน

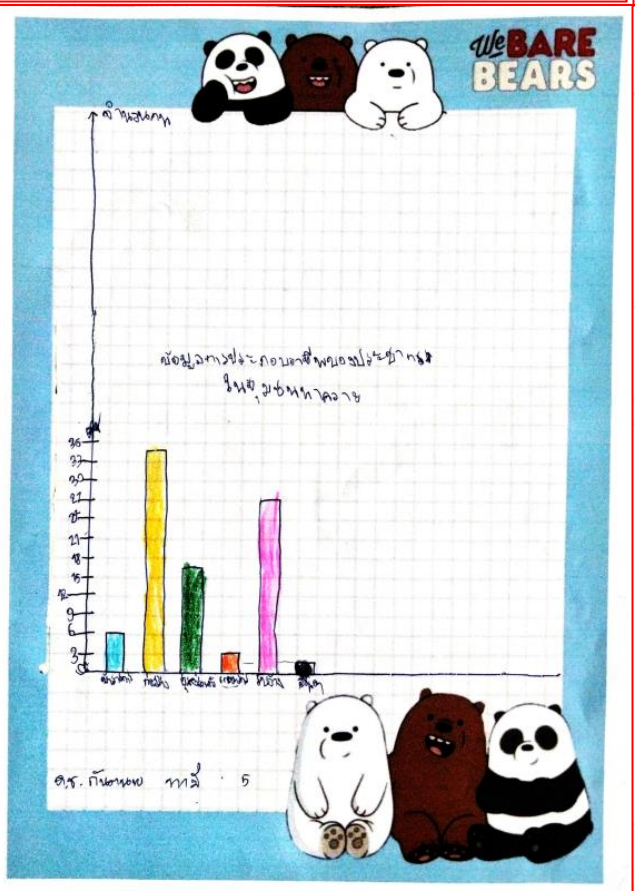
We BARE BEARS
ข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากร
ในชุมชนนาคราย

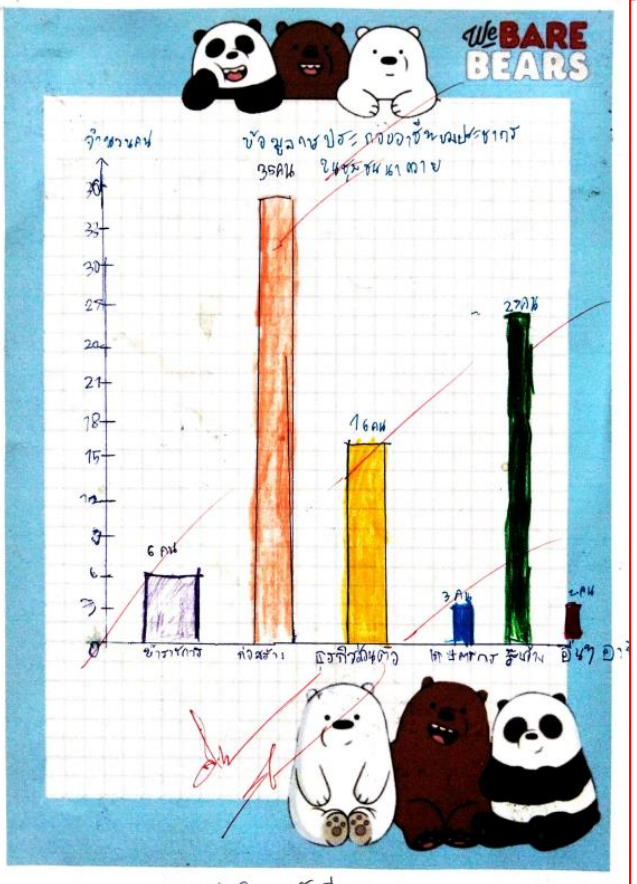
We BARE BEARS
ข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากร
ในชุมชนนาคราย
จำนวนคน
36 คน
6 คน
16 คน
3 คน
27 คน
2 คน

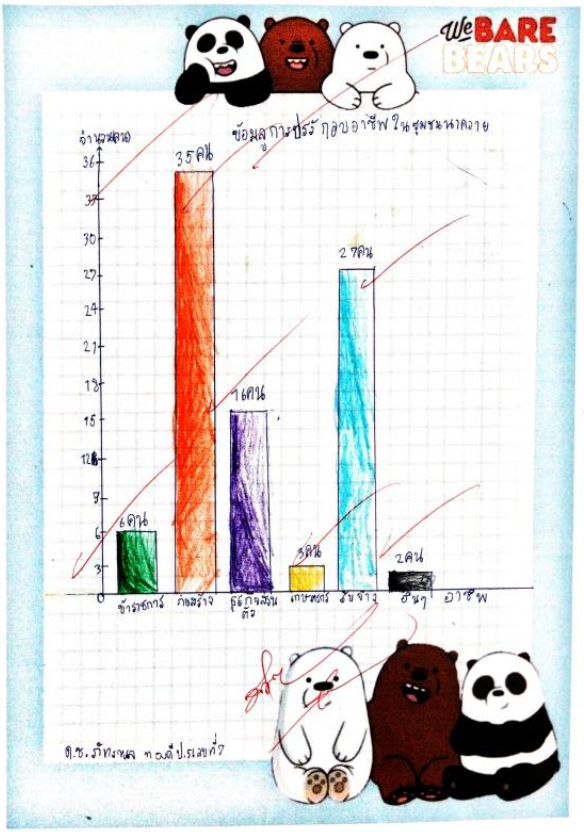
We BARE BEARS
ข้อมูลการประกอบอาชีพในชุมชนหาดทราย
จำนวนคน
6 คน
35 คน
16 คน
3 คน
27 คน
2 คน
ข้าราชการ
ภาคธุรกิจ
เกษตรกร
อื่นๆ
อาชีพ

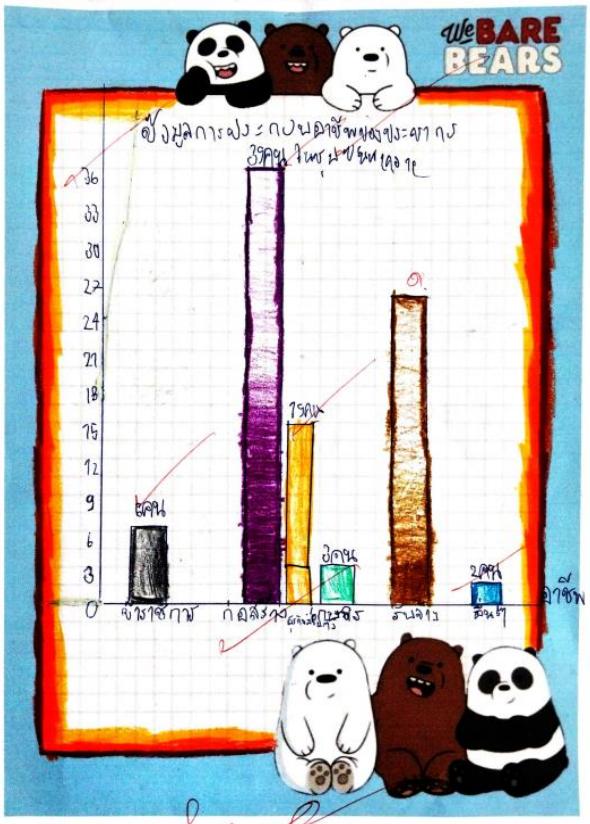
We BARE BEARS
6 คน
35 คน
16 คน
3 คน
27 คน
2 คน
อาชีพ

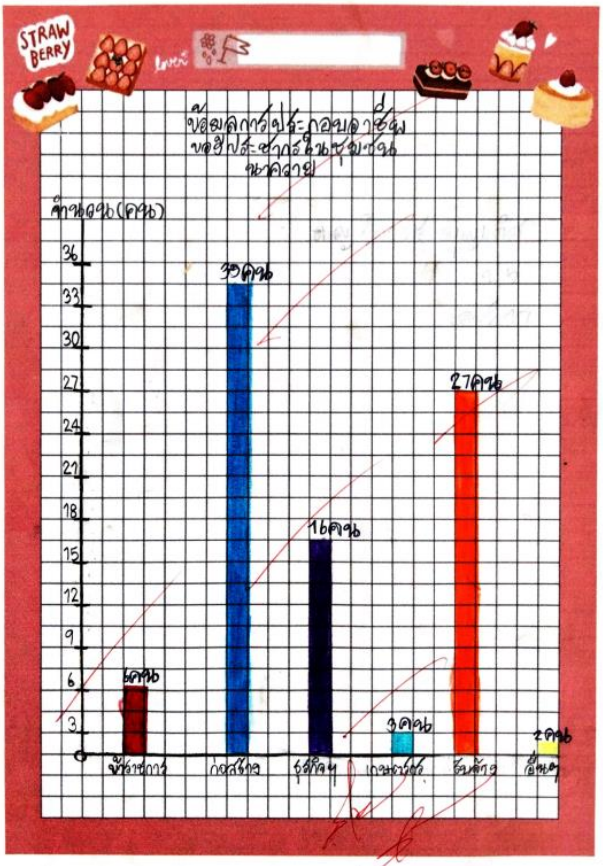
STRAW BERRY
ข้อมูลการประกอบอาชีพ
ของชุมชนหาดทราย
จำนวนคน (คน)
6 คน
35 คน
16 คน
3 คน
27 คน
2 คน
ข้าราชการ
ภาคธุรกิจ
ธุรกิจส่วนตัว
เกษตรกร
รับจ้าง
อื่นๆ

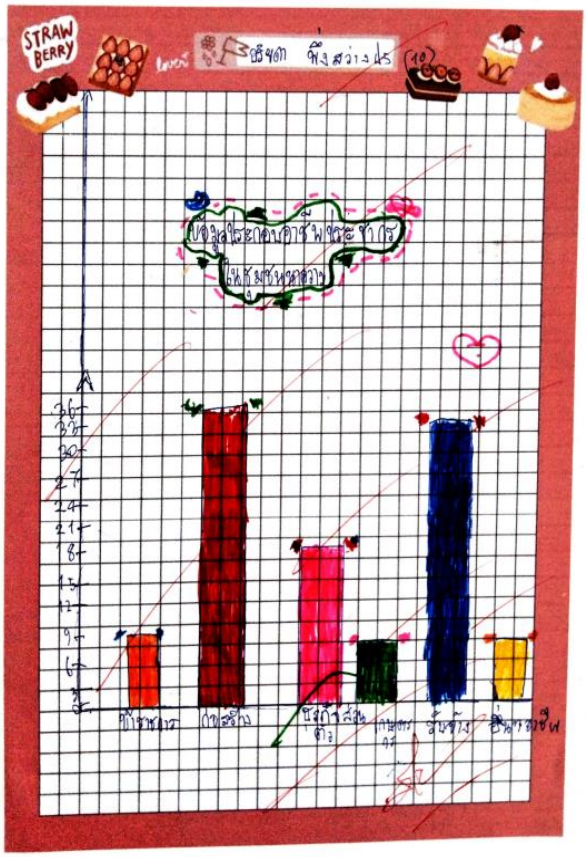
STRAW BERRY

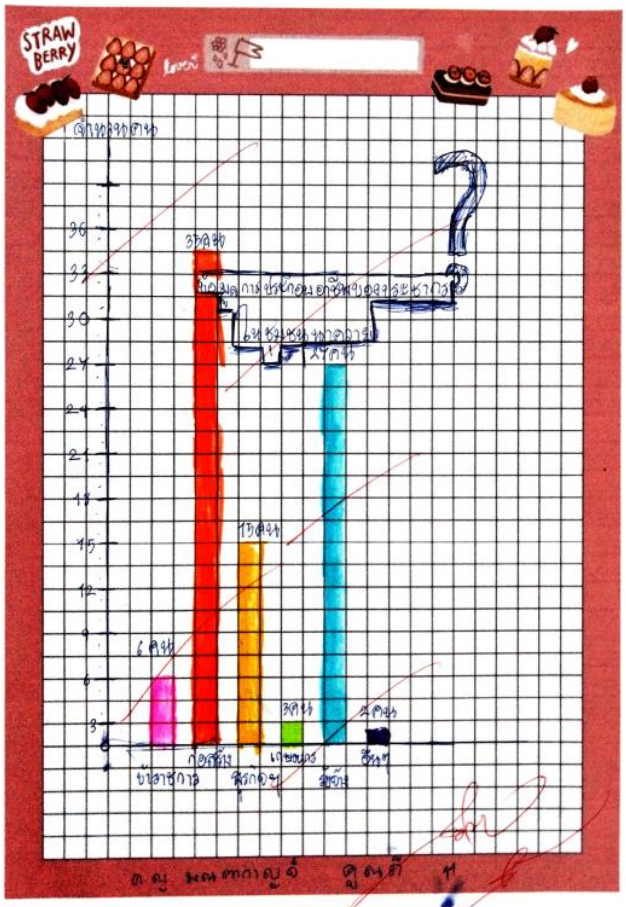
STRAW BERRY
ข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากร
ในชุมชนนาดอย
จำนวน(คน)
ข้าราชการ
ก่อสร้าง
ธุรกิจส่วนตัว
เกษตรกร
อื่นๆ

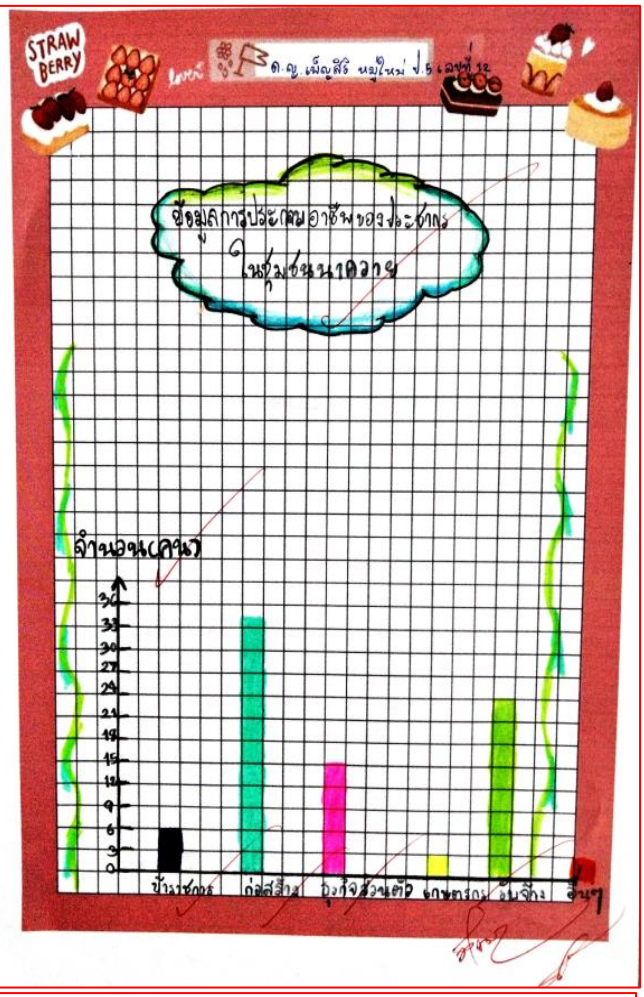
STRAW BERRY
ด.ญ. เพ็ญสิริ หมู่ใหม่ ป.5 เลขที่ 12
ข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากร
ในชุมชนนาดอย
จำนวน(คน)
ข้าราชการ
ก่อสร้าง
ธุรกิจส่วนตัว
เกษตรกร
อื่นๆ

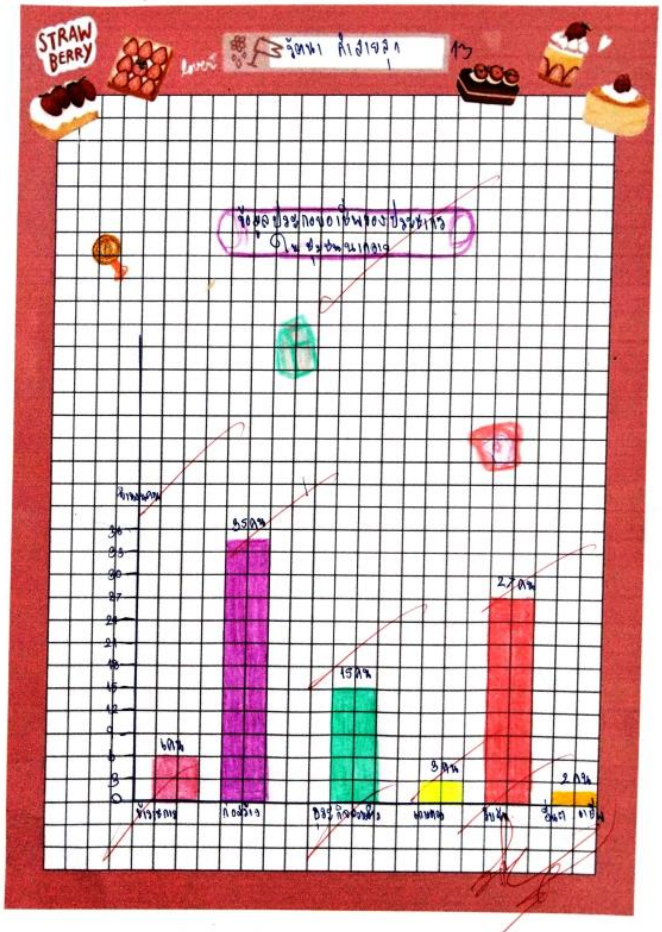
STRAW BERRY
ข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากร
ในชุมชนนาดอย

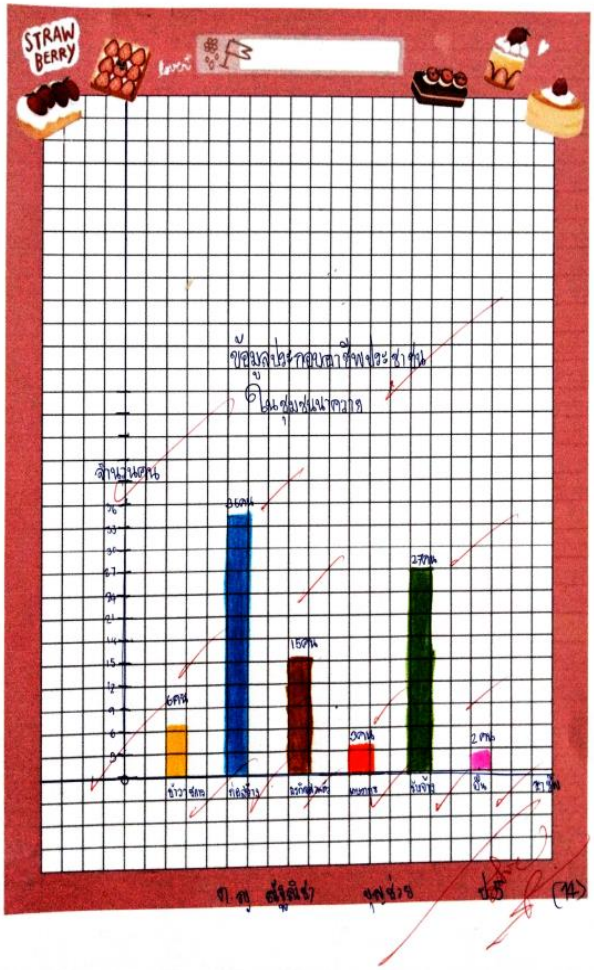
STRAW BERRY
ข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากร
ในชุมชนนาดอย
จำนวน(คน)
ข้าราชการ
ก่อสร้าง
ธุรกิจส่วนตัว
เกษตรกร
อื่นๆ

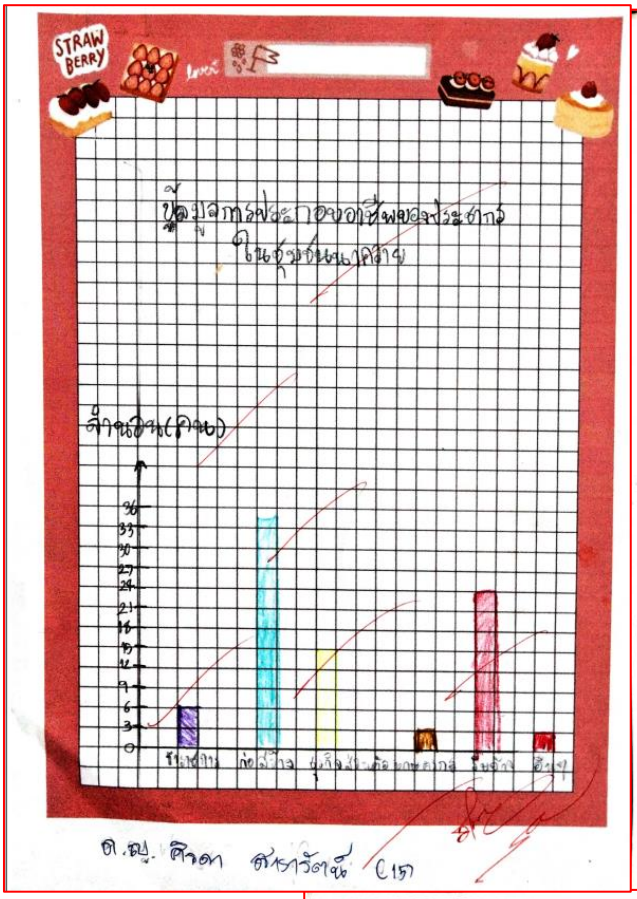
STRAW BERRY
ข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากร
ในชุมชนมหาสวาย
จำนวน(คน)
ข้าราชการ
ก่อสร้าง
ธุรกิจฯ
เกษตรกร
รับจ้าง
อื่นๆ

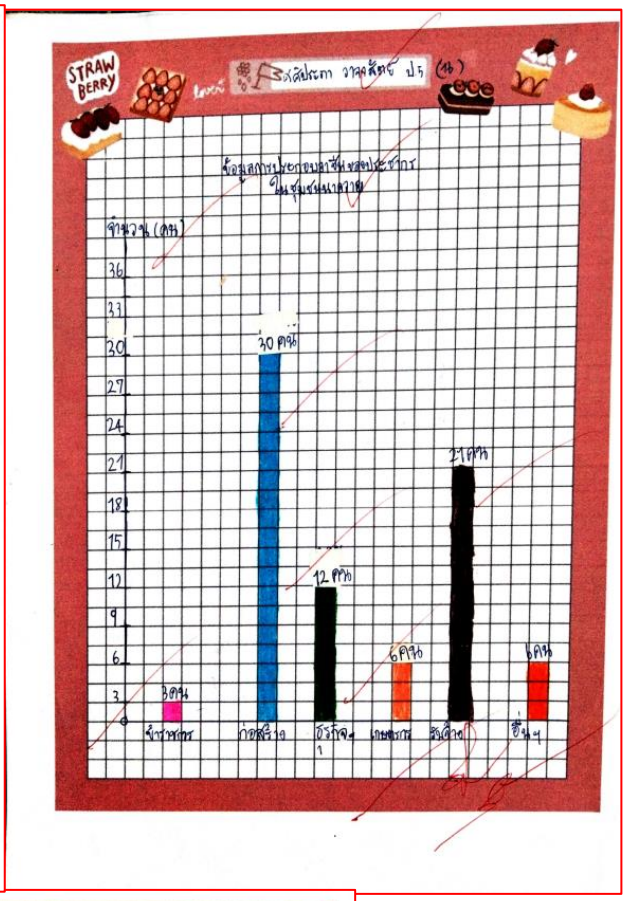
STRAW BERRY
ข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากร
ในชุมชนมหาสวาย
จำนวน (คน)
3 คน
30 คน
12 คน
6 คน
21 คน
6 คน
ข้าราชการ
ก่อสร้าง
ธุรกิจฯ
เกษตรกร
รับจ้าง
อื่นๆ

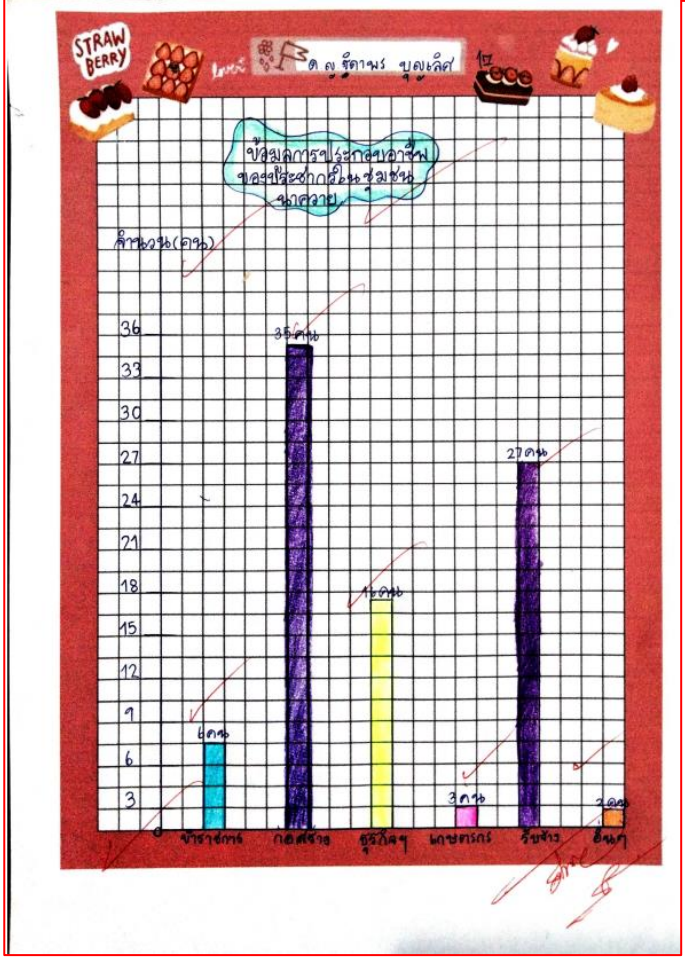
STRAW BERRY
ข้อมูลการประกอบอาชีพ
ของประชากรในชุมชน
มหาสวาย
จำนวน(คน)
4 คน
35 คน
18 คน
3 คน
27 คน
2 คน
ข้าราชการ
ก่อสร้าง
ธุรกิจฯ
เกษตรกร
รับจ้าง
อื่นๆ

ภาพกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ

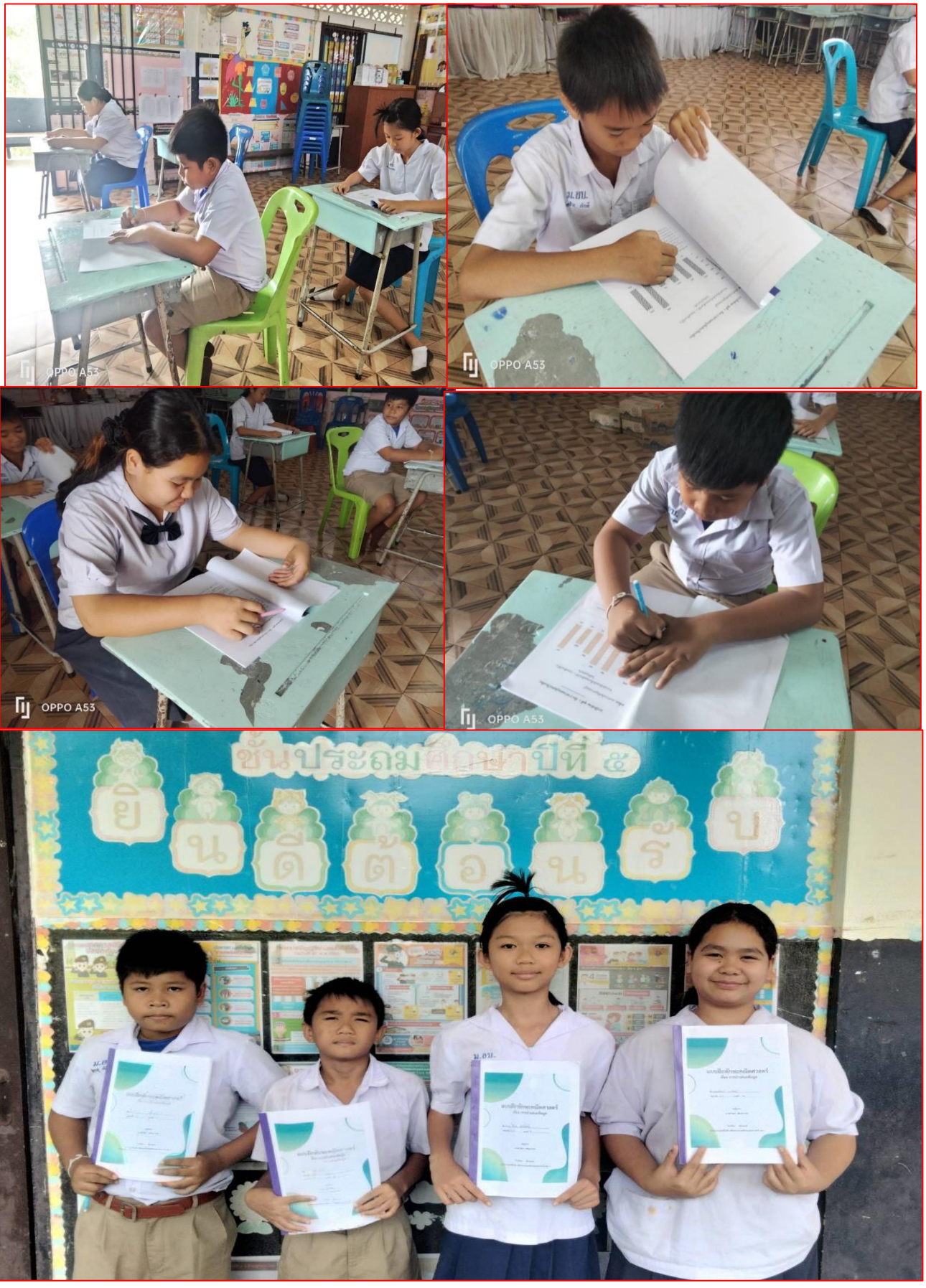

นักเรียนทำใบงาน เรื่อง การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ จากนั้นสลับผลงานกับเพื่อน เพื่อร่วมกันตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง

นักเรียนออกมานำเสนอผลงาน การเขียนแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ โดยมีนักเรียนและครูร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนนวัตกรรม

คำสั่งโรงเรียนเมืองอุบล
ที่ ๓๕ / ๒๕๖๗
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโรงเรียนเมืองอุบล
ปีการศึกษา ๒๕๖๗

.....

ด้วยโรงเรียนเมืองอุบล ได้สมัครเข้าร่วมโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖ ตามประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ได้ประกาศรายชื่อสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดอุบลราชธานี ตามหนังสือที่ ศธ ๐๔๑๘๗/ว๑๖๒๓ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๖ ได้อนุมัติสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖ ให้โรงเรียนที่ได้รับการประกาศรายชื่อจัดการเรียนเชิงรุก (active learning) เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียน รวมทั้งศึกษาค้นคว้านวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนตามบริบทหรือตามแนวทางที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนเมืองอุบล เป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ โรงเรียนเมืองอุบลจึงแต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโรงเรียนเมืองอุบล ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

๑. นายณัฐพงษ์ ดาขวา	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
๒. นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	รองประธานกรรมการ
๓. นางอิงอร จันทร์ตรี	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๔. นางอรัญญา ไชยชนะ	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๕. นางสุภาภรณ์ ศิริชัยวัฒนกุล	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๖. นางสาวปิยะวัฒน์ มณีภาค	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๗. นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๘. นางอำพร ทีสี	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ให้คำปรึกษา สนับสนุน อำนวยความสะดวก เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ดังนี้

๒.๑ คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประกอบด้วย

๒.๑.๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๑. นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์	ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
๒. นางสาวสิริลักษณ์ ธิษาชัย	ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
๓. นางสาวสุภาลัย สร่างโศก	ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

๒.๑.๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

๑. นางอำพร ทีสี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๓. นางลำพอง ฉัตรสุวรรณ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒.๑.๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑. นางอรัญญา ไชยชนะ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางเกษมศรี พวงพุฒ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๓. นายนฤดล พาดี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

๒.๑.๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๑. นายนฤดล พาดี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

๒. นางสาวอภิชญา จารุการ ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

๒.๑.๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา

๑. นางอิงอร จันทร์ตรี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางลำพอง ฉัตรสุวรรณ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒.๑.๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

๑. นางสาวสิริลักษณ์ ธิษาชัย ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางสาวสุภาวลัย สร่างโศก ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

๒.๑.๗ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

๑. นางอรัญญา ไชยชนะ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒.๑.๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

๑. นางสาวปิยะวัฒน์ มณีภาค ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๑. นางสาวอนุสรา ดวงอินทร์ ตำแหน่ง ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ

๒.๑.๘ การศึกษาระดับปฐมวัย

๑. นางสุภาภรณ์ ศิริชัยวัฒนกุล ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางภัทรภร อินทรทัต ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางสาวสุชาดา เจตนเสน ตำแหน่ง ครู

มีหน้าที่ ดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนรวมทั้งศึกษาค้นคว้านวัตกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนตามบริบท หรือ ตามแนวทางที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอุบลราชธานี

๒.๑ คณะกรรมการฝ่ายประเมินผล ประกอบด้วย.....

๒.๑ **คณะกรรมการฝ่ายประเมินผล** ประกอบด้วย

๑. นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานกรรมการ
๒. นางอิงอร จันทร์ตรี ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ รองประธานกรรมการ
๓. นางสุภาภรณ์ ศิริชัยวัฒนกุล ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ กรรมการ
๔. นางอรัญญา ไชยชนะ ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ กรรมการ
๕. นางอำพร ทีสี ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ กรรมการและเลขานุการ
๖. นางสาวปิยะวัฒน์ มณีภาค ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ๑. วางแผนและจัดทำแบบประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้เรียบร้อย

๒. ประเมินผล สรุปผลการประเมินให้เรียบร้อยเพื่อเสนอผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบเต็มความสามารถเพื่อบังเกิดผลดีต่อทางราชการสืบไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ลงชื่อ

(นายณัฐพงษ์ ดาขวา)
ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

รายงานนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

การพัฒนาทักษะการนำเสนอคลิปสั้น
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ ๒

ปีการศึกษา ๒๕๖๗

นายทศพล บุดดาซุย

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเมืองอุบล

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนเมืองอุบล

1. ผู้จัดทำนวัตกรรม นายทศพล บุดดาซุย

2. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการนำเสนอคลิปสั้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

4. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

5. ประเภทของนวัตกรรม นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

6. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา ในยุคปัจจุบัน ทักษะดิจิทัลถือเป็นทักษะที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต นักเรียนจำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสื่อสารและสร้างสรรค์ผลงาน สิมวัดนาควายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่า การผสานความรู้ด้านดิจิทัลกับการเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และอนุรักษ์วัฒนธรรมในรูปแบบที่ทันสมัยและน่าสนใจ

7. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

1. เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อให้นักเรียนรู้เท่าทันเทคโนโลยี
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถผลิตคลิปวิดีโอสั้นที่สื่อความหมายเกี่ยวกับสิมวัดนาควาย
4. เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

8. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองอุบล จำนวน 14 คน

8.1 เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดิจิทัลเพื่อเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น
ผู้เรียนร้อยละ 80 มีทักษะการใช้ดิจิทัลเทคโนโลยี
ผู้เรียนร้อยละ 90 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ทำคลิปสั้นได้

8.2 เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วนสูงขึ้น
ผู้เรียนมีทักษะการอ่านและเขียนสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้ในระดับดี

9.หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

9.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษามักเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเองประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนในครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญหลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, 2548 : 125)

2. ทฤษฎีสรรคนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้นี้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วราวงศ์, 2543: 78)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ 2552: 46)

4. ทฤษฎีโซเชียลคอนสตรัคติวิซึ่ม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับ การสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วง

ของการพัฒนาที่รียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, 2559: 89)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญ ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : 20) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับ การเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 4) ได้กำหนดความหมายของ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถามอภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2562 : 4) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : 21) ได้สรุปความสำคัญของ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

1. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณญาณ ในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การ

เป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

2. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

3. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

4. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

5. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ เรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจาก การเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ผู้จัดทำเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 22) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. ผู้เรียนมีส่วนรวมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด
4. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
5. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น
6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560 : 22) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้น สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

1. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
2. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
3. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
4. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
5. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด
6. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

9.2 แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

1. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

2. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปนัสยา รัตนพันธ์ 2560 : 79)

10. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

1. การเตรียมความพร้อม: อบรมการใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น การตัดต่อวิดีโอ
2. การศึกษาข้อมูล: นักเรียนสำรวจและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิมวัดนาควาย
3. การสร้างผลงาน: นักเรียนผลิตคลิปวิดีโอสั้นโดยใช้เครื่องมือดิจิทัล
4. การนำเสนอ: นักเรียนนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

11. โครงสร้างและองค์ประกอบสื่อการเรียนรู้ของนวัตกรรม

1. คู่มือการตัดต่อวิดีโอ
2. วิดีโอตัวอย่างเกี่ยวกับสิมวัดนาควาย
3. แพลตฟอร์มสำหรับการแชร์ผลงาน เช่น YouTube หรือ Google Classroom
4. แบบประเมินผลความรู้และทักษะ

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์
2. ผลงานคลิปวิดีโอที่สะท้อนคุณค่าของสิมวัดนาควาย
3. นักเรียนรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล
4. นักเรียนมีเจตคติที่ดี มีความตระหนักและการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน

13. งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษาค่าวัสดุอุปกรณ์: 1,000 บาท

ที่	รายการ	จำนวน	ราคา
๑	กระดาษ A4	2 ลัง	700 บาท
๒	กระดาษทำปกี A4	2 รีม	160 บาท
๓	กาว 2 หน้า	4 อัน	140 บาท

14. การประเมินผล

1. การประเมินผลกระบวนการ: สังเกตการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรม
2. การประเมินผลสัมฤทธิ์: ทดสอบความรู้และทักษะก่อนและหลังการเรียนรู้
3. การประเมินผลงาน: วิเคราะห์คุณภาพของคลิปวิดีโอที่นักเรียนผลิต
4. การประเมินความพึงพอใจ: สำรวจความคิดเห็นของนักเรียนและครู

ลงชื่อ .....ผู้พัฒนานวัตกรรม

(นายทศพล บุดดาซุย)

ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕

รายวิชาเพิ่มเติม ดิจิทัลเพื่อชีวิต **กลุ่มสาระการเรียนรู้** วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ **หน่วยการเรียนรู้เรื่อง** Our local ท้องถิ่นของเรา **เวลา** ๒๕ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ **เรื่อง** องค์ประกอบของเค้าโครงเรื่อง สิมวัดนาควาย **เวลา** ๒ ชั่วโมง
ผู้สอน นายทศพล บุดดาซุย **โรงเรียน** เมืองอุบล **สังกัด** สพป.อุบลราชธานี เขต ๑

---

1. สาระสำคัญ

การเรียนรู้เกี่ยวกับ สิมวัดนาควาย ช่วยให้เข้าใจถึงมรดกทางวัฒนธรรมและศิลปกรรมของท้องถิ่นที่สะท้อนความเชื่อ วิถีชีวิต และความศรัทธาของชุมชนในพระพุทธศาสนา รวมถึงการวางโครงเรื่องที่ชัดเจน เพื่อถ่ายทอดคุณค่าเหล่านี้ผ่านมุมมองทางประวัติศาสตร์และสังคม ในการเข้าใจโครงสร้างและการเขียนเค้าโครงเรื่องที่มีความชัดเจน การวิเคราะห์และถ่ายทอดเรื่องราวที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและการตระหนักถึงบทบาทของแต่ละบุคคลในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจและใช้แนวคิดเชิงคำนวณในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงอย่างเป็นขั้นตอน และเป็นระบบ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ การทำงาน และการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทัน และมีจริยธรรม

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ว ๔.๒ ป.6/2 ออกแบบและเขียนโปรแกรมอย่างง่าย เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ตรวจหา ข้อผิดพลาดของโปรแกรม และแก้ไข

ตัวชี้วัดปลายทาง

ว ๔.๒ ป.6/๑ ใช้เหตุผลเชิงตรรกะ ในการอธิบายและออกแบบ วิธีการแก้ปัญหาที่พบใน ชีวิตประจำวัน

ว ๔.๒ ป.6/๓ ใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหา ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

ว ๔.๒ ป.6/๔ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำงานร่วมกันอย่างปลอดภัย เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตน เคารพในสิทธิของผู้อื่น แจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบข้อมูล หรือบุคคลที่ไม่เหมาะสม

3. สาระการเรียนรู้

- การเข้าใจโครงสร้างและการเขียนเค้าโครงเรื่องที่มีความชัดเจน
- การวิเคราะห์และถ่ายทอดเรื่องราวที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- การตระหนักถึงบทบาทของแต่ละบุคคลในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของ "สิม" และบทบาทของสิมวัดนาควายในบริบทของศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้

2. นักเรียนสามารถระบุองค์ประกอบสำคัญของเค้าโครงเรื่อง เช่น บทนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป ได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความสำคัญของสิมวัดนาควายกับประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชุมชนได้

ด้านกระบวนการ หรือทักษะ(P/S)

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเค้าโครงเรื่องเกี่ยวกับสิมวัดนาควายได้
2. นักเรียนสามารถนำเสนอเค้าโครงเรื่องที่มีเนื้อหาครบถ้วนและแสดงถึงความเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นได้
3. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อรวบรวมข้อมูลและสร้างเค้าโครงเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม(A)

๑. นักเรียนแสดงความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน
๒. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น
๓. นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน

สมรรถนะ หรือผลผลิตสอดคล้องกับตัวชี้วัด (C)

นักเรียนจะสามารถเข้าใจองค์ประกอบของเค้าโครงเรื่อง และถ่ายทอดคุณค่าและความสำคัญของสิมวัดนาควายผ่านการจัดทำเค้าโครงเรื่อง พร้อมทั้งมีความตระหนักในการอนุรักษ์วัฒนธรรมในชุมชน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร
2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิดขั้นสูง
3) สมรรถนะที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
4) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5) สมรรถนะที่ ๕ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มุ่งมั่นในการทำงาน

7. อัตลักษณ์อุบลราชธานี

-ภูมิปัญญาท้องถิ่น
-วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อม

๘. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ "Our Local ท้องถิ่นของเรา"เรื่อง: องค์ประกอบของเค้าโครงเรื่อง สิมวัดนาควาย
ระยะเวลา: 2 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 1: ทำความเข้าใจองค์ประกอบของเค้าโครงเรื่องและศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับสิมวัดนาควาย

1. ขั้นนำ (10 นาที)

กระตุ้นความสนใจ:

ครูแสดงภาพสิมวัดนาควายหรือวิดีโอสั้นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา พร้อมถามคำถามชวนคิด:

- “สิมคืออะไร และสำคัญอย่างไรในท้องถิ่นของเรา?”
- “สิมวัดนาควายมีเอกลักษณ์อย่างไร?”

แจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้:

- นักเรียนจะได้เรียนรู้การเขียนเค้าโครงเรื่อง
- นักเรียนจะได้ศึกษาความสำคัญและคุณค่าของสิมวัดนาควาย

2. ขั้นสอน (20 นาที)

ครูอธิบายความรู้พื้นฐาน:

- ความหมายของ **สิม** และบทบาทในวัฒนธรรมอีสาน
- องค์ประกอบของเค้าโครงเรื่อง (บทนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป)
- วิธีการจัดทำเค้าโครงเรื่องที่ชัดเจน เช่น การเขียนหัวข้อและการลำดับเนื้อหา

นักเรียนฝึกปฏิบัติ:

- ครูแจกเอกสารหรือแผ่นงานที่มีตัวอย่างเค้าโครงเรื่อง
- นักเรียนทำแบบฝึกหัดง่าย ๆ เช่น จัดลำดับหัวข้อในเค้าโครงเรื่อง

3. กิจกรรมกลุ่มย่อย (30 นาที)

แบ่งกลุ่ม (4-5 คน):

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับสิมวัดนาควายจากแหล่งที่ครูเตรียมไว้ เช่น เอกสาร หนังสือ หรือวิดีโอ
- นักเรียนรวบรวมข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ประวัติ ลักษณะศิลปกรรม ความสำคัญทางวัฒนธรรม

วางแผนจัดทำเค้าโครงเรื่อง:

- แต่ละกลุ่มร่างหัวข้อหลักสำหรับเค้าโครงเรื่อง เช่น
  - บทนำ: ความสำคัญของวัดนาควาย
  - เนื้อหา: ลักษณะเด่นของสิม ประวัติ และความหมาย
  - บทสรุป: คุณค่าและการอนุรักษ์

ชั่วโมงที่ 2: ลงมือทำเค้าโครงเรื่องและนำเสนอ

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ (30 นาที)

สร้างเค้าโครงเรื่อง:

- นักเรียนในแต่ละกลุ่มจัดทำเค้าโครงเรื่องโดยใส่รายละเอียดตามหัวข้อที่วางไว้

- ครูเดินตรวจและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงความสมบูรณ์

เตรียมการนำเสนอ:

- ให้นักเรียนเตรียมสรุปเนื้อหาในรูปแบบที่สร้างสรรค์ เช่น การเล่าเรื่องด้วยภาพ การพูด หรือการเขียนบนกระดาน

2. ขั้นนำเสนอ (20 นาที)

- **การนำเสนอผลงาน:**
  - แต่ละกลุ่มนำเสนอเค้าโครงเรื่องของตน (5 นาทีต่อกลุ่ม)
  - เพื่อนร่วมชั้นและครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

อภิปรายรวม:

- ครูสรุปเนื้อหาเรื่องสิมวัดนาควาย
- ถามคำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ เช่น
  - “เราจะช่วยกันอนุรักษ์สิมวัดนาควายได้อย่างไร?”
  - “องค์ประกอบของเค้าโครงเรื่องช่วยให้การเล่าเรื่องมีความน่าสนใจได้อย่างไร?”

กิจกรรมสรุป (10 นาที)

1. **สะท้อนการเรียนรู้:**
   - นักเรียนเขียนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมในหัวข้อ "สิ่งที่ฉันเรียนรู้เกี่ยวกับสิมวัดนาควาย"
2. **มอบหมายการบ้าน:**
   - ให้เขียนเรียงความหัวข้อ "ความสำคัญของสิมวัดนาควายในสายตาของฉัน"

๙. ภาระงาน/ชิ้นงาน

๑. แผ่นพับหรือโปสเตอร์: สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับสิมวัดนาควาย พร้อมภาพประกอบ

๒. การเล่าเรื่องด้วยสไลด์: ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างการนำเสนอ

๓. งานศิลปะ: ภาพวาดที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของสิม

๑๐. สื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อมัลติมีเดีย

- วิดีโอเกี่ยวกับสิมวัดนาควาย (เช่น วัฒนธรรมอีสาน ประวัติศาสตร์วัดนาควาย)

- สไลด์นำเสนอเรื่อง “องค์ประกอบของเค้าโครงเรื่อง”

- ภาพถ่ายหรือภาพวาดของสิมวัดนาควายในมุมมองต่าง ๆ เช่น ภายในและภายนอก

แผ่นงาน (Worksheet)

-แผ่นงานรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิมวัดนาควาย (ประวัติ ลักษณะสถาปัตยกรรม และคุณค่าทางวัฒนธรรม)

สื่อสิ่งพิมพ์

- หนังสือหรือเอกสารเกี่ยวกับศิลปกรรมอีสาน
- บทความในนิตยสารหรือเว็บไซต์ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวัดนาควาย

สื่อเทคโนโลยี

-เว็บไซต์หรือแหล่งข้อมูลออนไลน์ เช่น เว็บไซต์วัฒนธรรมไทยหรือกรมศิลปากร

-โปรแกรมสำหรับการสร้างงานนำเสนอ เช่น PowerPoint, Canva

๑๑. การวัดประเมินผล

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) 1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของ "สิม" และบทบาทของสิมวัดนาควายในบริบทของศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ 2. นักเรียนสามารถระบุองค์ประกอบสำคัญของเค้าโครงเรื่อง เช่น บทนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป ได้อย่างถูกต้อง 3. นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความสำคัญของสิมวัดนาควายกับประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชุมชนได้	ตรวจใบงานที่ ๒๕.๒	ใบงานที่ ๗.๒	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ด้านกระบวนการ หรือทักษะ(P/S) 1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเค้าโครงเรื่องเกี่ยวกับสิมวัดนาควายได้ 2. นักเรียนสามารถนำเสนอเค้าโครงเรื่องที่มีเนื้อหาครบถ้วนและแสดงถึงความเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ 3. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อรวบรวมข้อมูลและสร้างเค้าโครงเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ตรวจใบงานที่ ๒๕.๑	ใบงานที่ ๗.๑	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม(A) ๑. นักเรียนแสดงความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ๒. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๓. นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน			
สมรรถนะ หรือผลผลิตสอดคล้องกับตัวชี้วัด (C) นักเรียนจะสามารถเข้าใจองค์ประกอบของเค้าโครงเรื่อง และถ่ายทอดคุณค่าและความสำคัญของสิมวัดนาควายผ่านการจัดทำเค้าโครงเรื่อง พร้อมทั้งมีความตระหนักในการอนุรักษ์วัฒนธรรมในชุมชน	ตรวจชิ้นงาน	แบบประเมินชิ้นงาน	ระดับคุณภาพ ดี ผ่านเกณฑ์

๑๒.บันทึกผู้บริหาร

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางกฤติยา สีหา)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

- **บันทึกหลังการสอน**

1) ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

2) ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

3) สาเหตุของปัญหา/อุปสรรคที่พบในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

4) วิธีการแก้ไขหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน

.....

.....

ครูผู้สอน.....

(นายทศพล บุดดาซุย)

วันที่บันทึก.....

ลิงค์ผลงานนักเรียน : https://youtu.be/73SBnATy1Rg

รายงานนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

การพัฒนาทักษะการนำเสนอคลิปสั้น
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

รายงานผลนวัตกรรม

เรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 เรื่องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (mind mapping)

นางสาวอภิชญา จารุการ

ตำแหน่งครูผู้ช่วย

โรงเรียนเมืองอุบล

แผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม

นางสาวอภิชญา จารุการ

๒. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (mind mapping)

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษานั้น มีความสำคัญอย่างมากใน ยุคปัจจุบันด้วยเหตุที่ว่า วิชาสังคมศึกษาสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างมากและเป็นสิ่งพื้นฐานที่ผู้เรียนควรประพฤติปฏิบัติเพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีของ ประเทศในอนาคตวิชาสังคมศึกษาสอนให้ผู้เรียนรู้จักหน้าที่ของตนเองกระบวนการคิดไตร่ตรองทักษะการปฏิบัติตามระเบียบการเครพสิทธิ์ของผู้อื่นการแก้ปัญหาหากผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาจนเกิดความชำนาญ จะสามารถต่อยอดอนาคต ได้อย่างมาก

ในปัจจุบันพบว่าผู้เรียนด้านวิชาสังคมศึกษายังพบเจอปัญหาอยู่มากและเกิดขึ้นมาเป็นเวลายาวนานหลายปีเนื่องจากผู้เรียนยังขาดทักษะด้านของกระบวนการคิดการให้ความสำคัญกับสังคมทักษะ การปฏิบัติตามระเบียบการคิดวิเคราะห์การแก้ไขปัญหาในรายวิชาสังคมอยู่มากและแผนจัดการเรียนการสอนแบบเดิมยังไม่สามารถเพิ่มประสิทธิ์ภาพให้กับตัวผู้เรียนมากเท่าไรนักเรียนยังไม่สามารถเข้าใจ ถึงสาเหตุหลักสำคัญในการเรียนได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากมีบริบทของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อาจจะยังไม่เอื้ออำนวย อาทิเช่น สื่อ การได้ลงมือปฏิบัติจริง กระบวนการคิดการจัดองค์ประกอบ เทคโนโลยี อาจจะยังไม่ครอบคลุมจึงส่งผลให้การเรียนของผู้เรียน ยังไม่ได้ผลตามเป้าที่ตั้งไว้

ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนเพิ่มมากขึ้นตัวครูผู้สอนได้นำข้อมูลที่ได้

จากผลการประเมินนักเรียนนำมาปรับประยุควิธีการสอนให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นรวมไปถึงการเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีความสุขและรู้สึกสนุกสนานในการเรียนวิชาสังคมโดยนำกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบActive Learningการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่แพร่หลายในปัจจุบันเนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้ความคิดของตนเอง อย่างเต็มที่ด้วยการตั้งคำถามกำหนดปัญหาและกำหนดสถานการณ์กระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นคนคิดซึ่งแตกต่างกับการจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นให้ครูเป็นคนให้ข้อมูลปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบอีกทั้งยังช่วยในเรื่องของการเพิ่มบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียน

ข้าพเจ้าตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น จึงมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านของการใช้การเรียน Active Learning เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีครูเป็นผู้ประสานงานช่วยส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น

พูดเป็น และสร้างความเป็นประชาธิปไตย จะช่วยให้ได้รับคำตอบที่เปิดกว้างนั่นก็คือได้ข้อมูลได้ความรู้ ได้ความเข้าใจในประเด็นเหล่านั้นมากและลึกยิ่งขึ้น คำถามที่ดีนอกจากเป็นคำถามปลายเปิดแล้ว ยังเป็นคำถามที่ทำให้เราได้รับข้อมูล ได้คิดเป็นเหตุเป็นผลอย่างมาก สามารถใช้เวลานอกเวลาเรียนในการฝึกฝนทักษะ และเพิ่มเติมความรู้ เพื่อปรับปรุงการเรียนของตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้น สนุกสนานไปกับการเรียน อีกทั้งยังสามารถทบทวนได้ด้วยตนเองมีระบบวัดผลการเรียนหลังเรียนแต่ละบทเพื่อให้ครูสามารถนำผลมาประเมินช่วยเหลือนักเรียนให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นและยังสามารถนำผลระหว่างการเรียนของนักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้กับครูผู้สอนในกลุ่มสาระเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๑. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์วิชาสังคมศึกษา
๒. เพื่อให้นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างกันได้
๓. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
๔. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

๘. กลุ่มเป้าหมาย

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๔ คน โรงเรียนเมืองอุบล

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์เรื่อง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ สามารถแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาได้

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาดีขึ้น

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา

๙.๒ เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์เรื่อง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา

ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาดีขึ้น

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิค
วิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญา คิด
วิเคราะห์สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึง
การมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงโดยต้องคำนึง ถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วม ในการสร้างความรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

Active Learning ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงและมีการใช้ วิจารณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตล์การเรียนรู้ของตนเอง สู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher order thinking) ในการมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์ Active Leaning สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม Active Learning ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียน แสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆตามความสนใจ และความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบและทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ Active Learning ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียน และตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือก ใช้ความถนัด ความสนใจความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก

แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอนและมีความเชี่ยวชาญในบทบาท หน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้ เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขันเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุดเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่าผู้เรียนได้เรียนรู้

ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรู้เกิดจากประสบการณ์และการสรุปของผู้เรียนผู้สอน
เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง จากลักษณะการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังกล่าวจึงควรมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน ดังนี้
จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหาและการนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้
จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุดจัดให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้
การสร้างปฏิสัมพันธ์ ร่วมกัน สร้างร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขันจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบร่วมกัน
การมีวินัยในการทำงานและการแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบในภารกิจต่างจัดกระบวนการเรียนที่สร้าง
สถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองจัดกิจกรรม
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร
หรือสารสนเทศและหลักการ ความคิดรวบยอดผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้
เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองจัดกระบวนการสร้างความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์การสร้างองค์ความรู้และการสรุปทบทวนของผู้เรียน

ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้เชิงรุก
กระบวนการเรียนรู้ที่ลดบทบาทการสอนและการให้ความรู้โดยตรงของครู แต่เปิดโอกาสให้
ผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างองค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้
ของผู้เรียนให้นำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเมินค่าคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ พัฒนาทักษะกระบวนการคิดไปสู่ระดับที่สูงขึ้น กิจกรรมเชื่อมโยงกับนักเรียน กับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว
ปัญหาของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ

นำเสนอผลงานกิจกรรมเป็นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาใหม่หรือใช้ในสถานการณ์ใหม่กิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างมีเหตุมีผล มีโอกาสร่วมอภิปรายและกิจกรรมเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ในลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีวิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี เช่น

- การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)
- การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)
- การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

ฯลฯ

อย่างไรก็ตามรูปแบบ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านี้ มีพื้นฐานมาจากแนวคิดเดียวกัน คือ
ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตนเองข้อสังเกต

เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีรากฐานมาจากแนวคิดทาง
การศึกษาที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Constructivist) โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากข้อมูลที่ได้

รับมาใหม่ด้วยการนำไปประกอบกับประสบการณ์เดิมในอดีต นอกจากนี้ ยังมีมิติกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๒ มิติ ได้แก่ กิจกรรมด้านการรู้คิด (Cognitive Activity) และกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Activity) ผู้นำไปใช้อาจเข้าใจคลาดเคลื่อน ว่าการเรียนรู้แบบนี้ คือรูปแบบที่เน้นความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Active) โดยเข้าใจว่าความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมจะทำให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิด (Cognitively Active) ไปเอง จึงเป็นที่มาของการประยุกต์ใช้ผิด ๆ ว่าให้ผู้สอนลดบทบาทความเป็นผู้ให้ความรู้ลง เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและบริหารจัดการหลักสูตร โดยปล่อยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เองอย่างอิสระจากการทำกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียนด้วยกันเองตามยถากรรม โดยผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้พัฒนามิติด้านการรู้คิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมอาจไม่ก่อให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิดเสมอไป การที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว เช่น การฝึกปฏิบัติและการ อภิปรายในกลุ่มของผู้เรียนเอง โดยไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการรู้คิด เช่น การลำดับความคิดและการ จัดองค์ความรู้ จะทำให้ประสิทธิผลของการเรียนรู้ลดลง กรณีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบที่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและค้นพบความรู้ด้วยตนเองนี้ไปใช้กับการพัฒนาการเรียนรู้ตามลำดับขั้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จะเหมาะ กับการพัฒนาในขั้นการทำความเข้าใจ การนำไปประยุกต์ใช้ และการวิเคราะห์ ขึ้นไปมากกว่าขั้นให้ข้อมูล ความรู้ เพราะเป็นการเสียเวลามาก และไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการนำเอาวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นาไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ในที่นี้ จึงเสนอรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

การออกแบบเป็นการถ่ายทอดจากรูปแบบความคิด ออกมาเป็นผลงานที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้ หรือสัมผัสได้ การออกแบบต้องใช้ทั้งศาสตร์แห่งความคิดและศิลป์ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือปรับปรุงพัฒนาสิ่งเดิมให้ดีขึ้นการออกแบบการเรียนรู้ เป็นกระบวนการวางแผนการสอนอย่างมีระบบ โดยมีการวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนการสอน สื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินผล เพื่อให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดี จะช่วยผู้สอนวางแผนการสอนอย่างมีระบบ บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยมีหลักการออกแบบการเรียนรู้ ดังนี้

๑. การออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้นั้น เพื่อใคร ใครเป็นผู้เรียนหรือใครเป็นกลุ่มเป้าหมายผู้ออกแบบควรมีความเข้าใจ และรู้จักกลุ่มผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไร มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถอะไร ผู้สอนต้องกำหนด จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ให้ชัดเจนผู้เรียนจะเรียนรู้เนื้อหาในรายวิชานั้น ๆ ได้ดีที่สุดอย่างไร ควรใช้วิธีการและกิจกรรมการเรียนรู้อะไรที่จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีปัจจัยสิ่งใดที่ต้องคำนึงถึงบ้าง
เมื่อผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ผู้สอนจะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นและประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ และจะใช้วิธีการใดในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การออกแบบการเรียนรู้ ควรมีการวางแผนเพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนเป็นใคร มีลักษณะพื้นฐานอย่างไร จะกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนครั้งนั้นอย่างไร จะใช้วิธีการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนอย่างไรบ้าง จึงจะสามารถทำให้การเรียนรู้นั้นบรรลุเป้าหมาย คือ ภายหลังเรียนรู้แล้วผู้เรียนเข้าใจ จดจำ นำไปใช้ ทำได้ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ เป็นต้น ดังนั้น สิ่งที่ควรพิจารณาในการออกแบบการเรียนรู้ ได้แก่ ตัวผู้เรียน จุดมุ่งหมาย วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ และการ ประเมินผล วิธีการสอน คือ ขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ด้วยวิธีการ ต่าง ๆ ที่แตกต่างไปตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญ อันเป็นลักษณะเฉพาะหรือลักษณะเด่นที่ขาดไม่ได้ ของวิธีนั้น ๆ (ทิศนา แขมมณี, ๒๕๕๑ หน้า ๓๒๓)

เทคนิคการสอน หมายถึง กลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน หรือการกระทำต่าง ๆ ในการสอนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น (ทิศนา แขมมณี, ๒๕๕๑ หน้า ๓๘๖)
จากความหมาย และนิยามดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าวิธีการสอนเป็นขั้นตอนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ เทคนิคการสอน เป็นวิธีการเสริมที่จะช่วยให้วิธีการสอนเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น
กลยุทธ์การสอน เป็นวิธีการสอนที่ใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการสอน มาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ จะต้องเป็นการสอนที่มีขั้นตอน
ที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ และใช้วิธีการส่งเสริมการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย

ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้

คำว่า “การออกแบบ” และ “การจัดการเรียนรู้” เมื่อนำมารวมกันเป็น“การออกแบบ การจัดการเรียนรู้” (Instructional design) ได้มีนักการศึกษาด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ให้ความหมายไว้ว่า การออกแบบการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ที่นำมาใช้ในการศึกษาความต้องการของผู้เรียนและปัญหาการเรียนการสอน เพื่อแสวงหาแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ หรือสร้างสิ่งใหม่ โดยนำหลักการเรียนรู้และหลักการสอนมาใช้ เป้าหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดของ บลูม (Bloom’s Taxonomy) สี่เสาหลักทางการศึกษา (Four Pillars of Education) หลักการพัฒนาทักษะ ๔ H (Head , Heart , Hand , Health) พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

แนวคิดของ บลูม (Bloom’s Taxonomy) บลูม (Benjamin S. Bloom.๑๙๗๖) นักการศึกษาชาวอเมริกัน เชื่อว่า การเรียนการสอน ที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้สอน กำหนดและจัดกิจกรรมการเรียน รวมทั้งวัดประเมินผลได้ถูกต้อง โดยได้จำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ที่เรียกว่า Taxonomy of Educational Objectives (อติญาณ์ ศรเกษตริน. ๒๕๔๓ : ๗๒-๗๔ ; อ้างอิงจาก บุญ ชม ศรีสะอาด. ๒๕๓๗ ; Bloom. ๑๙๗๖ : ๑๘) ออกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะ พิสัย

ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้ทางด้าน ความรู้ ความคิด การแก้ปัญหา จัดเป็นพฤติกรรมด้านสมองเกี่ยวกับสติปัญญา ความคิด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแอนเดอร์สันและแครทโวทล์ (Anderson & Krathwohl) ได้ปรับปรุงการจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาตามแนวคิดของ บลูม ขึ้นใหม่ มีการปรับเปลี่ยนระดับพฤติกรรม เป็น ๖ ระดับ ดังนี้

จำ (Remember) หมายถึงความสามารถในการดึงเอาความรู้ที่มีอยู่ในหน่วยความจำ ระยะยาวออกมา แบ่งประเภทย่อยได้ ๒ ลักษณะคือ จำได้ (Recognizing) ระลึกได้ (Recalling)

เข้าใจ (Understand) หมายถึงความสามารถในการกำหนดความหมายของคำพูด ตัวอักษรและการสื่อสารจากสื่อต่างๆ ที่เป็นผลมาจากการสอน แบ่งประเภทย่อยได้ ๗ ลักษณะ คือ ตีความ (Interpreting) ยกตัวอย่าง (Exemplifying) จำแนกประเภท (Classifying) สรุป (Summarizing) อนุมาน (Inferring) เปรียบเทียบ (Comparing) อธิบาย (Explaining) ประยุกต์ใช้ (Apply) หมายถึงความสามารถในการดำเนินการหรือใช้ระเบียบวิธีการ ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดให้ แบ่งประเภทย่อยได้ ๒ ลักษณะคือ ดำเนินงาน (Executing) ใช้เป็นเครื่องมือ (Implementing)

วิเคราะห์ (Analyze) หมายถึงความสามารถในการแยกส่วนประกอบของสิ่งต่างๆ และค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ ความสัมพันธ์ระหว่างของส่วนประกอบกับโครงสร้างรวมหรือส่วนประกอบเฉพาะ แบ่งประเภทย่อยได้ ๓ ลักษณะคือ บอกความแตกต่าง (Differentiating) จัดโครงสร้าง (Organizing) ระบุคุณลักษณะ (Attributing) ประเมินค่า (Evaluate)
หมายถึงความสามารถในการตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์หรือ มาตรฐาน แบ่งประเภทย่อยได้ ๒ ลักษณะคือ ตรวจสอบ (Checking) วิพากษ์วิจารณ์ (Critiquing) สร้างสรรค์ (Create)
หมายถึงความสามารถในการรวมส่วนประกอบต่างๆเข้าด้วยกัน ด้วยรูปแบบใหม่ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุผลหรือทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นต้นแบบ แบ่งประเภทย่อย ได้ ๓ ลักษณะคือ สร้าง (Generating) วางแผน (Planning) ผลิต (Producing) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)
พฤติกรรมด้านจิตพิสัยเป็นค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจ และคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึง ประสงค์ได้
จิตพิสัยประกอบด้วยพฤติกรรม ๕ ระดับ ได้แก่

การรับรู้ (Receiving/Attending) เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

การตอบสนอง (Responding) เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

การเกิดค่านิยม (Valuing) การเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้น ๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่ง นั้น

การจัดระบบ (Organizing) การสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไปแต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับ อาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

บุคลิกภาพ (Characterizing) การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงาม พฤติกรรมด้านนี้จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่างๆ จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะเป็นการควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคน

ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)
พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่าง คล่องแคล่ว ชำนิชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรง โดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ ประกอบด้วย ๕ ขั้น ดังนี้

การรับรู้ เลียนแบบ ทำตาม (Imitation) เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ ถูกต้อง หรือเป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

การทำเอง/การปรับให้เหมาะสม (Manipulation) เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือ สามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

การหาความถูกต้อง (Precision) พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้อง อาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้วก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

การทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเอง จะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

การทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Naturalization) พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติ ได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

สี่เสาหลักของการศึกษา (Four Pillars of Education)

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก ได้ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเสนอสี่เสาหลักของการศึกษา (Four Pillars of Education) ประกอบด้วยการเรียนรู้ ๔ ลักษณะ ได้แก่ การเรียนเพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do) การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to Live together) และการเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be)

Learning to know : หมายถึง การเรียนเพื่อรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง อันจะเป็นประโยชน์ต่อไป ได้แก่ การแสวงหาให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ต้องการ การต่อยอดความรู้ที่มีอยู่ รวมทั้งการสร้างความรู้ขึ้นใหม่ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต กระบวนการเรียนรู้เน้นการฝึกสติ สมาธิ ความจำ ความคิด ผสมผสานกับสภาพจริงและประสบการณ์ในการปฏิบัติ

Learning to do : หมายถึง การเรียนเพื่อการปฏิบัติหรือลงมือทำ มุ่งพัฒนาความสามารถและความชำนาญ รวมทั้งสมรรถนะทางด้านวิชาชีพ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ ปรับประยุกต์องค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานและอาชีพ กระบวนการเรียนรู้เน้นบูรณาการระหว่างความรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติงานที่เน้นประสบการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่การประกอบอาชีพจากความรู้ที่ได้ศึกษามา รวมทั้งการปฏิบัติเพื่อสร้างประโยชน์ให้สังคมที่สามารถทำงานได้หลายอย่าง

Learning to live together : หมายถึง การเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข ทั้งการดำเนินชีวิตในการเรียน ครอบครัว สังคม และการทำงาน เป็นการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพด้วยการสร้างสรรค์ประโยชน์ให้สังคม การจัดการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข มีความตระหนักในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การแก้ปัญหา การจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี มีความเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เข้าใจความแตกต่างและหลากหลายด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของแต่ละบุคคลในสังคม

Learning to be : หมายถึง การเรียนรู้เพื่อให้รู้จักตัวเองอย่างถ่องแท้ รู้ถึงศักยภาพ ความ ถนัด ความสนใจของตนเอง สามารถใช้ความรู้ ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เลือกแนวทางการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ วางแผนการเรียนต่อ การประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพตนเองได้ การจัดการเรียนรู้มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกด้านทั้งจิตใจและร่างกาย สติปัญญา ให้ความสำคัญกับจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ภาษา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความ

รับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ศีลธรรม สามารถปรับตัว และปรับปรุงบุคลิกภาพของตน เข้าใจตนเองและผู้อื่น

หลัก ๔ H (Head Heart Hand และ Health)

หลัก ๔ H เป็นการมุ่งเน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่หลากหลาย ดังนี้

กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย และมีจิตสำนึกที่ดี ต่อตนเองและส่วนรวม

กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน ทักษะทางอาชีพที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และศักยภาพของตนเอง

กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาวะเพื่อให้ผู้เรียน มีสมรรถนะทางกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ และมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นนิสัย

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีกระแสพระราชดำรัสกับประธานองคมนตรี และคณะองคมนตรี ให้ร่วมกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง โดยจัดการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน ดังนี้

มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง หมายถึง การจัดการศึกษาต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่ดีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตนมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม หมายถึง การจัดการศึกษาต้องมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ที่ถูก สิ่งชั่ว-สิ่งดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ผิดที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมืองมีงานทำ มีอาชีพ หมายถึง การจัดการศึกษาต้องมุ่งให้ผู้เรียน เป็นเด็กรักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ อบรมให้เรียนรู้การทำงาน ให้สามารถเลี้ยงตัวและเลี้ยงครอบครัวได้เป็นพลเมืองดี หมายถึง การจัดการศึกษาต้องมุ่งให้ผู้เรียน มีหน้าที่เป็นพลเมืองดีสถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีหมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร ทำงานอาสาสมัครงานบำเพ็ญประโยชน์ “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อ บ้านเมืองได้ก็ต้องทำ”

๑๑. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลด้านการคิดวิเคราะห์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

๒. ศึกษาวิธีการพัฒนาการแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างกัน

๓. ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา โดยใช้สื่อการพัฒนาทักษะการเรียนเรื่องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา โดยใช้อัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี (ต้นเทียนพรรษา)

๔. สร้างแบบประเมินทักษะคิดวิเคราะห์ เพื่อวัดทักษะการคิด ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่ ใบงานแผนผังความคิด

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่

๑. นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ มีทักษะการคิด ในการเรียนเรื่องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา โดยใช้อัตลักษณ์ของอุบลราชธานีโดยใช้อัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี และมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๐

๒. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตระหนักและการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๓ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ วัน รวม ๖ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนธันวาคม - มกราคม ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนสังคมศึกษาตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๔ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๒. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการสอน ได้แก่

๓.๑.๑ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ Active leaning โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

๓.๑.๒ แผนผังความคิด เรื่อง วัฒนธรรม

๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่องวัฒนธรรมประเพณีสูงขึ้น

ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ได้ในระดับดี

๑๔. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

- ๑,๐๐๐ บาท

๑๕. การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑.เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา (เรื่องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา)	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์	ประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์	แผนผังความคิด	ผ่านระดับดี

ลงชื่อ .....ผู้พัฒนานวัตกรรม

(นางสาวอภิชญา จารุการ)

ตำแหน่งครูผู้ช่วย

ภาคผนวก

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

ส ๑๖๑๐๑ รายวิชา สังคมศึกษา **กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ **เวลา ๘๐ ชั่วโมง/ปี**

ศึกษา วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ พุทธประวัติตั้งแต่ปลงอายุสังขาร จนถึงสังเวชนียสถาน การประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง วิเคราะห์ความสำคัญและเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา การทำความดีของบุคคลในประเทศตามหลักศาสนา แนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต การสวดมนต์แผ่เมตตาและบริหารจิตเจริญปัญญา การมีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อแก้ปัญหาอบายมุขและสิ่งเสพติด หลักธรรมสำคัญของศาสนาอื่น ๆ ลักษณะสำคัญของศาสนพิธีพิธีกรรมของศาสนาอื่น ๆ การปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเมื่อต้องเข้าร่วมพิธีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ในศาสนสถาน มรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม การกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม การแสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสมถูกกาลเทศะ คุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ บทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย บทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ บทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน วิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น ข้อมูลลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับภัยพิบัติประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของประเทศไทยในอดีตกับปัจจุบันและผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษาและทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และแนวทางในการจัดการที่ยั่งยืนในประเทศไทย

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีหลักธรรมในการดำเนินชีวิต รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๖/๑, ป.๖/๒, ป.๖/๓, ป.๖/๔, **ป.๖/๕,** ป.๖/๖, **ป.๖/๗,** ป.๖/๗, ป.๖/๘, ป.๖/๙
ส ๑.๒ ป.๖/๑, ป.๖/๒, **ป.๖/๓**, ป.๖/๔
ส ๒.๑ ป.๖/๑, ป.๖/๒, ป.๖/๓, **ป.๖/๔**, ป.๖/๕
ส ๒.๒ ป.๖/๑, **ป.๖/๒**, ป.๖/๓
ส ๓.๑ ป.๖/๑, ป.๖/๒, **ป.๖/๓**
ส ๓.๒ **ป.๖/๑**, ป.๖/๒
ส ๕.๑ ป.๖/๑, ป.๖/๒
ส ๕.๒ **ป.๖/๑,** ป.๖/๒, **ป.๖/๓**

รวม ๘ มาตรฐาน ๓๑ ตัวชี้วัด (๒๐ ตัวชี้วัดระหว่างทาง **๑๑ ตัวชี้วัดปลายทาง)**

ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ชั้น	ตัวชี้วัด (ระหว่างทาง/ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	ส ๑.๑ ป.๖/๑	◆ พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ เช่น เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมไทย เป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทย และเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย
	ส ๑.๑ ป.๖/๒	◆ สรุปพุทธประวัติ (ทบทวน) ◆ ปลงอายุสังขาร ◆ ปัจฉิมสาวก ◆ ปรินิพพาน ◆ การถวายพระเพลิง ◆ แจกพระบรมสารีริกธาตุ ◆ สังเวชนียสถาน ๔
	ส ๑.๑ ป.๖/๓	◆ พระราธะ ◆ ทีฆีติโกสลชาดก ◆ สัพพทาฐิชาดก ◆ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ◆ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรม-พระปรมานุชิตชิโนรส
	ส ๑.๑ ป.๖/๔	➢ **พระรัตนตรัย** ○ ศรัทธา ๔ ◆ พระพุทธ ○ พุทธกิจ ๕ ◆ พระธรรม ○ อริยสัจ ๔ ○ หลักกรรม ◆ พระสงฆ์ ➢ **ไตรสิกขา** ◆ ศีล สมาธิ ปัญญา ➢ **โอวาท ๓** ◆ ไม่ทำชั่ว ○ เบญจศีล ○ อบายมุข ๖ ○ อกุศลมูล ๓ ◆ ทำความดี ○ เบญจธรรม ○ กุศลมูล ๓ ○ พละ ๔

ชั้น	ตัวชี้วัด (ระหว่างทาง/ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		○ คารวะ ๖ ○ กตัญญูกตเวทีต่อพระมหากษัตริย์ ○ มงคล ๓๘ - มีวินัย - การงานไม่มีโทษ - ไม่ประมาทในธรรม ◆ ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจิตและเจริญปัญญา) ➢ **พุทธศาสนสุภาษิต** ◆ สจฺเจน กิตฺตึ ปปฺโปติ คนจะได้เกียรติด้วยสัจจะ ◆ ยถาวาที ตถาการี พูดเช่นไร ทำเช่นนั้น
	ส ๑.๑ ป.๖/๕	◆ ตัวอย่างการกระทำความดีของบุคคลในประเทศ
	ส ๑.๑ ป.๖/๖	◆ สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญ คุณพระรัตนตรัยและแผ่เมตตา ◆ รู้ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา ◆ รู้วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของ การบริหารจิตและเจริญปัญญา ◆ ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ ◆ ฝึกการกำหนดรู้ความรู้สึกเมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัสสิ่งที่มากระทบ ใจรับรู้ธรรมารมณ์ ◆ ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน

ชั้น	ตัวชี้วัด (ระหว่างทาง/ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	ส ๑.๑ ป.๖/๗	◆ หลักธรรม : อริยสัจ ๔ หลักกรรม ◆ โอวาท ๓ : เบญจศีล – เบญจธรรม อบายมุข ๖ อกุศลมูล ๓ กุศลมูล ๓
	ส ๑.๑ ป.๖/๘	➢ **หลักธรรมสำคัญของศาสนาต่าง ๆ** ◆ พระพุทธศาสนา : อริยสัจ ๔ โอวาท ๓ ฯลฯ ◆ ศาสนาอิสลาม : หลักศรัทธา หลักปฏิบัติ หลักจริยธรรม ◆ คริสต์ศาสนา : บัญญัติ ๑๐ ประการ
	ส ๑.๑ ป.๖/๙	➢ **ศาสนพิธีของศาสนาต่าง ๆ** ◆ พระพุทธศาสนา ○ ศาสนพิธีที่เป็นพุทธบัญญัติ เช่น บรรพชา อุปสมบท ○ ศาสนพิธีที่เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนา เช่น ทำบุญพิธีเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา ○ ศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาด การถือศีลอด การบำเพ็ญฮัจญ์ ฯลฯ ○ คริสต์ศาสนา เช่น ศีลล้างบาป ศีลอภัยบาป ศีลกำลัง ศีลมหาสนิท ฯลฯ ○ ศาสนาฮินดู เช่น พิธีศราทธ์ พิธีบูชาเทวดา

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ชั้น	ตัวชี้วัด(ระหว่างทาง/ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	ส ๑.๒ ป.๖/๑	◆ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆภายในวัด เช่น เขตพุทธาวาส สังฆาวาส ◆ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมภายในวัด
	ส ๑.๒ ป.๖/๒	◆ การถวายของแก่พระภิกษุ ◆ การปฏิบัติตนในขณะฟังธรรม ◆ การปฏิบัติตนตามแนวทางของพุทธศาสนิกชน เพื่อประโยชน์ต่อศาสนา
	ส ๑.๒ ป.๖/๓	◆ ทบทวนการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร ◆ พิธีทอดผ้าป่า ◆ พิธีทอดกฐิน ◆ ระเบียบพิธีในการทำบุญงานอวมงคล ◆ การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในศาสนพิธีพิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ ◆ ประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี/พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา
	ส ๑.๒ ป.๖/๔	➢ การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ° ขั้นเตรียมการ ° ขั้นพิธีการ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ชั้น	ตัวชี้วัด(ระหว่างทาง/ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	ส ๒.๑ ป.๖/๑	◆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเช่น - กฎหมายจราจร - กฎหมายทะเบียนราษฎร - กฎหมายยาเสพติดให้โทษ - เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ◆ ประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามกฎหมายดังกล่าว
	ส ๒.๑ ป.๖/๒	◆ ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม ◆ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย ◆ แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย
	ส ๒.๑ ป.๖/๓	◆ ความหมายและสำคัญของมารยาทไทย ◆ มารยาทไทยและมารยาทสังคม เช่น การแสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกิริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด
	ส ๒.๑ ป.๖/๔	◆ ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม ◆ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่างๆ ในสังคมไทย ◆ แนวทางการรักษาวัฒนธรรม
	ส ๒.๑ ป.๖/๕	◆ ข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แหล่งข่าวต่าง ๆ สถานการณ์จริง ◆ ประโยชน์จากการติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ◆ หลักการเลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสารจากสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่อที่ไร้พรมแดน

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชั้น	ตัวชี้วัด(ระหว่างทาง/ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	ส ๒.๒ ป.๖/๑	◆ บทบาท หน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล
	ส ๒.๒ ป.๖/๒	◆ กิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริม ประชาธิปไตย ในท้องถิ่นและประเทศ
	ส ๒.๒ ป.๖/๓	◆ การมีส่วนในการออกกฎหมาย ระเบียบ กติกาการเลือกตั้ง ◆ สอดส่องดูแลผู้มีพฤติกรรมการกระทำผิดการเลือกตั้งและแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ◆ ตรวจสอบคุณสมบัติ ◆ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด(ระหว่างทาง/ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	ส ๓.๑ ป.๖/๑	◆ บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ เช่น คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อสังคม วางแผนก่อนเริ่มลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดความผิดพลาดและการสูญเสีย ฯลฯ ◆ ทัศนคติในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ◆ ประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ
	ส ๓.๑ ป.๖/๒	◆ คุณสมบัติของผู้บริโภคที่ดี ◆ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่บกพร่อง ◆ คุณค่าและประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม
	ส ๓.๑ ป.๖/๓	◆ ความหมาย และความจำเป็นของทรัพยากร ◆ หลักการและวิธีใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ลดการสูญเสียทุกประเภท) ◆ วิธีการสร้างจิตสำนึกให้คนในชาติรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ◆ วางแผนการใช้ทรัพยากร โดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ และทันกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ชั้น	ตัวชี้วัด(ระหว่างทาง/ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	ส ๓.๒ ป.๖/๑	◆ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจอย่างสังเขป เช่นการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ รายได้และรายจ่าย การออมกับธนาคาร การลงทุน ◆ แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของหน่วยเศรษฐกิจ ◆ ภาษีและหน่วยงานที่จัดเก็บภาษี ◆ สิทธิของผู้บริโภค และสิทธิของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย ◆ การหารายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และรัฐบาล
	ส ๓.๒ ป.๖/๒	◆ การรวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจเพื่อประสานประโยชน์ในท้องถิ่น เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกัน ในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด(ระหว่างทาง/ปลายทาง)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	**ส ๕.๑ ป.๖/๑**	◆ สิ่งแวดลอมทางกายภาพกับลักษณะ กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม (ประชากร เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม) ◆ ปฏิสัมพันธระหวางมนุษยกับสิ่งแวดลอม
	ส ๕.๑ ป.๖/๒	◆ การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของ ประเทศไทย ◆ ผลที่เกิดจากการปรับเปลี่ยน หรือดัดแปลงสภาพธรรมชาติในประเทศจากอดีต ถึงปัจจุบัน และผลที่เกิดขึ้น (ประชากร เศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และวัฒนธรรม)
	ส ๕.๑ ป.๖/๓	◆ ผลจากการรักษาและทำลายทรัพยากร และสิ่งแวดลอมในประเทศไทย ◆แนวทางในการจัดการทรัพยากรและ สิ่งแวดลอมที่ยั่งยืนมีจิตสำนึกรู้คุณค่า

โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา ส ๑๖๑๐๑ วิชาสังคมศึกษา **กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม**

เวลาเรียน ๘๐ ชั่วโมง จำนวน ๒ หน่วยกิต **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖**

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน (๑๐๐)
๑	พระพุทธศาสนา	ส ๑.๑ ป.๖/๑ ป.๖/๒	พระพุทธศาสนามีความสำคัญในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นรากฐานและมรดกทางวัฒนธรรมไทย และเป็นหลักในการพัฒนาชาติ การศึกษาพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าทำให้ทราบถึงความเป็นมาของศาสดาของศาสนาประจำชาติ และได้ข้อคิดและแบบอย่างที่ดีสำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นๆ ภายในชาติ	๖	๖
๒	หลักธรรมนำความสุข	ส ๑.๑ ป๖/๔ ป.๖/๗ ป.๖/๘	พระรัตนตรัยมีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา ทุกคนจึงควรแสดงความเคารพพระรัตนตรัยอย่างเหมาะสมและปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีสติและมีความสุข รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาอบายมุข ปัญหาสิ่งเสพติด และเนื่องจากประเทศไทยมีผู้นับถือศาสนาแตกต่างกันหลายศาสนา ดังนั้นทุกคนจึงควรให้ความเคารพหลักธรรมของศาสนาอื่นอย่างเหมาะสม เพื่อให้ทุกคนในชาติสามารถอยู่รวมกันได้อย่างมีความสุข	๖	๖
๓	เรียนรู้สิ่งที่ดี	ส ๑.๑ ป.๖/๓ ป.๖/๕ ป.๖/๖	พุทธศาสนิกชนทุกคนควรนำคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของพุทธสาวก ชาดก ศาสนิกชนตัวอย่างไปประยุกต์ปฏิบัติและพัฒนาจิตตามแนวทางของพระพุทธศาสนา	๖	๖

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน (๑๐๐)
๔	ศาสนิกชนที่ดีและศาสนพิธีน่ารู้	ส ๑.๑ ป.๖/๙ ส ๑.๒ ป.๖/๑ ป.๖/๒ ป.๖/๓ ป.๖/๔	ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ มีลักษณะสำคัญและหลักการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ศาสนิกชนจึงพึงปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อต้องเข้าร่วมพิธีอย่างมีมารยาท ชาวพุทธควรแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และเข้าร่วมในศาสนาพิธีและพิธีกรรมในกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาในโอกาสที่เหมาะสมและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	๖	๖
๕	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	ส ๒.๑ ป.๖/๑	กฎหมายเป็นข้อบังคับให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ ซึ่งการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของกฎหมายจราจร กฎหมายยาเสพติดให้โทษ กฎหมายทะเบียนราษฎร เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ย่อมเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบเรียบร้อย	๗	๗
๖	กิจกรรมประชาธิปไตย	ส ๒.๒ ป.๖/๑ ป.๖/๒ ป.๖/๓	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาลต่างก็มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารราชการแผ่นดินและการ บริหารส่วนท้องถิ่น ประชาชนทุกคนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ใช้สิทธิเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคง การปกครองระบอบประชาธิปไตย	๖	๖
๗	รู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร และเหตุการณ์	ส ๒.๑ ป.๖/๕	แหล่งข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ล้วนมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงต้องรู้จักหลักการเลือกรับข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องเหมาะสมจึงจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง	๖	๖
๘	วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง	ส ๒.๑ ป.๖/๒ ป.๖/๓ ป.๖/๔	วัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม วัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา จึงควรธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามและแสดงออกถึงมรรยาทไทยได้อย่างเหมะสม	๗	๗

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน (๑๐๐)
๙	ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน	ส ๓.๑ ป.๖/๑ ป.๖/๒ ป.๖/๓	ผู้ผลิตที่มีคุณภาพย่อมต้องมีความรับผิดชอบและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ส่วนผู้บริโภคที่ดีต้องรู้เท่าทัน รู้บทบาทของตนเองและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน	๘	๑๐
๑๐	ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ	ส ๓.๒ ป.๖/๑ ป.๖/๒	หน่วยเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กันทั้งในระดับหน่วยครัวเรือน หน่วยธุรกิจ หน่วยรัฐบาล นอกจากนั้น ผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาลยังมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่นมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น	๘	๑๐
๑๑	เรียนรู้ประเทศไทย	ส ๕.๑ ป.๖/๒ ส ๕.๒ ป.๖/๑ ป.๖/๒	แผนที่ รูปถ่ายทางอากาศ และภาพจากดาวเทียมใช้แสดงข้อมูลลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติส่งผลต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย และขณะเดียวกันกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทยก็ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของประเทศไทยด้วย การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพมีทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและจากกิจกรรมของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม	๘	๑๐
๑๒	ภัยพิบัติในประเทศไทย	ส ๕.๑ ป.๖/๒	ลักษณะทางกายภาพของไทยในภูมิภาคต่างๆ ส่งผลให้เกิดลักษณะภัยพิบัติที่แตกต่างกัน และการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติจะช่วยให้เราอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน	๘	๑๐
๑๓	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	ส ๕.๒ ป.๖/๓	แนวทางการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในประเทศไทยแตกต่างกันไปตามลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิต	๘	๑๐
รวม				**๘๐**	**๑๐๐**

ตารางวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง เวลา ๗ ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชม.)
แผนที่ ๑	**วัฒนธรรมไทย**	◆ **ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม** ◆ **การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย** ◆ **แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย**	**๓**
แผนที่ ๒	มารยาทไทย	◆ ความหมายและสำคัญของมารยาทไทย ◆ มารยาทไทยและมารยาทสังคม เช่น การแสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกิริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด	๒
แผนที่ ๓	คุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย	◆ ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม ◆ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่างๆ ในสังคมไทย ◆ แนวทางการรักษาวัฒนธรรม	๒

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์อุบลราชธานี

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด		สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะ	ภาระงาน/ชิ้นงาน	การวัดประเมินผล	เวลา
		ระหว่างทาง	ปลายทาง						
แผนที่ ๑	วัฒนธรรมไทย	ส ๒.๑ ป.๖/๒ ส ๒.๑ ป.๖/๓	ส ๒.๑ ป.๖/๔	◆ **ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม** ◆ **การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย** ◆ **แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย**	- นักเรียนอธิบายความหมาย ความสำคัญ และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไทยได้ -นักเรียนรู้คุณค่าของวัฒนธรรมไทยและช่วยกันธำรงรักษาวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ต่อไป -นักเรียนสื่อสารและบอกเล่าถึงแนวทางในการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้อง	-ความสามารถในการสื่อสาร -ความสามารถในการคิดขั้นสูง -ความสามารถในการแก้ปัญหา -ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต -ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	๑. แผนผังความคิด	-ตรวจแผนผังความคิด -สังเกตพฤติกรรม -ตรวจชิ้นงาน	๓ ชม.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม **ระดับชั้น** ประถมศึกษาปีที่ ๖
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง **เวลา** ๖ ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามเวลา เวลา ๑ ชั่วโมง
ผู้สอน นางสาวอภิชญา จารุการ **โรงเรียน** เมืองอุบล **สังกัด** สพป.อุบลราชธานี เขต ๑

---

๑. สาระสำคัญ

วัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม วัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา จึงควรธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามและแสดงออกถึงมรรยาทไทยได้อย่างเหมะสม

๒. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ส ๒.๑ ป.๖/๒ - ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม
- การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย
- แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย

ส ๒.๑ ป.๖/๓ - ความหมายและสำคัญของมารยาทไทย
- มารยาทไทยและมารยาทสังคม เช่น การแสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกิริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด

ตัวชี้วัดปลายทาง

ส ๒.๑ ป.๖/๔ - ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม
- ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่างๆ ในสังคมไทย
- แนวทางการรักษาวัฒนธรรม

๓. สาระการเรียนรู้

1) ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม
2) การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย
3) แนวทางการดำรงรักษาวัฒนธรรมไทย
4) ความหมายและความสำคัญของกิริยามารยาทไทย
5) มารยาทไทยและมรรยาทสังคม เช่น การแสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกิริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด
6) ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม
7) ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่างๆ ในสังคมไทย
8) แนวทางการรักษาวัฒนธรรม

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑) อธิบายความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง (K)

๒) วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมตามกาลเวลาและวิธีการดำรงรักษาวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง (K)

๓) เสนอแนวทางการดำรงรักษาวัฒนธรรมไทยได้อย่างเหมาะสม (P)

๔) เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและการดำรงรักษาวัฒนธรรม (A)

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑) สมรรถนะที่ ๑ ความสามารถในการสื่อสาร

๒) สมรรถนะที่ ๒ ความสามารถในการคิดขั้นสูง

๓) สมรรถนะที่ ๓ ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔) สมรรถนะที่ ๔ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย รับผิดชอบ

๒. ใฝ่เรียนรู้

๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๔. รักความเป็นไทย

๗. อัตลักษณ์อุบลราชธานี

-วัฒนธรรมท้องถิ่น

๘. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนรู้แบบ Active Leaning)

๑. นักเรียนศึกษาวิดีโอ/ภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มคนไทย ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ในด้านประเพณี

๒. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิดีโอ/ภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรม ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ในด้านประเพณี แล้วตอบคำถามดังนี้

๑) มีความแตกต่างกันระหว่างวัฒนธรรมของกลุ่มคนในภาคต่าง ๆ ของสังคมไทยที่เด่นชัดในเรื่องใดบ้าง ยกตัวอย่าง

๒) จากคลิปวิดีโอ/ภาพดังกล่าวทำให้ได้ข้อคิดสำคัญอย่างไร

๓) วัฒนธรรมของกลุ่มคนในภาคต่าง ๆ ในสังคมไทยมีความสำคัญอย่างไร

๓. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ แล้วร่วมกันศึกษาความรู้เกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.๖ PowerPoint เรื่อง คุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทยหรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต ตามประเด็นต่อไปนี้

๑) ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม

๒) ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่าง ๆ ในสังคมไทย

๓) แนวทางการรักษาวัฒนธรรม

๔. นักเรียนทำแผนผังความคิด เรื่องวัฒนธรรมประเพณี ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้

๕. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนตามภาคที่กลุ่มตัวเองได้จัดทำแผนผังความคิด

๙. ภาระงาน/ชิ้นงาน

- แผนผังความคิด

๑๐. สื่อและแหล่งเรียนรู้

๑) หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.๖ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หน้าที่ของพลเมืองดี บทที่ ๔ เรื่อง วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง

๒) แบบฝึกปฏิบัติทักษะรวบยอดวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.๖ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หน้าที่ของพลเมืองดี บทที่ ๔ เรื่อง วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง

๓) PowerPoint เรื่อง วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา

๑๑.การวัดประเมินผล

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมตามกาลเวลาและวิธีการดำรงรักษาวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง (K)	สังเกตการทำงานกลุ่ม	แผนผังความคิด	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
อธิบายความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง (K)	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
เสนอแนวทางการดำรงรักษาวัฒนธรรมไทยได้อย่างเหมาะสม (P)	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและการดำรงรักษาวัฒนธรรม (A)	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

๑๒.บันทึกผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางกฤติยา สีหา)

ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

๑๓.บันทึกหลังการสอน

๑) ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

๒) ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

๓) สาเหตุของปัญหา/อุปสรรคที่พบในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

๔) วิธีการแก้ไขหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน

.....

.....

.....

ครูผู้สอน.....

(นางสาวอภิชญา จารุการ)

วันที่บันทึก.....

วัดพระธาตุหนองบัว

แผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

1. ผู้จัดทำนวัตกรรม: นายนฤดล พาดี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

2. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้: การแก้ไขปัญหาการขาดทักษะการผลิตสื่อวิดีทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดีย

3. ระยะเวลาดำเนินการ: 1 พฤศจิกายน 2567 – 31 มีนาคม 2568

4. แนวทางคิดค้นนวัตกรรม

4.1 การพัฒนาทักษะดิจิทัลแบบองค์รวม การผลิตวิดีทัศน์ เรื่อง จิตรกรรมฝาผนังวัดนาควาย จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีหลายด้านพร้อมกัน อาทิ การถ่ายภาพ การตัดต่อวิดีโอ การใช้โปรแกรมกราฟิก การค้นคว้าข้อมูล และการนำเสนอผลงาน

4.2 การเชื่อมโยงวัฒนธรรมกับเทคโนโลยี กระบวนการผลิตสื่อวิดีโอเกี่ยวกับจิตรกรรมฝาผนังจะช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่

4.3 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำโครงการนี้จะกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักค้นคว้า วางแผน และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21

4.4 การสร้างแรงจูงใจผ่านผลงานสร้างสรรค์ ให้นักเรียนได้เผยแพร่วิดีโอบนแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

5. ประเภทของนวัตกรรม

นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน

6. หลักการ เหตุผล ความเป็นมา

ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัลได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ของเยาวชน อย่างไรก็ตาม นักเรียนระดับมัธยมศึกษายังประสบปัญหาการขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสร้างสรรค์และการผลิตสื่อดิจิทัล

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยใช้กระบวนการผลิตสื่อวิดีโอเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะเทคโนโลยี ผ่านการศึกษาเรื่องจิตรกรรมฝาผนังวัดนาควาย ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชนบ้านนาควาย

กระบวนการผลิตสื่อวิดีโอจะครอบคลุมขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การค้นคว้าข้อมูล การวางแผน การถ่ายภาพ การตัดต่อ และการนำเสนอ ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อาทิ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และความคิดสร้างสรรค์

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้ คือ นักเรียนจะมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น มีความเข้าใจในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม และสามารถนำทักษะที่ได้รับ ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตในอนาคต

7. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

7.1 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจการผลิตสื่อวิดีทัศน์

7.2 เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการผลิตสื่อวิดีทัศน์

7.3 เพื่อให้นักเรียนรู้เท่าทันสื่อและสามารถใช้สื่อได้อย่างปลอดภัย

8. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 15 คน

9. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

แนวคิดการพัฒนาทักษะดิจิทัล (Digital Literacy)

สอดคล้องโดยตรงกับการแก้ปัญหาการขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี เน้นการพัฒนาความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อผลิตสื่อครอบคลุมทักษะการใช้อุปกรณ์ถ่ายวิดีโอ การตัดต่อ และการผลิตสื่อดิจิทัล

แนวคิดการเรียนรู้แบบ Active Learning

สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ผ่านการผลิตสื่อวิดีโอ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในการผลิตสื่อด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงในการทำงานจริง

ทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia Learning Theory)

เกี่ยวข้องโดยตรงกับการผลิตสื่อวิดีโอ ให้หลักการในการออกแบบและผลิตสื่อที่มีประสิทธิภาพ

10. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1: การวิเคราะห์ (Analysis)

- ทดสอบทักษะการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียนก่อนเรียน
- สำรวจความพร้อมของอุปกรณ์และเครื่องมือ

ขั้นที่ 2: การเรียนรู้พื้นฐาน (Basic Learning)

- เรียนรู้ประวัติและความสำคัญของจิตรกรรมฝาผนังวัดนาควาย
- ฝึกทักษะการใช้อุปกรณ์ถ่ายวิดีโอเบื้องต้น

ขั้นที่ 3: การวางแผนและออกแบบ (Design)

- แบ่งกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ 4-5 คน
- วางแผนการถ่ายทำและเขียนบท (Storyboard)
- กำหนดบทบาทหน้าที่ในทีม

ขั้นที่ 4: การลงพื้นที่และผลิตสื่อ (Development)

- ลงพื้นที่ถ่ายทำที่วัดนาควาย
- บันทึกภาพและเสียง
- รวบรวมข้อมูลและเนื้อหาเพิ่มเติม
- ตัดต่อวิดีโอตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 5: การนำเสนอและปรับปรุง (Implementation)

- นำเสนอผลงานในชั้นเรียน
- วิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะ
- ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

ขั้นที่ 6: การประเมินผล (Evaluation)

- ประเมินผลงานวิดีโอฉบับสมบูรณ์
- ทดสอบทักษะการใช้เทคโนโลยีหลังเรียน
- ประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้
- สะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกัน

11. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

1. สื่อมัลติมีเดีย

- คลิปแนะนำการใช้กล้อง
- คลิปแนะนำวิธีการใช้อุปกรณ์อื่นๆ เช่น ขาตั้งกล้อง
- คลิปสอนตัดต่อวิดีโอ
- ใบความรู้และใบงาน

2. แผนการจัดการเรียนรู้

3. อุปกรณ์การเรียนรู้

- ตัวอย่างสื่อวิดีโอที่มีคุณภาพ
- แบบฟอร์มการเขียนบท (Storyboard)

4. เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบทดสอบทักษะการใช้เทคโนโลยี
- แบบประเมินคุณภาพผลงานวิดีโอ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- แบบประเมินความพึงพอใจ

5. แหล่งเรียนรู้

- วัดนาควาย
- เว็บไซต์ความรู้เกี่ยวกับจิตรกรรมฝาผนัง
- ชุมชนและปราชญ์ท้องถิ่น

6. การวัดและประเมินผล

- เกณฑ์การประเมินผลงาน (Rubric)
- เกณฑ์การผ่าน/ไม่ผ่าน

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

12.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจการผลิตสื่อวิดีทัศน์มากขึ้น

12.2 นักเรียนมีทักษะในการผลิตสื่อวิดีทัศน์และสามารถผลิตสื่อวิดีทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

12.3 นักเรียนรู้เท่าทันสื่อและสามารถใช้สื่อได้อย่างปลอดภัย

13. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

- งบประมาณ 1,000 บาทถ้วน

14. การประเมินผล

14.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจการผลิตสื่อวิดีทัศน์มากขึ้น

14.2 นักเรียนมีทักษะในการผลิตสื่อวิดีทัศน์และสามารถผลิตสื่อวิดีทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

14.3 นักเรียนรู้เท่าทันสื่อและสามารถใช้สื่อได้อย่างปลอดภัย

ภาพการใช้แผนนวัตกรรม

ภาพการใช้แผนนวัตกรรม

ภาพการใช้แผนนวัตกรรม

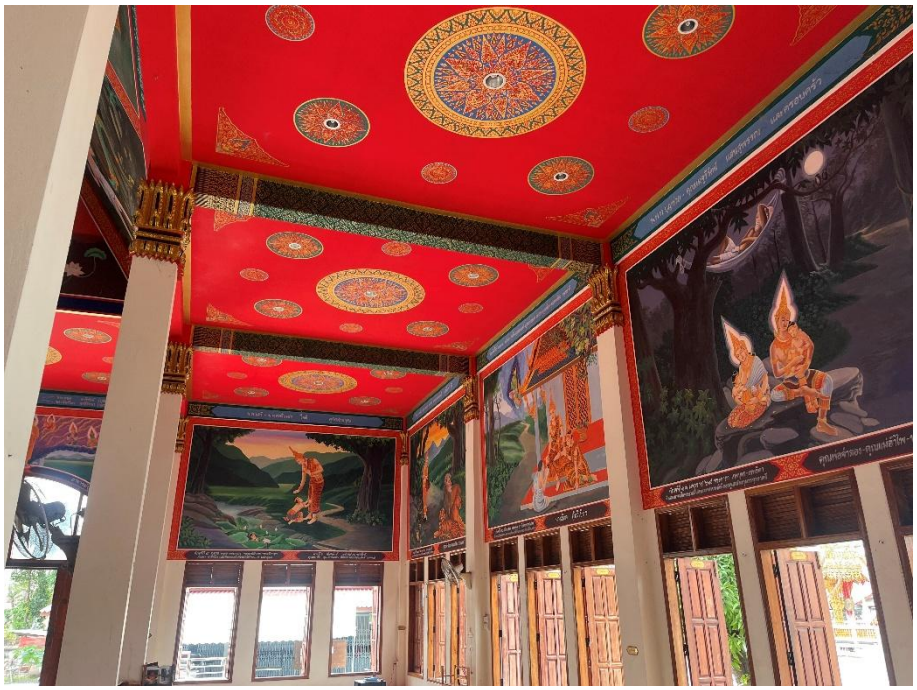

ภาพการใช้แผนนวัตกรรม

ภาพการใช้แผนนวัตกรรม

รายงานผลการใช้นวัตกรรม

การแก้ไขปัญหาการขาดทักษะการผลิตสื่อวิดีทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดีย

ผู้จัดทำ

นายนฤดล พาดี

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนเมืองอุบล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานนวัตกรรม
การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน
ในรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ

นางสาวปิยะวัฒน์ มณีภาค
ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเมืองอุบล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

1. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ

2. ผู้จัดทำนวัตกรรม นางสาวปิยะวัฒน์ มณีภาค

3. ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

4. ที่มาและความสำคัญ

โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากการที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างคุณภาพของประชากรให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักว่า “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทย จึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกัน คนเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ ซึ่งจะนำไปสู่ ความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีเทคนิค กระบวนการ รวมทั้งกิจกรรมที่หลากหลาย น่าสนใจ มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยมาก จูงใจให้นักเรียนรักเรียน เน้นการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) มีหลักสูตรที่ทันสมัย เช่น Intensive course, Mini program แม้กระนั้นก็ตาม เด็กไทยก็ยังไม่สามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ในสภาพ ความเป็นจริงได้ สาเหตุคือ สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สังคมไทยไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เมื่อนักเรียนฝึกพูดภาษาอังกฤษที่โรงเรียนแล้วก็ไม่ได้ใช้จึงขาดความต่อเนื่อง (กรมวิชาการ, 2542) และเท่าที่ผ่านมาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับไม่ประสบผลสำเร็จ คือผู้เรียนมีความรู้ภาษาอังกฤษแต่ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเน้นการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนภาษาอังกฤษจึงมีโอกาสฝึกฝนภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนน้อยมาก การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะทักษะการฟัง การพูด จึงเกือบไม่มีโอกาสได้ใช้เลยผู้สอนจึงต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษา คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนโดยใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกว่าบทเรียนน่าสนใจ น่าเรียน น่ารู้ และได้เรียนรู้สิ่ง

ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เนื้อหาก็ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป ไม่ทำให้เกิดความท้อถอย เบื่อหน่าย และมีโอกาสฝึกฝนภาษาในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนจะรู้สึกเพลิดเพลินต่อการทำกิจกรรม เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาโดยไม่รู้ตัว

จากวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองอุบลที่ผู้ศึกษาปฏิบัติการสอน พบว่า ปีการศึกษา 2566 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษค่อนข้างต่ำ ผู้สอนจึงสนใจที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลองมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคไวรัสติดเชื้อ และเพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น อีกทั้งช่วยแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ต่ำของนักเรียน ปัญหาการจัดกิจกรรมของครู ปัญหาครูยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ปัญหาสื่อการสอน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาอื่นๆ ตลอดจนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาไทยที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้

5. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

1. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ

6. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
จำนวน 15 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเมืองอุบล

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษ
ผู้เรียนร้อยละ 80 มีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ผู้เรียนร้อยละ 90 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยแบบฝึกทักษะ

เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษ
ผู้เรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับดี
ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยแบบฝึกทักษะ

7. เครื่องมือที่ใช้

ที่	เรื่อง	จำนวน
1	แบบฝึกทักษะเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง รายวิชา ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 สถานการณ์ ได้แก่ แบบฝึกทักษะชุดที่ 1 At the market แบบฝึกทักษะชุดที่ 2 Directions แบบฝึกทักษะชุดที่ 3 At the restaurant	 2 กิจกรรม 2 กิจกรรม 2 กิจกรรม
2	แผนการจัดการเรียนรู้	6 ชั่วโมง
3	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (K)	20 ข้อ
4	แบบประเมินความพึงพอใจ (A)	10 ข้อ

8. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

1. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะ โดยศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (วิชาภาษาอังกฤษ) และคู่มือครูการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ

2. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะเพื่อการสื่อสาร วิชาภาษาอังกฤษ และการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งประกอบด้วย ความหมายของการสอนทักษะเพื่อการสื่อสาร และความหมาย ความสำคัญของการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

3. สร้างแบบฝึกทักษะโดยใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 3 สถานการณ์ ใช้เวลาเรียนใช้เวลาเรียนทั้งหมด 6 ชั่วโมง โดยแบ่งเนื้อหา กำหนดหัวเรื่องที่จะสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละเรื่อง เป็นแนวทางในการผลิตสื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกิจกรรม

4. นำแบบฝึกทักษะที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) พิจารณาตรวจสอบ เสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

5. นำชุดตัวอย่างสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปหาทดลองหาประสิทธิภาพ

6. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ทั้งหมด 20 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จุดประสงค์ ความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

8. นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC)

ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

9. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

9.1 ทฤษฎีและหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

Savingon (1983) ได้กล่าวถึงความหมาย การสื่อสารว่าเป็นกระบวนการอันต่อเนื่องของการแสดงความรู้สึก การแปลความ ตีความ และการแลกเปลี่ยนข่าวสาร โอกาสของการสื่อสารจะไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งประกอบด้วยสัญลักษณ์และเครื่องหมายที่แตกต่างกันออกไป เช่น สีผิว การแต่งกาย ทรงผม การยืน การฟัง การพยักหน้า การหยุดชะงัก เสียงหรือคำพูด คนเราเกี่ยวข้องกับการสื่อสารตั้งแต่เกิด และเรียนรู้ที่จะต้องสนองในบริบทใหม่ๆ เช่นเดียวกับการสะสมประสบการณ์ของชีวิตจากความคิดและความรู้สึกไปสู่ลักษณ์ในการเขียน การพูด การแสดงท่าทางการเคลื่อนไหว และน้ำเสียง จึงต้องรู้จักเลือกสรรสิ่งที่เหมาะสมไปใช้

Brown (1980) ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการรับและการส่งสารที่เกี่ยวข้องระหว่างบุคคลอย่างน้อย ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่านและเขียน การพูดจะไม่มีความหมายและไม่เกิดการติดต่อสื่อสาร หากผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจเรื่องราว ที่พูดหรือจุดประสงค์ของการพูดนั้น ฉะนั้นการสื่อสารจะต้องมีความหมายทั้งต่อผู้ฟังและผู้พูดด้วย

กล่าวโดยสรุป การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสาร ข้อมูล ตลอดจนความคิดเห็นและความรู้สึกระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ด้วยวิธีการส่งข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การพูด ซึ่งแสดงออกทางน้ำเสียง การเขียน รวมทั้งการแสดงสีหน้าการแสดงท่าทางต่าง ๆ เป็นต้น และวิธีการรับข้อมูลโดยใช้การฟังการอ่าน ซึ่งการสื่อสารจะประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องมีความรู้ทางไวยากรณ์ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในสังคมนั้น รวมทั้งความสามารถในการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ ด้วย

9.1.1 วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)

แนวคิดพื้นฐานในช่วง ค.ศ. 1975 ได้มีการเสนอการสอนตามแบบใหม่ (The Communicative Approach) ขึ้นโดยมีความเชื่อว่าภาษามิได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบไปด้วย เสียง โครงสร้างเท่านั้น แต่ภาษาคือระบบที่ใช้การสื่อสารหรือสื่อความหมายดังนั้นการสอนภาษา จึงควรสอนให้ผู้เรียนภาษาคือระบบที่ใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมายได้ ไม่ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เฉพาะรูปแบบหรือโครงสร้างของภาษาเท่านั้น ทั้งนี้เพราะในการสื่อสารนั้นต้องใช้ภาษาเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น โต้แย้ง ชักจูง ขออนุญาต ฯลฯ ซึ่งต้องใช้ให้

เหมาะสมตามสภาพสังคมด้วย เช่น การพูดแสดงโต้แย้งนั้นลักษณะคำพูดมิใช่เพียงเพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ และความในใจเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงผู้ฟังด้วย การโต้แย้งกับเพื่อนอาจใช้คำพูดง่ายๆ ตรงๆ ได้

นอกจากนั้นการสื่อสารเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง การรู้รูปแบบหน้าที่และความหมายของภาษาเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ ถ้าไม่เข้าใจผู้พูดอาจปรับคำพูดใหม่เพื่อสื่อความหมายให้ได้วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้มีพื้นฐานจากแนวคิดที่ว่า ภาษาคือเครื่องมือในการสื่อสารว่า เป็นความสามารถในการสอนภาษา คือ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารซึ่ง Dell Hymes (อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2545)ได้ให้ความหมายของความสามารถในการสื่อสารว่า เป็นความสามารถในการใช้ภาษาหรือตีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ว่า เมื่อไรควรจะพูดและควรจะพูดอะไร กับใคร เมื่อไร ที่ไหนและลักษณะอย่างไร ซึ่งความหมายของความสามารถในการสื่อสารที่เสนอโดย Dell Hymes นี้เป็นที่ยอมรับกัน ได้เสนอองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารไว้ ซึ่งการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารไว้ซึ่งการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้นั้น ควรจะต้องสอนสิ่งต่อไปนี้ คือ

1) ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์หรือไวยากรณ์ (Linguistic or Grammatical Competence) อันได้แก่การใช้ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยมีองค์ประกอบทางภาษาคือ เสียง ศัพท์ โครงสร้าง เป็นแกนในการสื่อความหมาย ในด้านทักษะการฟัง จะต้องเริ่มจากสามารถจำแนกเสียงได้ไปจนถึงข้อความหมาย ในด้านทักษะการพูดจะต้องออกเสียงได้ถูกต้อง สนทนาโต้ตอบด้วยสำเนียงและจังหวะที่เจ้าของภาษาพอจะเข้าใจได้ ในด้านทักษะการอ่านจะต้องรู้จักใช้กลไกในการเขียนคือ การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเรียบเรียงประโยคและใช้เครื่องหมายความสัมพันธ์ (Discourse Markers) ตลอดจนการเขียนข้อความในลักษณะต่างๆ

2) ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม (Socio linguistic Competence) ได้แก่ ความสามารถเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่นรู้ว่าจะต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการเป็นต้น

3) ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (Discourse Competence) คือมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค โดยใช้ความทางไวยากรณ์และความสามารถในการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาให้เข้ากันได้อย่างถูกต้องมีความเข้าใจ และทำนายความข้างหน้าเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของภาษาที่จะเกิดขึ้นในบริบท (Context) ได้ถูกต้อง

4) ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสารความหมาย (Pragmatic Competence or Strategic Competence) คือ มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ตลอดจนการใช้กิริยา ท่าทาง สีหน้าและน้ำเสียงในการสื่อความหมายการใช้กลวิธีนี้ เป็นการแสดงออกทั้งในทางคำพูด (Verbal) และไม่ใช้คำพูด (Non – verbal) เช่น การขยายความด้วยคำศัพท์อื่นแทนคำศัพท์ที่ไม่รู้ หรือนึกไม่ออกในขณะนั้น การพยายามอธิบายโดยใช้กิริยาท่าทางประกอบ เป็นต้น

9.1.2 หลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อสื่อสารนี้ มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้ โดยใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม จึงจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อกระบวน

เรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้และใช้ภาษาให้มากที่สุด ซึ่ง Morrow (1981) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญไว้ 5 ประการ ดังนี้

1) ต้องให้ผู้เรียนรู้ว่าคุณกำลังทำอะไร (Know what you are doing?) การสอนภาษา เพื่อการสื่อสารจะต้องมีจุดประสงค์และเป้าหมายที่แน่นอนสิ่งที่สอนจะต้องเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการจะเรียนรู้และนำไปใช้ได้จริง เช่น อ่านคำแนะนำต่าง ๆ ได้เข้าใจ เขียนจดหมาย จองห้องพักได้ ฟังรายการวิทยุได้ ฟังพยากรณ์อากาศได้ เป็นต้น นอกจากนี้กิจกรรมต่างๆ แม้แต่การฝึกรูปแบบทางภาษาที่ครูจัดให้ผู้เรียนนั้น ถือว่าเป็นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารได้ ผู้เรียนสามารถตอบกับตนเองได้ว่า ทำไมจึงต้องฝึกเช่นนั้น ฉะนั้นการฝึกในที่นี้คือ การฝึกอย่างมีความหมายนั่นเอง

2) ส่วนทั้งหมดของภาษาสำคัญกว่าผลรวมของส่วนย่อย (The whole is more than the sum of the parts) หมายความว่า การสอนจะต้องเป็นไปในลักษณะบูรณาการ การแยกสอนเป็นส่วนๆ ไม่ช่วยให้ผู้เรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เท่ากับการสอนทั้งหมด เพราะส่วนที่ไม่ใช่ตัวภาษา (Nonlinguistic Feature) เช่น การเดา การทำนายล่วงหน้า การตีความหมาย เป็นต้น

3) กระบวนการสื่อสารมีความหมายสำคัญเท่ากับรูปแบบภาษา (The processes are as important as form) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรมีการจัดกิจกรรมให้มีลักษณะเหมือนกับการสื่อสารในสถานการณ์จริงมากที่สุด เหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการสื่อสารในชีวิตจริงมีดังนี้

(1) ช่องว่างระหว่างข้อมูล (Information gap) คือความต้องการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เนื่องจากคู่สนทนาไม่มีข้อมูล หรือมีข้อมูลแต่ไม่เพียงพอ ทำให้ต่างฝ่ายต้องการที่จะทราบ หรือให้ข้อมูลซึ่งกันและกัน

(2) การเลือก (Choice) ผู้เรียนมีโอกาสเลือกพูดหรือเลือกเขียนและกล่าวอย่างไรในการสื่อความหมาย ผู้เรียนสามารถเลือกพูดหรือเลือกเขียนสิ่งที่ตัวเองต้องการและเลือกใช้รูปแบบภาษาที่ตนเองต้องการด้วย

(3) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ผู้เรียนมีโอกาสทราบว่าการสื่อสารของงานประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการสื่อความหมายจะได้ปรับปรุงแก้ไขทันทีทั้งนี้เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปอย่างต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จในที่สุด

(4) การเรียนรู้เกิดจากการปฏิบัติ (To learn it do it) นั่นคือ ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ภาษามากที่สุด การให้ผู้เรียนสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกันให้เลือกใช้ภาษาและยังเป็นการปรับบทบาทของผู้สอนให้จัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ใช้ภาษามากที่สุด

(5) ข้อผิดพลาดไม่ใช่สิ่งสำคัญที่จะต้องแก้ไขเสมอ (Mistake are not always a mistake) ผู้สอนจะต้องพิจารณาแก้สิ่งที่ผิดพลาดเฉพาะที่สำคัญ ๆ อันอาจทำให้เกิดความผิดพลาดหรือสับสนในการสื่อสารเท่านั้น เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยที่จะสื่อสารอย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรได้เตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมก่อนที่ผู้เรียนจะใช้ภาษา โดยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลทางภาษาให้เหมาะสมก่อนที่จะได้ใช้ภาษาจริง สอดคล้องกับแนวการสอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่ Douglas Brown (H.Douglas Brown, 1993)

จากที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่สุมิตรา อังวัฒนกุล (2545) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอนตามแนวการสื่อสาร ซึ่งมีดังนี้คือ

1) ต้องให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร ผู้สอนต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของการเรียนและการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเมื่อเรียนแล้วสามารถทำบางสิ่งบางอย่างเพิ่มขึ้นได้ นั่นคือ สามารถสื่อสารได้ตามที่ตนต้องการ เช่น ในทักษะการอ่านเมื่อเรียนหรือฝึกแล้ว ผู้เรียนสามารถอ่านคำแนะนำวิธีใช้อุปกรณ์บางอย่างได้ หรือในทักษะการพูด ผู้เรียนสามารถพูดถามทางไปสถานที่ ที่ต้องการจะไปได้เป็นต้น

2) การสอนภาษาโดยแยกเป็นส่วน ๆ ไม่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้ดีเท่าการสอนในลักษณะบูรณาการใช้ชีวิตประจำวัน การใช้ภาษาเพื่อการสื่อ มักต้องใช้ทักษะหลาย ๆ ทักษะ รวมกันไป และในบางครั้งต้องอาศัยกิริยาท่าทางประกอบ ดังนั้น ผู้เรียนภาษาก็ควรจะได้ทำพฤติกรรมเช่นเดียวกับชีวิตจริง ผู้เรียนควรจะได้ฝึกและใช้ภาษาในลักษณะของทักษะรวมตั้งแต่เริ่มต้น

3) ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษา กิจกรรมดังกล่าวควรมีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง กิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมที่สุดอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนที่ทำกิจกรรมนี้จะไม่ทราบข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่ง จึงจำเป็นต้องสื่อสารในชีวิตจริงมาก นอกจากนี้ในการทำกิจกรรมการใช้ภาษาควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกใช้ข้อความที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ด้วยนั่นคือ ผู้เรียนต้องได้เรียนรู้ความหมายของสำนวนภาษาในรูปแบบต่างๆ ด้วย เช่นกัน

4) ต้องให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษามากๆ การที่ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษามากๆ การที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้นั้น นอกจากผู้เรียนต้องทำกิจกรรมการใช้ภาษาดังกล่าวแล้วยังต้องมีโอกาสได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ด้วย

จากแนวคิด หลักการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น พอสรุปได้ว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ได้มุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ โดยจะให้ความสำคัญแก่ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา และการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย

9.1.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

กิจกรรมเป็นปัจจัยสำคัญของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้เพราะผู้สอนจะใช้กิจกรรมเป็นสื่อเพื่อให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออกทางภาษาโดยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อน ๆ ในชั้นกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร คือ กิจกรรมซึ่งผู้เรียนมีจุดประสงค์และมีความต้องการที่จะสื่อสาร ซึ่งเกิดจากตัวผู้เรียนเอง โดยแสดงออกทางเนื้อหามากกว่ารูปแบบทางภาษา และสามารถเลือกใช้ภาษาแต่ละแบบได้ถูกต้อง ในขณะที่ผู้เรียนกำลังแสดงออกทางภาษาเพื่อการสื่อความหมายอยู่นั้น ผู้สอนจะไม่ขัดจังหวะและจะปล่อยให้แสดงออกอย่างเสรีคือ ไม่มีกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะนำมาใช้สื่อสาร (Harmer, 1981)

กิจกรรมเพื่อการสื่อสารมีอยู่ 2 ชนิด (Littlewood, 1981)

1) กิจกรรมที่จัดตามวัตถุประสงค์ที่จะสื่อสาร (Functional Communicative Activities) กิจกรรมนี้จะเน้นที่จุดประสงค์ที่จะสื่อสาร เพื่อจะสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในบางครั้งอาจไม่คำนึงถึงความถูกต้องทางไวยากรณ์มากนัก แต่จะดูว่าสามารถจะสื่อสารได้ทันที เมื่อจำเป็นได้ดีเพียงไร

2) กิจกรรมที่จัดเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม นอกจากผู้เรียนจะเลือกใช้ภาษาตามจุดประสงค์ที่จะสื่อสารแล้ว ผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันด้วย จากสถานการณ์ต่างๆ ในสังคมให้ฝึกใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติที่สุด ในการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

2.1) จัดให้มีเนื้อหาที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน

2.2) สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรม

2.3) ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ไม่รู้มาก่อนซึ่งกันและกัน

2.4) จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่มีการซักซ้อมมาก่อน

2.5) ให้ผู้เรียนเลือกเนื้อหาเองโดยมีจุดประสงค์ของการสอนเป็นสำคัญ

2.6) จัดกิจกรรมให้เรียบง่าย ทั้งในด้านการดำเนินงาน และการตระเตรียม

2.7) จัดให้สอดคล้องกับวิชาที่สอนและบูรณาการกับวิชาอื่นๆ

Paulston (1979) ได้เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

1) การฝึกบทสนทนาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในสังคม (Social Formulas and Dialogues) คือ การจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกใช้บทสนทนาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในสังคม เช่น การฝึกวิธีการทักทาย การลาจาก การแนะนำตนเองเป็นต้น นักเรียนจะต้องได้รับ การฝึกฝนให้ใช้รูปแบบต่างๆ ให้เหมาะสม และจัดกิจกรรมบทบาทสมมติให้นักเรียนได้ฝึกภาษา

2) กิจกรรมแก้ปัญหา (Problem solving Activties) เป็นกิจกรรมที่สมมติสถานการณ์ให้นักเรียนแก้ปัญหา โดยครูจะให้นักเรียนแก้ปัญหาอย่างหนึ่งซึ่งจะมีแนวทางให้นักเรียนเลือกหลายอย่างในการแก้ปัญหานั้น

3) ควรจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ (Role – Play) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านพฤติกรรมบางอย่างต่อเพื่อน ซึ่งจะถูกจัดอยู่ในบทบาทต่างๆ กิจกรรมบทบาทสมมตินี้อาจจะทำเพียงง่ายๆ หรือเป็นกิจกรรมที่ได้รับการควบคุมหรือไม่มีการควบคุมเลยก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียน รูปแบบของกิจกรรมบทบาทสมมติ ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ สถานการณ์ บทบาทที่ให้และสำนวนที่ใช้พูด อนึ่งการจัดบทบาทสมมติในระดับสูงควรให้ประสบการณ์พื้นฐานแก่นักเรียนก่อน เพราะกิจกรรมไม่เกิดประโยชน์ถ้านักเรียนจะแสดงในสิ่งที่ตนเองไม่มีประสบการณ์

4) การใช้หน้าที่ของภาษาที่จำเป็นต้องใช้ในสังคม (Community Oriented Tasks) คือ การให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ฝึกใช้หน้าที่ของภาษาในลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในสังคม เช่น การกรอกแบบฟอร์ม การถามสถานที่ การเขียนจดหมายในลักษณะต่างๆ

9.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยหลายทฤษฎี ซึ่งมีแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิม ที่การศึกษามักเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเองประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา แนวทางของการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาและภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ การศึกษาจะไม่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ความรู้ และค่านิยมที่คงที่ หรือสิ่งที่กำหนดไว้ตายตัว ต้องหาทางปรับปรุงการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ ซึ่งในการพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การนำเสนอข้อมูล ในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) คือ แนวความคิดของนักจิตวิทยาที่พยายามจะอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลของการฝึกฝนซ้ำซาก และเป็นไปในลักษณะถาวร ซึ่งไม่สามารถมองเห็นและสังเกตได้โดยตรง โดยที่นักจิตวิทยาแต่ละคนก็มีความเชื่อเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่แตกต่างกัน จึงเกิดมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญหลายๆ ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการกล่าวถึงกฎและหลักการ สามารถอธิบายเงื่อนไขว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหรือไม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, 2548 : 125)

2. ทฤษฎีสรรคนิยม (Constructivism) คือ แนวคิดที่เน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้นี้ส่งเสริมการพัฒนาภายในตัวบุคคล ให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาขึ้นด้วยตัวเองมากกว่าที่จะรับความรู้ หรือเกิดความเข้าใจจากบุคคลอื่น และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำหรือการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในลักษณะการเผชิญสถานการณ์จริง ซึ่งมีหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้ Active Process และจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโครงสร้างทางปัญญา ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้น (อัญชลี สิรินทร์วราวงศ์, 2543: 78)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative and collaborative learning) กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุหมายของกลุ่ม โดยองค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพากันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกันการกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ 2552: 46)

4. ทฤษฎีโซเชียลคอนสตรัคติวิซึ่ม (Social constructivism) ของ Vygotsky ที่เน้นการสร้างความรู้ในบริบทการเรียนรู้ทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับ การสร้างความรู้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาท

สำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่รียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ระดับต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทางการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครู และเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (อมรินทร์ อัมพลพงษ์, 2559: 89)

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาโดย นักการศึกษาของประเทศไทยใช้คำภาษาไทย คำว่าการเรียนรู้เชิงรุกแทน Active Learning ซึ่งมีนิยามความหมาย ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : 20) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง เป็นการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ใช้ทักษะพื้นฐานในด้านการอ่าน การเขียน รวมทั้งการฟัง การตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกันบูรณาการในการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 4) ได้กำหนดความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถามอภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2562 : 4) เสนอแนวคิดของ Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเชื่อมโยงจากความรู้เดิมด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การลงมือทำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำเสนอข้อมูล จากการเรียนรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : 21) ได้สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

1. การเรียนรู้เชิงรุก ช่วยส่งเสริมให้มีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณญาณ ในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง ในการมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

2. การเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม จะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

3. การเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

4. การเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งผู้เรียน และครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดคล้องกับแนวคิดพหุปัญญา เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน มีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

5. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ เรื่องที่เรียนได้อย่างคงทน และมีความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากการปฏิบัติจริงของตนเอง ที่เกิดจาก การเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผ่านกระบวนการการคิด การลงมือทำและนำเสนอด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ผู้จัดทำเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนที่จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 22) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. ผู้เรียนมีส่วนรวมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงสุด
4. เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
5. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ความมีวินัย ในการทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่น
6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560 : 22) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning นั้น สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่มการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิดให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นชักชวนระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

1. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
2. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
3. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
4. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
5. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด
6. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

9.3 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้ ทิศนา แขมมณี (2550) กล่าวว่าวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่นที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง เสริมศรี ลักษณศิริ (2540) อธิบายว่า การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เพื่อฝึกให้ผู้เรียนตัดสินในแก้ปัญหาโดยใช้ความคิดอย่างอิสระ และมีส่วนร่วมหรือบทบาทในสถานการณ์นั้นๆ ราวกับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเขาเอง ซึ่งนับว่าเป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์ (2530 :) กล่าวว่า การสร้างสถานการณ์จำลอง คือ การจัด

สภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริง ให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้น ไสว ฟักขาว (2544 :) กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นการจัดการเรียนการสอนที่พยายามให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่มีความใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด โดยการสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นในห้องเรียนแล้วให้ผู้เรียนแสดงบทบาทของตนเองตามสถานการณ์นั้นๆ

จากความหมายของการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทั้งหมดที่นักวิชาการได้กล่าวมา สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนใช้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนจัดสถานการณ์ขึ้นเลียนแบบของจริง โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการแก้ปัญหา ได้ใช้ทักษะกระบวนการคิดและการตัดสินใจจากสถานการณ์นั้นๆ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทบาทหรือในสถานการณ์นั้นๆ ให้มากที่สุด

ความมุ่งหมายของวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

สถานการณ์จำลองเป็นเหตุการณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเลียนแบบสถานการณ์จริง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนให้เกิดความรู้และทักษะที่เกิดจากการได้ปฏิบัติหรือเผชิญในสถานการณ์จำลองนั้นๆ ดังรายละเอียดที่นักการศึกษาท่านให้ข้อคิดเห็นไว้ ดังนี้

ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการใช้วิธีสอนนี้คือ มุ่งฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการใช้ทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนภาคทฤษฎีไปแล้วก่อนเข้าสู่สถานการณ์จริง เพราะในสถานการณ์จริงอาจมีปัญหาด้านผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินในกรณีที่เกิดผิดพลาด นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากสถานการณ์ การกล้าแสดงออกอันจะเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการเข้าสู่สถานการณ์จริงต่อไป

ทิศนา แขมมณี (2550) กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจในสถานการณ์หรือเรื่องที่มีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน

เสริมศรี ลักษณศิริ (2540) กล่าวว่า การสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีจุดมุ่งหมาย คือ

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้พบและรู้จักแก้ปัญหาในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักหัดคิดสามารถนำเหตุผลมาอภิปราย เพื่อใช้ประกอบการตัดสินแก้ปัญหา
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาในการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อดทนต่อการถูกวิจารณ์ มีวินัยในตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สำนึกในสิทธิของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมการสอนจากการสอนจากการยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลางมาเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

และ อินทิรา บุณยาทร (2542) อธิบายว่า ความมุ่งหมายของการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองประกอบด้วย

1. เพื่อฝึกการคิดวินิจฉัยแก้ปัญหา การควบคุมสถานการณ์ การตัดสินใจในสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจต้องพบในชีวิตจริง

2. เพื่อฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม สร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การมีวินัยในตนเอง

3. เพื่อฝึกความกล้าของผู้เรียน ให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีในการแก้ปัญหาต่อไปในอนาคต

สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพคล้ายความเป็นจริง มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญดังนี้ คือ

1. ให้ผู้เรียนรู้จักการใช้ทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนภาคทฤษฎีไปแล้วก่อนเข้าสู่สถานการณ์จริง

2. มุ่งฝึกการคิดวินิจฉัยแก้ปัญหา การควบคุมสถานการณ์ การตัดสินใจในสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจต้องพบในชีวิตจริง

3. มุ่งฝึกการใช้ทักษะด้านต่างๆ ที่สำคัญ เช่น กระบวนการคิด การมีส่วนร่วมในการเรียน เป็นต้น

4. มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์คล้ายความเป็นจริง

5. มุ่งให้ผู้เรียนได้พบและรู้จักแก้ปัญหาในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. มุ่งให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ กล้าคิดกล้าทำมากยิ่งขึ้น และเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่สถานการณ์จริง

7. มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ และฝึกความอดทน

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพคล้ายความเป็นจริง มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญดังนี้ คือ 1) ให้ผู้เรียนรู้จักการใช้ทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนภาคทฤษฎีไปแล้วก่อนเข้าสู่สถานการณ์จริง 2) มุ่งฝึกการคิดวินิจฉัยแก้ปัญหา การควบคุมสถานการณ์ การตัดสินใจในสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจต้องพบในชีวิตจริง 3) มุ่งฝึกการใช้ทักษะด้านต่างๆ ที่สำคัญ เช่น กระบวนการคิด การมีส่วนร่วมในการเรียน เป็นต้น 4) มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์คล้ายความเป็นจริง 5) มุ่งให้ผู้เรียนได้พบและรู้จักแก้ปัญหาในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) มุ่งให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ กล้าคิดกล้าทำมากยิ่งขึ้น และเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่สถานการณ์จริง และ 7) มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ และฝึกความอดทน

10. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

การนำนวัตกรรมไปใช้ การดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนราชวิชาภาษาอังกฤษตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

11. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตามวัตุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาเชิงปริมาณ

1) ผู้เรียนจากทั้งหมด 14 คน มีจำนวน 12 คน ที่มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษ เป็นร้อยละ 85.71 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด คือ ร้อยละ 80

2) ผู้เรียนจากทั้งหมด 14 คน มีจำนวน 12 คน ที่มีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับ ดี ซึ่งสังเกตได้จากการสนทนาในสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 85.71 ซึ่งสูงเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 80

3) ผู้เรียนจากทั้งหมด 14 คน มีจำนวน 14 คน ที่มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะคิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด คือ ร้อยละ 90

2. ผลการพัฒนาเชิงคุณภาพ

1) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษ

2) ผู้เรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับ ดี สามารถพูดโต้ตอบสนทนาในสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง

3) ผู้เรียนมีคสามพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ

12. บทเรียนที่ได้รับ

จากการพัฒนานวัตกรรมครั้งนี้ เกิดข้อค้นพบ ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC จะช่วยให้การพัฒนานวัตกรรมมีความเหมาะสมและถูกต้อง

2. การใช้สื่อที่สร้างขึ้นจากบริบทรอบตัวภายในชุมชน ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

3. การเสริมแรงเชิงบวก เช่น การให้คำชื่นชมผลงาน การให้รางวัลฯ จะช่วยให้เกิดกำลังใจในการเรียนรู้

4. การลงมือปฏิบัติเองในสถานการณ์ต่างๆ ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

13. เงื่อนไขความสำเร็จ

จากการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากปัจจัยสำคัญดังนี้

1. **ผู้เรียน** มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ และสนใจเรียนรู้จากสื่อนวัตกรรมที่หลากหลาย

2. **ครูผู้สอน** มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้เทคนิคการจัดการชั้นเรียนเชิงบวกและการเสริมแรง ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

๓. **ผู้บริหาร** มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ให้ความสำคัญในการพัฒนานวัตกรรมของครู ได้นิเทศภายในและให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้

๔. **ผู้ปกครอง** ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ ร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและครู

14. ภาพกิจกรรม

นักเรียนศึกษาคำศัพท์และข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวจากใบความรู้

นักเรียนดูภาพสถานที่ท่องเที่ยวและบอกลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยว

นักเรียนสนทนาถามตอบข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว

๑๕. ภาคผนวก

- คำอธิบายรายวิชา
- โครงสร้างรายวิชา
- แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 Around the city
  แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Welcome to Ubon
- นวัตกรรม เรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ในรายวิชา ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ
- ภาพกิจกรรมการเรียนรู้
- คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนนวัตกรรม

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

อ ๒๑๑๐๒ ภาษาอังกฤษ **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒ เวลา ๖๐ ชั่วโมง/ภาคเรียน จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

ใช้ประโยคและข้อความบรรยายเกี่ยวกับตนเอง กิจวัตรประจำวัน ประสบการณ์ วิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชน สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ วัดหนองบัว วัดนาควาย วัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อในจังหวัดอุบลราชธานี เช่น ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา จับใจความสำคัญ แก่นสาระ การวิเคราะห์ความ เรื่องเหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจ แสดงความคิดเห็น และการให้เหตุผลประกอบเกี่ยวกับกิจกรรมหรือเรื่องต่างๆใกล้ตัว ใช้ภาษา น้ำเสียงกริยาท่าทางในการสนทนาตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา รู้ความเป็นมาและความสำคัญ ความเหมือนความแตกต่างของเทศกาลงานฉลอง วันสำคัญ ชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการลำดับคำตามโครงสร้างของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย ใช้ภาษาในการค้นคว้า รวบรวม สรุปและนำเสนอข้อมูลจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ โดยใช้กระบวนการทางภาษา ฝึกปฏิบัติฟัง พูด ฟัง อ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตและเทคโนโลยี ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในชีวิตประจำวัน สามารถอ่านจับใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่าน และสามารถสนทนาตามมารยาททางสังคม

เพื่อให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และภูมิใจในอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี

มีสมรรถนะสำคัญด้านการคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และสมรรถนะการคิดขั้นสูง ประกอบด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงระบบ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา

รหัสตัวชี้วัด

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร		
มาตรฐาน ต 1.1	ม.1/๑ ม.1/๒ ม.1/๓ ม.1/๔	ม.1/๒ ม.1/๕
มาตรฐาน ต 1.2	ม.1/๑ ม.1/2 ม.1/๔	
มาตรฐาน ต 1.๓	ม.1/๑ ม.1/3	ม.1/2
สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม		
มาตรฐาน ต ๒.1	ม.1/1 ม.1/๒ ม.1/3	
มาตรฐาน ต 2.2	ม.1/๑ ม.1/2	
สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระเรียนรู้อื่น		
มาตรฐาน ต 3.1	ม.1/๑	

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
สาระที่ ๔ ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก		
มาตรฐาน ต 4.1		ม.1/๑
มาตรฐาน ต 4.๒	ม.1/๑	
รวม	**16 ตัวชี้วัดระหว่างทาง**	**4 ตัวชี้วัดปลายทาง**

รวมทั้งหมด 20 **ตัวชี้วัด**

โครงสร้างรายวิชา

อ 21102 ภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด		สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
		ระหว่างทาง	ปลายทาง			
๑.	Around the city	ต ๑.๑ ม.๑ /3 ม.๑ /4 ต ๑.๒ ม.๑/๑ ม.๑/๔ ต ๑.๓ ม.๑/๑ ต ๒.๑ ม.๑/1 ม.๑/๓ ต ๒.๒ ม.๑/๑ ม.๑/๒ ต ๓.๑ ม.๑/๑	ต ๑.๑ ม.๑ /2 ต. ๔.๑ ม.๑/๑	อ่านออกเสียงบทสนทนา เข้าใจบทสนทนาที่อ่านและฟัง พูดนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและสร้างโปสเตอร์/แผ่นปลิวแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ การเดินทาง อาหารขึ้นชื่อ และสร้างโครงงานเขียนบรรยายเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว การเดินทาง อาหารขึ้นชื่อ และกิจกรรมที่ทำ	6	๑๐
๒	School day	ต ๑.๑ ม.๑/๑ ม.๑ /๔ ต ๑.๒ ม.๑/๑ ม.1/๒ ม.๑ /๔ ต ๑.๓ ม.๑/๑	ต ๑.๑ ม.1/๒ ต ๔.๑ ม.๑/๑	อ่านออกเสียงบทพูดแนะนำวิชา ชั้นเรียน อุปกรณ์ ในโรงเรียน พูดโต้ตอบระหว่างบทสนทนาระหว่างนักเรียนด้วยกันในชั้นเรียนและในโรงเรียน พูดบรรยายเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น	๑2	๒๐

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด		สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
		ระหว่างทาง	ปลายทาง			
		ต ๒.๑ ม.๑/๑ ม.๑/๓ ต ๒.๒ ม.๑/๑ ม.๑/๒ ต ๓.๑ ม.๑/๑				
3	At the restuarant	ต ๑.๑ ม.๑/๑ ม.๑ /2 ม.๑ /3 ม.๑ /4 ต ๑.๒ ม.๑/๓ ต ๑.๓ ม.๑/๑ ต ๒.๑ ม.๑/๑ ม.๑/๓ ต ๒.๒ ม.๑/๑ ม.๑/๒ ต ๓.๑ ม.๑/๑	ต ๔.๑ ม.๑/๑	บทสนทนาระหว่างพนักงานเดินโต๊ะกับลูกค้า อ่านข้อความบรรยายอาหาร พูดโต้ตอบเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มที่ชอบ และเขียนเมนูอาหาร	๑2	๒๐

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด		สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
		ระหว่างทาง	ปลายทาง			
4	What do You Like to do?	ต ๑.๑ ม.๑/๑ ม.๑ /2 ม.๑ /3 ม.๑ /4 ต ๑.๒ ม.๑/๕ ต ๒.๑ ม.๑/๑ ม.๑/๓ ต ๒.๒ ม.๑/๑ ต ๓.๑ ม.๑/๑	ต ๑.๓ ม.๑/๒ ต ๔.๑ ม.๑/๑	อ่านออกเสียงบทสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมยามว่างของบุคคล ฟังคำพูดของบุคคลและตีความเกี่ยวกับสิ่งที่ชอบ/ไม่ชอบ เขียนประโยคบรรยายสิ่งที่ตนเองชอบทำและไม่ชอบทำในยามว่าง และพูดบรรยายสิ่งที่ชอบ/ไม่ชอบทำในยามว่างพร้อมทั้งเหตุผล	๑๐	๑๐
5	What do You Want to Be?	ต ๑.๑ ม.๑/๑-๔ ต ๑.๒ ม.๑/๓, ต ๑.๓ ม.๑/๓ ต ๒.๑ ม.๑/๑ ม.๑/๓ ต ๒.๒ ม.๑/๑ ต ๒.๑ ม.๑/๑	ต ๑.๓ ม.๑/๒ ต ๔.๑ ม.๑/๑	นักเรียนฟังคำพูดของบุคคลเกี่ยวกับอาชีพในอนาคตอ่านข้อความเกี่ยวกับความชอบและความต้องการของบุคคล พูดโต้ตอบเกี่ยวกับอาชีพและเหตุผลในการเลือกอาชีพนั้นๆและเขียนรายงานผลสำรวจอาชีพที่เพื่อนในชั้นนิยมมากที่สุด	๑๐	๒๐

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด		สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
		ระหว่างทาง	ปลายทาง			
		ต ๓.๑ ม.๑/๑				
๖	What time do You get up?	ต ๑.๑ ม.๑/๑ ม.๑ /2 ม.๑ /3 ม.๑ /4 ต ๑.๒ ม.๑/๑ ต ๑.๓ ม.๑/๑ ต ๒.๑ ม.๑/๑ ม.๑/๓ ต ๒.๒ ม.๑/๑ ม.๑/๒ ต ๓.๑ ม.๑/๑	ต ๔.๑ ม.๑/๑	ฟังคำพูดของบุคคลเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันของตน อ่านข้อความบรรยายวิธีการเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียนคนหนึ่ง พูดโต้ตอบเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เขียนอีเมล ถึงเพื่อนบอกกิจกรรมสุดสัปดาห์และเขียนบทสัมภาษณ์บุคคลที่มีชื่อเสียงและพูดนำเสนอในชั้นเรียน	๑๐	๒๐
รวม					๖๐	๑๐๐

ตารางวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ Around the city เวลา ๖ ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชม.)
แผนที่ 1	Welcome to Ubon	แนะนำสถานที่ในจังหวัดอุบลราชธานี	1
แผนที่ 2	Special places in my city	โปสเตอร์/แผ่นปลิวแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว	1
แผนที่ ๓	Where is ...?	บทสนทนาที่อ่านและฟังเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี	1
แผนที่ ๔	Travel Around Ubon	บทบาทสมมติแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว	1
แผนที่ 5	Famous dishes	อาหารขึ้นชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี	1
แผนที่ 6	Happy day	การแนะนำการจัดทริปท่องเที่ยวอุบลใน 1 วัน	1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

รหัสวิชา อ ๒๑๑๐๑ รายวิชา ภาษาอังกฤษพื้นฐาน **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑**

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ Around the city จำนวน ๖ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง Welcome to Ubon เวลา ๑ ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

ครูผู้สอน นางสาวปิยะวัฒน์ มณีภาค

สอนวันที่ ๕ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

---

๑. สาระ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
สาระที่ ๑ ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต ๑.๑ เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ต ๑.๑ ม.๑/๒ อ่านออกเสียงข้อความ นิทาน และบทร้อยกรอง (poem) สั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน

ต ๑.๑ ม.๑/๔ ระบุหัวข้อเรื่อง (topic) ใจความสำคัญ (main idea) และตอบคำถามจากการฟังและอ่านบทสนทนา นิทาน และเรื่องสั้น

มาตรฐาน ต ๑.๒ มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ต ๑.๒ ม.๑/๑ สนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรม และสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ต ๑.๓ นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ต ๑.๓ ม.๑/๑ พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง กิจวัตรประจำวัน ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว

สาระที่ ๒ ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต ๒.๑ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ต ๒.๑ ม.๑/๑ ใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางสุภาพ เหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

มาตรฐาน ต ๒.๒ เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ต ๒.๒ ม.๑/๑ บอกความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการลำดับคำ ตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

สาระที่ ๔ ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต ๔.๑ ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัดปลายทาง

ต ๔.๑ ม.๑/๑ ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา

2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร
สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด
สมรรถนะที่ 3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

3. สาระสำคัญ

ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจวัตรประจำวัน กิจกรรม และสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวที่น่าสนใจ เช่น ในโรงเรียน

4. สาระการเรียนรู้ (ความรู้ ทักษะ และเจตคติ - K, S, A)

๔.๑ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้นี้แล้ว ผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) เกี่ยวกับ

- **Vocabulary**

  temple, pagoda, cultural, peaceful, beautiful, scenery

- **Language Structure**

  - Subject pronouns: I, you, he/she/it, we, you, they
  - Object pronouns: me, you, him/her/it, us, you, them
  - The verb 'to be': affirmative, negative, interrogative and short answers
  - Capital letters: John, Maths, Monday, April, Spain, etc.

- **Functional Exponents**

  - Asking for information:

    Bob: Which place do you want to visit?

    Susan: I want to visit Wat Prathat Nong Bua.

    Bob: Well, it is very beautiful. You can do many activities there such as taking photos, learning the history and so on.

    Susan: Wow. That is amazing.

๔.๒ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้นี้แล้ว ผู้เรียนจะมีความสามารถ (Skills) ในการ

๑. อ่านออกเสียงคำ ประโยค และข้อความสั้นๆ ที่เกี่ยวกับตนเอง กิจกรรม และสถานการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน

๒. อ่านจับใจความสำคัญ และอ่านเพื่อศึกษารายละเอียดป้ายประกาศในชุมชน รวมทั้งบทสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวันในชุมชน

๓. สนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรม และสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันในชุมชนของตน

๔. พูดบรรยายเกี่ยวกับตนเอง กิจวัตรประจำวัน ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๕. พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม หรือเรื่องใกล้ๆ ตัวในชุมชน พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบสั้นๆ

๖. เขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง กิจวัตรประจำวัน กิจกรรม ประสบการณ์ เรื่องต่างๆ ใกล้ตัว และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๔.๓ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้นี้แล้ว ผู้เรียนจะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเจตคติ (Attitudes) เกี่ยวกับ

๑. การสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรม และสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันในชุมชนอย่างสุภาพ เหมาะสมถูกต้องกับกาลเทศะ

๒. การมองเห็นความสำคัญในการเขียนและพูดบรรยายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมหรือเรื่องต่างๆ ใกล้ตัวในชุมชน โดยใช้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

๓. การใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบ

1. เสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน
2. พูดบรรยายให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรม และสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันในชุมชน
3. พูดแสดงความคิดเห็นโดยให้เหตุผลประกอบสั้นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมหรือเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว ในบริบทชุมชน
4. เขียนบรรยายเปรียบเทียบการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ใกล้ตัวในชุมชน โดยให้เหตุผลประกอบสั้นๆ
5. แสดงบทบาทสมมติในการสนทนาให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรม และสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันในชุมชน

6. การประเมินผลการ

๖.๑ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงานรวบยอด

๑. การประเมินใบงานข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน

๒. การประเมินผลการพูดบรรยายให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรม และสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันในชุมชน

๓. การประเมินผลการพูดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลประกอบสั้นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมหรือเรื่องต่างๆ ใกล้ตัวในบริบทชุมชน

๔. การประเมินผลงานเขียนบรรยายเปรียบเทียบการแสดงความคิดเห็นกิจกรรมต่างๆ ใกล้ตัวในชุมชน โดยให้เหตุผลประกอบสั้นๆ

๕. การประเมินผลการแสดงบทบาทสมมติในการสนทนาให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรมและสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันในชุมชน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 ชั่วโมงที่ (Unit 1a)

กิจกรรมนำสู่การ

๑. นักเรียนดูชื่อของหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ (Around the city) แล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าชื่อของหน่วย

๒. การเรียนรู้นี้มีหมายความว่าอย่างไร และน่าจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด ครูกระตุ้นคำตอบจากนักเรียน จากนั้นจึงให้นักเรียนเปิดดูเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้นี้คร่าวๆ เพื่อตรวจคำตอบ

Suggested Answer Key

The title refers to our city. I think we will learn about places in our city.

๒. นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑: School days นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับ

- Subject pronouns: I, you, he/she/it, we, you, they
- Object pronouns: me, you, him/her/it, us, you, them
- The verb 'to be': affirmative, negative, interrogative and short answers
- Capital letters: John, Maths, Monday, April, Spain, etc.

เพื่อให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดชั้นปี ที่มุ่งเน้นการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวเอง กิจกรรมและสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันในชุมชน การพูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง กิจวัตรประจำวัน ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวในชุมชน รวมทั้งการพูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมหรือเรื่องต่างๆ ใกล้ตัวในชุมชน พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบสั้นๆ

๓. นักเรียนรับฟังเพลง "Welcome to Ubon Ratchathani" และบอกจุดเด่นของจังหวัดอุบลราชธานีที่ระบุในเนื้อเพลง

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

๑. นักเรียนศึกษาคำศัพท์และข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวในใบความรู้ที่ครูแจกให้

temple, pagoda, cultural, peaceful, beautiful, scenery

๒. นักเรียนใช้โครงสร้างประโยคคำถามและตอบ ดังนี้

Q : Which place do you want to visit?

A : I want to visit Wat Prathat Nong Bua.

ผลัดกันสอบถามข้อมูลจากเพื่อนแต่ละคนให้ได้จำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายในเวลา ๕ นาที จากนั้นให้นักเรียนที่สามารถสอบถามข้อมูลจากเพื่อนได้มากที่สุดและน้อยที่สุดมารายงานหน้าชั้นเรียนว่า ข้อมูลของเพื่อนๆ ที่สำรวจมาได้นั้น แต่ละคนอยากไปเยี่ยมชมสถานที่ใด พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบว่าทำไมจึงสามารถสำรวจข้อมูลได้มาก และทำไมจึงสำรวจข้อมูลได้น้อย ครูใช้ข้อมูลส่วนนี้ประกอบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถด้อยกว่าคนอื่น

๔. นักเรียนดูภาพสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานีที่ติดบนกระดาน แล้วครูชี้ให้นักเรียนเห็นว่าสถานที่แต่ละแห่งมีลักษณะเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

๕. นักเรียนจับคู่คำศัพท์บ่งบอกลักษณะกับสถานที่

๖. นักเรียนจับคู่กันสนทนาถามตอบเกี่ยวกับลักษณะของสถานที่ โดยใช้ประโยคสนทนาในใบความรู้ จนครบทั้ง ๗ แห่ง โดยครูคอยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

KEY

๑. **A:** What is Wat Prathat Nong Bua like? **B:** It is very beautiful.

๒. **A:** What is Wat Thung sri Mueang like? **B:** It is peaceful.

๓. **A:** What is Thung Sri Mueang like? **B:** It is an area of land with grass. There are statues.

etc.

กิจกรรมรวบ

๑. นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้บทสนทนาที่เรียนมาถามตอบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว อย่างง่าย

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
ประเมินการพูดบรรยายให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และสถานที่ท่องเที่ยว	แบบประเมินการพูด	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ด้านใฝ่เรียนรู้และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

แบบประเมินตนเองของผู้เรียน

คำชี้แจง: ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความสามารถที่นักเรียนคิดว่าตนเองมี หลังจากที่ได้เรียนรู้จนจบหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ (Around the city) แล้ว

ระดับความสามารถ

๔ = พูด/เขียนโดยใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

๓ = พูด/เขียนโดยใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่

๒ = พูด/เขียนโดยใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ผิดค่อนข้างมาก แต่ยังสามารถสื่อสารเข้าใจได้

๑ = พูด/เขียนโดยใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ผิดมาก ต้องปรับปรุง ไม่สามารถสื่อสารได้

รายการประเมิน Competences	ระดับความสามารถ			
	๔	๓	๒	๑
☐ Pronounce vocabulary about places				
☐ introduce myself and greet people				
☐ use capital letters correctly				
☐ talk about places in my city				

ภาพกิจกรรม

นักเรียนศึกษาคำศัพท์และข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวจากใบความรู้

นักเรียนดูภาพสถานที่ท่องเที่ยวและบอกลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยว

นักเรียนสนทนาถามตอบข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว

คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนนวัตกรรม

คำสั่งโรงเรียนเมืองอุบล
ที่ ๓๕ / ๒๕๖๗
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโรงเรียนเมืองอุบล
ปีการศึกษา ๒๕๖๗

.....

ด้วยโรงเรียนเมืองอุบล ได้สมัครเข้าร่วมโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖ ตามประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ได้ประกาศรายชื่อสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดอุบลราชธานี ตามหนังสือที่ ศธ ๐๔๑๘๗/ว๑๖๒๓ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๖ ได้อนุมัติสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖ ให้โรงเรียนที่ได้รับการประกาศรายชื่อจัดการเรียนเชิงรุก (active learning) เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียน รวมทั้งศึกษาค้นคว้านวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนตามบริบทหรือตามแนวทางที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนเมืองอุบล เป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ โรงเรียนเมืองอุบลจึงแต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโรงเรียนเมืองอุบล ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

๑. นายณัฐพงษ์ ดาขวา	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
๒. นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	รองประธานกรรมการ
๓. นางอิงอร จันทร์ตรี	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๔. นางอรัญญา ไชยชนะ	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๕. นางสุภาภรณ์ ศิริชัยวัฒนกุล	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๖. นางสาวปิยะวัฒน์ มณีภาค	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๗. นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๘. นางอำพร ทีสี	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ให้คำปรึกษา สนับสนุน อำนวยความสะดวก เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ดังนี้

๒.๑ คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประกอบด้วย

๒.๑.๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๑. นางสาวธิดลยา ปานทรัพย์	ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
๒. นางสาวสิริลักษณ์ ธิษาชัย	ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
๓. นางสาวสุภาลัย สร่างโศก	ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

๒.๑.๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

๑. นางอำพร ทีสี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๓. นางลำพอง ฉัตรสุวรรณ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒.๑.๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑. นางอรัญญา ไชยชนะ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางเกษมศรี พวงพุฒ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๓. นายนฤดล พาดี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

๒.๑.๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๑. นายนฤดล พาดี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

๒. นางสาวอภิชญา จารุการ ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

๒.๑.๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา

๑. นางอิงอร จันทร์ตรี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางลำพอง ฉัตรสุวรรณ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒.๑.๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

๑. นางสาวสิริลักษณ์ ธิษาชัย ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางสาวสุภาวลัย สร่างโศก ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

๒.๑.๗ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

๑. นางอรัญญา ไชยชนะ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางปิยะนุช จรุงพรสวัสดิ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒.๑.๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

๑. นางสาวปิยะวัฒน์ มณีภาค ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๑. นางสาวอนุสรา ดวงอินทร์ ตำแหน่ง ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ

๒.๑.๘ การศึกษาระดับปฐมวัย

๑. นางสุภาภรณ์ ศิริชัยวัฒนกุล ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางภัทรภร อินทรทัต ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. นางสาวสุชาดา เจตนเสน ตำแหน่ง ครู

มีหน้าที่ ดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนรวมทั้งศึกษาค้นคว้านวัตกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนตามบริบท หรือ ตามแนวทางที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอุบลราชธานี

๒.๑ คณะกรรมการฝ่ายประเมินผล ประกอบด้วย.....

๒.๑ **คณะกรรมการฝ่ายประเมินผล** ประกอบด้วย

๑. นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานกรรมการ
๒. นางอิงอร จันทร์ตรี ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ รองประธานกรรมการ
๓. นางสุภาภรณ์ ศิริชัยวัฒนกุล ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ กรรมการ
๔. นางอรัญญา ไชยชนะ ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ กรรมการ
๕. นางอำพร ทีสี ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ กรรมการและเลขานุการ
๖. นางสาวปิยะวัฒน์ มณีภาค ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ๑. วางแผนและจัดทำแบบประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้เรียบร้อย
๒. ประเมินผล สรุปผลการประเมินให้เรียบร้อยเพื่อเสนอผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบเต็มความสามารถเพื่อบังเกิดผลดีต่อทางราชการสืบไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ลงชื่อ

(นายณัฐพงษ์ ดาขวา)
ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนเมืองอุบล

๑. **ผู้จัดทำนวัตกรรม** นางเกษมศรี พวงพุฒ ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

๒. **ชื่อนวัตกรรม** การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยจัดกิจกรรมการเรียนตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้นตอน

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

(√) นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากการที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างคุณภาพของประชากรให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักว่า “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทย จึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันคนเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ ซึ่งจะนำไปสู่ ความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้เทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วน เป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีช่วย ให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจารณ์ มีทักษะ สำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นวัฒนธรรมของโลก สมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (K knowledge-based society) ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับ การพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๑. เพื่อพัฒนาฝึกทักษะการทำแบบจำลอง ที่เป็นอนุสรณ์แทนพระพุทธเจ้าโดยใช้รูปแบบการจำลองเจดีย์วัดพระธาตุหนองบัว

๒. เพื่อศึกษาและปฏิบัติตาม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพิ่มความเป็นสิริมงคลในชุมชนและคนทั่วไปได้มาสักการบูชา โดยใช้แบบจำลอง

๓. เพื่อเป็นปูชนียสถานสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป

๔. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนด้วยการฝึกทักษะการทำแบบจำลองเจดีย์วัดพระธาตุหนองบัวโดยการทำแบบจำลอง

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๙ คน
โรงเรียนเมืองอุบล

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ ๗๐ มีความรู้การสร้างแบบจำลอง
ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการสร้างแบบจำลอง
ผู้เรียนร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๙.๒ เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนร้อยละ ๗๐ มีความรู้การสร้างแบบจำลอง
ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการทำแบบจำลองในระดับดี
ผู้เรียนมีทักษะในการทำแบบจำลองในระดับดีขึ้นไป
ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ทักษะที่สูงขึ้น
ผู้เรียนมีทักษะ ที่นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

ทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรมของ Geert Hofstede (Hofstede's Cultural Dimensions Theory) เป็นหนึ่งในกรอบการวิเคราะห์ที่สำคัญในการศึกษาและเปรียบเทียบวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ทฤษฎีนี้พัฒนาโดย Geert Hofstede นักจิตวิทยาจากประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งได้ทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมและพฤติกรรมทางวัฒนธรรมในองค์กรและสังคมของหลายประเทศ โดยการวิเคราะห์นี้ประกอบด้วยมิติหลักๆ ๖ ประการที่มีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจในสังคม

๑. Power Distance (PD) - ระยะห่างระหว่างอำนาจ
มิติที่วัดถึงระดับความยอมรับต่อความไม่เท่าเทียมกันของอำนาจในสังคม

สังคมที่มี Power Distance สูงจะยอมรับการแบ่งแยกชั้นทางสังคมและอำนาจอย่างชัดเจน เช่น ผู้นำหรือผู้มีอำนาจจะถูกมองว่าเป็นผู้ตัดสินใจที่สำคัญ
สังคมที่มี Power Distance ต่ำจะมองว่าการกระจายอำนาจเป็นสิ่งที่ดีและเท่าเทียมกัน เช่น ผู้คนในองค์กรสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้

๒. Individualism vs. Collectivism (IDV) - ความเป็นปัจเจกบุคคล vs. ความเป็นกลุ่ม
Individualism หมายถึงวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและความเป็นอิสระของบุคคล โดยค่านิยมของการดูแลตัวเองและสิทธิส่วนบุคคล
Collectivism หมายถึงวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับความเป็นกลุ่มและการสนับสนุนจากครอบครัวหรือชุมชน การตัดสินใจในสังคมที่มีค่านิยมแบบนี้มักคำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่าผลประโยชน์ของแต่ละบุคคล

๓. Uncertainty Avoidance (UA) - การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน
มิติที่วัดระดับความสบายใจหรือความวิตกกังวลของสังคมต่อความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลง
สังคมที่มี Uncertainty Avoidance สูงจะมีกฎระเบียบที่ชัดเจนและหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน
สังคมที่มี Uncertainty Avoidance ต่ำจะยืดหยุ่นและเปิดรับการเปลี่ยนแปลงได้ดี ไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว

๔. Masculinity vs. Femininity (MAS) - ความเป็นชาย vs. ความเป็นหญิง
Masculinity หมายถึงวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับการแข่งกัน ความสำเร็จ ความทะเยอทะยาน และการได้รับการยอมรับทางสังคม
Femininity หมายถึงวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือ ความเอาใจใส่ และความยุติธรรม

๕. Long-Term vs. Short-Term Orientation (LTO) - การมองในระยะยาว vs. ระยะสั้น
Long-Term Orientation คือการให้ความสำคัญกับการวางแผนและการลงทุนในอนาคต เช่น การเก็บออมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน
Short-Term Orientation คือการมุ่งเน้นผลสำเร็จในระยะสั้นและการตอบสนองทันทีต่อความต้องการในปัจจุบัน

๖. Indulgence vs. Restraint (IVR) - การให้ความสำคัญกับความพึงพอใจ vs. การควบคุม
Indulgence หมายถึงวัฒนธรรมที่ยอมรับและส่งเสริมให้บุคคลสามารถแสวงหาความพึงพอใจในชีวิต เช่น การให้ความสำคัญกับการมีความสุข
Restraint หมายถึงวัฒนธรรมที่มีแนวโน้มในการควบคุมและจำกัดความต้องการส่วนบุคคล ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการควบคุมอารมณ์และการละเว้นจากการแสวงหาความสุขตามความอยาก

๗. แบบจำลองของกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน (Newtonian Mechanics)
กฎการเคลื่อนที่ของนิวตันได้ถูกนำมาใช้ในการสร้างแบบจำลองที่อธิบายการเคลื่อนที่ของวัตถุต่าง ๆ เช่น ลูกบอลที่ตกจากที่สูง หรือยานอวกาศที่เคลื่อนที่ในอวกาศ กฎเหล่านี้ประกอบด้วยสมการที่ช่วยให้สามารถทำนายความเร็ว, การเร่ง, และตำแหน่งของวัตถุในอนาคตตามเวลา

๑๑. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑.วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านการวาดภาพและการปั้น จำนวน ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อน ตามผลการประเมินทักษะการสร้างแบบจำลองเจดีย์

๒. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองอุบล ศึกษาแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก

๓. ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการสร้างแบบจำลองเจดีย์รูปต่างๆ โดยการสร้างแบบจำลอง

๔. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำเจดีย์แบบจำลองและศึกษาแนวทางการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ เพื่อออกแบบนวัตกรรม แบบจำลองเจดีย์วัดพระธาตุหนองบัว

๕. สร้างแบบจำลองเจดีย์วัดพระธาตุหนอง จำนวน ๕ ขั้นตอน จำนวน ๕ สัปดาห์ ประกอบด้วย

ขั้นที่ ๑ รวบรวมข้อมูลในการทำแบบจำลอง**เจดีย์พระธาตุหนองบัว**	สัปดาห์ที่ ๑
ขั้นที่ ๒ ออกแบบการทำแบบจำลอง**เจดีย์พระธาตุหนองบัว**	สัปดาห์ที่ ๒
ขั้นที ๓ จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ การสร้างแบบจำลอง**เจดีย์พระธาตุหนองบัว**	สัปดาห์ที่ ๓
ขั้นที่ ๔ ทำแบบจำลอง**เจดีย์พระธาตุหนองบัว**	สัปดาห์ที่ ๔
ขั้นที่ ๕ นำเสนอแบบจำลอง**เจดีย์พระธาตุหนองบัว**	สัปดาห์ที่ ๕

แบบทดสอบความรู้การทำแบบจำลอง ๔ ตัวเลือก จำนวน ๔๐ ข้อ

แบบประเมินทักษะการทำแบบจำลอง ชนิดมาตราส่วนค่า ๕ ระดับ จำนวน ๔ แบบประเมิน

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ

๗. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านทักษะปฏิบัติ

โดยใช้แบบประเมิน IOC

. การกำหนด**จุดประสงค์**การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการปฏิบัติ ได้แก่

๑. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการสร้างแบบจำลอง

๒. เพื่อพัฒนาทักษะในการสร้างแบบจำลอง

๓. เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของผู้เรียน

๑๒. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติ

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๕ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ วัน รวม ๑๐ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือน ๑ พฤศจิกายน - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๙ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๓.โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

โครงสร้างและองค์ประกอบของแบบจำลองเจดีย์วัดพระธาตุหนองบัว การออกแบบขั้นตอนการทำแบบจำลองเจดีย์วัดพระธาตุหนองบัวมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เริ่มจากรวบรวมข้อมูลไปจนถึงการนำเสนอแบบจำลอง โดยควรมีองค์ประกอบที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านทักษะกระบวนการและการนำเสนอข้อมูล

โครงสร้างของแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว

แบบฝึกแบ่งออกเป็น ๕ ขั้น ได้แก่:

ขั้นที่ ๑ รวบรวมข้อมูลในการทำแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว

ขั้นที่ ๒ ออกแบบการทำแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว

ขั้นที่ ๓ จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ การทำแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว

ขั้นที่ ๔ ทำแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัววัด

ขั้นที่ ๕ นำเสนอแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว

- องค์ประกอบของแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว

- การวางเป้าหมายของการทำแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว
- เป้าหมายหลัก :

  พัฒนาทักษะการสร้างแบบจำลอง

  ส่งเสริมการทักษะการทำงานร่วมกัน
- เป้าหมายรายสัปดาห์:

  เช่น การเรียนรู้กระบวนการวิทยาศาสตร์

กิจกรรม

ขั้นที่ ๑ รวบรวมข้อมูลในการทำแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว

กิจกรรม : ผู้เรียนตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับการทำแบบจำลอง เช่น “การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิส่งผลต่ออัตราการละลายของสารได้อย่างไร?” เป็นจุดเริ่มต้นในการรวบรวมข้อมูลและการสร้างสมมติฐาน

ขั้นที่ ๒ ออกแบบการทำแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว

กิจกรรม : ผู้เรียนร่วมกันออกแบบการทำแบบบจำลองที่ช่วยรวบรวมข้อมูลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ขั้นที่ ๓ จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ การทำแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว

กิจกรรม : ผู้เรียนร่วมกันวางแผนจัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ในการทำแบบจำลอง และศึกษาวิธีการใช้งานอย่างละเอียดรอบคอบ

ขั้นที่ ๔ ทำแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัววัด

กิจกรรม : นักเรียนร่วมกันทำแบบจำลองตามรูปแบบที่วางไว้ พร้อมเขียนอธิบายขั้นตอนวิธีการปฏิบัติการทำแบบจำลองเป็นแผนผังความคิด

ขั้นที่ ๕ นำเสนอแบบจำลองเจดีย์พระธาตุหนองบัว

กิจกรรม : นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแบบจำลอง และสะท้อนผลกิจกรรมการเรียนรู้

๑๔.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการทำแบบจำลองในระดับดี
ผู้เรียนมีทักษะในการทำแบบจำลองในระดับดีขึ้นไป
ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ทักษะที่สูงขึ้น
ผู้เรียนมีทักษะ ที่นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

๑๕. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ บาท

ที่	รายการ	จำนวน	ราคา
๑	ดินเหนียว	๘ ถุง	๒๐๐ บาท
๒	ดินน้ำอะคิลิก	๑๒ หลอด	๖๐๐ บาท
๓	แผ่นไม้อัดขนาด ๔๐ * ๔๐ ซม.	๔ แผ่น	๒๐๐ บาท

๑๖.การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑.เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างแบบจำลอง	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการสร้างแบบจำลอง	ประเมินทักษะการสร้างแบบจำลอง	แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มการทำงานรายบุคคล	ผ่านระดับดี
๓.เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ลงชื่อ ..... ผู้พัฒนานวัตกรรม
(นางเกษมศรี พวพุฒ)
ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. โครงสร้างโลกแบ่งตามองค์ประกอบทางเคมีได้เป็นกี่ชั้น
    1. 1 ชั้น
    2. 3 ชั้น
    3. 5 ชั้น
    4. 7 ชั้น
2. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้โลกมีภูมิลักษณ์ที่แตกต่างกัน
    1. การกร่อน
    2. การพัดพา
    3. การตกตะตอน
    4. การผุพังอยู่กับที่
3. ข้อใดเป็นสาเหตุให้เกิดหินงอกหินย้อย
    1. ลาวา
    2. ฝนกรด
    3. ภูเขาไฟระเบิด
    4. ความร้อนใต้พิภพ
4. ข้อใดเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ
    1. การกร่อน
    2. การละลาย
    3. การผุพังอยู่กับที่
    4. การพัดพาและสะสมตัวของตะกอน
5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับฮิวมัส
    1. เกิดจากหินที่ผุพังอยู่กับที่
    2. เกิดจากมูลสัตว์ที่สะสมอยู่ใต้ดิน
    3. เกิดจากพืชและสัตว์ที่ตายและทับถมกัน
    4. เกิดจากหินที่ถูกน้ำพัดพาและสะสมกันบริเวณหนึ่ง
6. ข้อใดไม่ใช่น้ำใต้ดิน
    1. น้ำที่ไหลไปตามร่องคันดิน
    2. น้ำที่อยู่ตามช่องว่างของเม็ดดิน
    3. น้ำที่อยู่ระหว่างรูพรุนระหว่างชั้นหิน
    4. น้ำที่ซึมไปตามรอยแตกของหินลงไปใต้ดิน
7. ถ่านหินประเภทใดทีมีความชื้นต่ำที่สุด
    1. พีต
    2. ลิกไนต์
    3. บิทูมินัส
    4. แอนทราไซต์
8. ข้อเป็นส่วนประกอบในหินน้ำมัน
    1. เคโรเจน
    2. ฮาโลเจน
    3. ออกซิเจน
    4. ไนโตรเจน
9. ก่อนนำน้ำมันดิบไปใช้ประโยชน์ต้องผ่านกระบวนการใด
    1. การสกัด
    2. การกลั่น
    3. การกรอง
    4. การระเหย
10. ข้อใดเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์มากที่สุด
    1. ภัยแล้ง
    2. ภาวะโลกร้อน
    3. น้ำท่วมฉับพลัน
    4. น้ำป่าไหลหลาก

เฉลย	**1. 2**	**2. 3**	**3. 2**	**4. 4**	**5. 3**	**6. 1**	**7. 1**	**8. 1**	**9. 2**	**10. 2**

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ธาตุซิลิคอนเป็นองค์ประกอบภายในโลกชั้นใด
   1. เนื้อโลก แก่นโลก
   2. เปลือกโลก เนื้อโลก
   3. เปลือกโลก แก่นโลก
   4. เปลือกโลก เนื้อโลก แก่นโลก
2. ข้อใดไม่สาเหตุที่ทำให้หินเกิดการผุพังอยู่กับที่
   1. น้ำ
   2. ลม
   3. ต้นไม้
   4. อุณหภูมิ
3. ข้อใดเป็นปฏิกิริยาเคมีที่ทำให้เกิดหินงอกหินย้อย
   1. $H_2O + MgO \rightarrow MgOH$
   2. $H_2O + CaO \rightarrow CaOH$
   3. $H_2CO_3 + CaCO_3 \rightarrow Ca(HCO_3)_2$
   4. $H_2CO_3 + MgCO_3 \rightarrow Mg(HCO_3)_2$
4. ชั้นหินต้นกำเนิดผุพังทลายลงเป็นเศษหินที่มีลักษณะเป็นก้อนอยู่ในชั้นหน้าตัดของดินชั้นใด
   1. ชั้น O
   2. ชั้น A
   3. ชั้น B
   4. ชั้น C
5. ข้อใดไม่ใช่กระบวนการที่ทำให้เกิดร่องน้ำ
   1. การพัดพา
   2. การกัดเซาะ
   3. การผุพังอยู่กับที่
   4. การสะสมตัวของตะกอน
6. น้ำใต้ดินแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือข้อใด
   1. น้ำในดินและน้ำใต้ดิน
   2. น้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน
   3. น้ำผิวดินและน้ำบาดาล
   4. น้ำในดินและน้ำบาดาล
7. ถ่านหินประเภทใดที่ให้ปริมาณความร้อนสูงสุด
   1. พีต
   2. ลิกไนต์
   3. บิทูมินัส
   4. แอนทราไซต์
8. ข้อเป็นส่วนประกอบในหินน้ำมัน
   1. เคโรเจน
   2. ฮาโลเจน
   3. ออกซิเจน
   4. ไนโตรเจน
9. ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นน้ำมันดิบเมื่อใช้ความร้อนสูงที่สุด
   1. ยางมะตอย
   2. น้ำมันหล่อลื่น
   3. น้ำมันเชื้อเพลิงในรถยนต์
   4. น้ำมันดีเซล สำหรับเครื่องยนต์หนัก
10. ข้อใดคือความแตกต่างระหว่างพลังงานที่ได้จากการเผาไหม้เชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์กับพลังงานทดแทน
    1. การนำกลับมาใช้ใหม่
    2. การนำไปใช้ประโยชน์
    3. ปริมาณความร้อนที่ให้
    4. ไม่มีข้อใดกล่าวถูกต้อง

เฉลย	1. 2	2. 2	3. 3	4. 4	5. 3	6. 4	7. 1	8. 1	9. 1	10. 1

แผนผังรูปภาพ
เรื่อง การออกแบบการสร้างแบบจำลองเจดีย์วัดพระธาตุหนองบัว

คำชี้แจง : ให้นักเรียนออกแบบโดยการวาดภาพจำลองวัดพระธาตุหนองบัว ลงในกระดาษ A4 พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

แผนผังมโนทัศน์

เรื่อง การออกแบบการสร้างแบบจำลองเจดีย์วัดพระธาตุหนองบัว

คำชี้แจง : ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการสร้างแบบจำลองเจดีย์วัดพระธาตุหนองบัว มาเขียนสรุปเป็นแผนผังมโนทัศน์ ลงในกระดาษ A4 พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น..... .....

ใบงาน เรื่อง ดิน

ชื่อ-สกุล _____ เลขที่ _____

คำสั่ง : นำคำที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

ดินเหนียว | ดินร่วน | ดินทราย

1. มีฮิวมัสปนอยู่มาก
2. เนื้อดินหยาบ เม็ดดินใหญ่
3. เหมาะกับการปลูกพืชทนแล้ง
4. ใช้ในการปั้นภาชนะ
5. อุ้มน้ำได้ดี
6. มีธาตุอาหารมาก
7. เหมาะกับปลูกพืชที่ชอบน้ำมาก
8. เนื้อดินละเอียดมาก
9. เหมาะกับปลูกพืชทั่วไป
10. มีช่องว่างระหว่างเม็ดดินมาก
11. อุ้มน้ำได้ปานกลาง
12. เม็ดดินมีขนาดเล็ก
13. ไม่จับตัวเป็นก้อน
14. น้ำซึมผ่านได้ง่าย
15. เป็นวัสดุผสมสำหรับก่อสร้าง

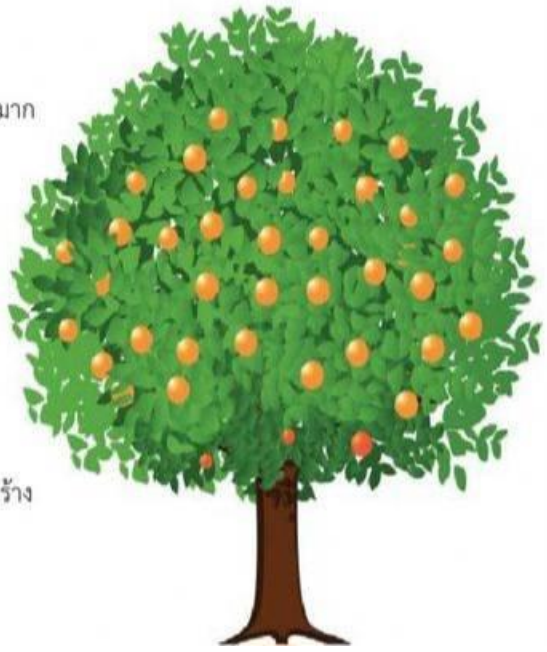

โลกและการเปลี่ยนแปลง	ใบงานเรื่อง : ดิน ชั้นดิน และชั้นหน้าตัดดิน	คะแนน
ว/ด/ป.....	ชื่อ..... เลขที่..... ชั้น	

ตอนที่ 1 : ให้นักเรียนพิจารณาชั้นหน้าตัดดิน แล้วเติมคำตอบลงในช่องให้ถูกต้อง

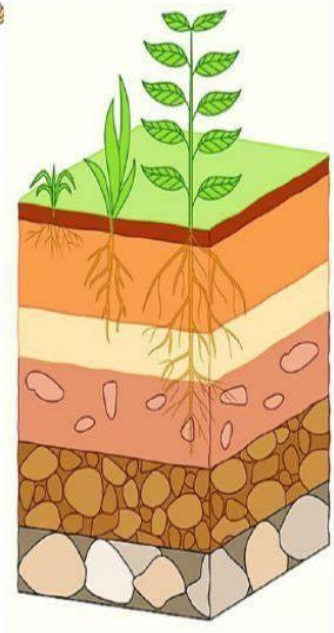

1. ชั้นนี้ คือ.....
2. ชั้นนี้ คือ.....
3. ชั้นนี้ คือ.....
4. ชั้นนี้ คือ.....
5. ชั้นนี้ คือ.....
6. ชั้นนี้ คือ.....

ตอนที่ 2 : ให้นักเรียนพิจารณาชั้นหน้าตัดดิน แล้วเติมตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ชั้นใดของหน้าตัดดิน ประกอบไปด้วยซากพืชและซากสัตว์

ตอบ .....

2. ชั้นใดเป็นชั้นวัตถุต้นกำเนิดดิน ประกอบด้วยหินและแร่ที่เกิดจากการผุพัง

ตอบ .....

3. ชั้นใดเป็นชั้นหินแข็ง

ตอบ .....

4. ชั้นใดเรียกว่าชั้นซึมชะ มีฮิวมัสเป็นองค์ประกอบ

ตอบ .....

แบบประเมินผลงานแผนผังมโนทัศน์

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้สอนประเมินผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียนตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		4	3	2	1
1	ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนด				
2	ความถูกต้องของเนื้อหา				
3	ความคิดสร้างสรรค์				
4	ความเป็นระเบียบ				
รวม					

ลงชื่อ ..... **ผู้ประเมิน**

...../...../.....

เกณฑ์ประเมินแผนผังมโนทัศน์

ประเด็นที่ประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. ผลงานตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนด	ผลงานสอดคล้องกับจุดประสงค์ทุกประเด็น	ผลงานสอดคล้องกับจุดประสงค์เป็นส่วนใหญ่	ผลงานสอดคล้องกับจุดประสงค์บางประเด็น	ผลงานไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์
2. ผลงานมีความถูกต้องของเนื้อหา	เนื้อหาสาระของผลงานถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาสาระของผลงานถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	เนื้อหาสาระของผลงานถูกต้องเป็นบางประเด็น	เนื้อหาสาระของผลงานไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
3. ผลงานมีความคิดสร้างสรรค์	ผลงานแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่และเป็นระบบ	ผลงานมีแนวคิดแปลกใหม่แต่ยังไม่เป็นระบบ	ผลงานมีความน่าสนใจแต่ยังไม่มีแนวคิดแปลกใหม่	ผลงานไม่แสดงแนวคิดใหม่
4. ผลงานมีความเป็นระเบียบ	ผลงานมีความเป็นระเบียบแสดงออกถึงความประณีต	ผลงานส่วนใหญ่มีความเป็นระเบียบแต่ยังมีข้อบกพร่องเล็กน้อย	ผลงานมีความเป็นระเบียบแต่มีข้อบกพร่องบางส่วน	ผลงานส่วนใหญ่ไม่เป็นระเบียบและมีข้อบกพร่องมาก

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14-16	**ดีมาก**
11-13	**ดี**
8-10	**พอใช้**
ต่ำกว่า 7	**ปรับปรุง**

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้สอนประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การปฏิบัติการทำกิจกรรม				
2	ความคล่องแคล่วในขณะปฏิบัติกิจกรรม				
3	การบันทึก สรุปและนำเสนอผลการทำกิจกรรม				
	รวม				

ลงชื่อ ..... **ผู้ประเมิน**

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติกิจกรรม

ประเด็นที่ประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. การปฏิบัติกิจกรรม	ทำกิจกรรมตามขั้นตอนและใช้อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง	ทำกิจกรรมตามขั้นตอนและใช้อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง แต่อาจต้องได้รับคำแนะนำบ้าง	ต้องให้ความช่วยเหลือบ้างในการทำกิจกรรมและการใช้อุปกรณ์	ต้องให้ความช่วยเหลืออย่างมากในการทำกิจกรรม และการใช้อุปกรณ์
2. ความคล่องแคล่วในขณะปฏิบัติกิจกรรม	มีความคล่องแคล่วในขณะทำกิจกรรมโดยไม่ต้องได้รับคำชี้แนะและทำกิจกรรมเสร็จทันเวลา	มีความคล่องแคล่วในขณะทำกิจกรรมแต่ต้องได้รับคำแนะนำบ้างและทำกิจกรรมเสร็จทันเวลา	ขาดความคล่องแคล่วในขณะทำกิจกรรมจึงทำกิจกรรมเสร็จไม่ทันเวลา	ทำกิจกรรมเสร็จไม่ทันเวลา และทำอุปกรณ์เสียหาย
3. การบันทึก สรุปและนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรม	บันทึกและสรุปผลการทำกิจกรรมได้ถูกต้องรัดกุม นำเสนอผลการทำกิจกรรมเป็นขั้นตอนชัดเจน	บันทึกและสรุปผลการทำกิจกรรมได้ถูกต้องแต่การนำเสนอผลการทำกิจกรรมยังไม่เป็นขั้นตอน	ต้องให้คำแนะนำในการบันทึก สรุป และนำเสนอผลการทำกิจกรรม	ต้องให้ความช่วยเหลืออย่างมากในการบันทึก สรุป และนำเสนอผลการทำกิจกรรม

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10-12	**ดีมาก**
7-9	**ดี**
4-6	**พอใช้**
0-3	**ปรับปรุง**

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	☐	☐	☐
2	ความคิดสร้างสรรค์	☐	☐	☐
3	วิธีการนำเสนอผลงาน	☐	☐	☐
4	การนำไปใช้ประโยชน์	☐	☐	☐
5	การตรงต่อเวลา	☐	☐	☐
รวม				

ลงชื่อ ..... **ผู้ประเมิน**

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 3 คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14–15	**ดีมาก**
11–13	**ดี**
8–10	**พอใช้**
ต่ำกว่า 8	**ปรับปรุง**

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น	☐	☐	☐
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	☐	☐	☐
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	☐	☐	☐
4	ความมีน้ำใจ	☐	☐	☐
5	การตรงต่อเวลา	☐	☐	☐
รวม				

ลงชื่อ ..... **ผู้ประเมิน**

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14–15	**ดีมาก**
11–13	**ดี**
8–10	**พอใช้**
ต่ำกว่า 8	**ปรับปรุง**

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ–สกุล ของนักเรียน	การแสดงความคิดเห็น			การยอมรับฟังคนอื่น			การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย			ความมีน้ำใจ			การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานกลุ่ม			รวม 15 คะแนน
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	

ลงชื่อ .....**ผู้ประเมิน**

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14–15	**ดีมาก**
11–13	**ดี**
8–10	**พอใช้**
ต่ำกว่า 8	**ปรับปรุง**

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนเมืองอุบล

๑. **ผู้จัดทำนวัตกรรม** นางสาวสิริลักษณ์ ธิษาชัย ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

๒. **ชื่อนวัตกรรม** การพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเขียนด้วยหนังสือเล่มเล็ก

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

(√) แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

(√) นวัตกรรมการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

การพัฒนาทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญทีช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอด ความคิด ประสบการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่การสื่อสารผ่านการเขียนเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้และการทำงาน อย่างไรก็ตามทักษะการเขียนของผู้เรียนในหลายพื้นที่ยังขาดการเชื่อมโยงกับ อัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นทำให้ขาดโอกาสในการเรียนรู้และซึมซับคุณค่ารากเหง้าของชุมชนตนเอง จังหวัดอุบลราชธานีมี อัตลักษณ์โดดเด่นด้านประเพณีและความเชื่อที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ประเพณีแห่เทียนพรรษา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่รู้จักระดับสากล ความเชื่อเรื่องพิธีกรรมพื้นบ้าน พิธีบายศรีสู่ขวัญ หรือความเชื่อเกี่ยวกับผีและสิงศักดิ์สิทธิ์ในชุมชน การเรียนรู้เรื่องราวเหล่านี้ไม่เพียงช่วยส่งเสริมความเข้าใจในบริบทของวัฒนธรรมและสังคมอันเป็นรากฐานของชีวิต

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนควบคู่ไปกับการซึมซับ อัตลักษณ์ท้องถิ่นการผลิต “หนังสือเล่มเล็ก” จึงเป็นสื่อทีเหมาะสมเนื่องจากมีรูปแบบที่น่าสนใจ ขนาดกะทัดรัด และเข้าถึงง่าย สมารถแทรกเนื้อหาสะท้อนอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านการเขียนและออกแบบหนังสือด้วยตนเอง การผลิตหนังสือเล่มเล็กเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนตาม อัตลักษณ์ด้านประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี จึงเป็นแนวทางทีเหมาะสมสำหรับการผสมผสานการพัฒนาทักษะการเขียนกับการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้งยังช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของประเพณีและความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในโรงเรียนเมืองอุบล ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาครั้งนี้ ในขณะที่ผู้วิจัยกำลังจัดการเรียนการสอนอยู่นั้น พบว่า ทักษะการเขียน จากเหตุผลดังกล่าวจึงสนใจที่จะศึกษาผลการจัดกิจกรรมการผลิตหนังสือเล่มเล็กเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนตามอัตลักษณ์ด้านประเพณีและความเชื่อของจังหวัด

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนของนักเรียนผ่านการใช้ชุดกิจกรรมที่เน้นการสร้างหนังสือเล่มเล็ก

๗.๒ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของนักเรียน ในการเขียนเนื้อหาและสร้างสรรค์หนังสือเล่มเล็ก

๗.๓ เพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานีผ่านการเขียนและสร้างเนื้อหาของหนังสือเล่มเล็ก

๗.๔ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียบเรียงเนื้อหา โดยนำเสนอประเพณีและความเชื่อของท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบหนังสือเล่มเล็ก

๗.๕ เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจและรักในวัฒนธรรมท้องถิ่น ของนักเรียน ผ่านการเรียนรู้และถ่ายทอดประเพณีและความเชื่อในรูปแบบการเขียน

๘. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๕ คน
โรงเรียนเมืองอุบล

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีความรู้อธิบายประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานีได้อย่างถูกต้องผ่านกิจกรรมเขียนหนังสือเล่มเล็ก

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ เรียบเรียงเนื้อหาของหนังสือเล่มเล็กได้ครบถ้วนและมีความสอดคล้องกับประเพณีและความเชื่อที่นำเสนอ

ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีทักษะการเขียนเรื่องราวและสร้างหนังสือเล่มเล็กที่นำเสนอประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานีได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์

ผู้เรียนร้อยละ ๙๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๙.๒ เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการเขียนเรื่องราวและสร้างหนังสือเล่มเล็กที่นำเสนอประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานีได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ในระดับดี

ผู้เรียนมีทักษะในการการเขียนเรื่องราวและสร้างหนังสือเล่มเล็กที่นำเสนอประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานีได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ในระดับดี

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

ผู้เรียนนำการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

๑๐.๑ ทฤษฎี Social Learning Theory

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ **Albert Bandura** เป็นทฤษฎีที่เน้นว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นผ่านการสังเกตและการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น Bandura เสนอว่า

พฤติกรรมมนุษย์ถูกเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมผ่านกระบวนการทางสังคม โดยที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการดูและเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น

หลักการสำคัญของทฤษฎี Social Learning Theory

๑. การสังเกต (Observation)

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ ได้โดยการสังเกตผู้อื่นที่ทำพฤติกรรมนั้น ๆ ไม่จำเป็นต้องทำด้วยตนเองเสมอไป

๒. การเลียนแบบ (Imitation)

ผู้เรียนสามารถเลียนแบบพฤติกรรมที่เห็นได้ โดยเฉพาะถ้าพฤติกรรมนั้นได้รับผลตอบแทนที่ดี (positive reinforcement)

๓. การเสริมแรง (Reinforcement)

Bandura เน้นถึง การเสริมแรงแบบบวก (Positive Reinforcement) และ การเสริมแรงแบบลบ (Negative Reinforcement) ซึ่งส่งผลต่อโอกาสที่ผู้เรียนจะทำพฤติกรรมนั้นอีกครั้ง

๔. การเสริมแรงเชิงสังคม (Social Reinforcement)

การได้รับคำชมเชยหรือการยอมรับจากผู้อื่นสามารถเสริมแรงให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการทำพฤติกรรมนั้น ๆ

๕. การสร้างความสามารถในการตัดสินใจ (Self-Efficacy)

Bandura เชื่อว่า ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้และปฏิบัติพฤติกรรมได้สำเร็จ

กระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bandura (Four-Step Process)

Bandura ระบุว่า การเรียนรู้ทางสังคมประกอบด้วย สี่ขั้นตอนหลัก ดังนี้:

๑. Attention (ความใส่ใจ)

ผู้เรียนต้องใส่ใจกับพฤติกรรมที่กำลังสังเกต เช่น ความชัดเจนและความน่าสนใจของพฤติกรรมนั้น ๆ

๒. Retention (การจดจำ)

ผู้เรียนต้องสามารถจดจำพฤติกรรมที่สังเกตไว้ได้ เพื่อสามารถเลียนแบบได้ในอนาคต

๓. Reproduction (การปฏิบัติ)

ผู้เรียนต้องสามารถทำซ้ำพฤติกรรมที่สังเกตมาได้อย่างถูกต้อง

๔. Motivation (แรงจูงใจ)

ผู้เรียนต้องมีแรงจูงใจในการทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งแรงจูงใจสามารถมาจากการเสริมแรงเชิงบวกหรือลบ

การประยุกต์ใช้ Social Learning Theory กับการพัฒนาทักษะการเขียน

ในการพัฒนาทักษะการเขียนด้วย ชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเขียนด้วยหนังสือเล่มเล็ก ทฤษฎีนี้สามารถนำไปใช้ได้ดังนี้:

๑. การสาธิตการเขียน (Modeling Writing Behavior)

ครูสามารถแสดงตัวอย่างการเขียนหนังสือเล่มเล็กให้นักเรียนดู เช่น วิธีการวางโครงเรื่อง การใช้ภาษาที่เหมาะสม และการเรียบเรียงเนื้อหา

๒. การให้ผู้เรียนสังเกต (Observation)

นักเรียนสามารถสังเกตตัวอย่างหนังสือเล่มเล็กจากนักเรียนคนอื่น หรือผลงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเรียนรู้รูปแบบและเทคนิคในการเขียน

๓. การเลียนแบบ (Imitation)

นักเรียนลองเขียนหนังสือเล่มเล็กโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่ได้สังเกตมาและเรียนรู้จากครูหรือเพื่อน

๔. การเสริมแรง (Reinforcement)

ครูสามารถให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อผู้เรียนทำงานเขียนได้ดี เพื่อเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเขียนต่อไป

๑. การให้ข้อเสนอแนะ (Feedback)

ครูและเพื่อนร่วมชั้นสามารถให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการเขียนอย่างต่อเนื่อง

๒. การสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถ (Self-Efficacy)

ครูช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้นักเรียนโดยการเน้นความสำเร็จที่นักเรียนทำได้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมั่นในการพัฒนาทักษะการเขียนของตนเอง

๓. การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning)

นักเรียนสามารถทำงานกลุ่มเพื่อช่วยกันสร้างเนื้อหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเขียนหนังสือเล่มเล็ก

ข้อดีของ Social Learning Theory ในการสอนเขียนหนังสือเล่มเล็ก

- ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง: นักเรียนได้เรียนรู้และทดลองเขียนจริง
- กระตุ้นแรงจูงใจในการเขียน: ผ่านการเสริมแรงและผลตอบรับจากครูและเพื่อน
- พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์: ผ่านการสังเกตและการเลียนแบบเทคนิคการเขียน
- เพิ่มความมั่นใจในการเขียน: ผ่านการได้รับข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์และเห็นพัฒนาการของตนเอง

๑๐.๒ ทฤษฎีการพัฒนาภาษา (Language Development Theory) ของ Lev Vygotsky

หลักการ: ทฤษฎีของ Vygotsky

มุ่งเน้นที่การพัฒนาทักษะทางภาษาโดยเฉพาะในบริบททางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมที่ให้การสนับสนุน การประยุกต์ การสร้างสื่อหนังสือเล่มเล็กที่มีบทบาทในการสื่อสารและให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ภาษาในการเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของจังหวัด โดยอาจจะใช้กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับการเล่าเรื่องปากเปล่าก่อนจะให้เขียนลงในหนังสือเล่มเล็ก

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑.วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านการวาดภาพและการปั้น จำนวน ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อน ตามผลการประเมินทักษะการเขียน

๒. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองอุบล

๓. ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การแนะนำแนวคิดและการสำรวจอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี

<u>วัตถุประสงค์</u>: เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานีที่เกี่ยวข้อง

กับวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น

กิจกรรม

-ครูแนะนำประเพณีและความเชื่อที่สำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี เช่น การแห่เทียนพรรษา, ประเพณีบุญบั้งไฟ, และความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน

- นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อศึกษาและแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีหรือความเชื่อที่ตนเองรู้จัก

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานีและสามารถเลือกหัวข้อที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการเขียน

ขั้นตอนที่ ๒ การสอนทักษะการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ

วัตถุประสงค์: นักเรียนเรียนรู้การเขียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเขียนอธิบาย, การชี้แจง, การแสดงความคิดเห็น, และการโต้แย้ง โดยมีตัวอย่างจากประเพณีและความเชื่อของอุบลราชธานี

กิจกรรม

๑. การสอนวิธีการเขียนในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ตัวอย่างจากประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี

- การเขียนอธิบาย: เช่น การอธิบายความสำคัญของการแห่เทียนพรรษา
- การชี้แจง: เช่น การชี้แจงเกี่ยวกับการอนุรักษ์ประเพณีในชุมชน
- การแสดงความคิดเห็น: เช่น การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์หรือการเปลี่ยนแปลงประเพณี
- การโต้แย้ง: เช่น การโต้แย้งในเรื่องการจัดงานประเพณีท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง

๒. ฝึกเขียนบทความสั้นๆ ในรูปแบบที่สอนให้

- แบ่งกลุ่มให้ฝึกเขียนตามรูปแบบที่เรียน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: นักเรียนสามารถเขียนในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่วและมีความเข้าใจในการสื่อสารความคิดเห็นผ่านการเขียน

ขั้นตอนที่ ๓ การวางแผนและออกแบบสื่อหนังสือเล่มเล็ก

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถออกแบบและวางแผนการสร้างหนังสือเล่มเล็กที่สะท้อนถึงประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี

กิจกรรม

๑. นักเรียนทำงานกลุ่มในการเลือกหัวข้อสำหรับหนังสือเล่มเล็ก เช่น การแนะนำประเพณีหรือความเชื่อที่สำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี

๒. วางแผนเนื้อหาหนังสือ โดยกำหนดหัวข้อหลัก, หัวข้อรอง และการจัดลำดับเนื้อห

๓. นักเรียนออกแบบโครงสร้างของหนังสือ เช่น การจัดหน้ากระดาษ, รูปภาพประกอบ, และข้อความ

๔. การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบ เช่น การใช้โปรแกรมพิมพ์และออกแบบกราฟิกเพื่อสร้างสื่อที่น่าสนใจ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง นักเรียนสามารถออกแบบหนังสือเล่มเล็กได้อย่างเป็นระบบ โดยเลือกและจัดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและความเชื่อท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ ๔ การเขียนและผลิตหนังสือเล่มเล็ก

วัตถุประสงค์: ให้นักเรียนสามารถเขียนเนื้อหาและผลิตสื่อหนังสือเล่มเล็กที่มีความน่าสนใจและสะท้อนความเป็นท้องถิ่น

กิจกรรม:

๑. นักเรียนเขียนเนื้อหาสำหรับหนังสือเล่มเล็ก โดยใช้รูปแบบการเขียนที่เรียนรู้ (อธิบาย, ชี้แจง, แสดงความคิดเห็น, โต้แย้ง)

๒. นักเรียนใส่ภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและความเชื่อ เช่น ภาพการแห่เทียนพรรษา หรือภาพกิจกรรมที่สะท้อนวัฒนธรรม

๓. การจัดรูปแบบหนังสือให้มีความเรียบร้อย เช่น การแบ่งบท, การจัดลำดับข้อความ และการเลือกใช้ฟอนต์ที่เหมาะสม

๔. การพิมพ์หรือการผลิตหนังสือเล่มเล็กด้วยเครื่องมือที่มี เช่น การพิมพ์ออกมาในรูปแบบสมุดเล่มเล็ก

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: นักเรียนสามารถผลิตสื่อหนังสือเล่มเล็กที่มีความครบถ้วนทั้งเนื้อหาความรู้และการออกแบบที่สวยงาม

ขั้นตอนที่ ๕ การนำเสนอและการประเมินผล

วัตถุประสงค์: นักเรียนสามารถนำเสนอหนังสือเล่มเล็กและรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงงาน

กิจกรรม:

๑. การนำเสนอผลงานหนังสือเล่มเล็กต่อชั้นเรียน โดยการบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือเล่มเล็กและกระบวนการผลิต

๒. การให้ข้อเสนอแนะจากเพื่อนร่วมชั้นและครู โดยมุ่งเน้นการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์

๓. การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ตารางประเมินผลที่มีการประเมินในด้านต่างๆ เช่น ความถูกต้องในการเขียน, ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ, การใช้เหตุผลในการเขียน, และการเชื่อมโยงกับประเพณีและความเชื่อท้องถิ่น

๔. การปรับปรุงและพัฒนางานตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานได้อย่างมั่นใจและสามารถปรับปรุงผลงานตามคำแนะนำ เพื่อพัฒนาผลลัพธ์ในอนาคต

๓. สร้างชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเขียนด้วยหนังสือเล่มเล็ก

ชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเขียนด้วยหนังสือเล่มเล็กตามอัตลักษณ์ด้านประเพณีความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรม

๑. เพื่อเสริมสร้างทักษะการเขียนผ่านการสร้างหนังสือเล่มเล็กที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี

๒. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถสื่อสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนเนื้อหาเชิงวัฒนธรรม
๔. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำเสนอและแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อของท้องถิ่นผ่านงานเขียน

โครงสร้างของหนังสือเล่มเล็ก

- **ขนาด**: A๖ (๑๐.๕ x ๑๔.๘ ซม.)
- **จำนวนหน้า**: ๘–๑๒ หน้า
- **เนื้อหา**: เกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี เช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษา, ความเชื่อเกี่ยวกับผีตาโขน, ประเพณีบุญบั้งไฟ

กิจกรรมที่ ๑: การศึกษาประเพณีและความเชื่อของอุบลราชธานี เวลา: **๖๐ นาที**
ขั้นตอน

๑.แนะนำประเพณีและความเชื่อ: **ครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีสำคัญ เช่น**
- ประเพณีแห่เทียนพรรษา บุญบั้งไฟ

๒. การอภิปรายกลุ่ม: นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญและขั้นตอนของแต่ละประเพณี
๓. การค้นคว้าเพิ่มเติม: นักเรียนค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากหนังสือหรืออินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับประเพณีที่สนใจ
เป้าหมาย: นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นและสามารถเลือกหัวข้อสำหรับการเขียนหนังสือได้

กิจกรรมที่ ๒: การเลือกหัวข้อและวางโครงเรื่อง เวลา: **๖๐ นาที**
ขั้นตอน

๑. เลือกหัวข้อ: นักเรียนเลือกหัวข้อที่ต้องการเขียนเกี่ยวกับประเพณีหรือความเชื่อที่สนใจ
๒. การวางโครงเรื่อง (Story Mapping):
- เริ่มต้น: อธิบายประเพณีหรือความเชื่อและความสำคัญ
- กลางเรื่อง: ขั้นตอนของประเพณี, กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- จบเรื่อง: ความรู้สึกที่ได้รับหรือผลกระทบจากประเพณีนั้น ๆ

๓. กิจกรรมเสริม: ครูนำตัวอย่างโครงเรื่องที่เขียนเกี่ยวกับประเพณีมาให้นักเรียนศึกษาก่อนวางโครงเรื่องของตนเอง เป้าหมาย: นักเรียนสามารถวางโครงเรื่องและเตรียมเขียนหนังสือเกี่ยวกับประเพณีได้

กิจกรรมที่ ๓: การสร้างตัวละครและบทสนทนาในบริบทวัฒนธรรม เวลา: **๖๐ นาที**
ขั้นตอน

๑. สร้างตัวละคร: นักเรียนสร้างตัวละครที่เกี่ยวข้องกับประเพณี
เช่น ตัวละครที่เป็นผู้เข้าร่วมประเพณี ตัวละครที่เป็นผู้นำพิธีกรรม
๒. เขียนบทสนทนา: เน้นการสื่อสารที่สะท้อนถึงความเชื่อและวัฒนธรรม
เช่น บทสนทนาในการแห่เทียน หรือความรู้สึกขณะเข้าร่วมประเพณี

๓. แลกเปลี่ยนความคิดเห็น: นักเรียนอ่านบทสนทนาและรับคำติชมจากเพื่อน
เป้าหมาย: นักเรียนสามารถสร้างตัวละครและเขียนบทสนทนาให้สมจริงและสะท้อนวัฒนธรรมได้

กิจกรรมที่ ๔: การพัฒนาและขยายเนื้อหาในบริบทวัฒนธรรม เวลา: **๖๐ นาที**

ขั้นตอน

๑. เพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับประเพณี: นักเรียนเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับขั้นตอนของประเพณี
เช่น วิธีการเตรียมเทียนสำหรับแห่ ขั้นตอนการเตรียมผีตาโขน ความเชื่อเกี่ยวกับบุญบั้งไฟ

๒. การใช้อุปกรณ์ในการเขียน:

- ใช้คำคุณศัพท์เพื่อสร้างภาพให้ชัดเจน เช่น "เทียนแกะสลักลวดลายละเอียด"
- การบรรยายความรู้สึก เช่น "รู้สึกตื่นเต้นเมื่อเข้าร่วมพิธี"

๓. การสะท้อนความรู้สึก: นักเรียนฝึกเขียนความรู้สึกที่มีต่อประเพณีและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
เป้าหมาย: นักเรียนสามารถขยายและพัฒนาเนื้อหาให้ละเอียดและสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ ๕: การเขียนร่างแรกและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เวลา: **๙๐ นาที**

ขั้นตอน

๑. เขียนร่างแรก: นักเรียนใช้โครงเรื่องที่วางไว้ในการเขียนร่างแรกของหนังสือเล่มเล็ก
๒. แลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำ: แลกเปลี่ยนร่างกับเพื่อนเพื่อรับคำติชมและปรับปรุง
๓. ปรับปรุงเนื้อหา: ปรับโครงสร้างประโยค ตรวจสอบการใช้คำและความถูกต้องของข้อมูล
๔. เขียนร่างสุดท้าย: นักเรียนเขียนร่างสุดท้ายโดยใช้คำแนะนำที่ได้รับ
เป้าหมาย: นักเรียนสามารถเขียนร่างแรกได้อย่างครบถ้วนและรับคำติชมเพื่อพัฒนางานเขียน

กิจกรรมที่ ๖: การสร้างปกหนังสือและการนำเสนอ เวลา: **๖๐ นาที**

ขั้นตอน

๑. ออกแบบปกหนังสือ: นักเรียนออกแบบปกที่สะท้อนถึงเนื้อหาและวัฒนธรรมอุบลราชธานี
๒. การนำเสนอ: นำเสนอหนังสือและแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับประเพณีในชั้นเรียน
เป้าหมาย: นักเรียนสามารถนำเสนอและสื่อสารความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมผ่านงานเขียนได้อย่างมั่นใจ

นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูภาษาไทย และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการอ่านการเขียน โดยใช้แบบประเมิน IOC

๑. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ
นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะการเขียน
ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการเขียนเรื่องราวและสร้างหนังสือเล่มเล็กที่นำเสนอประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี

ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๙ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ วัน รวม ๑๐ ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือน ๑ พฤศจิกายน - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนภาษาไทยตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๕ คน
การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

นวัตกรรมนี้ประกอบด้วยโครงสร้างและองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้:

๑. เป้าหมาย (Objectives)

- การพัฒนาทักษะการเขียน: เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียนให้สามารถสร้างงานเขียนที่สื่อถึงประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี

- การอนุรักษ์และเผยแพร่อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม: ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีและความเชื่อของท้องถิ่นโดยการผลิตสื่อที่มีคุณค่า

- การสร้างสรรค์สื่อหนังสือเล่มเล็ก: เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะการเขียนสร้างสรรค์สื่อหนังสือเล่มเล็กที่น่าสนใจและมีสาระสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลทางวัฒนธรรม

๒. กลุ่มเป้าหมาย (Target Group)

- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓: ที่มีความสนใจในการศึกษาประเพณีและความเชื่อท้องถิ่น
- ชุมชนท้องถิ่น: ผู้เรียนจากชุมชนท้องถิ่นที่ต้องการเข้าใจและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประเพณีของจังหวัดอุบลราชธานี

๓. เนื้อหาหลัก (Content)

- ประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี: เช่น การทำบุญประจำปี, การประดิษฐานพระธาตุ, การเฉลิมฉลองเทศกาลต่างๆ, ความเชื่อทางศาสนา เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับพญานาค หรือประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

- การเขียนในรูปแบบต่างๆ: ฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การเขียนบรรยาย, การเล่าเรื่อง, การเขียนสื่อสาร, หรือการเขียนเชิงสารคดี

- การออกแบบหนังสือเล่มเล็ก: แนะนำวิธีการออกแบบสื่อหนังสือเล่มเล็กที่เหมาะสม เช่น การใช้รูปภาพ การใช้ฟอนต์ การเลือกสีสันที่เหมาะสม เป็นต้น

๔. กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)

- การศึกษาและสำรวจ: ให้ผู้เรียนศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานีจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ผู้อาวุโสในชุมชน การเยี่ยมชมสถานที่สำคัญในจังหวัด

- การวางแผนเนื้อหา: ผู้เรียนจะต้องเลือกประเพณีหรือความเชื่อที่ต้องการนำเสนอในหนังสือเล่มเล็ก จากนั้นกำหนดโครงสร้างของหนังสือ เช่น การแบ่งบท การเขียนเนื้อหาหลัก การเลือกภาพประกอบ

- การผลิตสื่อหนังสือเล่มเล็ก: ผู้เรียนจะเขียนเนื้อหาและออกแบบหนังสือเล่มเล็กตามที่ได้วางแผนไว้ โดยอาจใช้เทคโนโลยีในการออกแบบสื่อหรือทำด้วยมือ

- การนำเสนอผลงาน: ผู้เรียนจะนำเสนอหนังสือเล่มเล็กที่ตนเองผลิตขึ้นในรูปแบบของการอ่าน การจัดแสดง หรือการแบ่งปันกับผู้อื่นในชุมชนหรือโรงเรียน

๕. เครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ (Tools and Learning Materials)

- เครื่องมือการเขียน: ปากกา กระดาษ เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมการออกแบบ

- สื่อภาพประกอบ: ภาพถ่าย สัญลักษณ์ หรือภาพกราฟิกที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและความเชื่อ

- แหล่งข้อมูล: หนังสือ วารสาร เว็บไซต์ หรือการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้เรื่องประเพณีและความเชื่อ

๖. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities)

- กิจกรรมศึกษาข้อมูล: การค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น หนังสือ วิดีโอ หรือการสัมภาษณ์
- **กิจกรรมกลุ่ม:** การทำงานกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและช่วยกันวางแผนการเขียน
- กิจกรรมสร้างสรรค์หนังสือ: การเขียนและออกแบบหนังสือเล่มเล็กที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี
- กิจกรรมสะท้อนผล: การนำเสนอผลงานหนังสือเล่มเล็กในชั้นเรียนหรือชุมชน พร้อมการสะท้อนผลและรับข้อเสนอแนะจากเพื่อนๆ หรือผู้เรียนคนอื่นๆ

๗. การประเมินผล (Evaluation)

- การประเมินผลการเขียน: ประเมินความสมบูรณ์ของเนื้อหา ความชัดเจนในการถ่ายทอดข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อ
- การประเมินผลการออกแบบ: การประเมินการออกแบบหนังสือเล่มเล็ก เช่น ความน่าสนใจ การเลือกภาพประกอบ และความเหมาะสมของการใช้สีและฟอนต์
- การประเมินผลการนำเสนอ: การประเมินการนำเสนอผลงานจากการอ่าน การแสดงนิทรรศการ หรือการให้ข้อเสนอแนะจากผู้เรียนหรือผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม

๘. ผลลัพธ์ (Outcomes)

- ทักษะการเขียนที่พัฒนา: ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานีได้อย่างชัดเจน
- การอนุรักษ์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม: การผลิตสื่อหนังสือเล่มเล็กช่วยอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีและความเชื่อในพื้นที่
- ความคิดสร้างสรรค์และการสื่อสาร: ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการออกแบบและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพผ่านการสร้างสรรค์หนังสือเล่มเล็ก

๙. การต่อยอด (Extension)

- การเผยแพร่ผลงาน: การเผยแพร่หนังสือเล่มเล็กที่ผลิตขึ้นไปยังชุมชน หรือการเผยแพร่ทางออนไลน์ เช่น ผ่านเว็บไซต์หรือโซเชียลมีเดีย เพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี
- การใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน: หนังสือเล่มเล็กที่ผลิตขึ้นอาจถูกนำไปใช้ในโรงเรียนหรือชุมชน เพื่อให้ผู้อื่นเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อของจังหวัด

โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรมการพัฒนาทักษะการเขียนตามอัตลักษณ์ด้านประเพณีความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานีโดยการผลิตสื่อหนังสือเล่มเล็ก เน้นการเชื่อมโยงทักษะการเขียนกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีท้องถิ่น โดยผ่านกระบวนการศึกษา การออกแบบ และการสร้างสรรค์สื่อที่สามารถเผยแพร่ให้กับชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๒.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการเขียนในระดับดี
ผู้เรียนมีทักษะในการเขียน ในระดับดี
ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
ผู้เรียนนำการเขียนนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

๑๓. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ บาท

ที่	รายการ	จำนวน	ราคา
๑	กระดาษ ๑๐๐ ปอนด์ A๔	๒ ห่อ	๓๐๐ บาท
๒	กระดาษ AA ๘๐	๑ รีม	๑๔๐ บาท
๓	สีไม้คลอลีน	๒ กล่อง	๑๔๐ บาท
๔	กระดาษอัดหลังรูป	๒ แผ่น	๗๐ บาท
๕	ปากกาเจล/ปากกาลูกลื่น	๑ กล่อง	๑๒๐ บาท
๖	เทปกาวสองหน้า	๓ ม้วน	๑๐๐ บาท
๗	คัตเตอร์ใหญ่	๑ อัน	๘๐ บาท
๘	ดินสอไม้	๔ แท่ง	๔๐ บาท
๙	ยางลบ	๒ อัน	๑๐ บาท

* ถัวจ่ายทุกรายการ

๑๔.การประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑.เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเขียนบรรยายเรื่องราวและสร้างหนังสือเล่มเล็ก	การนำเสนอผลงานการเขียน	แบบวัดทักษะการเขียน	ผ่านร้อยละ ๘๐
๒.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการเขียน	ประเมินทักษะการอ่านการเขียน	แบบประเมินทักษะการเขียน	ผ่านระดับดี
๓.เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	วัดเจตคติ	แบบวัดเจตคติ	ระดับมาก

ลงชื่อ .....ผู้พัฒนานวัตกรรม
(นางสาวสิริลักษณ์ ธิษาชัย)
ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท 23102	**ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การเขียนเพื่อการสื่อสาร	**เวลา 1 ชั่วโมง**

1.มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
ท 2.1 ม.3/6 เขียนอธิบายชี้แจง แสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ท 2.1 ม.3/10 มีมารยาทในการเขียน	ท 2.1 ม.3/2 เขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับภาษา

2. สาระสำคัญ

การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนสื่อสารให้เกิดความเข้าใจกระจ่างแจ้งในเรื่องเรื่องหนึ่ง โดยผู้เขียนต้องเขียนให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ได้แก่ การยกตัวอย่าง การให้นิยาม การขยายความโดยให้เหตุผลการโต้แย้ง คือ การแสดงความคิดเห็นของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากความคิดเห็นที่ได้รับฟังหรืออ่านมา โดยมุ่งอธิบายให้เห็นถึงความบกพร่อง ความผิดพลาดของเหตุผลหรือข้อมูลที่จะโต้แย้งด้วยนั้น แล้วสนับสนุนความคิดเห็นของตนเองด้วยเหตุผลหรือข้อมูลที่ดีกว่า

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกหลักการเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผล
2. นักเรียนสามารถแยกแยะประเภทของการเขียนอธิบาย
3. นักเรียนสามารถ เขียนเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผลได้

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เขียนให้สอดคล้องกับแผนนี้)

☐ 1.ความสามารถในการสื่อสาร

☑ 2.ความสามารถในการคิด

☐ 3.ความสามารถในการแก้ปัญหา

☐ 4.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

☐ 5.ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. สาระการเรียนรู้

5.1 ความรู้ (K)

หลักการเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

5.2 ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด (P)

เขียนเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผลได้

5.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มารยาทในการเขียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ☐ อยู่อย่างพอเพียง ☐ ซื่อสัตย์สุจริต ☐ มุ่งมั่นในการทำงาน

☐ มีวินัย ☐ รักความเป็นไทย ☑ ใฝ่เรียนรู้ ☐ มีจิตสาธารณะ

คุณลักษณะของผู้เรียน ตามหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล

☐ เป็นเลิศวิชาการ ☐ สื่อสารสองภาษา ☐ ล้ำหน้าทางความคิด

☐ ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ☑ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

6. ชิ้นงานหรือภาระงาน (หลักฐาน/ร่องรอยแสดงความรู้) (เขียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์)

6.1 ใบงานการเขียนโต้แย้ง ชี้แจง และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7.1 การอธิบายหลักการเขียนอธิบาย

- ครูอธิบายหลักการเขียนอธิบาย เช่น การเริ่มต้น การพัฒนาเนื้อหา และการสรุป โดยใช้ตัวอย่าง

- เน้นเรื่องการใช้ภาษาที่เหมาะสมและการจัดระเบียบความคิด

7.2 กิจกรรมกลุ่ม

- นักเรียนแบ่งกลุ่มและอ่านตัวอย่างการเขียนอธิบาย

- นักเรียนร่วมกันแยกแยะโครงสร้างการเขียนในแต่ละส่วน เช่น การเปิดเรื่อง, การอธิบายเนื้อหา, การสรุป

- นักเรียนร่วมกันอภิปรายและจดบันทึกเกี่ยวกับโครงสร้างและลักษณะการเขียนอธิบาย

7.3 สรุป

- ครูสรุปและทบทวนความเข้าใจในหลักการเขียนอธิบา

8. สื่อการสอน/แหล่งการเรียนรู้

- หนังสือเรียน หลักภาษาไทยและการใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

- สื่อ Power Point
- สื่อ Youtube
- หนังสือเรียนภาษาไทย ม.3
- ใบงานเรื่องที่เรียน
- ใบความรู้เสริมบทเรียน

9.การวัดและประเมินผล

สิ่งที่จะวัดและประเมิน	**วิธีการวัด**	**เครื่องมือวัด**	**เกณฑ์การประเมิน**
ความรู้ในหลักการเขียนอธิบาย	การตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง การนำเสนอหน้าชั้น	แบบทดสอบ	ทำแบบทดสอบได้ถูกต้อง 70 % ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
กระบวนการทำงาน ทักษะการเขียนเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผลได้ (P)	ประเมินทักษะการคิด/การแก้ปัญหา และการนำเสนอกระบวนการทำชิ้นงาน	-แบบประเมิน และการสังเกตพฤติกรรมจากการทำงาน -แบบประเมินนวัตกรรม	ได้คะแนนระดับ 2 ขึ้นไป
มีมารยาทในการเขียน (A)	แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์	ได้คะแนนระดับ 2 ขึ้นไป

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

☐ แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้องสอดคล้องกับทุกองค์ประกอบเห็นควรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ เห็นควรปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในเรื่อง

....

(ลงชื่อ).....

(นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

☐ อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ ไม่อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

(ลงชื่อ).....

(นางกฤติยา สีหา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

บันทึกผลหลังจากการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(นางสาวสิริลักษณ์ ธิษาชัย)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท 23102 **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การเขียนเพื่อการสื่อสาร **เวลา 2 ชั่วโมง**

1.มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
ท 2.1 ม.3/6 เขียนอธิบายชี้แจง แสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ท 2.1 ม.3/10 มีมารยาทในการเขียน	ท 2.1 ม.3/2 เขียนข้อความ โดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับภาษา

2. สาระสำคัญ

การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนสื่อสารให้เกิดความเข้าใจกระจ่างแจ้งในเรื่องเรื่องหนึ่ง โดยผู้เขียนต้องเขียนให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ได้แก่ การยกตัวอย่าง การให้นิยาม การขยายความโดยให้เหตุผลการโต้แย้ง คือ การแสดงความคิดเห็นของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากความคิดเห็นที่ได้รับฟังหรืออ่านมา โดยมุ่งอธิบายให้เห็นถึงความบกพร่อง ความผิดพลาดของเหตุผลหรือข้อมูลที่จะโต้แย้งด้วยนั้น แล้วสนับสนุนความคิดเห็นของตนเองด้วยเหตุผลหรือข้อมูลที่ดีกว่า

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถพัฒนาและเขียนอธิบายเกี่ยวกับประเพณีความเชื่อในจังหวัดอุบลราชธานีได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

2. นักเรียนสามารถผลิตสื่อหนังสือเล่มเล็กที่สะท้อนอัตลักษณ์ด้านประเพณีความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี

3. นักเรียนสามารถใช้ข้อมูลและรายละเอียดจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มาประกอบการเขียนได้อย่างเหมาะสม

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เขียนให้สอดคล้องกับแผนนี้)

☐ 1.ความสามารถในการสื่อสาร

☑ 2.ความสามารถในการคิด

☐ 3.ความสามารถในการแก้ปัญหา

☐ 4.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

☐ 5.ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. สาระการเรียนรู้

5.1 ความรู้ (K)

หลักการเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

5.2 ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด (P)

เขียนเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผลได้

5.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มารยาทในการเขียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ☐ อยู่อย่างพอเพียง ☐ ซื่อสัตย์สุจริต ☐ มุ่งมั่นในการทำงาน

☐ มีวินัย ☐ รักความเป็นไทย ☑ ใฝ่เรียนรู้ ☐ มีจิตสาธารณะ

คุณลักษณะของผู้เรียน ตามหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล

☐ เป็นเลิศวิชาการ ☑ สื่อสารสองภาษา ☐ ล้ำหน้าทางความคิด

☐ ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ☐ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

6. ชิ้นงานหรือภาระงาน (หลักฐาน/ร่องรอยแสดงความรู้) (เขียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์)

6.1 ผลงานหนังสือเล่มเล็ก

7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7.1. การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีความเชื่อ

- นักเรียนจะเลือกประเพณีหรือความเชื่อที่สำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี เช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษา, ประเพณีขึ้นปีใหม่เมือง หรือประเพณีการถวายเทียนพรรษา

- นักเรียนต้องศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประเพณีนี้ เช่น ความสำคัญ, วิธีการจัดงาน, ความเชื่อที่เกี่ยวข้อง, และลักษณะพิเศษที่ทำให้ประเพณีนี้แตกต่างจากประเพณีในจังหวัดอื่นๆ

คำถามสำหรับการศึกษา:

- ประเพณีนี้เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดและมีประวัติความเป็นมาอย่างไร?
- ความสำคัญของประเพณีนี้ในชีวิตของคนในจังหวัดอุบลราชธานีคืออะไร?
- ขั้นตอนหรือกิจกรรมในประเพณีนี้เป็นอย่างไร?

7.2. การเขียนร่างเนื้อหาสำหรับหนังสือเล่มเล็ก

7.2.1 ให้นักเรียนร่างเนื้อหาที่จะใช้ในหนังสือเล่มเล็ก โดยต้องมีการจัดระเบียบข้อมูลเป็นหมวดหมู่ เช่น

- **บทนำ:** แนะนำประเพณีที่เลือก
- **ประวัติและความสำคัญ:** อธิบายความเป็นมาของประเพณีและความสำคัญ
- **ขั้นตอนการจัดงาน:** บอกขั้นตอนในการปฏิบัติประเพณี
- **ความเชื่อที่เกี่ยวข้อง:** อธิบายความเชื่อที่เกี่ยวกับประเพณีนี้
- **ข้อคิดหรือบทสรุป:** สรุปประเด็นสำคัญและเน้นการอนุรักษ์ประเพณี

คำแนะนำในการเขียน:

- เริ่มต้นด้วยการแนะนำประเพณีที่เลือกให้ผู้อ่านรู้จัก
- ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ขั้นตอนหรือวิธีการจัดงาน
- ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเป็นระเบียบ
- หากมีภาพประกอบ ควรเลือกภาพที่สื่อความหมายและเกี่ยวข้องกับเนื้อหา

7.3. การออกแบบและจัดรูปแบบหนังสือเล่มเล็ก

- นักเรียนจะออกแบบหน้าปกและจัดรูปแบบภายในหนังสือเล่มเล็ก ซึ่งอาจจะใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือวาดมือก็ได้

- หนังสือเล่มเล็กควรมีการจัดหน้าด้วยความระมัดระวัง เช่น การจัดเรียงเนื้อหาให้สอดคล้องกัน, ใช้ภาพประกอบที่สวยงามและมีความหมาย

- นักเรียนจะต้องทำการใส่ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาในแต่ละส่วนของหนังสือเล่มเล็กอย่างครบถ้วน**คำแนะนำในการออกแบบ:**

- ใส่ชื่อเรื่องที่น่าสนใจบนหน้าปก
- เลือกภาพหรือวาดภาพที่สะท้อนถึงประเพณีที่เขียนถึง
- จัดรูปแบบเนื้อหาให้เรียบร้อยและเหมาะสม

4. การนำเสนอผลงาน

- นักเรียนแต่ละคนจะนำเสนอหนังสือเล่มเล็กของตนเองต่อชั้นเรียน โดยการอธิบายเนื้อหาของหนังสือและประเด็นสำคัญเกี่ยวกับประเพณีที่ได้ศึกษา

- ครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนสามารถให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ

คำแนะนำในการนำเสนอ:

- คำอธิบายควรสั้น กระชับ และไม่ยาวเกินไป
- ใช้ภาษาที่เหมาะสมในการสื่อสารมั่นใจในการพูดและแสดงออก

8. สื่อการสอน/แหล่งการเรียนรู้

- หนังสือเรียน หลักภาษาไทยและการใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- สื่อ Power Point
- สื่อ Youtube
- หนังสือเรียนภาษาไทย ม.3
- ใบงานเรื่องที่เรียน
- ใบความรู้เสริมบทเรียน

9.การวัดและประเมินผล

สิ่งที่จะวัดและประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
- การเขียนอธิบายและชี้แจงมีความชัดเจน ใช้คำที่เหมาะสม สื่อสารเนื้อหาได้ดีในการเขียน	การตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง การนำเสนอหน้าชั้น	แบบทดสอบประเมินความถูกต้องและชัดเจน	ความถูกต้องและชัดเจน70 % ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
-กระบวนการทำงาน ทักษะการเขียนเขียนอธิบาย ใช้เหตุผลและข้อมูลในการสนับสนุนความคิดเห็นอย่างมีน้ำหนักและเหมาะสม	ประเมินทักษะการคิด/การแก้ปัญหา และการนำเสนอกระบวนการทำชิ้นงาน	-แบบประเมิน และการสังเกตพฤติกรรมจากการทำงาน -แบบประเมินนวัตกรรม	ได้คะแนนระดับ 2 ขึ้นไป
- การออกแบบมีความสร้างสรรค์ใช้ภาพประกอบและการจัดรูปแบบที่น่าสนใจ - ใช้ภาษาได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเนื้อหา มีสำนวนการเขียนที่ดี	การออกแบบมีความสร้างสรรค์ ใช้ภาพประกอบและการจัดรูปแบบที่น่าสนใจ	-แบบประเมินนวัตกรรม	ได้คะแนนระดับ 2 ขึ้นไป

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

☐ แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้องสอดคล้องกับทุกองค์ประกอบเห็นควรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ เห็นควรปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในเรื่อง

....

(ลงชื่อ).....

(นางสาวนวรัตน์ ไกยครุฑ)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

☐ อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

☐ ไม่อนุญาตให้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

(ลงชื่อ).....

(นางกฤติยา สีหา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

บันทึกผลหลังจากการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(นางสาวสิริลักษณ์ ธิษาชัย)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ใบงานที่ 1

การสำรวจและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีความเชื่อ

<u>คำชี้แจง</u> ให้ศึกษาประเพณีหรือความเชื่อที่สำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี โดยเลือกประเพณีหนึ่งที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมในการนำเสนอในหนังสือเล่มเล็ก จากนั้นให้บันทึกข้อมูลดังนี้:

ประเพณีหรือความเชื่อที่เลือก: _____

1. **ประวัติของประเพณี**
   - ประเพณีนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร?
   - ใครเป็นผู้ริเริ่มหรือเกี่ยวข้องกับประเพณีนี้?
2. **ความสำคัญของประเพณี**
   - ประเพณีนี้มีความสำคัญอย่างไรต่อลักษณะของจังหวัดอุบลราชธานี?
   - ประเพณีนี้สะท้อนถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ หรือวิถีชีวิตของคนในพื้นที่อย่างไร?
3. **ขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติ**
   - ขั้นตอนหรือวิธีการจัดงานประเพณีนี้มีอะไรบ้าง?
   - คนในชุมชนมีส่วนร่วมอย่างไรในกิจกรรมนี้?
4. **ข้อสังเกตหรือความน่าสนใจ**
   - มีสิ่งที่น่าสนใจหรือไม่เหมือนใครในประเพณีนี้?
   - สิ่งใดที่ทำให้ประเพณีนี้แตกต่างจากประเพณีในจังหวัดอื่นๆ?

ใบงานที่ 2

การจัดทำโครงสร้างและร่างเนื้อหาหนังสือเล่มเล็ก

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนใช้ข้อมูลที่ได้มาเขียนโครงสร้างของหนังสือเล่มเล็ก โดยการแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ ดังนี้:

โครงสร้างหนังสือเล่มเล็ก:

1. **หน้าปก:**
   - ชื่อประเพณี: _____
   - ภาพประกอบที่เกี่ยวข้อง: (ให้วาดหรือเลือกภาพประกอบ)
2. **บทนำ:**
   - กล่าวถึงความสำคัญของประเพณีนี้ในจังหวัดอุบลราชธานี
   - เขียนข้อความเปิดที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดผู้อ่าน
3. **เนื้อหาหลัก:**
   - แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อยที่สำคัญ เช่น:
     - ประวัติของประเพณี
     - ความสำคัญและความหมายของประเพณี
     - ขั้นตอนหรือกิจกรรมในประเพณี
     - ตัวอย่างหรือประสบการณ์จากคนในชุมชน
4. **บทสรุป:**
   - สรุปเกี่ยวกับการสืบทอดและอนุรักษ์ประเพณีนี้ในปัจจุบัน
   - ความสำคัญของการเรียนรู้และรักษาประเพณีในสังคม
5. **คำขอบคุณ:**
   - ขอบคุณแหล่งข้อมูลและผู้ที่ช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูล

ใบงานที่ 3

การเขียนร่างเนื้อหาสำหรับหนังสือเล่มเล็ก

<u>คำชี้แจง</u> ให้ใช้โครงสร้างที่ได้จัดทำจากใบงานที่ 2 มาร่างเนื้อหาของหนังสือเล่มเล็ก โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาในใบงานที่ 1 เพื่อเติมเต็มเนื้อหาต่างๆ ในหนังสือเล่มเล็ก

คำถามที่ต้องตอบ:

1. **หน้าปก:**

    - ชื่อของหนังสือเล่มเล็กและภาพประกอบ

2. **บทนำ:**

    - เขียนข้อความที่ดึงดูดความสนใจและให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี

3. **เนื้อหาหลัก:**

    - เขียนเป็นบทๆ ตามหัวข้อที่กำหนดในโครงสร้าง

4. **บทสรุป:**

    - สรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีและความสำคัญของมัน

ใบงานที่ 4

การออกแบบหน้าปกและการจัดรูปแบบหนังสือเล่มเล็ก

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนออกแบบหน้าปกของหนังสือเล่มเล็ก และจัดรูปแบบภายในหนังสือให้มีความสวยงามและดึงดูดความสนใจ

คำถามที่ต้องตอบ:

1. **การออกแบบหน้าปก:**

    - เลือกภาพหรือวาดภาพที่สะท้อนถึงประเพณีที่เขียน

    - ใส่ชื่อหนังสือเล่มเล็ก และชื่อผู้เขียน

2. **การจัดรูปแบบภายใน:**

    - จัดเรียงเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ

    - ใช้รูปแบบการจัดหน้า (เช่น การจัดรูปแบบตัวหนังสือ, ขนาดตัวอักษร, การจัดตำแหน่งข้อความ)

3. **ความครบถ้วนของเนื้อหา:**

    - เนื้อหาครบถ้วนหรือไม่? มีข้อมูลสำคัญทุกประการหรือไม่?

4. **ความน่าสนใจ:**

    - เนื้อหามีความน่าสนใจและกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านหรือไม่?

5. **การออกแบบและการจัดรูปแบบ:**

    - การออกแบบหนังสือเล่มเล็กดูสวยงามและเหมาะสมหรือไม่?

6. **การนำเสนอ:**

    - นักเรียนสามารถอธิบายหนังสือเล่มเล็กได้อย่างชัดเจนหรือไม่?

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

ผลงานนักเรียน

แผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
โรงเรียนเมืองอุบล

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม : นางสาวสุธิดา ทองปัน ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

๒. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ : การพัฒนาทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่องปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

๓. ระยะเวลาดำเนินการ : ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ (๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘)

๔. แนวทางคิดค้นนวัตกรรม

☑ แนวทางที่ ๒ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

☑ นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผลความเป็นมา

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ ด้วยการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อความสำเร็จในหลายด้าน คณิตศาสตร์ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบคอบ ซึ่งสำคัญต่อการวางแผนและตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในชีวิตประจำวัน ช่วยในการคาดการณ์สถานการณ์และแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ซับซ้อน โดยมีวิธีการที่เป็นระบบและมีหลักการ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ช่วยให้เข้าใจแนวคิดและเทคนิคที่จำเป็นในหลายสาขา ดังนั้น การศึกษาและพัฒนาคณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ และเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับบุคคลและสังคมในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ,๒๕๖๐, หน้า ๑) วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องอาศัยความรู้เดิม โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานต่าง ๆ เป็นฐานในการที่จะเรียนเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ดังนั้น นักเรียนที่มีพื้นฐานคณิตศาสตร์ไม่ดี และไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาก็จะมีมากยิ่งขึ้น เป็นปัญหาทับซ้อน ส่งผลต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๕๕, หน้า ๑๒๔)

จากการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเมืองอุบล ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะในเรื่องของการหาพื้นที่ผิวและการหาปริมาตรของพีระมิด และควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอน จึงมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างนวัตกรรมการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน โดยการพัฒนานวัตกรรมนี้มุ่งเน้นการเชื่อมโยงทฤษฎีทางคณิตศาสตร์กับชีวิตจริง

โดยการใช้ผลิตภัณฑ์ในชุมชน เช่น ขนมเทียนเมืองอุบล ที่มีลักษณะคล้ายพีระมิดมาเป็นสื่อการเรียนรู้ในเรื่องปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด เพื่อช่วยให้นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจการคำนวณได้ง่ายขึ้นผ่านการเรียนรู้จากสิ่งที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน และเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ให้นักเรียนเกิดสมรรถนะตามที่กำหนดสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในบริบทต่างๆ อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาแบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาการคิดคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการคิดคำนวณของนักเรียน

๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

๗.๓ เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียน

๘. กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๕ คน โรงเรียนเมืองอุบล

๙. เป้าหมาย

๙.๑ เชิงปริมาณ

นักเรียนร้อยละ ๗๐ มีผลสัมฤทธิ์การคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์

นักเรียนร้อยละ ๗๕ มีทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์

นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์

๙.๒ เชิงคุณภาพ

นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดคำนวณ ในระดับดี

นักเรียนมีทักษะในการคิดคำนวณ ในระดับดี

นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในระดับมาก

นักเรียนมีทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์นำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

๑๐. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้นี้อาศัยหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนและการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง ดังนี้ :

๑๐.๑ การเรียนรู้โดยการประยุกต์ (Applied Learning)

หลักการนี้เน้นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทฤษฎีที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพที่ชัดเจนและเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น โดยการใช้ผลิตภัณฑ์ในชุมชน เช่น ขนมเทียนเมืองอุบล เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีคณิตศาสตร์และสิ่งที่พบเจอในชีวิตจริง การประยุกต์ ใช้เนื้อหาคณิตศาสตร์ในบริบทจริงจะช่วยเพิ่มความเข้าใจและความสนใจให้กับนักเรียน

๑๐.๒ ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Constructivism)

ทฤษฎีนี้อธิบายการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์และการมีส่วนร่วมของนักเรียน นักเรียนจะไม่เพียงแค่รับข้อมูลจากครูหรือหนังสือเรียน แต่จะสร้างความรู้จากประสบการณ์และการทดลองด้วยตัวเอง เช่น การใช้ขนมเทียนในการคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิว นักเรียนจะได้สำรวจและทดลองจริงในการคำนวณ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายและเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง

๑๐.๓ ทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการสำรวจ (Discovery Learning)

ทฤษฎีนี้สนับสนุนให้นักเรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตัวเองผ่านการสำรวจและทดลอง โดยครูมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะและสร้างสถานการณ์ให้เกิดการเรียนรู้ การใช้ขนมเทียนเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เรื่องปริมาตรและพื้นที่ผิว ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนทำการสำรวจและทดลองการคำนวณด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนจะจดจำได้ดีกว่าเมื่อได้รับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

๑๐.๔ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การเรียนรู้ร่วมมือคือการที่นักเรียนทำงานเป็นทีมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และช่วยเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นกลุ่มและการสื่อสาร การใช้กิจกรรมกลุ่มในการคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิดจะช่วยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้และแนวคิดร่วมกัน

๑๐.๕ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจของครูแต่ละคน ทั้งมิติความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนและความรู้ความเข้าใจต่อการสอน เช่น หลักสูตร จิตวิทยาการสอน การออกแบบกิจกรรม การวัดและประเมินผล เป็นต้น

๑. PLC ช่วยยกระดับทักษะของครูแต่ละคน เช่น ทักษะการออกแบบการ เรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ ICT ทักษะการวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการอยู่ร่วมกัน

๒. PLC ช่วยให้ครูแต่ละคนค้นพบความหมายของชีวิต ความหมายของการเป็นครูรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู เห็นเป้าหมายที่สำคัญร่วมกันเป็นบุคคลและองค์กรการเรียนรู้ทำงานเป็นทีม มีความเป็นกัลยาณมิตร (ปนัสยา รัตนพันธ์ ๒๕๖๐ : ๗๙)

กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑. Dialogue หรือ กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อเรียนรู้กันและกันด้วยการคุยกัน เน้นการฟังอย่างรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง เพื่อขจัดการตัดสินที่เกิดขึ้นขณะฟัง การฟังนั้นก็จะเต็มไปด้วยความกรุณาต่อกัน ทุกคนจะมีโอกาสรับเนื้อความได้อย่างครบถ้วนทั้งมิติและเนื้อหา ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ Dialogue เช่น ห้าปีที่แล้วเราเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อีกห้าปีข้างหน้าเราอยากเห็นองค์กรเราเป็นอย่างไร อะไรที่หล่อหลอมให้เรากลายเป็นคนแบบนี้ เราจะอยู่ตรงไหนของจักรวาล ซึ่งเราเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร เป็นต้น

๒. Lesson Study เป็นกระบวนการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ของ กลุ่มครูตัวอย่าง หัวข้อคำถามเพื่อ Lesson Study เช่น ทำอย่างไรที่จะให้โรงเรียนพัฒนาปัญญาภายในให้กับผู้เรียน กิจกรรมฝึกฝนการรู้ตัวมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้างกับเด็กแต่ละวัย การฝึกให้เด็กได้ใคร่ครวญควรมีกิจกรรมใดบ้าง การฝึกฝน Dialogue มีกระบวนการอย่างไร เป็นต้น

๓. Share & Learn แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวจากหน้างานของกันและกัน เน้นการอภิปรายร่วมกันอย่างสร้างสรรค์โดยมีเจตจำนงที่ดี ต่อการทำให้งานพัฒนาขึ้น อาจจะทำเป็นคู่ ทำเป็นกลุ่มย่อย และเป็นกลุ่มใหญ่ ตัวอย่างหัวข้อคำถาม เพื่อ Share & Learn เช่น อะไรคือปัญหาหรือสิ่งที่เราต้องการพัฒนา ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร อะไรที่ยืนยันว่าเราได้พบผลเช่นนั้น เราสามารถทำอะไรได้บ้าง

๔. AAR (After Action Review) เป็นการร่วมกันอภิปราย สรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม เพื่อทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างหัวข้อคำถามเพื่อ AAR เช่น เห็นอะไร รู้สึกหรือคิดอย่างไร อะไรที่เราได้เรียนรู้ เป็นต้น

๕. การสร้าง PLC ยังครอบคลุมถึงเด็กและผู้ปกครองอันเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในแง่ของเป้าหมาย กระบวนการและกิจกรรม หมายถึง PLC จะสร้างมวลพลังแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับคนที่แวดล้อมอยู่ให้พัฒนาขึ้น

๑๑. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนานวัตกรรมนี้ประกอบด้วยขั้นตอนที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการคำนวณทางคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียน โดยใช้ผลิตภัณฑ์ในชุมชน (ขนมเทียนเมืองอุบล) เป็นสื่อในการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสาร ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษาและออกแบบการจัดการเรียนรู้ ทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด

๒. ออกแบบ/สร้างแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบฝึกทักษะ เรื่อง ปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด

๓. สร้างแบบฝึกทักษะการคิดคำนวณ เรื่อง ปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด จำนวน ๓

แบบฝึกทักษะที่ ๑ การพื้นที่ผิวของพีระมิด จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะที่ ๒ การหาปริมาตรของพีระมิด จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะที่ ๓ ปริมาตรของพีระมิด จำนวน ๑ กิจกรรม
แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ชนิดปรนัยเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวนอย่างละ ๑๐ ข้อ
แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ

๔. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูคณิตศาสตร์ และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการอ่านการเขียน โดยใช้แบบประเมิน IOC

๕. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้แบบฝึกทักษะ

นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์
ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ ทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์
ระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลา ๓ ชั่วโมง สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ
กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๕ คน
การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑๒. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

นวัตกรรมนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

ที่	เรื่อง	จำนวน
๑	แบบฝึกทักษะที่ ๑ เรื่อง การหาพื้นที่ผิวของพีระมิด แบบฝึกทักษะที่ ๒ เรื่อง การหาปริมาตรของพีระมิด แบบฝึกทักษะที่ ๓ เรื่อง ปริมาตรของพีระมิด	จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม จำนวน ๑ กิจกรรม
๒	แผนการจัดการเรียนรู้	๓ ชั่วโมง
๓	แบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน	อย่างละ ๑๐ ข้อ
๔	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้คณิตศาสตร์	๑๐ ข้อ

๑๓. ผลที่เกิดขึ้นกับเป้าหมาย

๑๓.๑ ผลการพัฒนาเชิงปริมาณ

๑. นักเรียนทั้งหมด ๑๕ คน มีผลสัมฤทธิ์การคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ร้อยละ ๗๐

๒. นักเรียนทั้งหมด ๑๕ คน มีจำนวน ๑๓ คน มีทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ร้อยละ ๗๕

๓. นักเรียนทั้งหมด ๑๕ คน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ร้อยละ ๘๐

๑๓.๒ ผลการพัฒนาเชิงคุณภาพ

๑. นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดคำนวณ ในระดับดี

๒. นักเรียนมีทักษะในการคิดคำนวณ ในระดับดี

๓. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในระดับมาก

๔. นักเรียนมีทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

๑๓.๑.๓ สมรรถนะที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานวัตกรรม

๑. การจัดการตนเอง พบว่า ผู้เรียนรู้จักจัดการตนเอง และกำกับตนเองในการเรียนรู้ รู้จักอดทน รอคอยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เมื่อเกิดปัญหาก็มีวิธีการคิดและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

๒. การคิดขั้นสูง พบว่า มีความคิดเชิงระบบในการทำงานเป็นขั้นตอน มีการวางแผนการทำงาน และการคิดสร้างสรรค์ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปองค์ความรู้ จากการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน

๑๔. บทเรียนที่ได้รับ

จากการพัฒนานวัตกรรมครั้งนี้ เกิดข้อค้นพบ ดังนี้

๑. การใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การเสริมแรง จะช่วยให้นักเรียนเกิดกำลังใจในการเรียนรู้

๓. การที่ได้ฝึกคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์บ่อยๆ จากโจทย์ง่ายไปยาก นักเรียนจะมีความพยายามในการเรียนรู้มากขึ้น

๑๕. เงื่อนไขความสำเร็จ

จากการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เนื่องจากปัจจัยสำคัญ ดังนี้

๑. นักเรียน มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียน การทำงาน ให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ และสนใจเรียนรู้จากสื่อนวัตกรรม

๒. ครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และใช้เทคนิคการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก และมีการเสริมแรง ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

๓. ผู้บริหาร มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ให้ความสำคัญในการพัฒนานวัตกรรมของครู ได้นิเทศภายในและให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้

ลงชื่อ.....ผู้พัฒนานวัตกรรม

(นางสาวสุธิดา ทองปัน)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ความเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

( ) เห็นชอบ

( ) ไม่เห็นชอบ และเสนอเพื่อพิจารณาอีกครั้ง ดังนี้

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางกฤติยา สีหา)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองอุบล

ภาคผนวก

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้
- ตัวอย่างนวัตกรรม
- ตัวอย่างผลงานนักเรียน
- ภาพกิจกรรมการเรียนรู้

-ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้-

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒

กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ **ระดับชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้เรื่อง พีระมิด กรวย และทรงกลม **เวลา** ๑๐ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ **เรื่อง** พื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด **เวลา** ๓ ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวสุธิดา ทองปัน **โรงเรียนเมืองอุบล** **สังกัด** สพป.อุบลราชธานี เขต ๑

มาตรฐานการเรียนรู้

ค ๒.๑ เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด และนำไปใช้

ตัวชี้วัดปลายทาง

ม.๓/๑ ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องพื้นที่ผิวของพีระมิด กรวย และทรงกลม ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง

ม.๓/๒ ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องปริมาตรของพีระมิด กรวย และทรงกลม ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

- การหาพื้นที่ผิวของพีระมิด คือ การนำพื้นที่ผิวข้างของ พีระมิดมารวมกับพื้นที่ฐานของ พีระมิด
- ปริมาตรของพีระมิดที่มีฐาน เป็นรูปหลายเหลี่ยมใด ๆ หาได้ จาก $\frac{1}{3} \times$ พื้นที่ฐาน $\times$ ความสูง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถหาพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด

๒. แก้โจทย์ปัญหาโดยใช้ความรู้เกี่ยวกับการหาพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิด

๓. นักเรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการหาพื้นที่ผิวและปริมาตรของพีระมิดไปใช้ในการแก้ปัญหา เกี่ยวกับสิ่งของที่มีลักษณะเป็นพีระมิด

๔. เชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับการหาพื้นที่ผิวและปริมตารของพีระมิดกับสถานการณ์จริง และนำความรู้ไปประยุกต์ในการหาคำตอบ

สาระการเรียนรู้

- การหาพื้นที่ผิวของพีระมิด คือ การนำพื้นที่ผิวข้างของ พีระมิดมารวมกับพื้นที่ฐานของ พีระมิด
- ปริมาตรของพีระมิดที่มีฐาน เป็นรูปหลายเหลี่ยมใด ๆ หาได้ จาก $\frac{1}{3} \times$ พื้นที่ฐาน $\times$ ความสูง

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

ขั้นนำ

๑. เริ่มบทเรียนโดยการถามคำถามเกี่ยวกับพีระมิด เช่น “พีระมิดมีลักษณะอย่างไร?” และ “เคยเห็นพีระมิดในชีวิตจริงหรือไม่?”

- ครูแนะนำขนมเทียนเมืองอุบลให้กับนักเรียน พร้อมอธิบายลักษณะของขนมเทียนที่มีรูปร่างคล้ายพีระมิด
- ตั้งคำถามเชิงกระตุ้น เช่น “ขนมเทียนเป็นพีระมิด เราจะสามารถคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิวของมันได้หรือไม่?”

ขั้นสอน

๒. ครูเขียนคำว่า พื้นที่ผิวข้างของพีระมิด บนกระดาน จากนั้นลบคำว่า “ข้าง” ออกไป แล้วถามนักเรียนว่านักเรียนคิดว่า “พื้นที่ผิวของพีระมิด” ยังมีความหมายเหมือนเดิม อยู่หรือไม่ [ไม่เหมือนเดิม]

๓. ครูแนะนำ การหาพื้นที่ผิวของพีระมิด ดังนี้

พื้นที่ผิวของพีระมิด = พื้นที่ผิวข้างของพีระมิด + พื้นที่ฐานของพีระมิด

๔. นักเรียนตอบคำถาม ดังนี้

- ผิวข้างของพีระมิด เป็นรูปเรขาคณิตสองมิติชนิดใด [รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว]
- ฐานของพีระมิด เป็นรูปเรขาคณิตสองมิติชนิดใด [รูปหลายเหลี่ยมใด จากนั้นแนะนำว่า เมื่อฐานของพีระมิดเป็นรูปหลายเหลี่ยมใด ๆ ในการหาพื้นที่ฐาน ของพีระมิด จะต้องใช้สูตรต่าง ๆ และทบทวนสูตรดังนี้
- พื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส = ความยาวด้าน $\times$ ความยาวด้าน
- พื้นที่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า = ความกว้าง $\times$ ความยาว

๕. ครูยกตัวอย่างที่ ๑ บนกระดาน ดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑ จงหาพื้นที่ผิวของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ที่มีฐานยาวด้านละ ๑๕ เซนติเมตร และส่วนสูงเอียงยาว ๑๒ เซนติเมตร ดังรูป

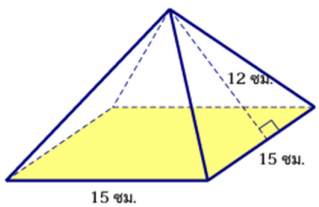

วิธีทำ พื้นที่ผิวข้างของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส = $\frac{๑}{๒}$ × ความยาวรอบรูปของฐาน × ส่วนสูงเอียง

= $\frac{๑}{๒}$ × (๔ × ๑๕) × ๑๒ = ๓๖๐ ตารางเซนติเมตร

พื้นที่ฐานของพีระมิด = ๑๕ × ๑๕ = ๒๒๕ ตารางเซนติเมตร

เนื่องจาก พื้นที่ผิวของพีระมิด = พื้นที่ผิวข้างของพีระมิด + พื้นที่ฐานของพีระมิด

พื้นที่ผิวของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส = ๓๖๐ + ๒๒๕ = ๕๘๕ ตารางเซนติเมตร

ดังนั้น พื้นที่ผิวของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ๕๘๕ ตารางเซนติเมตร

ครูใช้คำถามประกอบการอธิบายในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

- โจทย์ต้องการทราบอะไร [พื้นที่ผิวของพีระมิดเป็นเท่าใด]
- พื้นที่ผิวของพีระมิดคืออะไร [พื้นที่ผิวข้างของพีระมิดรวมกับพื้นที่ฐานของ พีระมิด]
- พื้นที่ผิวข้างของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสหาได้อย่างไร [$\frac{๑}{๒}$ × ความยาวรอบรูปของฐาน × ส่วนสูงเอียง]
- พื้นที่ฐานของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสหาได้อย่างไร [ความยาวด้าน × ความยาวด้าน] จากนั้น ครูให้นักเรียนพยายามหาคำตอบด้วยตนเอง แล้วครูและนักเรียนร่วมกัน อธิบายขั้นตอนในการหาคำตอบ โดยครูเขียนเฉลยบนกระดาน

๖. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่ ๑ : การหาพื้นที่ผิวของพีระมิด จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกัน เฉลยแบบฝึกหัดบนกระดานโดยสุ่มให้นักเรียนออกมาเฉลย

ขั้นสรุป

๗. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป การหาพื้นที่ผิวข้างของพีระมิด ดังนี้

พื้นที่ผิวของพีระมิด = พื้นที่ผิวข้างของพีระมิด + พื้นที่ฐานของพีระมิด

ชั่วโมงที่ ๒

ขั้นนำ

๑. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการแสดงสื่อรูปคลี่พีระมิดให้นักเรียนดู ได้แก่ พีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส พีระมิดฐานสี่เหลี่ยมผืนผ้า พีระมิดฐานสามเหลี่ยมด้านเท่า และพีระมิดฐานหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่า จากนั้น ใช้การถามตอบเพื่อนำไปสู่การทบทวน เรื่องการหาพื้นที่ของรูปเรขาคณิตต่างๆ ดังนี้

• เมื่อพิจารณารูปคลี่ของพีระมิดเหล่านี้ผิวข้างของพีระมิดเป็นรูปเรขาคณิตใด [รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว]

• หาพื้นที่ของรูปสามเหลี่ยมได้อย่างไร [$\frac{๑}{๒}$ × ความยาวฐาน × สูง]

• เมื่อพิจารณารูปคลี่ของพีระมิดเหล่านี้ ฐานของพีระมิดแต่ละอันเป็น รูปเรขาคณิตใด [รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า รูปสามเหลี่ยมด้านเท่าและรูปหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่า]

• หาพื้นที่ของรูปเรขาคณิตที่เป็นฐานได้อย่างไรบ้าง [พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส = ความยาวด้าน × ความยาวด้าน พื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า = ความกว้าง × ความยาว]

ขั้นสอน

๒. ครูเขียนสูตรการหาปริมาตรของพีระมิดบนกระดาน ดังนี้

ปริมาตรของพีระมิด = $\frac{๑}{๓}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง

๓. ครูและนักเรียนพูดคุยเกี่ยวกับสูตรการหาปริมาตรของพีระมิดฐานต่าง ๆ โดยนำสูตร การหาพื้นที่รูปเรขาคณิตต่าง ๆ ที่ได้ทบทวนในขั้นนำมาเชื่อมโยงกับสูตรการหาปริมาตร ของพีระมิด ดังนี้

๑) นักเรียนสามารถหาปริมาตรของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสได้อย่างไร [ปริมาตรของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส = $\frac{๑}{๓}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง = $\frac{๑}{๓}$ × (ความยาวด้าน × ความยาวด้าน) × ความสูง]

๒) นักเรียนสามารถหาปริมาตรของพีระมิดฐานสามเหลี่ยมด้านเท่าได้อย่างไร [ปริมาตรของพีระมิดฐานสามเหลี่ยมด้านเท่า = $\frac{๑}{๓}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง]

๓) นักเรียนสามารถหาปริมาตรของพีระมิดฐานหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่าได้อย่างไร [ปริมาตรของพีระมิดฐานหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่า = $\frac{๑}{๓}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง]

ครูอาจใช้คำถามเพื่อเป็นแนวทางในการหาปริมาตรของพีระมิดฐาน หกเหลี่ยมด้านเท่า เช่น

o สามารถแบ่งรูปหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่าออกเป็นรูปเรขาคณิตใดที่ เท่ากันได้ [รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า]

o เมื่อแบ่งรูปหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่าแล้ว จะได้จำนวนรูปสามเหลี่ยม ด้านเท่ากี่รูป [๖ รูป] จากนั้นครูแสดงการแบ่งรูปหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่าบนกระดาน ดังนี้

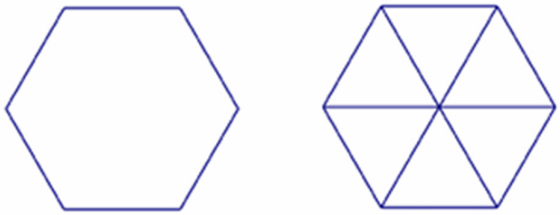

๔. นักเรียนร่วมกันสรุปสูตรการหาปริมาตรของพีระมิดฐานต่าง ๆ บนกระดาน ดังนี้

ปริมาตรของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมมุมฉาก

$$= \frac{1}{3} \times (\text{ความกว้าง} \times \text{ความยาว}) \times \text{ความสูง}$$

ปริมาตรของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส

$$= \frac{1}{3} \times (\text{ความยาวด้าน} \times \text{ความยาวด้าน}) \times \text{ความสูง}$$

ปริมาตรของพีระมิดฐานสามเหลี่ยมใด ๆ

$$= \frac{1}{3} \times (\frac{1}{2} \times \text{ความยาวฐาน} \times \text{ความสูงส่วนที่เป็นฐาน}) \times \text{ความสูง}$$

ปริมาตรของพีระมิดฐานสามเหลี่ยมด้านเท่า

$$= \frac{1}{3} \times (\frac{\sqrt{3}}{4} \times \text{ความยาวด้าน}^2) \times \text{ความสูง}$$

ปริมาตรของพีระมิดฐานหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่า

$$= \frac{1}{3} \times (6 \times \frac{\sqrt{3}}{4} \times \text{ความยาวด้าน}^2) \times \text{ความสูง}$$

เน้นย้ำกับนักเรียนข้อมูลที่เป็นตัวอักษรสีแดง คือข้อมูลในส่วนที่เป็นฐานของพีระมิด

๕. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่ ๒ : การหาปริมาตรของพีระมิด และครูอธิบายบนกระดาน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการใช้สูตรการหาปริมาตรของพีระมิดที่มีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยม รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า และรูปหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่า จากนั้นครูและ นักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัด โดยครูเขียนแสดงบนกระดาน

ขั้นสรุป

๖. ครูและนักเรียนสรุปสูตรการหาปริมาตรของพีระมิดที่มีฐานเป็นรูปหลายเหลี่ยมใด ๆ ว่ายังคงใช้สูตรเดียวกัน นั่นคือ ปริมาตรของพีระมิด = $\frac{๑}{๓}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง โดยพิจารณาว่าพีระมิดนั้นมีฐานเป็นรูปเรขาคณิตใด แล้วจึงนำสูตรการหาพื้นที่ของ รูปเรขาคณิตนั้นไปแทนค่าในสูตรการหาปริมาตรของพีระมิด จากนั้นคำนวณหาปริมาตรของพีระมิดต่อไป

ชั่วโมงที่ ๓

ขั้นนำ

๑. ครูนำเข้าสู่บทเรียนว่า จากที่นักเรียนได้ทราบมาแล้วว่าปริมาตรของปริซึมเป็นสามเท่าของปริมาตรของพีระมิดที่มีฐานเท่ากัน และความสูงเท่ากัน จึงทำให้เราได้สูตรการหาปริมาตรของพีระมิด ดังนี้ ปริมาตรของพีระมิด = $\frac{1}{3}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง ดังนั้น หากนักเรียนต้องการหาปริมาตรของพีระมิดจึงต้องพิจารณาว่าฐาน ของพีระมิดนั้นเป็นรูปเรขาคณิตใด เพื่อนำสูตรการหาพื้นที่รูปเรขาคณิตนั้น ไปใช้แทน ค่าหาคำตอบในสูตรการหาปริมาตรต่อไป ซึ่งพีระมิดฐานต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ทราบสูตร การหาปริมาตรมาแล้ว ได้แก่ พีระมิดฐานสี่เหลี่ยมมุมฉาก พีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส พีระมิดฐานสามเหลี่ยม พีระมิดฐานสามเหลี่ยมด้านเท่า และพีระมิดฐานหกเหลี่ยมด้านเท่า

๒. ครูและนักเรียนทบทวนสูตรการหาปริมาตรของพีระมิดฐานต่าง ๆ บนกระดานดังนี้

ปริมาตรของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมมุมฉาก

$$= \frac{1}{3} \times (\text{ความกว้าง} \times \text{ความยาว}) \times \text{ความสูง}$$

ปริมาตรของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส

$$= \frac{1}{3} \times (\text{ความยาวด้าน} \times \text{ความยาวด้าน}) \times \text{ความสูง}$$

ปริมาตรของพีระมิดฐานสามหลี่ยมใด ๆ

$$= \frac{1}{3} \times (\frac{1}{2} \times \text{ความยาวฐาน} \times \text{ความสูงส่วนที่เป็นฐาน}) \times \text{ความสูง}$$

ปริมาตรของพีระมิดฐานสามเหลี่ยมด้านเท่า

$$= \frac{1}{3} \times (\frac{\sqrt{3}}{4} \times \text{ความยาวด้าน}^2) \times \text{ความสูง}$$

ปริมาตรของพีระมิดฐานหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่า

$$= \frac{1}{3} \times (6 \times \frac{\sqrt{3}}{4} \times \text{ความยาวด้าน}^2) \times \text{ความสูง}$$

ครูเน้นย้ำกับนักเรียนข้อมูลที่เป็นตัวอักษรสีแดง คือข้อมูลในส่วนที่เป็นพื้นที่ฐาน ของพีระมิดสำหรับการหาพื้นที่รูปหกเหลี่ยมด้านเท่ามุมเท่า หาได้จากสูตรการหาพื้นที่ รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า เนื่องจากรูปหกเหลี่ยมด้านเท่าสามารถแบ่งเป็น รูปสามเหลี่ยมด้านเท่าได้จำนวน ๖ รูป และให้นักเรียนจะได้ฝึกการหาปริมาตร ของพีระมิดโดยใช้สูตร

ขั้นสอน

๓. นักเรียน**ทำ**ตัวอย่างที่ ๑ เพื่อฝึกใช้สูตรการหาปริมาตรของพีระมิด ดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑ พีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีฐานยาวด้านละ ๑๒ เซนติเมตร สูง ๘ เซนติเมตร จงหาปริมาตรของพีระมิด

วิธีทำ จาก ปริมาตรของพีระมิด $= \frac{๑}{๓} \times$ พื้นที่ฐาน $\times$ ความสูง

$= \frac{๑}{๓} \times$ (ด้าน $\times$ ด้าน) $\times$ ความสูง

$= \frac{๑}{๓} \times (๑๒ \times ๑๒) \times ๘$

$=$ ๓๘๔ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ดังนั้น ปริมาตรของพีระมิด เท่ากับ ๓๘๔ ลูกบาศก์เซนติเมตร โดยระหว่างการเขียนแสดงบนกระดานครูใช้การถามตอบประกอบการอธิบาย ดังนี้

- โจทย์ต้องการหาอะไร [ปริมาตรของพีระมิด]
- โจทย์กำหนดข้อมูลใดมาบ้าง [ฐานและความสูงของพีระมิด]
- พีระมิดที่โจทย์กำหนดมีฐานเป็นรูปเรขาคณิตใด [รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส]
- สูตรการหาพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสคืออะไร [ด้าน $\times$ ด้าน]
- นำข้อมูลต่าง ๆ ไปแทนค่าในสูตรการหาปริมาตรของพีระมิดได้อย่างไร [$\frac{๑}{๓} \times (๑๒ \times ๑๒) \times ๘$]
- พีระมิดดังกล่าวมีปริมาตรเท่าไร [๓๘๔ ลูกบาศก์เซนติเมตร]

๔. ครูแลพนักเรียนทำตัวอย่างที่ ๒ เพื่อเป็นแนวทางการหาคำตอบจากข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับ พีระมิดที่โจทย์กำหนด โดยใช้สูตรการหาปริมาตรของพีระมิด ดังนี้

ตัวอย่างที่ ๒ พีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสรูปหนึ่งสูง ๗ เซนติเมตร มีปริมาตร ๘๔ ลูกบาศก์เซนติเมตร จงหาความยาวรอบฐานของพีระมิด

วิธีทำ ให้ a แทน ความยาวด้านของฐาน

ปริมาตรของพีระมิด $= \frac{๑}{๓} \times$ พื้นที่ฐาน $\times$ ความสูง

$๘๔ = \frac{๑}{๓} \times (a \times a) \times ๗$

$๘๔ = \frac{๗}{๓} \times a \times a$

$๘๔ \times \frac{๓}{๗} = a^2$

$๓๖ = a^2$

$a = ๖$

เนื่องจาก ฐานของพีระมิดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ดังนั้น ความยาวรอบฐานของพีระมิด เท่ากับ ๖ $\times$ ๔ $=$ ๒๔ เซนติเมตร

โดยระหว่างการเขียนแสดงบนกระดานครูใช้การถามตอบประกอบการอธิบาย ดังนี้

• โจทย์ต้องการหาอะไร [ความยาวรอบฐานของพีระมิด]

• โจทย์กำหนดข้อมูลใดมาบ้าง [ความสูงและปริมาตรของพีระมิด]

• หาความยาวรอบฐานได้จากข้อมูลใด และทำอย่างไร [แทนค่าความสูงและปริมาตรของพีระมิดลงในสูตรการหาปริมาตร จะได้ ๘๔ = $\frac{๑}{๓}$ × พื้นที่ฐาน × ๗]

• พีระมิดที่โจทย์กำหนดมีฐานเป็นรูปเรขาคณิตใด [รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส]

• สูตรการหาพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสคืออะไร [ด้าน × ด้าน]

• จากการแก้สมการจะได้พื้นที่ฐานเท่ากับเท่าไร [a^2 = ๓๖]

• ความยาวด้านของฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีค่าเท่าไร [๖ เซนติเมตร]

• หาความยาวรอบฐานของพีระมิดได้อย่างไร [๖ × ๔ = ๒๔ เซนติเมตร]

๕. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่ ๓ : ปริมาตรของพีระมิด เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ในการใช้สูตรการหาปริมาตรของพีระมิด จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัด โดยครูเขียนแสดงบนกระดาน

ขั้นสรุป

๖. ครูและนักเรียนพูดคุยถึงแนวทางการหาคำตอบของโจทย์ที่ระบุข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับ พีระมิดทั้งที่ต้องการหาปริมาตรของพีระมิดโดยตรงและการใช้สูตรการหาปริมาตรของพีระมิดในการหาคำตอบที่โจทย์ต้องการ โดยมีประเด็นในการพูดคุยดังนี้

• เมื่อโจทย์กำหนดพื้นที่ฐานและความสูงของพีระมิด จะหาปริมาตรของพีระมิด ได้อย่างไร [นำพื้นที่ฐานและความสูงของพีระมิดไปแทนค่าในสูตรการหา ปริมาตรของพีระมิดได้เลย]

• เมื่อโจทย์กำหนดความสูงและข้อมูลที่เป็นความยาวของฐานของพีระมิด จะหาปริมาตรของพีระมิดได้อย่างไร [นำข้อมูลที่เป็นความยาวของฐานไปหา พื้นที่ฐาน ซึ่งหาได้จากสูตรการหาพื้นที่รูปเรขาคณิตต่าง ๆ จากนั้นจึงนำพื้นที่ฐานที่ได้ไปแทนค่าในสูตรการหาปริมาตรของพีระมิดต่อไป]

• เมื่อโจทย์กำหนดปริมาตรของพีระมิด จะหาความยาวของฐานหรือความสูง ของพีระมิดได้อย่างไร [นำปริมาตรของพีระมิดที่โจทย์ให้มา ประกอบกับข้อมูลอื่น ๆ ที่โจทย์ระบุ ไปแทนค่าในสูตรการหาปริมาตรของพีระมิด แล้วแก้สมการเพื่อหาความสูงหรือความยาวของฐานของพีระมิด]

จากนั้น ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

๑. ขนมเทียนเมืองอุบล (ตัวอย่างรูปทรงพีระมิด)

๒. เครื่องคิดเลข

๓. แผ่นพับหรือโปสเตอร์สูตรการคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิว

๔. กระดาษและปากกา

๕. แผนภาพแสดงรูปทรงพีระมิด

๖. สื่อดิจิทัล (PowerPoint หรือวิดีโอ)

การวัดประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
๑. การทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	นักเรียนทุกคนทำถูกต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๐ ของคะแนนทั้งหมด
๒. การทำแบบฝึกทักษะที่ ๑ , ๒ และ ๓	แบบฝึกทักษะที่ ๑ , ๒ และ ๓	นักเรียนทำถูกต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๕ ของคะแนนทั้งหมด
๓. เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์	แบบวัดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์	นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์

เกณฑ์การประเมินผลจากการทำแบบฝึกทักษะ แบบทดสอบ ใช้เกณฑ์ดังนี้

๘๐% ขึ้นไป	หมายถึง	ดีมาก
๗๐ - ๗๙%	หมายถึง	ดี
๖๐ - ๖๙%	หมายถึง	ปานกลาง
๕๐ - ๕๙%	หมายถึง	ผ่าน
ต่ำกว่า ๕๐%	หมายถึง	ปรับปรุง

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓

****

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ถูกต้อง (ข้อละ ๑ คะแนน)

๑. **พีระมิดมีลักษณะอย่างไร?**

ก. ฐานเป็นวงกลมและมีจุดยอดเดียว

ข. ฐานเป็นสี่เหลี่ยมและมีจุดยอดเดียว

ค. ฐานเป็นสามเหลี่ยมและมีจุดยอดเดียว

ง. ฐานเป็นสี่เหลี่ยมและไม่มีจุดยอด

๒. **พีระมิดประเภทใดที่มีฐานเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส?**

ก. พีระมิดทรงกรวย

ข. พีระมิดสี่เหลี่ยม

ค. พีระมิดสามเหลี่ยม

ง. พีระมิดสี่เหลี่ยมผืนผ้า

๓. **สูตรการคำนวณปริมาตรของพีระมิดคืออะไร?**

ก. ปริมาตร = ฐาน × ความสูง

ข. ปริมาตร = $\frac{๑}{๒}$ × ฐาน × ความสูง

ค. ปริมาตร = $\frac{๑}{๓}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง

ง. ปริมาตร = ฐาน × ความสูง ÷ ๓

๔. **หากพีระมิดมีพื้นที่ฐานเป็น ๒๐ ตารางเซนติเมตร และความสูง ๙ เซนติเมตร ปริมาตรของพีระมิดจะเท่ากับเท่าใด?**

ก. ๖๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ข. ๑๘๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ค. ๖๐ ตารางเซนติเมตร

ง. ๑๘๐ ตารางเซนติเมตร

๕. **พื้นที่ผิวของพีระมิดคืออะไร?**

ก. พื้นที่ฐานบวกกับพื้นที่ของปีกด้านข้าง

ข. พื้นที่ฐานบวกกับพื้นที่ของทุกด้านรวมกัน

ค. พื้นที่ฐานลบกับพื้นที่ด้านข้าง

ง. พื้นที่ของฐานคูณกับความสูง

๖. **พีระมิดสามเหลี่ยมมีกี่ด้าน?**

ก. ๔ ด้าน

ข. ๕ ด้าน

ค. ๖ ด้าน

ง. ๓ ด้าน

๗. **สำหรับพีระมิดฐานสี่เหลี่ยม พื้นที่ผิวจะคำนวณได้จากอะไร?**

ก. พื้นที่ฐานบวกกับพื้นที่ของ ๔ ด้านข้าง

ข. พื้นที่ฐานบวกกับพื้นที่ของ ๓ ด้านข้าง

ค. พื้นที่ฐานคูณกับความสูง

ง. พื้นที่ฐานลบด้วยพื้นที่ของ ๔ ด้านข้าง

๘. **การคำนวณพื้นที่ผิวของพีระมิดที่มีฐานเป็นสี่เหลี่ยม ต้องใช้ข้อมูลใดบ้าง?**

ก. ความสูงและพื้นที่ฐาน

ข. พื้นที่ฐานและความยาวด้านข้าง

ค. ความสูงและความยาวของฐาน

ง. พื้นที่ฐานและมุมของพีระมิด

๙. **หากพื้นที่ฐานของพีระมิดเป็น ๒๕ ตารางเซนติเมตร และพื้นที่ของแต่ละด้านข้างคือ ๑๕ ตารางเซนติเมตร พื้นที่ผิวทั้งหมดจะเท่ากับเท่าใด?**

ก. ๕๐ ตารางเซนติเมตร

ข. ๑๐๐ ตารางเซนติเมตร

ค. ๗๕ ตารางเซนติเมตร

ง. ๑๒๕ ตารางเซนติเมตร

๑๐. **ความสูงของพีระมิดคืออะไร?**

ก. ระยะห่างจากจุดยอดถึงฐาน

ข. ระยะห่างจากฐานถึงด้านข้าง

ค. ระยะห่างจากจุดยอดถึงกลางฐาน

ง. ระยะห่างจากฐานถึงด้านข้างที่สูงสุด

****

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓

****

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ถูกต้อง (ข้อละ ๑ คะแนน)

๑. **สูตรการคำนวณปริมาตรของพีระมิดคืออะไร?**

ก. ปริมาตร = ฐาน × ความสูง

ข. ปริมาตร = $\frac{๑}{๒}$ × ฐาน × ความสูง

ค. ปริมาตร = $\frac{๑}{๓}$ × ฐาน × ความสูง

ง. ปริมาตร = ฐาน × ความสูง ÷ ๓

๒. **พีระมิดมีอะไรบ้างที่จำเป็นในการคำนวณปริมาตร?**

ก. พื้นที่ฐานและความสูง

ข. พื้นที่ฐานและด้านข้าง

ค. ความสูงและความยาวด้านข้าง

ง. ความยาวของฐานและมุมของพีระมิด

๓. **หากพีระมิดมีพื้นที่ฐานเป็น ๓๐ ตารางเซนติเมตร และความสูง ๑๒ เซนติเมตร ปริมาตรของพีระมิดคือเท่าใด?**

ก. ๙๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ข. ๑๒๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ค. ๑๘๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ง. ๓๖๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

๔. **พื้นที่ผิวของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมและพื้นที่ของด้านข้างแต่ละด้านเป็น ๒๕ ตารางเซนติเมตร คำนวณพื้นที่ผิวทั้งหมดได้เท่าใด?**

ก. ๗๕ ตารางเซนติเมตร

ข. ๑๐๐ ตารางเซนติเมตร

ค. ๑๒๕ ตารางเซนติเมตร

ง. ๑๕๐ ตารางเซนติเมตร

๕. **การคำนวณปริมาตรของพีระมิดมีสูตรอย่างไร?**

ก. ปริมาตร = พื้นที่ฐาน × ความสูง × $\frac{๑}{๓}$

ข. ปริมาตร = ฐาน × ความสูง

ค. ปริมาตร = $\frac{๑}{๒}$ × ฐาน × ความสูง

ง. ปริมาตร = ฐาน × ความยาวด้านข้าง

๖. **พื้นที่ผิวของพีระมิดคืออะไร?**

ก. พื้นที่ฐานบวกกับพื้นที่ของทุกด้านรวมกัน

ข. พื้นที่ฐานลบกับพื้นที่ด้านข้าง

ค. พื้นที่ฐานคูณกับความสูง

ง. พื้นที่ของฐานบวกกับพื้นที่ของ ๔ ด้านข้าง

๗. **หากพีระมิดมีความสูง ๑๐ เซนติเมตรและฐานเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด ๑๖ ตารางเซนติเมตร ปริมาตรของพีระมิดจะเท่ากับเท่าใด?**

ก. ๔๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ข. ๔๘ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ค. ๖๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ง. ๖๔ ลูกบาศก์เซนติเมตร

๘. **ถ้าพีระมิดมีความสูง ๑๕ เซนติเมตร และฐานมีพื้นที่ ๒๕ ตารางเซนติเมตร ปริมาตรของพีระมิดจะเป็นเท่าใด?**

ก. ๗๕ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ข. ๙๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ค. ๑๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ง. ๑๒๕ ลูกบาศก์เซนติเมตร

๙. **พีระมิดมีลักษณะเช่นไร?**

ก. ฐานเป็นวงกลมและมีจุดยอดเดียว

ข. ฐานเป็นสี่เหลี่ยมและมีจุดยอดเดียว

ค. ฐานเป็นสามเหลี่ยมและมีจุดยอดเดียว

ง. ฐานเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าและไม่มีจุดยอด

๑๐. **สูตรการคำนวณพื้นที่ผิวของพีระมิดคืออะไร?**

ก. พื้นที่ผิว = พื้นที่ฐาน + พื้นที่ด้านข้าง

ข. พื้นที่ผิว = พื้นที่ฐาน + ($\frac{๑}{๒}$ × พื้นที่ด้านข้าง)

ค. พื้นที่ผิว = พื้นที่ฐาน × ความสูง

ง. พื้นที่ผิว = ฐาน × ความยาวด้านข้าง

****

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ข.

๒. ข.

๓. ค.

๔. ก.

๕. ข.

๖. ก.

๗. ก.

๘. ข.

๙. ก.

๑๐. ค.

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

๑. ค.

๒. ก.

๓. ก.

๔. ง.

๕. ก.

๖. ก.

๗. ก.

๘. ก.

๙. ข.

๑๐. ก.

แบบฝึกทักษะที่ 1

เรื่อง การหาพื้นที่ผิวของพีระมิด

ชื่อ-สกุล.....เลขที่..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง จงหาพื้นที่ผิวของพีระมิดที่กำหนดให้ต่อไปนี้

1. จงหาพื้นที่ผิวของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ที่มีฐานยาวด้านละ 12 เซนติเมตร และส่วนสูงเอียงยาว 12 เซนติเมตร ดังรูป

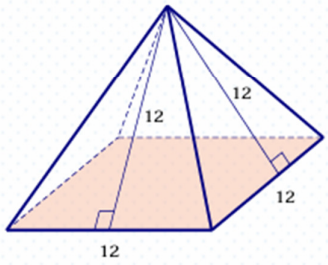

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. พีระมิดตรงฐานสี่เหลี่ยมผืนผ้า มี AB = 30 ซม. BC = 12 ซม. และมีส่วนสูงเป็น 8 เซนติเมตร จงหาว่า พื้นที่ผิวของพีระมิดนี้เป็นเท่าใด

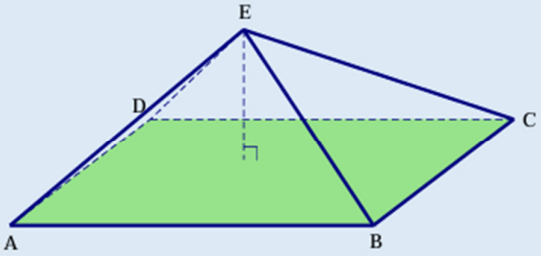

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. พีระมิดฐานสามเหลี่ยมด้านเท่า มีฐานยาวด้านละ 10 เซนติเมตรและ มีความยาวของส่วนสูงเอียง 15 เซนติเมตร จงหาพื้นที่ผิวของพีระมิด

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. เต็นท์เป็นอุปกรณ์สำหรับใช้พักอาศัยชั่วคราว มีโลหะเป็นโครงและคลุมด้วยผ้าชนิดต่าง ๆ เช่น ผ้าใบ ผ้าร่ม โดยมีลักษณะแตกต่างกันไปหลากหลายรูปทรง ถ้าโรงงานผลิตเต็นท์ ผ้าใบแห่งหนึ่ง ต้องการผลิตเต็นท์ทรงพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดใหญ่ที่ มีความยาวฐานแต่ละด้าน 6 เมตร และมีความสูงของเต็นท์ 4 เมตร จำนวน 200 หลัง จะต้องเตรียมผ้าใบในการผลิตเต็นท์ที่มีพื้นที่รวมอย่างน้อยเท่าไร

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

****

แบบฝึกทักษะที่ 2

เรื่อง การหาปริมาตรของพีระมิด

ชื่อ-สกุล.....เลขที่..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงวิธีทำในการหาปริมาตรของพีระมิดที่กำหนดให้ต่อไปนี้

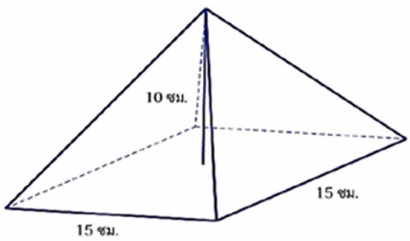

1.....
.....
.....
.....
.....

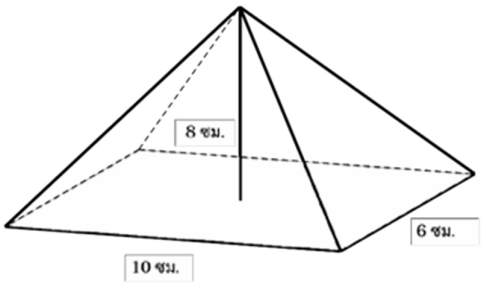

2.....
.....
.....
.....
.....

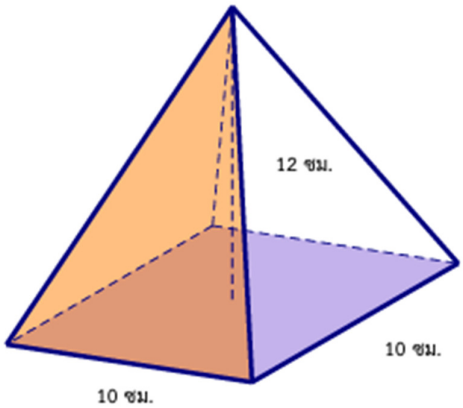

3.....
.....
.....
.....
.....

****

แบบฝึกทักษะที่ 3

เรื่อง ปริมาตรของพีระมิด

ชื่อ-สกุล.....เลขที่..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงวิธีทำในการหาปริมาตรของพีระมิดของโจทย์ปัญหาที่กำหนดให้ต่อไปนี้

1. จงหาปริมาตรของพีระมิดที่มีความสูงเท่ากับ 5 เซนติเมตร และมีพื้นที่ฐานเท่ากับ 27 ตารางเซนติเมตร

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงหาความสูงของพีระมิดที่มีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ซึ่งแต่ละด้านยาว 14 นิ้ว เมื่อกำหนดให้พีระมิดนี้มีปริมาตร 1,568 ลูกบาศก์นิ้ว

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ถ้ารูปจำลองของศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงอันหนึ่ง ซึ่งทำด้วยปูนปลาสเตอร์ มีปริมาตรรวม 6,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร และมีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส โดยมีลักษณะและขนาดดังรูป อยากทราบว่ารูปจำลองศิลาจารึกนี้มีความสูงรวมเท่าไร

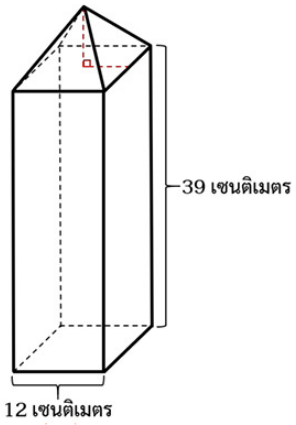

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ขนมเทียนมีลักษณะใกล้เคียงกับพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ถ้าขนมเทียน 50 ห่อมีปริมาตร เนื้อขนมเทียนทั้งหมด 1,350 ลูกบาศก์เซนติเมตร และขนมเทียนมีความสูง ห่อละ 4 เซนติเมตร อยากทราบว่า ขนมเทียนเหล่านี้มีฐานยาวด้านละเท่าไร

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. พีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีฐานยาวด้านละ 12 เซนติเมตร และความสูง 8 เซนติเมตร

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. พีระมิดฐานสามเหลี่ยมด้านเท่า มีฐานยาวด้านละ 8 เซนติเมตร และความสูง 18 เซนติเมตร

วิธีทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

****

-ผลงานนักเรียน-

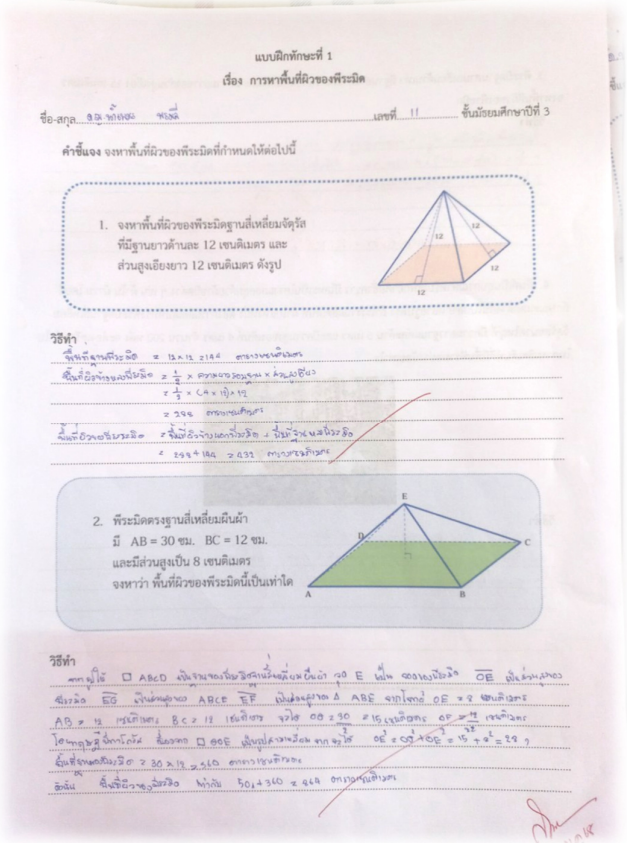

แบบฝึกทักษะที่ 1

เรื่อง การหาพื้นที่ผิวของพีระมิด

ชื่อ-สกุล ... เลขที่ 11 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง จงหาพื้นที่ผิวของพีระมิดที่กำหนดให้ต่อไปนี้

1. จงหาพื้นที่ผิวของพีระมิดฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ที่มีฐานยาวด้านละ 12 เซนติเมตร และส่วนสูงเอียงยาว 12 เซนติเมตร ดังรูป

วิธีทำ

พื้นที่ฐานพีระมิด = 12 × 12 = 144 ตารางเซนติเมตร

พื้นที่ผิวข้างของพีระมิด = $\frac{1}{2}$ × ความยาวรอบรูป × ส่วนสูงเอียง

= $\frac{1}{2}$ × (4 × 12) × 12

= 288 ตารางเซนติเมตร

พื้นที่ผิวของพีระมิด = พื้นที่ผิวข้างของพีระมิด + พื้นที่ฐานของพีระมิด

= 288 + 144 = 432 ตารางเซนติเมตร

2. พีระมิดตรงฐานสี่เหลี่ยมผืนผ้า มี AB = 30 ซม. BC = 12 ซม. และมีส่วนสูงเป็น 8 เซนติเมตร จงหาว่า พื้นที่ผิวของพีระมิดนี้เป็นเท่าใด

วิธีทำ

ตามรูปที่ใช้ □ ABCD เป็นฐานของพีระมิดซึ่งมีจุด E เป็น จอมของพีระมิด $\overline{OE}$ เป็นส่วนสูง

พีระมิด $\overline{EG}$ เป็นส่วนสูงของ ABCE $\overline{EF}$ เป็นส่วนสูงของ Δ ABE จากโจทย์ OE = 8 เซนติเมตร

AB = 30 เซนติเมตร BC = 12 เซนติเมตร จาก OB = 15 เซนติเมตร OF = $\frac{12}{2}$ เซนติเมตร

โจทย์ถูกใช้ พีทาโกรัส เรื่องของ □ BOE เป็นรูปสามเหลี่ยม จาก จะได้ $OE^2 = OB^2 + OF^2$ = $15^2 + 6^2$ = 289 ?

พื้นที่ฐานพีระมิด = 30 × 12 = 360 ตารางเซนติเมตร

ตอบ พื้นที่ผิวของพีระมิด ก็คือ 504 + 360 = 864 ตารางเซนติเมตร

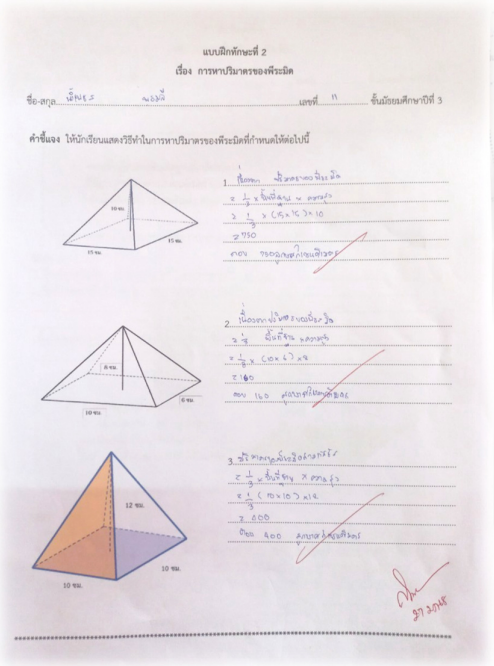

แบบฝึกทักษะที่ 2

เรื่อง การหาปริมาตรของพีระมิด

ชื่อ-สกุล ... เลขที่ 11 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงวิธีทำในการหาปริมาตรของพีระมิดที่กำหนดให้ต่อไปนี้

1. ที่ตอบ พื้นที่ฐานของพีระมิด

= $\frac{1}{3}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง

= $\frac{1}{3}$ × (15 × 15) × 10

= 750

ตอบ ปริมาตรของพีระมิดเท่ากับ ...

2. เนื่องจาก พื้นที่ฐานของพีระมิด

= $\frac{1}{3}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง

= $\frac{1}{3}$ × (10 × 8) × 8

= 160

ตอบ 160 ลูกบาศก์หน่วย

3. ... = $\frac{1}{3}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง

= $\frac{1}{3}$ × (10 × 10) × 12

= 400

ตอบ 400 ลูกบาศก์เซนติเมตร

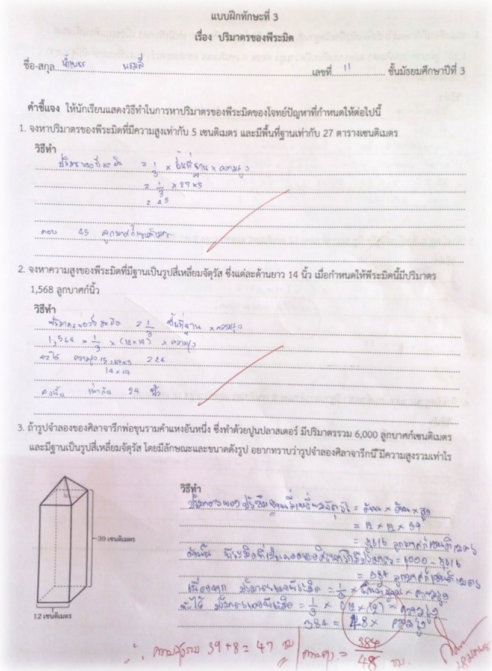

แบบฝึกทักษะที่ 3

เรื่อง ปริมาตรของพีระมิด

ชื่อ-สกุล ... เลขที่ 11 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงวิธีทำในการหาปริมาตรของพีระมิดของโจทย์ปัญหาที่กำหนดให้ต่อไปนี้

1. จงหาปริมาตรของพีระมิดที่มีความสูงเท่ากับ 5 เซนติเมตร และมีพื้นที่ฐานเท่ากับ 27 ตารางเซนติเมตร

วิธีทำ

พื้นที่ฐาน = $\frac{1}{3}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง

= $\frac{1}{3}$ × 27 × 5

= 45

ตอบ 45 ลูกบาศก์หน่วย

2. จงหาความสูงของพีระมิดที่มีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ซึ่งแต่ละด้านยาว 14 นิ้ว เมื่อกำหนดให้พีระมิดนี้มีปริมาตร 1,568 ลูกบาศก์นิ้ว

วิธีทำ

พื้นที่ฐาน = $\frac{1}{3}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง

1,568 = $\frac{1}{3}$ × (14 × 14) × ความสูง

ดังนั้น ความสูงของพีระมิด = 24

ตอบ 24 นิ้ว

3. ถ้ารูปจำลองของศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งทำด้วยปูนปลาสเตอร์ มีปริมาตรรวม 6,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร และมีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส โดยมีลักษณะและขนาดดังรูป อยากทราบว่ารูปจำลองศิลาจารึกนี้มีความสูงรวมเท่าไร

วิธีทำ

ปริมาตรของปริซึมสี่เหลี่ยมจัตุรัส = ด้าน × ด้าน × สูง

= 8 × 8 × 39

= 2496 ลูกบาศก์เซนติเมตร

ดังนั้น ปริมาตรของพีระมิด = 6000 − 2496

= 3504 ลูกบาศก์เซนติเมตร

เนื่องจาก ปริมาตรของพีระมิด = $\frac{1}{3}$ × พื้นที่ฐาน × ความสูง

ดังนั้น ปริมาตรของพีระมิด = $\frac{1}{3}$ × (8 × 8) × ความสูง

3504 = 21.8 × ความสูง

∴ ความสูง 39 + 82.47 ซ.

ความสูง = $\frac{3504}{48}$ ซ.

แบบบันทึกคะแนนก่อนเรียน - หลังเรียน
เรื่อง ปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๗
โรงเรียนเมืองอุบล อำเภอเมืองอุบลราชานี จังหวัดอุบลราชธานี

เลขที่	ชื่อ-สกุล	คะแนนก่อนเรียน (๑๐ คะแนน)	คะแนนก่อนเรียน (๑๐ คะแนน)	หมายเหตุ
๑	เด็กชายเพชรชานนท์ พรมลี	๓	๘	
๒	เด็กชายธนวัฒน์ วรรณกิจ	๒	๗	
๓	เด็กชายณัฐพนธ์ จันทร์กอง	๓	๗	
๔	เด็กชายนนทชิต บุตรดาวงศ์	๓	๗	
๕	เด็กชายวรินรำไพ มุ่งหมาย	๕	๙	
๖	เด็กชายพีระวัฒน์ ครั้งพิบูลย์	๔	๙	
๗	เด็กชายจักริน ทองสุก	๒	๗	
๘	เด็กชายยศธร บุรัชการ	๓	๘	
๙	เด็กชายดุสิต ศรีพิทักษ์	๓	๗	
๑๐	เด็กหญิงน้ำเพชร พรมลี	๔	๘	
๑๑	เด็กหญิงกัลยารัตน์ ร่วมรักษ์	๓	๗	
๑๒	เด็กหญิงภัทราพร ตะวันเย็น	๒	๗	
๑๓	เด็กหญิงยุภาภรณ์ แซ่ลิ้ม	๔	๘	
๑๔	เด็กหญิงอนุธิดา สุวรรณา	๓	๗	
๑๕	เด็กหญิงสิมัชยาณ์ จิราสินธุ์เดชา	๕	๙	
	เฉลี่ย	**๓.๒๗**	**๗.๖๗**	

แบบวัดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์

เรื่อง ปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยจำแนกระดับความคิดเห็น ดังนี้

๑ หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

๒ หมายถึง ไม่เห็นด้วย

๓ หมายถึง เฉยๆ

๔ หมายถึง เห็นด้วย

๕ หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

คุณลักษณะ	เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ฉันรู้สึกสนุกเมื่อได้เรียนเรื่องปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด					
๒. ฉันเชื่อว่าการคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิดเป็นเรื่องที่น่าสนใจ					
๓. ฉันรู้สึกว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับพีระมิดทำให้ฉันเข้าใจคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น					
๔. การคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิดเป็นเรื่องที่ท้าทายและน่าตื่นเต้น					
๕. ฉันมองว่าการใช้สูตรในการคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิดเป็นสิ่งที่ค่อนข้างง่าย					
๖. ฉันคิดว่าการเข้าใจวิธีการคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิดเป็นประโยชน์ในการเรียนคณิตศาสตร์					
๗. ฉันรู้สึกมั่นใจเมื่อได้รับคำถามที่เกี่ยวกับการคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด					
๘. ฉันมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิด					
๙. ฉันคิดว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิดเป็นส่วนสำคัญในการเรียนคณิตศาสตร์					
๑๐. ฉันรู้สึกภูมิใจเมื่อสามารถคำนวณปริมาตรและพื้นที่ผิวของพีระมิดได้อย่างถูกต้อง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

-ภาพกิจกรรมการเรียนรู้-

pyramid
พีระมิด

Pyramid

ประเภทสารเสพติด

SAY NO TO
DRUGS

Monday
Tuesday
Week
November
October
August
July

17. การประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้น	1) ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	1) เครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
2)ผู้เรียนมี การจัดการตนเอง การสื่อสาร การแก้ปัญหา การคิดขั้นสูง ทักษะชีวิตการใช้เทคโนโลยี การรวมพลังทำงานเป็นทีม และ มีการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง อย่างยั่งยืน	2)ประเมินทักษะ การจัดการตนเอง การสื่อสาร การแก้ปัญหา การคิดขั้นสูง ทักษะชีวิตการใช้เทคโนโลยี การรวมพลังทำงานเป็นทีม และ มีการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง อย่างยั่งยืน	2) แบบประเมินทักษะ
3) ครูมีทักษะการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมกรรมเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	3) ประเมินทักษะการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมกรรมเรียนรู้	3) แบบประเมินทักษะการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
4) มีหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4) วิพากษ์/ประเมินหลักสูตร	4) แบบประเมินหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
5) มีนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนานวัตกรรมที่เชื่อถือได้	5) ประเมินประสิทธิภาพนวัตกรรมการเรียนรู้	5) แบบประเมินประสิทธิภาพนวัตกรรมการเรียนรู้ -แบบประเมินความพึงพอใจ
6) มีรูปแบบการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการที่คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ	6) ประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ	6) แบบประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ โดยผู้เชี่ยวชาญ -แบบบันทึกสนทนากลุ่ม

7) มีนวัตกรรมเชิงระบบที่ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจากระดับห้องเรียน โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด	7) จัดเวทีสนทนากลุ่ม และเวทีวิพากษ์เสนอแนะเชิงนโยบาย	7) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกกิจกรรมเวทีวิพากษ์เสนอแนะเชิงนโยบาย

ม.อบ.
โรงเรียนเมืองอุบล